

esiqo

ege sanayicileri ve isadamlari derneği

ISSN 1308 - 4887
Yıl 2 • Sayı 7
Nisan 2010

YASAM

HEP YANIBAŞIMIZDA
GORMEYE ALIŞTIĞIMIZ
ESNAF DOSTLARIMIZ
BİRER İKİŞER
KEPENK
KAPATIYOR

ÇARŞIDA YANGIN VAR

Türkiye'nin kağıdı... Tüm dünyada

farkı kalitesi

www.alkimkagit.com.tr

Etkileyici mimarisi, keyifli olanaklar
ve kendinizi alamayacağınız manzarası ile

Folkart Mavişehir yaşamınızda...

Hayat
Buna
değer

Proje Mimarı: Emre Arolat

İç Mimar Proje: timeoutdesign

Teslim tarihi Haziran 2011'dir

Farklı seçenekleri dâhil ederiz satışa sunulmuştur.

Siz Buna değersiniz

MERKEZ 0232 482 3 482

Şehit Fethi Bey Cad. No: 55 Heris İş Merkezi K: 16 Pasaport / İZMİR

SATIŞ OFİSİ 0232 239 66 22

Yeni Kale Mahallesi İsmail Cem Sokak Folkart Narlıdere / İZMİR

www.folkartyapi.com.tr

esiad yaşam

YIL 2 • SAYI 7 • NİSAN 2010

ESİAD ADINA SAHİBİ
Sıtkı ŞÜKÜRERGENEL YAYIN YÖNETMENİ
Ferit KORASORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Gökse UÇAKYAYIN KOORDİNATÖRÜ
Lütfü DAĞTAŞ

YAYIN VE DANIŞMA KURULU

Arzu AMİRAK, A.Nedim ATİLLA,
Nihat DEMİRKOL, Ömer DİNÇER,
Dilek GAPPI, Çetin GÜREL,
Reşat KUTUCULAR, Bülent AKGERMAN,
Emel ÖNAL ÖZKAYA, Deniz SİPAHİ,
Fadil SIVRI, Ahmet TÜKEL, Öcal ULUÇ,
Serap ZEYBEK İHLAMUR,
Mehmet Bülent SAĞEL,
Prof. Dr. Mustafa Yaşar TİNAR,
Sümer Tömek BAYINDIR, Selim TÜRSEN

BU SAYIDA YAZI VE FOTOĞRAFLAR

Dr. Yasemin FATİH AMATO,
Cahit ÜLKÜ,
Lütfü DAĞTAŞ,
Elvan DEMİRKAN,
Menekşe BADIOĞLU ERDİK,
Güngör ÖZSOY,
Ceren CANDAR SAĞ,
Alpay SÖNMEZ, Deniz ÇABA ŞAN,
Ayşegül KESİRLİ
Duygu ÖZSÜPHANDAĞ YAYMAN,

YAPIM

BRG BÖLGE REKLAM GELİŞTİRME HİZ.
1362 Sokak 47, Şenel İşmerkezi Kat 7,
35230 Montrö İzmir
Telefon 232.446 3509 - 446 3510
info@izmirilife.com.tr

BASKI

TÜKELMAT A.Ş.
Telefon 232.461 9642

30 NİSAN 2010 Tarihinde basılmıştır

YÖNETİM YERİ

Şehit Fethi Bey Caddesi 55,
Heris Tower Kat 8, 35210 İzmir
Telefon 232.483 8833
Faks 232.483 3525
info@esiad.org.tr • www.esiad.org.tr

ESİAD Yaşam,

Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği Yayın
Organıdır. Dergide yer alan görüşler yazarlara
ait olup, ESİAD'ın görüşlerini yansıtmaz.
İzinsiz alıntı yapılamaz.Siyaset Bilimci, köşe yazarı Nuray Mert:
"Türkiye'de bir rejim krizi var"

Çarşıda yangın var!

Çarşının yangınına görmek için çarşının içine girdik ve çarşığı dinledik..

Atay Holding 100. yıldönümünü kutluyor

Cahit Ülkü: Alevilerin ve Osmanlı'nın Kökeni

NURAY MERT: "TÜRKİYE'DE BİR REJİM KRİZİ VAR" 8 • ÇARŞIDA YANGIN VAR 16 • CELAL BEYSEL: "TÜRKONFED'İN HEDEFLERİ KISA SÜREDE ULAŞILACAK HEDEFLER DEĞİL" 26 • "EURO 2016 İZMİR'E YENİ STAT GEREKLİ Mİ?" 30 • CAHİT ÜLKÜ - ALEVİLERİN VE OSMANLININ KÖKENİ 34 • SELİM SAN - GEMİLERİN SON FOTOĞRAFÇISI 42 • ATAY HOLDİNG 100. YILDÖNÜMÜNÜ KUTLUYOR 48 • OTOYOL'DAN HABER YOK! 54 • PETKİM ALİAĞA'YA CUMHURİYET TARİHİNİN EN BÜYÜK YATIRIMINI YAPIYOR 56 • REKLAM SEKTÖRÜNÜN İVME KAZANMASI İÇİN İZMİR'İN GELİŞMESİ LAZIM 60 • AKDENİZ'İN BATISINDA BARÇA, DOĞUSUNDA BUCA 64 • EKKK SAĞLIK TURİZMİ KOMİTESİ ÇALIŞMALARINA BAŞLADI 68 • EGE'DE KARATABAKLIK BİTTİ 72 • DERİCİLER KARİKATÜR SANATIYLA İYİ GEÇİNİYOR 78 • ALAYBEY TERSANE ALANINA YENİ PROJE 82 • ELVAN DEMİRKAN WASHINGTON'DA GÜÇLÜ POLİTİKACININ EV HALİ 84 • GÜNEYDEN KUZEYE MOTOSİKLETLER PATAGONYA 86 • KABADAYI OYUNCULAR YEŞİLÇAM'IN GÖZDESİDİ • LEZZET AVCILARI-BAY NİHAT 96 • YILLARA MEY-DAN OKUYORLAR 100 • PENELOPE CRUZ 102 • MODA: PUDRA RENKLERİ 106 • OTOMOBİLDE YENİ MODELLER 108 • YENİ TEKNOLOJİ YENİLİKLERİ 110 • EKONOMİ ANKETİ 112 • SUDOKU BULMACA 112

Değerli ESIAD Yaşam okurları,

"Akıl" kavramı, Arapça i'kal kökünden gelir. i'kal, atı gemileyen üzengidir. Bu yönüyle baktığımızda, akıl, bir sınırlılık içerir. Nitekim, salt akıl üzerinden bir dünya görüşü oluştuğunuzda, kaçınılmaz olarak kurallar hiyerarşisi içinde biçimlenirsiniz. Akılın kabuklarını kırması "vicdan" evresine geçmesi ile mümkündür. Bu, bir anlamda akıl özgürleşmesidir.

İşte bu noktada, bireysel bazda yaptığımız bu değerlendirmeyi toplum hayatımız için de uyarlayabiliriz.

Toplumların çağdaş kıvama gelebilmelerinin ön koşulu "laik"liktir. Ancak tıpkı akıl ve mantık gibi dönüşümünü temin edemeyen laiklik, neticede puritan bir ahlakın dar çerçevesine mahkum olur, kendinden menkul "erdem"ler tarifler, gün gelir nefes almakta zorlanır. Bu aşamada toplumu rahatlatacak kavram, tıpkı bireysel bazda vicdan da olduğu gibi, demokrasidir.

Türk toplumu, şimdilerde bu dönüşümün sancılarını çekiyor. Bizler, genç cumhuriyetin laik kültürle yetiştirdiği bireyleriz. Yine bizler, bir özleştirme manasında, laik olmanın çağdaş olmaya yeteceği yanlışıyla yetiştirilen demokrasi tembelleriyiz.

Oysa bu mertebeyi talep edebilecek en donanımlı kitleydik. Toplumsal yaşam boşluk kaldırmıyor. Cumhuriyet çocuklarının vesayet konforuna gönüllü teslimiyetleri toplumun diğer kesimlerini hareketlendiriyor. Bizler ürkek tutumlarla endişelerimizi çoğaltırken gerilerden gelenler çok daha cesur söylemlerin sözcüsü haline geliyor.

Vicdanların kurutulduğu süreçlerde biçare akıllarımız karışıyor. Güneydoğumuzda savaş yaşanırken, vicdani retçiler haykırırken, 28 Şubat'ın ucuz manipülasyonlarına kolayından inanırken, kimi Paşalar zenginlikleriyle Time dergisine kapak olurken, bir eşcinsel "ben de insanım" derken, 6 - 7 Eylül'de Rum yurttaşlar kovalanırken, Türkçe ezan ezan ezan duyarsız kalırken, Nazım'ın ruhu ve bedeni sürgünken, fail-i meçhulleri sorgulamazken, mübadele acılarını geçirtirken...

Bizden başka birileri yeter diyor, Türkiye'nin kabuklarını çatırdatıyor. Bu noktada bizlere düşen evrensel demokrasinin gerekleri konusunda, bedel ödemeyi de göze alarak mücadele etmektir.

Yaslandığı dağların bundan böyle karlı olacağı anlaşılan laik kitle kendi söylemini dolaysızca ortaya koyabilmelidir. Zira demokrasi kendiliğinden oluşan bir süreç değildir. Her türden sapmaya karşı çabayı ve direnci gerektirir. Çağdaş demokrasi, bu anlamıyla bir örgütlenme sürecidir. Sivil toplum kuruluşlarının önemi de bu aşamada ortaya çıkar. Ev ödevleri bellidir. Bürokratik elitin bizlere lütfettiği çerçeveye de, oluşan boşluğun otokratik eğilimleri yeşertmesine de uyanık ve mesafeli olmalı ve vicdani doğrularımızı cesur tonlarda seslendirmeliyiz.

Sevgiyle kalın.

Sıtkı Şükür
Yönetim Kurulu Başkanı

BOSS
HUGO BOSS

Rekabette yeni oluşum...

Yenilikçilik.

Hepinize, güneşin yüzünü göstermeye başladığı bu bahar günlerinde, ekonomimizdeki kara bulutların dağılmaya başlaması umudu ile merhaba diyorum...

2008 yılı sonlarında başlayan global krizle beraber sektörel bazda bir çok Türk şirketi ciddi şekilde etkilendi... Sadece Türk şirketleri mi?

Dünyada ne şirketler, bankalar battı. Bir çok şirket zor duruma düştü ancak hükümet destekleriyle ayakta kalmaya çalışıyor.

Artık sektörel bazda global rekabet yoğunluğu içerisinde, kar marjları küçüldü, yeni yatırım yapmak için kaynaklar daraldı. Mevcut tesislerin maksimum kapasite ile çalışması gerektiği ve buna bağlı sabit giderlerin minimuma indirilmeye çalışıldığı, düşük kar marjı ile rekabetin sağlanabildiği bir dönemdeyiz.

Türkiye'nin en rekabetçi olduğu ve büyük ihracat değerlerine ulaşan otomobil, elektronik ve tekstil sektörlerindeki yöneticiler de bu görüşte... Yani ekmek aslanın ağzında...

Global markaların bir çok ülkede fabrikaları olmasına ve geçmişte alış politikaları o ülkedeki tesislerin bilanço ve kâr zarar değerlerine göre belirlenirken, şimdilerde marka sahibi kendi fabrikaları arasında teklif alma yolu ile en ucuza satın alma yoluna giderek tüm üretim tesislerine aba altından sopa gösteriyor.

Global rekabetin çok yoğun yaşandığı sektörlerde fiyat en önemli faktör oldu. Bu durum karlılıkların ciddi şekilde düşmesine sebep olurken rekabetin yönünü değişik bir boyuta taşıdı. Bu yoğun rekabetin baskısından kurtulmak için tek bir çare kaldı...

Yenilikçilik...

Tüm imalat ve hizmet sektörlerinde yoğun rekabetten sıyrılmamanın yegâne yolu, yeni bir ürün yaratmak sureti ile rakiplerinden farklı bir alanda hareket ederek hem satışları hem de kârlılığı arttırmak oldu.

Yeni bir ürünle pazara girenler rakiplerinden bir adım öne geçiyorlar. Rakiplerin o ürünü imal edip rekabet etmeye çalıştığı sırada yenilikçi firma çok yol kat ediyor.

Bu duruma en güzel örnek dünyada beyaz eşya üretiminde 7. sırada bulunan Arçelik. Az enerji tüketen ürünler, yeni programlı beyaz eşyalar gibi.

Finans sektöründen otomobile, beyaz eşyadan tekstil ve hizmet sektörüne, tüm alanlarda muhakkak daha fazla araştırma geliştirme çalışmalarına kaynak ayrılarak yeni ürün ve bilgiler geliştirilmeli yoğun global rekabetin içinden kârli olarak sıyrılmayı bilmeliyiz.

Ferit Kora

ESİAD Yayın Komitesi Başkanı

Siyaset Bilimci, köşe yazarı Nuray Mert:

“Türkiye’de bir rejim krizi var!”

“Sistem demokratikleşemezse bu sefer yerini; bir kesimin dayatmacı rejimi, kendi kadrolarıyla yönetme ısrarına talip olması ve aynısını kurgulamaya heveslenmesi alıyor. Bu manada bir rejim krizi var tabii.”

Duygu Özsuphandağ Yayman

Onun adı kamuoyunda ilkin, 28 Şubat sürecine karşı açıklamalarıyla duyulmuştu. Başörtüsü yasağı konusundaki görüşleriyle geniş kitleler tarafından tanındı. Son olarak, AKP’nin ikinci dönemine ilişkin sert eleştirileriyle, iktidar partisinin ülkeyi “sivil otoriteryanizme” doğru götürdüğünü çıkışıyla popülerleşti. 10 yıldır köşe yazarlığı yapan, ilk takipçilerinin www.medyakronik.com ve Birikim Dergisi’nden izlediği, haftada iki gün Radikal, bir gün Hürriyet gazetelerinde yazan, salı akşamları NTV’deki “Basın Odası”nda izlediğimiz, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Görevlisi, siyaset bilimci Doç. Dr. Nuray Mert’ten söz ediyoruz. Gittik, kendisine sorduk. Türkiye neden ve nasıl sivil otoriteryanizme doğru gidiyordu, toplumdaki kutuplaşmanın nedeni neydi, temel siyasi sorunlar nelerdi? Nuray Mert, Cumhurbaşkanlığı seçimi süreciyle başlayan siyasi krizin, “başkanlık sistemi modeli” tartışmasına kadar geldiğini, bu süreçte yönetememe krizi oluştuğunu ve AKP’nin bunu baskı ve dayatmalarla daha da derinleştirdiğini, gelinen noktada bir rejim krizi yaşandığını anlattı.

“Cumhurbaşkanlığı seçimiyle başlayan bir siyasi kriz var...”

Türkiye’nin hızla değişen bir siyasi gündemi var ve bu gündem içinde sesi en yüksek çıkan isimlerden biri sizsiniz. Bunu muhalif olmanın gereği olarak mı görüyorsunuz? “Hep Muhalif Olmak” diye bir kitabınız da var.

Benim o kitabımın başlığı çok yanlış anlaşılmıştır. Halbuki girişinde ne demek istediğimi anlatmıştım. ‘Her durumda muhalefet edelim, ne olursa olsun olmazlanalım’ anlamında bir muhalefetten bahsetmediğimi tahmin edersiniz. Aklıma yatan işleri hep desteklemiştir. Bu iktidarda da olsa... Ama iktidarda olan şeyler benim pek aklıma yatmaz. Onun dışında, bu kadın her durumda ters şeyler söylüyor, itibası şöyle uyanı: Ben, 90’ların başından beri siyasi yazılar yazıyorum. Çeşitli platformlarda siyasi görüşler bildiriyordum, o zamanlar da ters karşılanıyordu. Çünkü o zamanlar Türkiye’deki laiklik uygulamalarının çok ters olduğunu düşünüyordum, hâlâ öyle olduğunu düşünüyorum. Özellikle başörtüsü yasağına ve muhafazakâr çevreye, din özgürlüğü çerçevesinde çok duyarsız kalındığını, bunların irtica diye karalandığını düşünüyordum. Özellikle bu konuda çok sesim çıkmıştır. Çünkü ben de çok katı laik ve cumhuriyetçi bir çevrede yetiştim için bunun sıkıntısını çok iyi biliyorum. Bunları seslendirmek gibi bir borcum olduğunu düşünüyordum, hâlâ da düşünüyorum. Daha sonra bu muhafazakâr kesim iktidar oldu. Merkez sağ siyasetlere eleştirel bakan biriyim. Onlar da kendilerini merkez sağ siyasi parti olarak takdim ediyorlardı. Siyasete sol perspektiften baktığını söyleyen biri olarak, herhangi bir merkez sağa yönelteceğim eleştiriler vardı, AKP’nin ilk döneminde. AKP’ye İslamcılık dolayısıyla yapılan eleştirilerin bir kısmını fazlasıyla kuşkucu buluyordum.

Ama benim AKP’ye karşı en sert eleştirilerim Cumhurbaşkanlığı seçimi oldu. Partinin çok isabetsiz davrandığı kanaatindeydim. Hâlâ o kanaattemim. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin uzlaş-

macı çerçeve içerisinde gerçekleşmesinin Türkiye’nin geleceği ve özellikle demokratikleşme süreçleri açısından çok daha rahatlatıcı olacağını, elverişli bir zemin sunacağını düşünüyordum. İktidar partisi, tam tersine, Sayın Cumhurbaşkanının adaylığında çok ısrarcı davrandı. Bu tutturmacı, uzlaşmaz, tavizsiz davranışın çok mahzurlu olduğunu düşünüyordum. Bu kanaatim devam ediyor ve Türkiye’de son iki yıldır siyasi kriz yaşandığını düşünüyorum. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin, partinin içe kapanmasının, geçmişteki o çekirdek kadro dışındaki çevre dışındaki insanlara fazla güvenmemesinin, bunu fazlasıyla sergilemiş olmasının bu siyasi krizi derinleştirdiğini düşünüyorum.

28 Şubat sürecinde yaptığınız çıkışlar da ses getirmişti. Arkasından ikinci AKP döneminde böyle bir çıkış yaptınız. O dönemde “İslamcılara destekleyen yazar”, son dönemde de AKP’ye karşı özellikle sivil vesayet tartışmasıyla doruğa çıkan tartışmalar nedeniyle “askere hoş görünmeye çalışan bir yazar” tanımlaması yapıldı. Yaftalamalar arasında savruluşlar var size ilişkin...

Bazı eleştirileri “İyi niyetli ama beni yanlış anlamış” diye düşünüp tartışabilirim. Ama bu yöndeki tartışmaların çoğunu iyi niyetli bulmuyorum. Çünkü askeri vesayetin en güçlü olduğu, bunun siyasi karşılığının da olduğu bir dönemde insanın ters yönde reaksiyon verip de askeri vesayetin en zayıfladığı, artık ilkokul çocuklarının bile askerleri eleştirdiği bir dönemde askerci bir tavır takınması için mantıken hiçbir sebep olamaz. Bunun, kötü niyetli ısrarcı bir karalama kampanyasının parçası olduğunu düşünüyorum. Nedeni de, insanlar kendileri bir şeyleri savunurken onları destekleyen şeyler

söylerken sizin söylediklerinizi makul buluyorlar. Farklı düşündüğünüz bir ortam olursa -sizi yakın bulmayabilirler, o başka bir şey- karalamakta bir mahsur görmüyorlar.

"Başkanlık sistemi söylemi sivil otoriteryanizm kaygımın haklı olduğunu gösterdi"

"Askeri vesayete karşı sivil vesayet oluşuyor" tartışması çok yapıldı...

Sivil vesayet değil, ben "Tek parti rejimine doğru gider" dedim. Sivil otoriteryanizm. Bu terimler farklılaştı, farklı insanlar sahip çıktı. Benim söylediğim, "Bu böyle giderse bir tek parti rejimine doğru gider. Demokratikleşme beklerken sivil bir otoriteryanizm atmosferi doğar Türkiye'de" idi. Bunda hâlâ ısrarlıyım. Çok isabetli bir vurgu yaptığımı düşünüyorum. Ve nitekim son Anayasa değişikliği teklifi süreci ve en son da Sayın Başbakanın "Kafamızda başkanlık sistemi modeli var" demesi, benim ne kadar haklı kaygılarım olduğunu gösterdi.

Cumhurbaşkanlığı seçimiyle başlayan bir süreç, aşama aşama bugün başkanlık sistemi tartışmasının yapılabilir hale gelmesiyle mi sürüyor?

Cumhurbaşkanlığı seçimiyle başlayan süreç partiyi içe kapamıştır. Merkez sağda bir alan kaplamak yerine eski İslamcı geçmişine, onun dayatmalarına, öfkelerine, güvensizliklerine, rövanşist etkilerine partiyi daha fazla yakınlaştırmıştır. Şeriat istemek manasında söylemiyorum, geçmişteki eski biriktirdiklerini kusması manasında söylüyorum. Cumhurbaşkanını partinin içinden ve çekirdek kadrodan seçme ısrarı ister istemez bu sorunu doğurdu. O öngörüsüzlüğü bir siyasi kriz yaratacağını düşünüyordum ve o siyasi kriz oluşmuştur. Türkiye'de bir yönetme krizi oluşmuştur. Birinci dönemde de iktidar partisini eleştiriyordum ama bu dönemin bir iyileştirme süreci olduğunu, insanların başörtüsü konusunda biraz daha ılımlı bir noktaya yaklaştığını düşünüyordum. Şimdi bu tamamıyla tersine döndü. Çok ciddi bir kutuplaşma, gerilim oldu. Bu öngörülemez veya bilemiyorum, öngörülen ve rahatsız olunmayan durumdan dolayı partinin giderek geçmiş reflekslerine kapandığını veya mahkûm olduğunu düşün-

nüyorum. Her karşılaşılan krizde, otorite alanı daha fazla genişlerse o krizin çözüleceği kanaati hâsıl olmuştur. Bu benim dediğim sivil otoriteryanizm yaklaşımı da "İnsanlar zihinlerinin gerisinde bunu taşıyorlardı da şimdi sergiliyorlar" manasında değil. Yönetemedikleri noktada daha fazla otoritenin yönetebilir kılacağını zannediyorlar. Bu çok tehlikeli bir gidiştir. İşte başkanlık sistemi önerisi de bu arayışın bir sonucudur. Başkanlık sisteminin, Türkiye için kesinlikle bir sivil otoriteryanizme doğru gidişin en iyi göstergelerinden biri olduğunu düşünüyorum.

"Başkanlık sistemi ABD dışında uygulandığı her ülkede diktatörlüklere dönüşmüştür"

Bu da eski bir tartışma aslında. Özal gündeme getirmişti. Ne fark var iki dönem arasında, ne değişti?

Mutlaka konjonktürel olarak değişen şeyler var ama ben, kim önerirse önerisin, başkanlık sisteminin; Türkiye'nin hali hazırdaki sorunları veya politik kültür açısından, her zaman daha fazla iktidar motivasyonu olduğunu düşünüyorum. Başkanlık sistemleri siyaset teorisi içerisinde çok tartışmalı sistemlerdir. Tek başarılı örneği ABD'dir. ABD'nin kendine mahsus şartları, "çek balans" dediğimiz denetleme mekanizmaları, bir şahsi diktatörlüğe, tek adam baskısına dönüşmesinin önünde frenler olduğu için, orada uzun soluklu bir demokrasi var. Amerikan demokrasisini tartışılmaz bulduğum için demiyorum bunları, o da çok tartışılır. Onun dışında başkanlık sisteminden medet uman hiçbir ülkede iddia edilenleri karşılamamıştır. Özellikle çok uygulandığı yerler Latin Amerika ülkeleridir ve hepsinde kişisel diktatörlüklere dönüşmüş, hepsinde kriz gelmiş konuşulmuştur.

Türkiye'nin özgül koşullarına neden uygun değildir?

Birçok nedenden. Bizim parlamenter sistemimiz bile yeterince çek balans sistemlerini, sigorta sistemlerini barındırmıyor. Demokrasiler, ne kadar çok denge unsuru varsa o kadar güçlü olurlar. Siyasi Partiler ve Seçim Kanunları da

dâhil olmak üzere siyasi ortamı daha demokratik kılacak reformlara ihtiyacımız var. Hâl böyleyken kalkıp da daha fazla istikrar adına bu balans mekanizmalarının daha aza indirgenmesi... Bunun ötesinde, zaten örgütlenen, siyasete müdahale eden bir toplum değiliz. Apartman yöneticiliğinden bile herkesin kaçtığı bir ülkede yaşıyoruz. Biz örgüt deyince sadece siyasal parti anlıyoruz. Bunun da ötesinde sivil toplum kuruluşları... Hem mikro alanlarda müdahil olan kurum kuruluşlardan bahsediyorum, hem daha büyük konularda baskı grubu olabilecek olanlardan. Çok önemli bir faktör daha var. Parlamenter rejim veya başkanlık sistemi; demokrasilerde asgari bir uzlaşmanın üzerinde tartışmalar, siyasi mücadeleler, pazarlıklar yaparsınız, onun üzerine konsensüsler, mutabakatlar oluşturunuz. Bizim demokrasimizin en büyük sorunlarından biri asgari mutabakatlarımızı yitirmiş veya buna çok yaklaşmış olmamız. Bunların biri laiklik konusu, biri üniter devlet ve Kürt meselesi. Asgari mutabakatların indiği bir dönemde hiçbir sistemle istikrar sağ-

"Yönetemedikleri noktada daha fazla otoritenin yönetebilir kılacağını zannediyorlar. İşte başkanlık sistemi önerisi de bu arayışın bir sonucudur."

layamazsınız. Velez ki başkanlık sisteminin herkes tarafından sıklıkla ifade edilen zaafı olmamış olsun. Demokrasilerde sıfırdan bir sistemle, bir kanunu değiştirerek mutabakat üretmek diye bir mucizeye sahip değiliz. Çeşitli yollarla bir asgari mutabakat zemini oluşturmayacağız.

İddia şu: 2000'li yılların başında koalisyon hükümetleri, zayıf karar alma ortamları yaratıyor o yüzden de tek parti tutturabilirsek istikrar olacak. Siyasal istikrara ihtiyacımız var ama fazla siyasal istikrar ihtiyacı da ancak otoriter rejimlerle karşılanabilir. Otoriter rejimlere gidin; hiç siyasal istikrar sorunları yoktur. Ama orada problem, özgürlüklerin olmaması-

dır. Demokratik siyaset zor bir iştir. Hem istikrar sağlayacaksınız, hem özgürlüklere dokunmayacaksınız. Başka bir maks daha vardır: Güvenlik. İnsanlar hem güvenlik, hem özgürlük isterler. Özgürlükleri çok fazla feda etmeden güvenlik sağlayabiliyorsanız başarılı bir demokratik ortam gerçekleştirdiniz demektir. Amaçlanan, hem istikrarın hem farklılıkların ve onların tartışabileceği alanın korunması, hem güvenliğin azami hem özgürlüğün mümkün merteye azami bir arada bulunabileceği ortamlar. Demokrasiler diye bunlara diyoruz. Özgürlük arayışlarımızı, farklılıkları barındırma, onları sindirmeme, baskılara, dayatmalara karşı çıkma... Bunun adına biz demokrasi diyoruz. Öbür talebimiz ağır gelmeye başladığı andan itibaren özelemler ya da gidişat otoriterlik yönünde olur. Bu sivil olur, askeri olur, hiç fark etmez.

"Basın üzerinde iktidarın dışında bir de meslektaşlarımızdan gelen baskı var"

Başbakan "açılım" projeleriyle farklılıkları koruduklarını söylüyor. Bunların samimi olduğunu düşünüyor musunuz? Bunların samimiyetinde bir sorun yok. Farklılıkların tarifinde sorun var. Farklılık dediğimiz şey her şekilde tezahür edebilir. Dini inancınızı ve onun gereklerini toplumsal, siyasal hayata taşımak konusunda da olabilir, etnik kültürünüzün açılımları konusunda da olabilir ama bunun yanında siyasal fikirleriniz olarak da olabilir. Yani illâ etnik ve dinsel olarak farklı olmak durumunda değildir insanlar. Postmodern demokrasilerde farklılıklar gittikçe, "primoryal" dediğimiz, insanın neredeyse doğuştan gelen farklılıkları olarak kodlandı. Kanaatleri üzerine farklılıklar değil. Oysaki demokrasi-den bahsettiğimiz zaman bunlar da olacak. Politik görüşler çok ihmal ediliyor. Türkiye'de bırakın bütün farklılıkları, azıncık iktidar partisinin dışında bir şey söyleyebilmek bile kabul edilebilecek bir farklılık değil. Açılım politikalarında bir samimiyet var ama o samimiyetin kendisi sorunlu. Farklılığı öyle algılamaya başlarsanız ve öyle kodlarsanız, o da "Ben farklılığı nasıl tarif ediyorsam öyledir, bu iş benden sorulur" demekten, otoriter bir bakıştan başka bir şey değil aslında.

Medyada da iktidar eleştirisinin yer almadığını söylüyorsunuz.

Hukuki engellerin sınırları başka -ki düşünce ve ifade özgürlüğünün önündeki hukuki engellerin de alanını çok daraltmalıyız. Ama Türkiye'deki hal, sadece hukuki sınırlarla ifade edilebilecek bir hal değil. Türkiye'deki hal, fiili baskıların olması. Basının üzerinde baskı olması. Ekonomik ceza ve yaptırımlar var. Onun ötesinde hiçbir muhalefete tahammülü olmayan bir iktidarla karşılaştığınızda... Zaten basının yapılanması sorunlu. Basın alanında çalışan şirketlerin başka faaliyetlerinin olması zaten baştan problemli. Onları iktidarlara mahkum ediyor. Köşede bir iki istisna yazıyor olabilirsiniz ama onun dışında manşetlerde, şurada burada, hükümeti rahatsız edecek hiçbir şey yok.

Cumhuriyet dahil mi?

Cumhuriyet artık bu basının dışında kalan bir şey. Bunun ötesinde de iktidar tarafından yapılan baskıdan daha anlaşılabilir bir baskı türü var. O da meslektaşlarımızdan gelen baskı. Kendine demokrat, aydın diyen bir takım entelektüel çevrelerden gelen muazzam baskı. Hani

iktidardan geleni bir yerde anlayabilirsiniz. Dersiniz ki, basın böyle teşkilatlandırıldığı sürece bu böyle de olacaktır. Ama Türkiye'de şu anda yeni olan, şu son zamanda yaşadığımız. Meslektaşlarımız kraldan çok kralcı bir tavır takınıyor. Politikacılar bile zaman zaman müsamahalı davranabiliyor, tek tek karşılaştığınızda, konuştuğunuzda ama bu çevredeki arkadaşlardan bazılarıyla konuşamaz hale geldik. İkinci, çok gariz bir dil. Çok ağır bir yaftalama, suçlama, iftira. Doğrusu benim için yazılmış birçok şeyin iftira olduğunu düşünüyorum. Örneğin Hürriyet gazetesinde yazmamla ilgili çok tuhaf spekülasyonlar... Üstelik bu spekülasyonu yapanlar benim hiçbir tesirle yazı yazmayacağımı gayet iyi bilen insanlar.

Kamuoyu gözünde küçültmek, alçaltmak için mi?

Tabii tabii. Kesinlikle. Seviyesini düşürme. Söylediğiniz şeyin etkisini azaltmak için. "Hayır efendim, sivil otoriter özellikler göstermiyor bu siyaset!" dersiniz. Bunun cevabı bu. Bunun cevabı "Vay! Sen kime yakınsın? Hürriyet'e nasıl geçtin?" falan olmamalı, değil mi?

"İnançlı olmasaydım solcu olmaya devam edemezdim"

Dini inançla sol siyaset arasındaki ilişkiye ilişkin de farklı görüşleriniz var. Hem Müslüman hem solcu olarak tanımlıyorsunuz kendinizi.

Bu genellenilecek bir şey değil. Halk dine uzak diye solu benimsemedi, hem Müslüman hem solcu olursa kitleleri peşinden sürükler, iddiasında değilim. Ben pozitivist dünya yaklaşımından uzak biriyim. Dünyaya soldan baktığımı düşünürüm. Siyasi fikirlerin duygusal, vicdani altyapıları olduğunu düşünürüm. Hiç kimse kalkıp da Marks'ı okuyarak seçim yapmaz. Siyasi seçiminiz, meşrebimizle, hayat tecrübelerimizle, önceliklerimizle belirlenir. Çok düşündüm taşındım ve siyasi tavır takındım, diyen var mıdır, bilmiyorum. Benimki son derece duygusaldır. Çocukluğumdan beri dünyada bir adaletsizlik içinde yer etmiştir. Bir insanın doğuştan bir sürü ayrıcalığı varsa, çok rahat bir yaşama şansına sahipse bunu vicdan meselesi yapması gerektiğini düşünürüm. Bu bilincin olmadığı zamanlarda da vicdan meselesi yapardım. Öyle bir çocuktum. İlkokuldan itibaren sosyalistim. Fakir bir öğrenciyi ve bana değişik muamele yapılması beni her zaman rahatsız etmiştir. Benim solculuğum buradan kaynaklanıyor. Sonra kendinizi besliyorsunuz tabii, entelektüalize ediyorsunuz. Ben her zaman bu duygumu kaybetmemeye çalıştım. Daha eşitlik, daha adalet, daha vicdani bir bakış dünyaya, sert realitelere karşı. Hep soldan bakışımdır, buna da özen gösteririm. Buna özen göstermek de teorisini kumaktan ziyade bir duyguyu canlı tutmaya bağlıdır. Vicdan azabını, daha az imkânı olan, daha zor şartlarda yaşayan insanlara karşı suçluluk duygumu hep canlı tutmaya çalışırım. Çünkü bilirim ki benim dünyaya karşı tavrımı besleyecek olan şey o suçluluk duygusudur.

Onun dışında, var oluştal şeylerle ilgili sorular sormaya başlayınca da dini şeyler devreye girer. Benim için de öyle olmuştur. İnançlı bir insan olmasaydım solcu olmaya devam edemeyeceğimi düşünürüm. Çünkü sonunda şu soru var: Başkasının kaderi sizi niye ilgilendirir? Eğer var olan gerçeklik dışında hiçbir şeye inanmıyorsanız kendi gerçekliğinizi yaşayın, niye başkasının derdiyle dertleniyorsunuz ki? Bunun bir gerekçesi olması lazım. Orada öyle bir buluşma oluyor.

"İktidar arkadan dolanıyor"

Başkanlık sistemi, Amerika'daki gibi fren ve denge sistemi ve politik kültür olmadığı sürece otoriter sisteme doğru gider, dediniz... Türkiye'de olan bu mu? Evet. Türkiye'deki arayış budur zaten. Tartışmamız ne? Yargı siyasallaştı. Ben bunun da çok haksız olmadığını düşününlerdenim. Yargının siyasal kararlar verdiğini düşünüyorum. Önemli sorunlarımızdan birinin bu olduğunu, bunu halletmemiz gerektiğini düşünenlerden biriyim. Yüksek yargının verdiği kararları eleştiren biriyim. Aksi takdirde 28 Şubat'ı eleştirir miyim? Laiklik konusunda titizlenir kurumlar. Bunda sonuna kadar hakları var. Yargı tabii ki ülkenin sistemini devam ettirmek konusunda titiz davranmalıdır. Buna itiraz olunamaz. Ama bizim durumumuzda birtakım sorunlar var. Bunları samimiyetle konuşmamız lâzım, konuşmıyoruz. Zamanında bir karşı taraf direndi, öbür taraf direndi. Şimdi mevcut iktidar arkadan dolanıyor. Açıkçası bu. Arkadan dolanmak çok tehlikelidir toplumlar için. Şimdi yeni bir kapatma davasından korkuyorlar. Ben, haklıdır, diyorum. Yakın geçmişte iktidar partisine kapatma davası açılabilirdi demek ki sağduyusunu yitirmiş bir kurumdur bahsediyoruz. İktidar partisine kapatma davası açılmaz, açısından demiyorum. Çok tartışmalı bir karardır AKP aleyhine açılan kapatma davası. Burada da bir sağduyu kaybı ve çok ciddi bir kriz var. Yüksek yargının da siyasi krize katkısı var. Ama bu böyle diye yüksek yargıyı ortadan kaldırmaya veya kendi yandaşlarını doldurmaya çalışırsanız bu bir çözüm olmayacak. Bunu daha kökten halletmemiz lazım.

Kapatma davasına önlem için Anayasa paketine, kararın meclis komisyonunda görüşülmesi şartını eklediler.

Ben, doğrusu AKP'nin bu konuda temin edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Parti kapatmanın zorlaştırılması, daha demokratik bir çerçeveye çekilmesiyle bu kaygının ortadan kaldırılması gerektiğini, o zaman daha sağlıklı bir ortamda siyaset yapılacağını düşünenlerdenim. Bu görevin de özellikle CHP'ye düştüğünü düşünüyorum.

Anayasa paketiyle ilgili çekincelerininizin başında ne geliyor?

Her aklı başında insanın ifade ettiği şey-

leri söylüyoruz. Bir kere, paket olarak meclise sunulması için bütün samimiyetini bozuyor. İsterse taktik için yapsın CHP, bu beni ilgilendirmez. Yaptı mı yaptı; ayrı ayrı oyalayalım, dedi. Bunun sağlanması lâzım. Referandum, doğru dü-rüst tartışılmasını mümkün kılmayan toptancı bir anlayışla "Onu alıyorsan bunu da alacaksın" demek, sonra başkanlık sistemi... Bunların hepsi, güçlü yürütme, tek adam yürütmesine doğru giden ve çok da örnekleri olan şeyler. İlk defa da bizim başımıza gelmiyor.

"Parti kapatmanın daha demokratik bir çerçeveye çekilmesiyle bu kaygının ortadan kaldırılması gerektiğini, o zaman daha sağlıklı bir ortamda siyaset yapılacağını düşünenlerdenim. Bu görevin de özellikle CHP'ye düştüğünü düşünüyorum."

Sol siyaset yıllardır 12 Eylül Anayasası'nın değişmesi gerektiğini söylüyor.

Sol siyasete kimse aldırmadığı için... İş çevreleri de zaman zaman söyledi. Şu andaki krizi derinleştiren bir - iki noktada muhalefetle uzlaşma sağlanması bana demokratik gelir. Ama "Bir paket yapalım, o paketin içinde bariz bir şekilde yargıyı yeniden şekillendirmek için maddeler olsun, bir de onunla çok alakasız maddeler olsun, bunların hepsini birden geçirelim" mantığı çok bellidir. Aynı ayrı oylarsınız, niye oylamıyorsunuz? Ama benim ve benim gibi daha demokratik Anayasa isteyenlerin asıl ideal gerekçesi, uzun bir süreçte bile olsa Anayasanın tümünün değişmesi. Daha uzlaşmacı, yapıcı davranılmış olsaydı belki o yönde adım atılmış olurdu. Ama bir yandan herkes birbirinin gözünü oyuyor hale gelirse bir ülkede, tabii ki Anayasa'yı değiştiremezsiniz. Değiştirdiyseniz de sorun bitmeyecek. Bu kriz derinleşecek. Şom ağızlılık yapmak için söylemiyorum. Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir.

Toplumsal mutabakatın bozulmuş olması nedeniyle mi?

E, tabii! Zaten sıhhsiz bir ortam vardı. Şimdi daha da sağlıksız bir hale geldi. Kutuplaşması anlaşılabilir konularda kutuplaşıyor. Zaten fazlasıyla gerilimli olmak çok sağlıksız bir demokratik ortamdır. Tabii ki farklılık olacak. Onlar demokrasinin canlılığına işarettir. Ama bu demek değil ki insanlar birbirinin gözünü oycak hale geldiğinde hâlâ bu sıhhat devam ediyor olacak. Ben çok sıklıkla domuz gribi aşısı örneğini veriyordum. Aşı politik bir ayrışmanın sembolü haline geldi. Küçük çocuklar bile, ailesi aşı olmayı reddediyorsa, reddediyor. Aşı olma konusunda bile insanlar bölündü.

"Laikliğin asıl teminatı Anayasal güvencedir, buna titizlenmek gerekir"

Bu kutuplaşmaya hangi süreçlerden gelindi?

Bu da öteden beri gelen sürecin devamı. 28 Şubat'ta niye kriz vardı? Çünkü bu ülkede laikliğin tarifi fazlasıyla katı ve dar bir şekilde yapıyordu. Toplumun bir sürü talebi bu tarifi zorluyordu ve bu dikkate alınmadı. Bir rejim, çerçevesi belli ve onu değiştirmek ancak devrimle falan mümkün olabilir. Ama o rejimin sınırları içerisinde, temel espriyi kaybetmeden esneme kabiliyeti, genişleme kabiliyeti sağlanmalı. Zaten demokratikleşme dediğimiz de bu. Laiklik konusunda bu genişleme olamadı. Yıllarca laikliği çok önemseydik -laf olsun diye değil- demokrasi için vazgeçilmez bir şart olduğunu ama laikliğin başörtülülerini üniversiteye sokmamakla alakalı olmayacağını, bunu tekrar düşünmek gerektiğini söyleyenlerden biriyim. Düşümlerden biri de budur. "Dini kullanıyorsunuz" diyor muhalefet şimdi. Kullanılmaması için bir şey yap o zaman! "Bahane" diyor-san, "rant" diyor-san bu ortadan kalksın. Laiklik niye icat edilmiştir? Dinsel otoriteye dayanarak birileri birilerinin üzerine baskı kurmasın diye. Din, kutsal referanslı bir şey, baskı kurmaya, özgürlükleri kısıtlamaya çok müsait. Bu toplumsal ve siyasal bir referans olmasın. Böyle bir açılım olmayacağına göre burada laiklik adına direktmenin mânâsı yok. Dirdiğiniz zaman orası bir gerilim alanı olarak kalıyor.

Laiklik gerçekten tehlikede mi artık? Anayasal rejim krizi var mı?

Laiklik nasıl tehlikede olur? Laikliğe olan inanç azalırsa olur. Bizde muhafazakâr çevrenin laikliğe fazla direnci de yoktur. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana çok başı hoş olunan bir şey değil. Müslüman bir toplumda laiklik oldukça tepki toplayacak bir iş, kuruluş dönemini düşününce. Fakat Türkiye'nin geçirdiği süreçler içinde şunu da söylemek zordur: Muhafazakâr kitle, İran'daki, Suudi Arabistan'daki gibi bir rejimi özler. O da değil, o da değil. İkisnin arasında bir yerde özelemleri. Zannedildiği gibi Türkiye'de laiklik çok marjinal bir çevreyle de sınırlı değildir. Hiçbir Müslüman ülkede olmadığı kadar başarılıdır aslında, çok radikal bir devrim olmasına rağmen. Dışarıdan bakıldığında toplumun, zannedildi-

ğinden çok daha geniş kesimlerine yayılmıştır. Bunlar da laiklik için güvencedir. Ama asıl güvence tabii, Anayasa'nın değiştirilmesi teklif edilemez maddesidir. Türkiye'yi diğer Müslüman ülkelerden farklı kılan, Anayasal güvencedir. Bu konuda titizlenmek gerekir. Dünyada şimdi Müslüman ülkeler için yeni konjonktür, laikliğin hiç de gerekli bir şey olmadığı kanaatinin yaygınlaşmasına neden oldu. Çünkü Batı dünyası, geniş Müslüman nüfusla kavgalı olma durumunun maliyetini ödeyemiyor. Müslüman nüfuslu ülkelerle yeniden barışmak yeni bir işbirliğinde bulunmak istiyor. O yüzden ABD dış politikası çoktan laiklik gibi şeyleri çoktan gözden çıkarmış vaziyette. Türkiye çok ayrıksı, Batının da artık kerhen desteklediği bir model. Türkiye'den beklenen artık, laikliğin fazla

"Pazarda yer kapmıyoruz, CHP sol siyasetin önünde engel değil!"

Sol siyasete ne görev düşüyor?

Deniyor ki, "CHP niye adam gibi bir parti olmadı?" CHP zaten sol partiden ziyade cumhuriyetçi bir partidir. Bu rejimi kuran bir partinin öncelikleri bu yönde. Böyle olması da tabii, 70'lerden sonra neden kendini ortanın solunda tarif etti? Cumhuriyetin kurucu değerleriyle ortanın solu çatışan şeyler değildi. O yüzden orada pek bir sorun olmadı. 80'lerden sonra daha özgürlükçü, kültürel hakları, kimlikleri gündeme getiren bir sol siyasetten bahsediyoruz. Bunlar tabii, cumhuriyet söylemini önceleyen bir partinin çok barışık olabileceği şeyler değil. Başörtüsü konusunda katı, uzlaşmaz, esnemez, özgürlükleri hiçe sayan bir yaklaşımda oldu diye eleştiririm ben CHP'yi. Yoksa "Niye sen sol olmuyorsun?" Keyfinin kâhyası mısın? O da öyle bir sol olur, eski tip bir sosyal demokrat olur. İkincisi, solda siyaset yapmaya çalışan herkesin "CHP bizim önümüzde en büyük engel" demesini çok hakkaniyetsiz buluyorum. Burada bileşik kaplar sistemi yok. Pazarda yer kapmıyoruz. Sana ayrılmış bir yer var da pazarda, oraya CHP tezgâh kurmuş, sonra gelen açığa kalıyor değil ki. Beğenmiyorsanız onu açığa çıkaran bir söylemle onu marjinalleştirirsiniz, eğer varsa böyle bir gücünüz. O da yüzde bire falan düşer. Sol siyaset yapmak istiyorsanız CHP bunun önünde engel değil. Post kapitalizm dediğimiz dönemde sol siyaset tüm dünyada geniledi. Soğuk Savaş döneminin bitişi, diyelim buna. Onun bize düşen tarafı var. Muhafazakâr bir kırsal toplumun, daha geniş bir kitlenin tevecchühü sağdır, çeşitli nedenlerle. Dindarlık, bir tanesi. Soğuk Savaş döneminde keskin katı bir tavrımız var. Cehpe ülkesiyiz. Bunun da katmerlisi. Türkiye'nin içinde bulunduğu ABD cephesi, onun antikomünist mücadeleler dönemi, onun örgütlenmesi... Onun örgütlenmesi kontrgerilla işlerine kadar gider. Soğuk Savaş'ın bitiminde 12 Eylül darbesi... Sol her palazlandığında çeşitli vesileler ve yöntemlerle boğulmuş. İkincisi de zaten 80'lerin sonundan itibaren dünyada geri çekilen bir şey.

gürültü patırtı çıkarmaması. Muhafazakârların alanının mümkün mertebe genişlemesi. Türkiye'de laiklerin artık bel bağlayamayacağı bir batı dünyası var, eskiden beri alıştıkları. İkincisi, daha muhafazakâr bir ülke olmaya doğru gidiyoruz, toplumsal manada. Bunu engellemeyezsiniz, engelleme hakkınız da yok. Önemli olan birbirine dayatma noktasına gelmemesi, bu konuda titizlenilmesidir. Ben bu konuda yeterince titizlenecek kadar yaygın bir laiklik bilincinin ve ısrarının olduğunu düşünüyorum. O ısrarın sağlıksızlığı sorun yaratıyor. Daha esnek, daha demokratik bir çerçeve oluşturabilseler daha ikna edici olur. Muhafazakâr çevreden daha fazla sempati toplamaları ve muhafazakâr çevrenin birçok unsuruyla uzlaşmak daha mümkün olurdu.

Laikliğin anayasal güvencesi olduğu sürece rejim krizi yaşanmaz mı?

En azından nihai olarak kurumların değişeceği bir ortam yok ama rejim krizi var Türkiye'de. Olmadığını söyleyemeyiz. Sadece laiklik konusunda değil. Rejimi siz en katı tarifiyle korumaya çalışırsanız o rejimi zayıflatıyor ve kırılğan hale getiriyor. Bu sefer rejimin kendi çerçevesi, varlığını devam ettirme kabiliyetini zayıflatıyor. Kürt meselesi de aynı şey.

"Arkadan dolaşma" meselesi rejim krizinin araçlarından birisi mi?

E, tabii yani. Bir otoriteryanizmin yerini başkasının alması oluyor o zaman. Sistem demokratikleşemezse bu sefer bu kesimin dayatmacı rejimi veya dayatmacı uygulamaları, kendi kadrolarıyla yönetme ısrarına talip olması ve aynısını kurgulamaya heveslenmesi alıyor. Türkiye'de yaşanan bu. Bu mânâda bir rejim krizi var tabii.

"En büyük kriz, Türkiye'nin önünü göremiyor olmamız"

Bu süreç Türkiye'yi nereye götüreceği gibi görünüyor? Ne görüyorsunuz Türkiye'nin geleceğine projektör tutmak gerekirse?

Hiçbir şey görmüyorum. Görüyorum diyenlere de inanmıyorum. En büyük kriz, Türkiye'nin önünü göremiyor olmamız. Benim gözüm bozuk da ben göremiyor değilim. Dünya krizi var. Dünya politikasında bile öngörülemez bir sürü kriz kro-

nikleşmiş. O krizlerin nasıl çözüleceğine ilişkin umut ışığı yok. İkisini birleştirdiğiniz zaman durum daha karmaşıklaşıyor.

Faşizm tehlikesi görünüyor mu ya da bu kriz oraya doğru gider mi?

O kadar abartılı öngörülerde bulunmak fevkalâde yanıltıcı olur. Allah korusun, her şey çok çok kötü giderse bilemem ama faşizm dediğiniz şey de sıradan, hop diye ortaya çıkan bir şey değil. Ayrıca beğensek de beğenmesek de çok eleştirsek de -ki eleştirmeye devam etmemiz lâzım- politik kültürümüz demokratik değildir, desek de öyle hop diye kolaylıkla değil faşizm, otoriter yönetimlere de kolaylıkla boyun eğecek toplumsal yapımız yok. Demokrasimiz, batı dışındaki ülkelerle kıyasladığımızda ileridir. Türk toplumunu dayatmacı şeylerle yönetmeniz imkânsızdır. Zaten o yüzden kriz çıkıyor. Toplum direniyor. Muhafazakârlar da üzerlerindeki baskıya direniyor, zaten öyle iktidar oldular değil mi? Bizde insanların en çok korktuğu, Kürt - Türk meselesindeki sorundur. Orada bir iç savaş olur mu? Allah esirgesin, tek tük savruluşlar oluyor. Bu kadar gerginlikler içerisinde belki iddia edilebilir gibi ama toplumun gelişmişlik oranına, genel refahına, demokratik tecrübemize, genel şehirli kültürün yaygınlığına bakarsak, "Her şeyin teminatı olacak bir alt yapı var" denilemeye de iç savaşlara, çatışmalara kolaylıkla savrulacak bir alt yapı yok. Çok şükür, diyelim.

Umut veren ne var diye soracaktım, söylediniz...

Umut veren bu var. Evet, sürekli şikâyet etmemiz lâzım, daha iyi bir standart tutturmamız için. Benim, sivil otoriteryanizm tartışmasında aydın arkadaşlarımla en büyük itirazım şu: Otoriter rejime gitmemenin teminatı, tereddüt etmek. Herhangi bir emare, kuşku varsa bunu büyütme. Burada ısrar etmek, burada titizlenmek ki öyle bir yere gitmesin. Demokrasinin tek garantisi zaten o. "Vay, nasıl böyle lafı ağzına alıyorsun!" tavrını anlamakta çok zorlanıyorum. Kürt - Türk meselesinde de oraya doğru savrulsak da korkmanın bir anlamı yok. Bunu kafamızda facia senaryosu olarak düşünüp sıradan vatandaştan en örgütlü çevreye kadar buna karşı direnmesine bağlı, bu işlerin oraya gitmemesi. Ben Türkiye'de demokrasinin, buna direnecek düzeyde olduğunu düşünüyorum.

"İnsanlar artık işçi meselelerinin demokrasiyle alâkalı olmadığına inanıyor"

Türkiye'nin gerçek gündemi ne?

Türkiye'nin gerçek gündemi değilse bile, insanların hayatlarında neler çektikleri, bu politik jargonun tamamıyla dışında. Tuzla'da ölenler, maden kazaları... Bunlar ne kadar yer kaplıyor basında? Çok büyük kaza olduğunda görüyorsunuz. İsyan ettirici şeyler ama kimse isyan etmiyor. Beni asıl isyan ettiren şeylerden biri bu. Köşelerde söz ediliyor. Köşelerin yıkılması lâzım böyle olaylarda. Bir sürü iş kazası oluyor. Birkaç kişi dışında kimse bunları yazmıyor ve memleket demokrasiden geçilmiyor! Bir de kayıtlara geçmeyenler var. Kayıtsız çalışanlar, inşaatlarda çalışanlar. Bunlar düşer ölür, geçirilir. Sakatlanırlar, dilenci olarak karşınıza çıkarlar. Çocuk işçiler büyük bir insanlık ayıbıdır. Bunların hiçbirine değinilmez. AB uyum süreçlerine de bunlar hiç konu olmazdı. Patrikhane veya Ruhban Okulu çok önemlidir de demokrasi açısından; "Bu memlekette çocuk işçi çalıştırıyorsunuz birader, bir dakika, sigortasız işçi çalıştırıyorsunuz!" diyen yoktu. Bunların hepsi gerçek gündem. Asıl tutarsızlık; demokrasi lafından geçilmeyen bir dönemde bütün bunların demokrasiyle alâkasız şeyler olduğu insanlara kabul ettirildi. Bir zamanlar Özal'a "Ekonomi iyiyi gidiyor, diyorsunuz, domatesin fiyatı şu kadar" dediklerinde, o demişti ki; "Domatesin fiyatıyla ekonominin ne alakası var?" Şimdi demokrasinin bunlarla alâkasız, yüce bir şey olduğuna, bunların banal, aşağılık şeyler olduğuna insanlar ikna olmuş vaziyette.

Basitleştirerek küçültüyor mu acaba?

Üstüne şal örtüyor. Ben buna karartma diyorum. "Biz de o zaman bilmiyorduk ne yaptığımızı. Birimizin eline tabanca verdiler öbürünü öldürttüler..." Ergenekon meselesi yazılırken bu dil kullanıldı. "A; bakın, demek ki aslında siyasi meseleler yokmuş, bunlar hep istihbarat faaliyetiymiş, hep provokasyonmuş, insanlar kendi vesayet sistemlerini ayakta tutmak için kışkırtmışlar." Canım; provokasyon, kışkırtma hep var ama bu demek değil ki sendikal faaliyet yoktu, sağ yoktu, sol yoktu! Bunların hepsini karartıyorsunuz, bir Ergenekon söylemi üzerinden. Dizisi de öyle, sineması da böyle.

**Siz ona kısaca
5x5 diyebilirsiniz.**

Bugüne kadar bildiğiniz 4x4'leri unutun.
ix55, diğerlerinin opsiyonel olarak sunduğu
tüm lüks özellikleri size standart olarak sunuyor.

3.0 V6 CRDi dizel motor, 240 HP ve 200 km
maksimum hız özellikleriyle siz ona kısaca
5x5 diyebilirsiniz.

ix55

Sağlam seçim Hyundai

HYUNDAI www.hyundai.com.tr

YÜKSELİŞ PLAZA

Anadolu Cad. No:29, Bayraklı, İzmir
Tel.(232) 498 88 00 • Faks (232) 486 04 03

Hyundai ix55'in resmi spesifik CO₂ salınımı (2004/3/AT) 249 g/km, resmi yakıt tüketimleri (2004/3/AT) (lt/100 km): Şehir içi 12,4, şehir dışı 7,6 ve ortalama 9,4'tür.

Deniz Çaba Şan
Duygu Özsüphanlı Yayman
Alpay Sönmez • Fotoğraf

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB ve Ekonomi Gazetecileri Derneği'nin (EGD) Kocaeli-Kartepe'de düzenlediği Kartepe Ekonomi Zirvesi'nde yaptığı konuşmanın bir yerinde, "işadamlarının bile kendi çocukları için iş istediğini ve bu durumun kendisini kahrettiğini" söyledi. İşadamları cephesi böyleyse esnaf cephesinde, dolayısıyla çarşıda yangın olmaması olası mı?

Çarşıya çıktığımızda, gazete-dergi ilanlarına baktığımızda yılın 365 günü indirim duyurularıyla karşılaşırız. Rayından çıkmış söz konusu bu sürekli indirimler çarşıda yangın olduğunun bir diğer göstergesi değil mi?

Yine TOBB Başkanı'nın açıklamasında yer alan, 2003'te 2.3 milyon esnaf varken, 2009'da bu sayının 1.8 milyona düştüğü bilgisi, çarşıda süren yangının bir başka anlatımı olarak belgelenmiş olmuyor mu?

Nüfusu 70 milyonu aşmış bir ülkede 5.6 milyon kişi işsizse, neredeyse her hane-
de bir işsiz varsa, her yıl iş yaşamına gi-
ren 700 bin kişiye nasıl iş bulunacağı kâ-
bus gördüren bir soruya çarşıdaki yan-
gını görmek gerekiyor.

Çarşının yangınına görmek için çarşının
içine girdik ve çarşığı dinledik...

Kemeraltı Esnaf Derneği Başkanı Mehmet Gülaylar:

"Krizle tarihi meydanların
isimleri değişmeye başladı"

Kemeraltı Esnaf Derneği Başkanı Meh-
met Gülaylar, öncelikle Türkiye'deki es-
naf profiline bakmak gerektiğini vurgu-
luyor ve şunları söylüyor:

"Türkiye'deki firmaların yüzde 96.7'si
KOBİ ve küçük işletme. Sektörü taşıyan
büyük firmalar yüzde 3'ü teşkil ediyor.
Bu anlamda da ciddi bir gelir dağılımı
adaletsizliği var. Büyük firmalar krizden
en az etkilenen grup. Küçük ve orta öl-
çekli işletmeler ise krize en önce girip,

en son çıkanlar. Bu çerçeveden bakıldı-
ğında krizin çarşılarda uzun süre kalma-
sı daha iyi anlaşılabilir." Gülaylar'ın söylediğine göre bu nedenle
çarşı krizden çıkmış değil. Tam tersi Ke-
meraltı'nda esnaf sayısında ciddi azal-

ma var. Kepenk indiren çok. Gülaylar, dernek üyeleri içinde yaprak dökümü olduğunu söylüyor: "Kendi üyelerimiz içinde, geleceğini artık Kemeraltı'nda bulamayan esnaf sayısı çok arttı. 24 kurucu üyemizin 12'si ya cışşıdan ayrılmış ya da işyerini kapatmak zorunda kalmış. Yani cışşıya gönül vermiş, cışşayı yaşatmak için bir dernek kurulmasına öncülük etmiş 12 kişi cışşıdan ayrılmış. Esnaf, Bağ-Kur'un ödeyemediği için sağlık hizmetlerinden de faydalanamıyor. Artık bu sosyal bir yara haline döndü. Esnaf geleneğinde feryat etme kültürü yok ama çok büyük sıkıntı içindeler."

"Mantocular Meydanı'nda mantocu kalmadı"

Mehmet Gülaylar ile yaptığımız konuşmada; kriz sonucu Kemeraltı'nda oluşan yıkımın artık tarihi meydanların ismini değiştirecek kadar büyük olduğunu ayırdına varıyoruz. Gülaylar, "Bugün Mantocular Meydanı dediğimiz Şadırvanaltı bölgesinde hiç mantocu kalmadı. Son dört yıl içinde hepsi gitti ya da sektör değiştirdi. Bizim firmamız 1935'te kuruldu. Takım elbise, manto ve konfeksiyon ürünleri satıyorduk. O meydanda, bu alanda iş yapan 20 tane firma vardı. Şimdi bir tane bile yok. Ben de 15 gün önce kapatıp gelinliğe döndüm, sektör değişikliği yaptım. Bu çok sevindirici bir olay değil. Tam tersi acı bir durum. Çünkü bir semtin, bir bölgenin adı değişiyor. Bunun gibi daha birçok isim değişti. Peynirciler Cışsısı vardı; şimdi peynirciler Gıda Cışsısı'nda. İpek Pazarı vardı, yok oldu-gitti. Birinci, ikinci ve Üçüncü Beyler'de tıbbi doktorları vardı, artık yok. Biz değişime karşı değiliz ama biz bunu gelişimle tamamlayacağımızı bekliyorduk, yok olarak değil."

"Alışveriş merkezleri ve pazarlarda olmayanı satmak gerek"

Gördüğümüz o ki, artık pek çok sektör yok olduğu için cışşı belirli iş kolları arasına sıkışmış. Çünkü ayakta duramayan esnaf ya sektör değişimine gidiyor ya da tümüyle kepenk indiriyor. Gördüğümüz esnaf sözcüleri ve bizzat esnafın kendisi; "krizin cışşılarda bu denli yıkıcı etki-

lere yol açmasının nedenleri arasında hem merkezi hükümetin aldığı kararlar, hem de yerel yönetimin uygulamaları var." yorumunda bulunuyorlar. Gülaylar, "Merkezi hükümet hâlâ hipermarket yavaşını çıkarmadı. Yerel uygulamalara baktığımızda haksız rekabete yol açacak şekilde her yerde yeni pazarlar açılıyor" diyor ve ekliyor: "Buradaki esnaf elektrik, Bağ-Kur gibi giderlerle uğraşırken İzmir çevresinde her gün iki-üç tane pazar açılmaya başladı. Sebze-meyve satışının olması gereken pazar yerlerinde artık kredi kartına taksit yaparak buzdolabı bile satılıyor. Kemeraltı'nda ise ulaşım zorluğu var, müşteri kolayca ula-

şamıyor. Dükkan kiralari yüksek, ayrıca bir dolu gider kalemi var. Artık cışşıda gelirin çok üstünde giderler olmaya başladı. Bu maliyet, tüketici için de geçerli. Buraya ulaşım ayrı bir maliyet. Hemen yanı başında kurulan pazara gitmek daha mantıklı geliyor."

Peki, pazar yerlerine yasak getirmek çözüm mü? Gülaylar, "Yasak kültürü yerine, onlarla rekabet edebileceğimiz politikalar üretmemiz lazım" diye yanıtıyor ve ekliyor: "Tüketicinin istek ve beklentilerine uygun etkinlikler içinde bulunabilirsek rekabet edebiliriz. Kemeraltı'nın farklılığını öne çıkarmak lazım. Burası

hâla orta ve alt gelir grupları için 'çeşitlilik' avantajına sahip. Ayrıca her gün açık olan bir cışı. Bunun yanında turistik bir bölge içinde ve bir kültür değeri taşıyor. Dolayısıyla bu özellikler üzerinden yeni politikalar belirlemek lazım. Örneğin Kemeraltı esnafı artık alışveriş merkezleri ve pazarlarda bulunmayan ürünlere ağırlık vermeli. Sünnetik bir malzemeyi ya da düğün alışveriş gruplarını pazarda ya da alışveriş merkezinde göremiyorsunuz. Biz de esnafa bunu söylüyoruz: 'Pazarlara ve alışveriş merkezlerine bakın, oralarda ne satılmıyor, sa siz onu satın.' Başka türlü olmaz."

Bankaların küçük esnafa bakışı değışmeli

Öğrendiğimiz kadarıyla cışılardaki esnafı zora sokan etmenler arasında bankaların politikaları da var. Gülaylar'ın söylediğine göre, ekonomik krizle bankacılık sektörünün esnafa bakışı aynı bir sorun yarattı. "Çünkü" diyor Gülaylar, ekliyor: "Küçükü ezmek kolay. Bunu en çok kredi kartlarında hissediyoruz. Kredi kart makinelerinde 3 buçuk milyon altındaki ciroya kira bedeli alınıyor. 10 farklı bankanın post makinesini dükkanınıza koyuyorsunuz. O ciroları tutturamazsanız aylık 35 lira kira bedeli ödüyorsunuz. 10 makine var ise ayda 350 lira. Bu bedel sadece cironuzu tutturamadığınız için. Müşteriye hizmet götürmek için de her kartı bulundurmanız gerekiyor. Büyük firmaların böyle bir derdi yok. İkincisi; taksit avantaj kampanyalarında

küçük firmalar için faiz farklarını çok yüksek tutabiliyorlar. Büyük firmaların alışveriş cirolarını göz önünde tutarak maliyeti daha düşük biçimde taksit imkânı veriyorlar. Bunun yanı sıra kredi ihtiyaçlarında büyük firmalara gösterdikleri hoşgörü ve desteği küçüklere göstermiyorlar. Çek karnesi alırken bile önyargı ile karşılaşıyoruz. Bankalar işte bu yüzden krizden kâr ederek çıktılar. Bu küçük ve parçalı yapıdan, küçük esnafın kazandılar."

Kazanan sadece yüzde üçlük dilim

Gülaylar'a göre, bu tabloya rağmen hâla ekonomi birinci gündem maddesi değil. İşsizlik oranı açıklanan rakamdan daha yüksek. Bunun aşabilmenin yolu istihdam yaratmak ama KOBİ'lerde çark durmak üzere. Gülaylar, Türkiye'de açıklanan büyüme oranına da dikkat çekiyor: "Türkiye'de yüzde 7.5 oranında büyüme görülmüştür, dünyanın 17'inci büyük ekonomisidir. Bu krizde büyük firmaların oluşturduğu yüzde 3'lük dilim ve bankalar kâr etti. Ancak bu kâr adaletli dağıtılmadı, belli bir grubun elinde sıkıştı kaldı. Büyüyen bir ülke ama bunun yansımaları sadece belli kâr gruplarının elinde. Vatandaşın cebine yansıyan bir şey yok. Japonya'dan çok daha fazla dolar milyarderimiz var ama toplumsal refah yok."

Mehmet Gülaylar, "Bu nedenle cışıların rekabet gücünü artırıcı politikalarla ihtiyaç var." diyor. Gülaylar, bunun için

bir dizi proje geliştirdiklerini söylüyor: "Buradaki projelerin amacı, cışıların alışveriş merkezleri ve pazarlarla rekabet edebilmesini sağlayacak, esnafı yönlendirici projeler. Bunları ilçe bazında değerlendirmeye çalışıyoruz. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na da götürmek istiyoruz. Bunu bir ülke projesi haline getirebilirsek ortak hareket etme potansiyeli geliştirebiliriz. Bankalardan uygun kredi ve komisyon oranları, cışıya gelecek olan müşteri gruplarına ilişkin ortak paydalar, tanıtım gibi. Bir şeyler yapmak gerekiyor. Yoksa Türkiye'deki esnaf kültürü önümüzdeki beş yıl içinde yok olacak."

Kuyumcular Odası Genel Sekreteri Mehmet Atav:

"2009'da 30 kuyumcu cışıdan ayrıldı"

Kemeraltı'nda neredeyse her esnaf dertli. İzmir Kuyumcular Odası Genel Sekreteri Mehmet Atav, 2009 rakamlarından örnek vererek anlatıyor: "Kuyumcular sürekli dükkân kapatıyor. Geçen yıl 30 firma kapattı, sadece 10 yeni firma geldi. Daha önceki yıllarda açılan ve kapatılan dükkân oranı başa baş gidiyordu. İlk kez arada ciddi bir fark var. Bilhassa atölyeler kapandı, imalat kesimi çok etkilendi. Satış işinde olanlar da sermayeden yiyecek ayakta kaldı. Ama atölyeci emek veriyor, işçilikle ayakta duruyor. Ürettiği mal satılmayınca nasıl ayakta dursun? İzmir'de sadece imalat olarak alyansçılar kaldı. Hatta İzmir alyans üretim şehri oldu."

Atav'a göre Kemeraltı'ndaki yıkım çok daha önce başladı ama kriz işin tuzu-biberi oldu: "Havra Sokağı'nda ayakkabı

imalatçıları vardı, gittiler. Adliye Konak'tan taşındı. Oraya gelen çarşıya da uğruyordu. Tüm bunlar çarşısı geriletti. Sonraki politikalar da bu geriye gidişi arttırdı. Her şeyden önce gece geç saatlere kadar alışveriş yapılamıyor. İzmir turizm kenti ama artık çarşıya turist gelmiyor. Eskiden turist doluydu. Biz lisan bilmediğimiz halde onlarla konuşup altın satardık. Şimdi ikinci ve üçüncü kuşak dil biliyor ama turist yok. Kuyumculukta kalite ve çeşitlilik arttı ama Kemeraltı geriye gitti. Niye? Büyük firmalar çarşıdan ayrıldı, alışveriş merkezleri ön plana çıktı. Orada her şey pırl pırl, burada çıgırtkanlık var. Oturacak kaliteli mekanlar yok, altyapı yok.

Birlikte hareket etmek

Bundan sonrasına dair çok fazla umut yok. Atav, yüzde 1-2'lik bir iyileşme beklediğini söylüyor ama bu rakam umutları yeşertmeye yeterli değil. Atav, KO-

Bİ'lere destek verilmesi gerektiğini öneri olarak söylüyor: "Düşük faizli kredi verilmesi lazım. Özellikle altın konusunda düşük faizle kredi almak çok zor. Avrupa'da bu oran yüzde 2, burada ise yüzde 8-9 civarında. Faizlerin düşmesi lazım. Bir de İzmir'in birleşmesi gerek. Herkes kendi başına bir şeyler yapmaya çalışınca güçlü bir ses çıkmıyor. Kemeraltı Esnaf Derneği, Kuyumcular Odası, diğer meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, hepsi kent adına çalışıyor ama birlikte değil. Birlikte çalışılmazsa sonuç almak çok zor. Bizim artık bir araya gelip çözüm üretmemiz lazım. Bunun için de birinin öncülük etmesi gerekiyor. Vali ya da belediye başkanı..."

Tarihi Yudumla Şerbeti-1971 Günhan Türkmen

"İki liralık şerbet içmek için kredi kartı uzatıyorlar"

"Eskiden İzmir'in çarşısı bir tane idi, o da Kemeraltı. Şimdi 50 tane çarşı var. Bir de Kemeraltı'ndan markalar ayrıldı. Artık buradaki mağazalar işporta fiyatına mal satan yerler haline geldi. Alım gücü olmayınca esnaf da fiyat düşürüyor. O zaman kalite düşüyor. Bir de gelenek bozuldu. Daha önce buraya gelen müşteri Özsüt'te tatlısını ya da Mennan'da dondurasını yer, oradan gelir buraya şerbetini içer, sonra da dibek kahvesi içmeye giderdi. Böyle bir şey kalmadı. Şimdi alışveriş yapıyorlar, para harcamamak için bir yere oturmadan gidiyorlar. Belediyenin çalışmaları ile dış görünümde iyileşme oldu ama ekonomik anlamda geriye gidiş sürüyor. Otopark ücretli. Oy-

sa alışveriş merkezlerinde herkes arabasını ücretsiz park ediyor, alışverişini yapıyor. Burada ise 5 lira vermek zorunda. İnsanların alım gücü düştüğü için artık 5 lirayı bile hesap eder halde. Çevre me bakıyorum, esnaf sürekli dükkân kapatıyor. Çünkü alışveriş yapan yok. Kimse nakit para olmadığı için kredi kartı kullanıyor. 2 lira olan şerbet için bile kart uzatıyor. Bunlar düşündürücü. Dükkân benim olmasa ben de ayakta duramazdım. Yenilik yaparak bu çarkı tersine döndürmeye çalışıyoruz. Şimdi diet karadut şerbeti üzerine çalışıyoruz. Doğal pastörize şerbet yapmaya çalışıyoruz."

Meşhur Kemeraltı Turşucusu - Ziya Ulgüt

"Her geçen gün bir öncekini aratıyor"

"Öğle saatlerinde buraya gelin bomboş. Özellikle son haftalarda çarşı tam bir durgunluk içinde. Kimse gelmiyor. Lokantalar bile daha önce günde iki kilo turşu alıyorsa şimdi yarım kilo alıyor. Vergi, kira, eleman masrafı derken gider artıyor, gelir yok. Piyasada para dönmüyor. İnsanlar 1 lira turşu için kredi kartı uzatıyor. Turşucu dükkânında, suyun içinde kart makinesini nereye koyabilirim? Esnaf cebinden yiyerek ayakta duruyor. 1972'den beri buradayız, o nedenle direniyoruz ama zorlanıyoruz. Zarar dayız çünkü. Turşu bile insanlara lüks gelmeye başladıysa, biz nasıl ayakta kalalım. Et, peynir zor alıyorsa turşuya nasıl para ayırsın? Biz dört yıldır zam yapmadığımız halde satış yapamıyoruz. Her geçen gün bir öncekini aratıyor."

**KASİAD Başkanı
Osman Avcı:****"Karşıyaka çarşısı
bir tüp geçit oldu"**

Karşıyaka'daki İskele'den eski tren istasyonuna ulaşan çarşı, İzmir'in en büyük ikinci çarşısı. Diğer ilçe merkezlerinde, esnafın merkezdeki mevcut bir caddeye yayılmasıyla oluşan alışveriş doku- suna karşı, çarşı kimliğiyle kurulmuş ol- ması, onu ayıracı kılan etkenlerden. Aynı zamanda kalitesiyle anılan, görece daha pahalı ürünlerin bulunduğu bir çarşı. Da- ha doğrusu "-idi"... Çünkü Karşıyaka çarşısı da dönüşüm geçirdi, nitelik de- ğiştirdi.

Karşıyaka Çarşısı, 1717 Sokak, nam-ı di- ğer Kemalpaşa Caddesi ile ona açılan 11 sokaktan müteşekkil. 1992 senesinde çarşı esnafının öncülüğünde kurulan Karşıyaka Sanayici ve İşadamları Der- neği (KASİAD) rakamlarına göre, çarşı- da bin 800 - iki bin civarında dükkan var. KASİAD Yönetim Kurulu Başkanı Avcı, bunların 200-250'sinin devretmek istedi- ğini, yaklaşık 250'sinin kapalı, en fazla bin 500'inin aktif olduğunu söylüyor. Osman Avcı'nın belirttiğine göre çarşı-

döner durum - ayran var. İnsanların her şeyi bulabileceği bir çarşıdan ziyade in- sanların aylak aylak dolaştığı, eline bir dürüm alarak, belediyemizin maalesef izin verdiği yeni yeni oluşan sokak kah- velerinde nefes aldığı bir çarşı oldu. Bu- radaki insan debisi hiç kimseyi aldatma-

**Hipermarketler
küçük balığı yutuyor**

Avcı, hipermarketlerin de çarşının kimlik değiştirmesinde etkili olduğu görüşün- de: "Sıkıntının bir nedeni de hipermar- ketlerin haksız rekabetle, otobüs durak- larını bile kendi arabalarıyla işgal ederek servis vermesi, Karşıyakalıları oralara taşımasıdır. Bu da ne yazık ki iktidarda olan hükümetimizin beş senedir sumen altı ettiği hipermarketler yasasıdır. Bu yasa bundan sonra çıksa da fayda sağ- lamayacaktır. Çünkü hipermarketler ma- hallelerimizde 200 metrekaresin altında- ki corner shop'larını açmışlardır. Bunlar, bünyemizdeki büyük bakkallardır."

Osman Avcı vatandaşın, ucuz olana yö- nelip marketlerden alışverişini tercih et- mesini de, "Büyük balık küçük balığı yu- tar" sözüyle açıklıyor, Avcı: "Bunlar kü- çük balığı yutarken insafsız yutuyor. En iyiyi en ucuza satmıyorlar. Bazı kalemler- i ucuza satarak, bastırdıkları broşürler- de onları en ön sayfaya koyarak aslında bazı ürünleri esnafımdan daha pahalıya satıyorlar. Hal böyleyken bizim bakkal- larda veresiye devam ediyor ama hiper- marketten malı kredi kartıyla alıyorsu- nuz. Benim küçük esnafım onlara karşı- lıksız kredi veren bankalar gibi."

KASİAD Başkanı Osman Avcı, çarşıdaki bazı dükkanların alışveriş tuzağı kurdu- ğunu da öne sürüyor: "Bir aile bütçe

daki bu durgunluğun, ekonomik krize eş- lik eden, özgül nedenleri var. O neden- lerden biri, çarşının vapur iskelesiyle mi- nibüs durakları arasında bir geçiş güzere- ği olması: "Bu çarşıda ciddi konfeksi- yon mağazaları, ciddi restoranlar vardı. Şimdi, çığırtkanların 'Ne alırsan'la sattı- ğı beş-on liralık tişörtler, iki buçuk liraya

sın. Günde 20-30 bin kişi geçiyorsa bun- lar sadece İzmir'e işe giden, işten gelen veya yapacağı hiçbir şey olmayıp bura- larda dolaşan kişiler.

Gerçek Karşıyakalıyı maalesef -bir iki sektörün haricinde- çarşıya alverişe çekemiyoruz. Burası, varoşların İzmir'e geçerken kullandığı bir tüp geçit."

oluştururken gıdaya, giyime benzeri tüketimlere yer ayırıyor. Fakat ne yazık ki yer ayırmadıkları bir kalem, yer ayırdıkları kalemin paralarını çalıyor. Tuzak olan o cıçılı bicili Çin pazarlarına giriyorlar. Hiçbir şey almasalar beş liralık bir şey alıyorlar. Bir kadın ayda beş kere çarşıya uğrasa ve beş kere de bu dükkânlara girse, aslında hiçbir işine yaramayan şeyleri alarak bütçesine zarar veriyor."

Osman Avcı, Karşıyakalının çarşıya gilemeyiş nedenlerinden birinin de otopark sorunu olduğunu söyleyken çözümü de gösteriyor: "Sahildeki otoparkın genişletilmesi, kapasitenin 185'ten 250-300'e çıkarılması gerekiyor. Büyükşehir Belediyesi 12 saat parktan dört buçuk lira alıyor. Halbuki çarşıda alışveriş yapmak iki saat alır, yemekle birlikte üç saati bulur. Çarşıya araçlı müşterilerinin daha fazla girmesi ve belediyenin de daha fazla para kazanması için dört saatin dört buçuk lira olması ve beşinci saatte ücretin artması."

Umutlar metro ve kruvaziyer turizmde Çarşı esnafı böyle karamsar bir tablo çiziyor ama umutları da yok değıl. Uluslararası giyim mağazası Zara'nın çarşıya gelecek olması, Mango'nun kısa süre önce burada mağaza açması; Galeri Nur, Koton, Spazio, Sarar, Batik, Mavi Jeans, LC Waikiki, Rodi, Vena gibi markaların burada yer alması umutlandırıyor onları. Osman Avcı, "Dileğimiz konfeksiyondaki bu kalitenin gıdaya da taşınmasıdır" derken Karşıyaka'dan çıkan iki markaya çağrıda bulunuyor: "Çarşıda iki - üç eski şarküteri var. Gerçek Karşıyakalılar sadece bu tarz yerler için çarşıya geliyor. Çarşıyı şu da kurtarır: Karşıyaka'nın ürünü olan firmaların burada yer açması. Nasıl ki Temizocak hâlâ çarşımızda; Sakıpağa'nın da Karşıyaka'da bir şarküterisinin olmasını çok isterim. Yaşar Holding'in, mesela Pınar ürünleri için çarşıda veya çarşıya yakın bir yerde dükkân açmasını çok isterim."

Doku değışikliğinin sadece ana caddeyle sınırlı olduğunu söyleyen Avcı, ara sokaklarda hâlâ ayakkabı tamircisi, terzi, berber gibi geleneksel esnaf dokusunun korunuyor olmasından memnun. Karşıyakalı işadamlarının çarşı adına umutlandırılan bir diğer etken, Aliağa-Menderes Hafif Raylı Sistemi'nin, Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu'nun söz verdiği gibi Temmuz ayında faaliyete geçmesi. "şu anda bir Bucalının, bir Hatay-

lının buraya gelmesi çok zor. Ama buraya gelmek kolaylaştığı zaman inanıyorum ki Karşıyakalı Buca'ya gidecektir, Bucalı Karşıyaka'ya gelecektir, Aliağa, Menemen Karşıyaka'ya daha rahat gelecektir. Rekabet kaliteyi getirecektir. Karşıyaka'nın buna hazırlık yapması, kendine has ürünlerini satması lazım." Avcı, çarşının sonunda, Latife Hanım Köşkü, Zübeyde Hanım Anıt Mezarı, Atatürk'ün trene bindiği Karşıyaka İstasyonu ve 1800'lerin sonunda istasyon yapımında çalışan işçilerin yıkanması için Fransızlar tarafından yapılan Alibey Hamamı'nın olduğu dörtgenin "Karşıyaka Meydanı"na dönüştürülmesini de öneriyor.

Tuvalet sorunu alışverişe darbe vuruyor

KASİAD'ın, kruvaziyer turizm gemisi MSC ile yaptığı protokol çerçevesinde, mart sonu - ekim sonu arasındaki dönemde her hafta salı günleri 10-12 turist otobüsünün Karşıyaka'ya getirilmesi, bir

başka umut. Çarşının her hafta en az 400 turisti ağırlamasının, canlılık getireceğini söylüyor Avcı. Avcı'ya göre bir de şu tuvalet sorunu çözülebilse... "Turistin otobüsten inince istediği ilk şey, rahatlamak. En büyük sıkıntı, insanların ihtiyacı olan gıderecek tuvaletler yok. İskelenin orada çarşıya yakışmayan bir tuvalet vardı. KASİAD'ın zorlamasıyla onu kaldırttık. Tuvaletin başka bir yere, gizlenerek tekrar yapılmasını dilemiştik ama hâlâ açılmamıştır. Osmanbey Parkı'nın karşısında, önünde turist otobüslerinin durduğu Kemancı Parkı var. Önerimiz, oradaki çukur alana, ağaçlarla kamufle edilmiş bir tuvalet yapılması. Yer Milli Emlak'ındır ama belediye uygun görürse biz KASİAD olarak orada bir turizm bürosu, Karşıyaka ile ilgili bir hediyeelik eşya dükkânı ve küçük bir kafeterya yapmaya talibiz. Projeyi Büyükşehir ve Karşıyaka belediyelerine sunduk. Ayrıca Karşıyaka Belediyesi'nin de elinde tuvalet yapmak için bir alan var: Osmanbey Parkı'nın köşesinde, gizlenmiş bir tuvalet vardı, kaldırdılar. Orası çok uygun."

Galeri Nur yöneticisi Mehmet Özgen

"Eskiden ne getirirsek onu satıyorduk, şimdi müşteri ne isterse onu getiriyoruz"

Çarşıda müşteri profili değışti. Bunun da en büyük nedenlerinden birisi otopark olmaması. Arabalı müşteri buraya gelmiyor, gelmek istemiyor. Bunun dışında alışveriş merkezlerinin açılması, müşterilerin bir kısmını elimizden aldı. Daha doğrusu bizim esas para kazandığımız müşteri grubu İzmir'in çevresindeki müşterilerdir; Salihli, Turgutlu, Akhisar, Alaşehir gibi... şimdi o müşteri, alışveriş merkezlerine gidiyor. Otoparkın yanı sıra bizimle rekabet edilecek başka markalar da içinde var. Çarşının en büyük müşteri kaybetme nedenlerinden biri, koridor gibi olması. Vapurdan inen dolmuşa gidiyor, dolmuştan inen vapura gidiyor. Bu müşteri potansiyeli 50 lirayı geçmeyecek ürünleri alabiliyor. A grubu dediğimiz müşteri maalesef elini çarşıdan çekti. şimdiki müşteriler

orta halli ya da orta halin daha altındadır. Bizim İzmir için de orta müşterilerimiz var ama alışveriş merkezlerinde her markanın yer açması pastayı küçülttü. Firma sayısı çoğaldığı için hiç kimse doymuyor şu anda. Pastaya ortak çoğaldı, dilimler azaldı. Bu dilimler de insanları tatmin etmiyor. Biz de pazar değıştirme ihtiyacı hissettik. Büyük bir mağazayız, geniş bir müşteri grubuna hitap etmek zorunda kaldık. Onun için de ürün çeşitlendirmesine gittik. Eskiden ithal mal satardık, artık ithal malı Karşıyaka'da satamıyoruz. Yerli ürüne döndük. Müşteriye fiyat ve marka çeşitimini sunma ihtiyacı hissettik. Ürünler ithal olmayınca fiyatları aşağı çekmek zorunda kaldık. Eskiden ne getirirsek onu satıyorduk, şimdi sistem değışti; müşteri ne isterse onu getiriyoruz."

Temizocak Kuyumculuk - Yılmaz Temizocak:

"Son kriz müşteri profilini daha düşürdü"

"Karşıyaka çarşısı en eski çarşılarından biriydi. İskeleyle minibüs duraklarının birleştirilmesi çarşının işlevini çok değiştirdi. Alıcı profilinin şekli değişince alışveriş tarzı da değişti. Arzla talep arasında uyumsuzluk var. Bu, bazı firmaların kapanmasına, bazılarının açılmasına sebep oldu. Alışveriş merkezleri açılınca da sıkıntı yaşandı; ayağın alıştığı çarşıdan müşteri alındı. Yerleşim bölgesinin Bostanlı'ya kayması da sebep teşkil etti. Benim müşterimin çoğu Alsancak'a ya da Mavişehir Ege Park'a gitmekte. Otopark olmaması da bir etken.

Çözüm için KASİAD 1992'de kuruldu. Gelen bütün başkanlar çaba gösterdi. Ayrıca iki tane de çok büyük kriz geçirdik. 2008 Ocak'ında başlayan ve halen devam eden kriz de bugünkü durumda etkili. Son krizin bu denli ağır gelmesi, profili zaten değişen müşterinin profilini daha da düşürdü.

Beklentilerimiz neler? İskeleyle minibüs durakları arasındaki köprü trafiğinin buradan uzaklaştırılması lazım. İzmir Bü-

yükselir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu'nun verdiği söze de uygun olarak, metro temmuz ayından itibaren çalışmaya başladığı zaman, köprüden geçenlerin bir kısmı Karşıyaka'ya inmeyecek,

transit geçecek. Metro burasını canlandıracak, alışverişe imkân verecek. İki, yine Büyükşehir Belediye Başkanının verdiği çok önemli bir söz var: Hem Karşıyaka, hem Alsancak - Üçkuyular hattında tramvayın bir an önce devreye girmesini bekliyoruz.

Karşıyaka yaşlandı, alışveriş edecek insan yaşlı. Çarşıya en medeni vasıtayla gelmelerinin sağlanması lazım. Otobüsün burada yeri yok. Böylece otobüs trafiği de azalacaktır. Üçüncüsü, İzmir - Karşıyaka deniz trafiği gelişmeli. Çok lüksü gerekmiyor; biraz hızlı olsun ya da mevcutlar çok kısa aralıklarla, 10 dakikada bir çalışmalı.

Kruvaziyer gemilerle gelen turizmin çarşığı nasıl etkilediğine gelince... Turizm, alışkanlık meselesi. Bakıyorum, bir iki turist geliyor. Caminin oradaki çiçekçilere, kuruyemişçilere, baharatçılara bakıyorlar. Esnafın da alışkanlığıyla gelişecek, zamanla oturacak. Turist buraya geldiği zaman bir Avrupa şehrine gelmiş gibi hissediyor. Ama Kemeraltı'na, İstanbul'da Kapalıçarşı'ya gittiği zaman daha orient (doğulu) bir çarşı buluyorlar. Dolayısıyla burası onların kültürlerine daha yakın. Ben kruvaziyer turizminin Alsancak'tan daha çok Karşıyaka'ya fayda getireceğini düşünüyorum."

Abo Hırdavat - Erdoğan Abo:

"Marketlerden kredi kartıyla çok kolay alışveriş ediyorlar"

"Bizde eve yönelik ürünler daha çok. Ürün çeşidi olarak 'Yok, yok' diyebiliriz. 32 yıldır bu işi yapıyorum. Marketlerin açılması bizim işleri etkiliyor. Yapı marketler de, hipermarketler de, zincir marketlerin Karşıyaka çarşısı içindeki şubeleri de... Krizin etkisiyle insanlar marketlere daha çok yöneldi. Kredi kartının etkisi var. Üç kuruşluk bir şey alıyor, kartla çekermisin, diyor. 10 liranın altında kredi kartı kabul etmiyoruz. Bu durum, işlerimizin yüzde 50

oranında düşmesine neden oldu. Yazın saat 21.00 - 22.00'lere kadar sürüyor hareketlilik ama kışın 18.00 dedi mi hayat bitiyor. Japon Pazarı diye bir yer açıldı, züccaciyecilerin birleşip açtığı bir yer. O da bizi etkiledi. Çözüm şu: Güçlü olan yaşayacak. Önce ekonominin canlanması lazım. Belediyenin bakımı yok, süsleme yok... Belediye etkinlikler düzenlemeli meselâ. Turistler geliyor ama burada yapacakları bir şey yok."

"Ekonomik istikrarsızlık en büyük etken"

İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı (İESOB) Başkanı Zekeriya Mutlu, "Türkiye 2007 yılından itibaren ekonomisinde durgunluk yaşamaktadır" diye söze başlasa da, asıl 2008'in son aylarında patlayan ve 2009 yılında da tüm dünyada etkisi hissedilen küresel kriz ile Türk ekonomisinin durumunun ağırlaştığını söylüyor: "2007'de pek çok seçimin yaşanması, yatırımları ve genel üretim potansiyelini olumsuz etkilemiştir. Böyle bir ortamda işsizlik sorunu doruğa çıkmış, pek çok sosyal sıkıntıyı da beraberinde getirmiştir. Sürekli seçim atmosferi içinde yaşayan, istikrar arayan bir ülkenin ekonomisinde bu çeşit sıkıntıların yaşanması doğaldır. Bu süreçte işletmeler yatırım yapmaktan kaçmış, üretimlerini sınırlamış, yeni işçi almamış hatta mevcut çalışan kadrosunu azaltmaya yönelmişlerdir. Üretmeden, alın teri dökmeden yapılan tüketimlerden kaynaklanan küresel krizin Türkiye'ye yansımalarında da, en fazla yarayı yine esnaf sanatkarlarımız almıştır."

Uzun vadeli krediler

Piyasaları, özellikle de esnafı boğan ekonomik durgunluğun bir başka nedeni de, uzun vadeli düşük faizli krediler. Mutlu, "Tek parti iktidarında, enflasyonun tek haneli rakama inmesi ile kredi faizlerinde de önemli düşüşler görülmüştür. Bu ortamdan yararlanmak isteyen insanlar, uzun vadeli araç, tüketici, konut kredileri ile geleceklerini adeta ipotek altına almışlardır" derken ekliyor: "Bunun yanında, geliri orta veya alt seviyede olan insanlar da dahil olmak üzere, toplumun çoğunluğu farklı bankalardan, ikiye üçer kredi kartı kullanmaya başlamıştır. Kredi kartlarının hesapsızca kullanılması, geri ödemelerin sağlıklı yapılamamasına, yüksek faizli kart borcundan kurtulmak isteyenlerin yeni borçlanmalara gitmesine neden olmuştur."

"Satın alma gücü düştü"

Mutlu'ya göre bu nedenle insanlar artık gelirlerinin önemli kısmını banka borçlarının geri ödemesine ayırıyor ve zorunlu ihtiyaçları dışında her türlü harcamadan kaçınıyor. "Bugün toplumu oluşturan her üç bireyin ikisinin bankalara kredi borcu bulunmaktadır" diyen Mutlu söz-

lerini şöyle sürdürüyor: "Geleceğe güvenle bakamayan insanların tüketimlerini kısması, memur, emekli, köylü gibi kesimlerin satın alma gücünün düşmesi, doğrudan halka mal ve hizmet sunan esnaf sanatkarları da iş yapamaz hale getirmiştir. Bugün esnaf, yanında çalışan elemanın haftalığını ödeyemez noktaya gelmiş, Kemeraltı, Alsancak gibi önemli ticari merkezlerinde satılık, kiralık işyerleri artmış, sanayi sitelerinde boya kokusu, çekiç sesi duyulmaz olmuştur. Esnaf sicilindeki işyeri açanların ve kapatanların arasında büyük bir fark görülmemektedir. Ancak bu rakamlar yanıltıcı olabilecektir. Bir esnaf kanun gereği işyeri açarken esnaf sicile kayıt yaptırmak zorundadır ama kapatırken böyle bir zorunluluk yoktur. Dolayısıyla kapanışlar da ayrı bir maliyet getirdiğinden, iflas eden, borç batağına giren işletmeler çeşitli nedenlerden dolayı kapanış işlemlerini gerçekleştirememektedirler."

Esnafın kriz reçetesi...

Mutlu, esnaf sanatkarların ülke yöneticilerinden beklentilerini de sıralıyor: "Hükümet vakit geçirmeden ülke ekonomisini rahatlatmak tedbirler almalıdır. Bu önlemler planlanırken, desteğe en fazla ihtiyaç duyan küçük işletmelerin sıkıntılarını gidermek de öncelikli olmalıdır. Şüphesiz küçük işletmeler de bu zor dönemde kendilerini revizyondan geçirmeli, hizmet ve üretimlerinde kaliteyi artırmalı, uzun vadeli ve dövizde endeksli borçlanmalardan kaçınmalıdır. Ama ülke yöneticileri de ekonomik zincirin en zayıf halkası esnaf sanatkarların yanında olmalı, bu kesimi desteklemelidir."

"İESOB'un ekonomik durgunluğun giderilmesi için getirdiği öneriler"

- Ekonomi gündeme alınmalı. Son üç yıldır Türkiye'de yaşanan durgunluk katlanarak büyümesine rağmen, ülke yöneticilerinin gündemini sadece siyasal ko-

"Artık 250 gramlık kutu yaptırmayı düşünüyoruz"

06 Pastanesi'nin sahibi Süleyman Alemdar da esnaf olarak şikâyetlerini dile getiriyor:

"Ekonomik kriz gıda sektörüne de yansıdı. Çarşıda ayak durdu. Saat 20.00 - 21.00 dedi mi kimse kalmıyor. Saat 23.00'den sonra seyyar satıcılar geliyor. Yan tarafımıza kokoreççi açıldı, adam kan ağlıyor ki İstanbul'un çok bilinen bir markası. Pastaneye Lig Tv koyduk; saat 21.00'de maç bitiyor, herkes gidiyor. Bir de si-gara yasağı işleri etkiledi, her şey üst üste geldi. Salon bile dolmuyor. Personel çıkaramıyorum. Çarşının neredeyse tamamı yiyecek-içecek üzerine döndü. Yılların kemercisi bile dük-

kânını meyve sucuya döndürdü. Bizim iş de gıda üzerine ama temel ihtiyaç olarak görülüyor, unlu mamul lüks görülüyor. Bir tek sabah kahvaltısında poğaçaya - börek satışında değişiklik yok. Bizim işler yüzde 30 - 40 oranında düştü. İki senedir de fiyatları aynı tutuyoruz. Bizdekiyle aynı kalitede bir ürün Alsancak'ta yedi lira, bizde üç buçuk - dört lira. Artık üretmediğimiz 20 kadar ürün var. Baklava, bazı sütlü tatlı çeşitleri, bazı pasta çeşitleri... Mesela fıstıklı çikolatalı pastayı artık sadece istek üzerine üretiyoruz. Fıstık pahalı olduğu için... Belli bir rakamın altına da mal edemeyiz, kalite düşüyor. Belirli bir kitle artık alışveriş yapmıyor. Artık Avrupa gibi taneyle ürün satıyoruz. Kuru pastayı bile 'iki tane ondan, üç tane bundan' diyerek alıyorlar. Bir kilogram alacaksa 500 gram, 500 gram alacaksa 250 gram alıyor. 250 gramlık kutu yok. Artık 250 gramlık kutu yaptırmayı düşünüyoruz. Ama maliyetini kurtamıyoruz.

İki kişi geliyor, bir profiterol yiyor, iki kaşık istiyor. Kimisi rokokoyu ikiye böldürüyor, iki servis istiyor. Bu da maliyeti yükseltiyor. Karşıyaka çarşısının en büyük sıkıntılarından biri, tuvalet. Yalçın Temizocak, ben ve Mehmet Özgen, seçimden önce Karşıyaka Belediye Başkanı Cevat Durak'a gittik. 'Tuvaleti yıktınız ama alternatifini yaratmadınız' dedik. Cevat Durak, 'Büyükşehir yapacak' diyor. Çarşının girişinde olduğumuz için, salı günleri turist gemisi geldi mi burada tuvalet kuyruğu oluyor. Pastacı değil, tuvaletçi olduk! 'Müşteri harici giremez' diye yazı astım o yüzden."

Balıkçı Galip Bölmeli:

"Üç liraya hamsi bile satamıyoruz artık!"

"35 senedir Karşıyaka'da yapıyorum bu işi. Daha önce Arabacılar Sokağı'ndaydım. Üç liraya hamsi satılmıyor. Sardalye beş lira; üç kişi karnını doyurur ama almıyorlar. Kırmızı ete göre balık çok ucuz, ona rağmen satılmıyor. Üç sene önce günde 100 kasa balık satardık, şimdi beş kasa satıyoruz. Bu düşüş sadece ekonomik krizle ilgili. Marketler bu kadar etkileyemez bizi. Restoranlara balık vermiyoruz, sadece perakende satış var. Çarşıda benim bildiğim beş balıkçı dükkanı kapandı. Esnaf sayısı günden güne azalıyor. Bu civarda (Kemalpaşa Cami civarında) 27 dükkân saydım, kapanmış. En işlek yer burası olmasına rağmen..."

nular ve soyut kavramlar meşgul etmektedir. Türkiye'nin önceliği ekonomi olmalıdır. İlk adımda ülke yöneticileri ile esnaf temsilcilerinin bir araya geleceği samimi platformlar oluşturulmalıdır. Tüm siyasiler, TBMM üyeleri, yerel yönetimler, geniş halk kitlelerinin ekonomik sıkıntılarının azaltılması için mesai sarf etmelidirler.

- Türkiye'de akaryakıt, elektrik gibi üretim girdileri oldukça pahalıdır. Üretime ivme kazandırılması için önce girdi maliyetleri düşürülmelidir.

- Tüketiciler ihtiyaçlarını giderirken yerli malını tercih etmelidirler. Türk malını tercih etmek bir inisiyatif, seçeneğe değil, mecburiyet olmalıdır. Yerli malının tercih edilmesi, genel üretim ve istihdamı destekleyecek bir unsur olacaktır.

- Kayıtdışı önlenmeli. TÜİK verilerine göre, Türkiye'de yaklaşık 22 milyon çalışanın yarısından fazlası kayıtdışıdır. Kayıtdışı ile mücadeleye daha fazla önem verilmeli, mükellef tabanı genişletilmelidir.

- Resmi ödemeler ertelenmeli. Özellikle küçük işletmelerin vergi, sosyal güvenlik primi gibi devlete yapacağı ödemelerde kolaylıklar sağlanmalıdır. Borçlar uzun vadeli, faizsiz ya da düşük faizli olacak şekilde taksitlendirilmelidir.

- Bankaların küçük işletmelere daha kolay kredi vermelerini sağlayacak tedbirler alınmalıdır. Yabancı sermayenin Türk Bankacılık sistemindeki ağırlığı göz önüne alınarak, bu konuda kamu bankaları devreye sokulmalıdır.

- Meslek eğitimi önemsenmeli. Meslek eğitimi ülkelerin kalkınmasının tek çaresidir. Ülkemizde meslek eğitimi tercihi, gelişmiş ülkelere nazaran daha düşüktür. Türkiye'de meslek eğitimi yaygınlaştırılmalı, özendirilmeli, esnaf teşkilatlarına daha verimli meslek eğitimi verebilecekleri imkanlar sağlanmalıdır.

- Yanında 50 kişi çalıştırma zorunluluğu nedeniyle, Ar-Ge Teşvik Yasası'ndan yararlanamayan küçük işletmelere yönelik yeni çalışmalar yapılmalıdır. Ar-Ge desteklerinin meslek odaları kanalıyla verilmesini sağlayacak düzenlemeler hayata geçirilmelidir.

- İşçi çıkarmaların önüne geçecek önlemler, Sosyal Güvenlik primi ve vergi muafiyeti gibi istihdamı özendirecek tedbirler hayata geçirilmelidir.

GÖZKAR TİCARET MERKEZİ IŞIKLAR

**Kârlı yatırım için
doğru adres!**

- Merkezi konumu ile ticaretin kalbinde
- Farklı büyüklükte 14 işyeri
- Açık ve kapalı otopark
- Betonarme ve çelik konstrüksiyon
- Giydirme cephe

**İşyerinizi
seçin,
kâra
geçin!**

Karacaoğlan Cad. No:16 / Işıklar Mah. / Bornova
(İzeltaş Galeria çaprazı, Kanca Petrol yanı) Tel: 0.232.421 13 87 - 421 94 09
www.gozkar.com.tr

Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu Başkanı Celal Beysel:

“TÜRKONFED'in hedefleri kısa sürede ulaşılacak hedefler değil !”

Duygu Özsoyphandağ Yayman

Her biri kendi bölgelerinin etkin sanayici ve işadamları dernekleri iken, sesi daha gür çıkan bir koro haline dönüşme amacıyla bir araya geldiler. Türkiye'nin her bölgesindeki aynı hedeflere sahip, siyasi nitelik taşımayan 105 sanayici ve işadamları derneğinin kurduğu 10 federasyon, Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) çatısı altında toplandı. Şimdi, 10 binden fazla iş insanının ortak sesi olan TÜRKONFED, Türk ekonomisinde önemli bir baskı grubu. TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Celal Beysel, konfederasyonun kuruluş amaçlarından birisini tüm vatandaşların yaşam düzeyini yükseltmek olarak tanımlarken; ülkenin işsizlik, bölgeler arası gelişmişlik farkı, AB standartlarına erişmek gibi temel ekonomik sorunlarına çareler ürettiklerini anlatıyor.

TÜRKONFED, Türkiye'deki pek çok SİAD'ı ve sektörel dernekleri bir çatı altında toplarken, "geniş bir güç birliği" oluşturma vurgusu yapılmıştı. TÜRKONFED kurulduğundan bu yana hedeflerin ne kadarına ulaşabildi?

TÜRKONFED'in kurulmasının pek çok sebebi vardır. Bunlardan biri, ülkemizdeki özellikle iş ve yatırım ortamını tüm vatandaşların yaşam seviyesini yükseltecek bir vizyon ile iyileştirmek, böylece ülkeyi süratle Avrupa Birliği'ne girebilecek seviyeye yükseltmektir. Bu hedefe ulaşmak için gücünü gönüllülük ve bağımsızlığından alması, TÜRKONFED'in ülkemizde demokrasinin gelişmesine önemli bir katkısı olmaktadır ve olmaya

devam edecektir. Yani kısaca TÜRKONFED, öncelikle makro boyutta hedeflere odaklanmıştır. Mikro hedeflerin çağdaş bir ortamda, doğru makro düzenlemelerle doğal gelişmesinin, suni ve gündelik çabalardan daha önemli olduğu vizyonu ile yoluna devam etmektedir. Dolayısıyla, TÜRKONFED'in kendisi için koyduğu hedefler kısa sürede ulaşılacak hedefler değildir. Hatta TÜRKONFED, kendine devamlı evrilen ve yenilenen hedefler koymaya devam etmektedir. Sanayici ve işadamları arasında güç birliği oluşturmak, KOBİ'lerin sesi olmak, devlet ve hükümet yetkililerine sorunlarımızı duyurup, önerilerde bulunmak ve bunda da etkili olmak, hedeflerimize ulaşmanın araçlarıdır. Sevinerek söyleyebiliriz ki, bu araçları etkin bir şekilde kullanacak seviyeye geldik. Yeterli mi, diye sorarsanız, tabii ki değil. Bu nedenle çalışmalarımızı kesintisiz sürdürmemiz gerekiyor.

TÜRKONFED ekonomik sistem içerisinde ve SİAD'lar arası iletişimde ne kadar etkili?

Örgütlenme modelimizi, iletişimin önemini göz önüne alarak gerçekleştirdik. Her an birbirimize ulaşabildiğimiz bir sistemimiz var. Projelerimizi birlikte oluşturuyoruz, gerektiğinde destek alıyoruz. Ayrıca yıl içinde Anadolu'nun farklı kentlerinde yaptığımız çeşitli toplantılarda da yüz yüze fikir alışverişi gerçekleştirmek imkanı buluyoruz. Tabii sistemin mükemmel çalışması için biraz daha zamana ihtiyaç var.

"Bölgesel kalkınmayı tüm ülkeye anlatacağız"

TÜRKONFED'in kuruluş aşamasında örgütlenme çalışmalarını ESİAD yürüttü. Kurulan ilk federasyon da BASİFED olmuştu. Batı Anadolu'daki işadamlarının örgütlenmeye ve ekonomik sorunların çözümüne ilişkin yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

BASİFED, iş adamlarının örgütlenmesi ve ekonomik sorunlarının çözümü için en çok çalışan federasyonlarımızdan birisidir. BASİFED ve üye dernekleri şu anda İzmir Kalkınma Ajansı tarafından verilen desteklerden yararlanarak toplamda beş proje yürütüyorlar. TÜSİAD

ve UİG ile birlikte planladığımız BİM projesi, BASİFED ile başladı. Bunların yanı sıra, BASİFED'in teknoloji ve Ar-Ge'ye yönelik farklı projeleri de bulunuyor. Tüm bunlar üyelerin sorunlarına çözüm aramaya, dolayısıyla ekonomik sorunlara çözüm üretmenin yanı sıra bağların da güçlenmesine yönelik çalışmalardır.

Konfederasyon, Anadolu'nun tüm bölgelerindeki SİAD'ları kapsıyor. Bu durum, bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarını azaltmak için bir sinerji oluşturuyor mu?

En temel amaçlarımızdan biri de bu. Kısa bir süre önce uygulamaya başlanan ve bölgelerarası gelişmişlik farklarını

TÜRKONFED 2009-2011 Dönemi Yönetim Kurulu

Celal Beyselel Yönetim Kurulu Başkanı, **Tarkan Kadooğlu** Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, **Erdem Çenesiz** Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, **Muharrem Yılmaz** Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, **Sıtkı Şükürer** Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, **Günal Baylan** Yönetim Kurulu Sayman Üyesi, **Çetin Nuhoglu** Yönetim Kurulu Üyesi, **Süleyman Onatça** Yönetim Kurulu Üyesi, **İlknur Denizli** Yönetim Kurulu Üyesi, **Adnan İğnebecçili** Yönetim Kurulu Üyesi, **A. Azmi Kelemcisoy** Yönetim Kurulu Üyesi, **Kurt Kuruç** Yönetim Kurulu Üyesi, **M. Sefa Targıt** Yönetim Kurulu Üyesi, **Mehmet Kılıçlar** Yönetim Kurulu Üyesi, **Aziz Özkılıç** Yönetim Kurulu Üyesi, **Arzu Turhan** Genel Sekreter

azaltması beklenen kalkınma ajansları konusunda da örgütlü hareket edip ortak çaba içine girmiş durumdayız. Birbirimizi de sürekli bilgilendiriyoruz. Bu konuda 2010 yılı içerisinde TÜSİAD ile birlikte özel bir proje başlatıyoruz. Bu proje sayesinde bölgesel kalkınmanın önemini tüm ülkeye anlatarak farkındalık yaratmayı amaçlıyoruz. Devlet Bakanımız Sayın Cevdet Yılmaz ve DPT ile birlikte konuyla ilgili çalışmalarımız sürüyor.

Bölgelerdeki potansiyeller doğru kullanılıyor mu? Sizin, bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak için ne gibi projeleriniz, çalışmalarınız var?

Potansiyellerin kullanımı kesinlikle yetersiz. Bugüne değin TÜRKONFED olarak bu konuda birden çok proje gerçekleştirdik. İlk yıllarda işin teorik yönüne ağırlık verdik ve tüm bölgeler için "Görevli Üstünlükler" raporları hazırladık, seminerler verdik. Kalkınma ajanslarıyla ilgili olarak gerçekleştirdiğimiz çalışmalar ve yetkililerle yaptığımız çeşitli toplantılar da hep bu konuya yönelikti. Şu anda da yürüttüğümüz çalışmaların çoğunun nihai amacı, bölgelerarası farklılığı minimum düzeye indirmek.

"İstihdamın yüzde 70'ini KOBİ'ler sağlıyor"

KOBİ'lere özel bir önem veriyorsunuz. Bu konuda Özyeğin Üniversitesi ile birlikte "KOBİ'lerin Kurumsal Yapılarının Güçlendirilmesi ve Kapasitelerinin Artırılması" başlığı altında beş yıllık bir işbirliği anlaşması da yaptınız. KOBİ'lerin güçlenmesi, ekonomik yapıyı nasıl etkileyecek, hangi sorunlara çare olacaktır?

KOBİ'ler bir ülke ekonomisinin belkemiğini oluşturur. Ülkemizdeki istihdamın yüzde 70'ini KOBİ'ler sağlıyor. Yani ekonomi kadar, sosyal boyutta da KOBİ'lerin önemi büyük. Bizim KOBİ'lerimiz, yapısal dönüşümlerini henüz tamamlamamış değiller, temel bazı zayıflıkları var. Finansmana ulaşım güçlüğü, kurumsallaşmamış olmak, yaratıcılık ve eğitim eksikliği en temel zaaflar arasında. Bizim Özyeğin Üniversitesi ile birlikte geliştirdiğimiz proje, KOBİ'lerin bu anlamda güçlendirilmesi için doğrudan yardımcı olabilecek paketler içeriyor. KOBİ'ler bi-

zım çalışmamızın ya da benzeri çalışmaların da desteğiyle kurumsal yapılarını güçlendirip finansman sıkıntılarını azaltabilirlerse - ki ikisi birbirine çok bağlıdır- bunun daha fazla katma değer yaratan KOBİ'lere ulaşarak ekonomimize doğrudan katkı sağlaması mümkün olur.

İşsizliğe çözüm aranması amacıyla TOBB önderliğinde, 29 Mart'ta siyasi parti liderleriyle bir araya gelen 17 örgüt arasında TÜRKONFED de vardı. Siz konfederasyon olarak istihdamın artırılması, işsizlik sorununun çözümü için ne öneriyorsunuz?

Geçtiğimiz yıllarda mesleki eğitim konusunda gerek devlet ve hükümet yetkililerini, gerekse iş dünyası ve kamuoyunu

önümüzdeki yıllarda da sürdüreceğiz. Bu sorunun çözümünde istihdamın hangi kesim tarafından yaratıldığı da büyük önem taşıyor. Türkiye'de istihdamın yüzde 70'ini KOBİ'ler sağlıyor. Dolayısıyla KOBİ'leri desteklemek, gelişmelerinin önünü açmak, altyapılarını ve kapasitelerini güçlendirmeleri yönünde teşvikler vermek istihdamı da artıracaktır.

"Demokratik Anayasa için demokratik bir Meclis gerekli"

Türkiye'nin hem ekonomik güç hem de üye sayısı bakımından en büyük gönüllü ve bağımsız sivil toplum örgütü, TÜRKONFED. Konfederasyona, "ülkedeki bağımsız davranabilen işadamlarının ortak sesi" demek yanlış olmaz sanırım. Bu ses, Anayasa değişikliği konusunda ne diyor? Siz nasıl bir paket öneriyorsunuz?

Biz TÜRKONFED olarak Anayasa'nın içeriği kadar nasıl bir yöntemle hazırlandığının da belirleyici olduğunu ve bu sürecin yeni bir Türkiye yaratılmasına çok önemli katkı yapacağını düşünüyoruz. Daha önce de kamuoyu ile paylaştığımız gibi doğru tavır, Anayasa'nın tümünden ele alınması ve değiştirme aşamasında toplumun tüm kesimlerinin sürece katılımını sağlamak için bir Anayasa Konseyi oluşturulmasıdır. Ancak içinde bulunduğumuz koşullarda, muhalefet partilerinin bazı çekinceler sonucu mecliste tartışmaya yanaşmaması, yasamanın Anayasa'yı olması gerektiği gibi tümünden ele almasını imkansız kılmaktadır. Bu durum, hükümetin Anayasa'yı parçalı olarak değiştirecek yöntemlere başvurmamasını bir anlamda meşrulaştırmakta, ancak diğer bazı sıkıntıları da beraberinde getirmektedir. Bu usul kullanılırsa referandumun kutuplaşmaları keskinleştirici ve riskli yönteminin, ülkeyi nasıl etkileyeceğini kestirmek bugün için zor görünmektedir. Siyasi Partiler Kanunu değişmiş, seçim barajı aşağı çekilmiş, milletvekillerinin çoğunluğu parti genel başkanları değil, çağdaş demokratik ülkelerdeki örneklerde olduğu gibi yöre halkının katkısıyla tespit edilmiş bir meclisin yapacağı Anayasa değişikliği, hiç şüphesiz ki bugün yapılacak bir değişiklikten çok daha demokratik, kabul edilebilir ve uzun ömürlü olacaktır.

bilinçlendirmeye yönelik önemli çalışmalar gerçekleştirdik. Bu konuda sempozyum ve raporlarımız var. Hükümet nezdinde bir baskı unsuru da olmaya çalıştık. Mesleki eğitim ülkemizin baş sorunlarından birisi olan işsizliğe karşı çok önemli bir silahtır. Bu çalışmalarımızı

TÜRKONFED nasıl kuruldu

1990'lı yılların ikinci yarısında ülkedeki sanayici ve işadamları derneklerinin (SİAD) güç birliği yapma arayışı başladı. 17 Ekim 1997'de İstanbul'da TÜSİAD'ın ev sahipliğinde toplanan SİAD Hareketi, amacını, "işadamlarının sesini kamuoyuna, meclise ve hükümete duyurmak, ulusal ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunacak projeler üretmek" olarak tanımladı. Hareket, 17 Kasım 2000'de Şanlıurfa'daki toplantıda "Türkiye SİAD Platformu" adını aldı. Platform, "aynı ilke ve hedefler doğrultusunda faaliyet gösteren, politik ayrımlara göre şekillenmemiş, kendi bölgelerinde aktif biçimde çalışan, bağımsız" işadamları dernekleri arasında bir ilişki ağı kurdu. Aynı yıl TÜSİAD'ın öncülüğünde sektör dernekleri bir araya gelerek Sektörel Dernekler Platformu'nu kurdu.

Sivil toplum kuruluşlarını ilgilendiren mevzuatta yapılan değişiklikler yeni bir arayış başlattı. Bu arayış; mevcut yapıyı en iyi şekilde kavrayacak, genişleme potansiyeline sahip, işlevsel ve güçlü bölgesel ve sektörel federasyonların kurulması ve bu federasyonların iş dünyasının çatı örgütü olacak bir konfederasyonun kuruluşunu üstlenmesi olarak tanımlandı. Örgütlenme çalışmalarını yürütme görevi Türkiye SİAD Platformu tarafından, Ege Sanayici ve İşadamları Derneği'ne (ESİAD) verildi. 2002 yılında platform üyesi SİAD'ların, bir üst örgütte bir araya gelme konusundaki görüşleri alındı. Altı federasyonun kuruluşunu tamamlamasından sonra 4 Kasım 2004'te, Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu kuruldu. Konfederasyonun kurucu üyeleri, BASİFED, DASİFED, DOĞÜSİFED, İÇASİFED, MAKİSİFED ve SEDEFED oldu. Merkezi İstanbul'da olan Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu Yönetim Kurulu Başkanlığı'na, kurulan ilk federasyon olan Batı Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu'nun (BASİFED) o dönemki başkanı Enis Özsarhan getirildi. 14 Nisan 2005 tarihinde konfederasyon Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) adını aldı.87

Has Otomotiv'den “şehrin trafiğine girmeden, şehir içi servis!”

Has Otomotiv Mercedes-Benz Işıkkent Servis Alanı; Işıkkent'te, otopanın hemen yanı başında bulunan konumu ile 15.000 m²'lik bir alanda hizmet veriyor.

Deneyimli Has Otomotiv teknik ekipleri, üstün Mercedes-Benz teknolojisi ile otomobiliniz için gerekli olan en uygun bakımı, onarımı uyguluyor. Aracınız ilk günkü gibi size teslim ediliyor.

Mercedes-Benz

Has Otomotiv Mercedes-Benz Türk A.Ş. Bayi

Işıkkent-Servis&Showroom: 88. Sokak No:125 Işıkkent - Bornova/İzmir
Tel: 0(232) 455 38 00 • Faks: 0(232) 455 38 38

Bayraklı-Showroom: Anadolu Cad. No:25 Bayraklı/İzmir
Tel: 0(232) 435 42 00 • Faks: 0(232) 435 22 20

www.hasotomotiv.com.tr

EURO 2016'nın ev sahibi 28 Mayıs'ta açıklanacak.
Stat yapılacak 8 il arasında İzmir de yer alıyor.

İzmir'e yeni stat gerekli mi?

Mahmut Özgener

Lütfü Dağtaş

Önümüzdeki 2016 yılında kısaca EURO 2016 olarak adlandırılan Avrupa Futbol Şampiyonası yapılacak. Bu şampiyona'nın ev sahipliğini üstlenmek üzere Türkiye, İtalya ve Fransa hazırlıklarını yapıyor. Şampiyona bu üç ülkeden birisinde yapılacak. Bu nedenle geride bıraktığımız Nisan ayı Türkiye açısından hayli hareketli geçti. Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) tarafından şampiyonaya dönük hazırlanan dosya UEFA yetkililerine sunuldu. Şampiyonayı Türkiye'nin üstlenmesi durumunda maçların İzmir ile birlikte İstanbul, Ankara, Kayseri, Konya, Eskişehir, Bursa, Antalya'da oynanması planlanıyor. Yine işin kesinleşmesi durumunda söz konusu illerin bir bölümünde yeni statların yapımı gündemde. İlgililer, yeni statların yapımı için 400 milyon Euro harcanacağını söylüyorlar.

Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı Mahmut Özgener'in, "İzmir'e yarı final yakışır!" dediği, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu'nun, "bele-

diye olarak beş yıllık projelerimiz içinde yeni stat yapımına ilişkin sözümüz de vardı" diye konuştuğu İzmir'e yeni bir stat yapılması konusu şu anda tartışılıyor. Bir bölüm görüşler, yeni bir stadin gereksiz olduğunu, Halkapınar'daki mevcut 70 bin kişilik stadin elden geçirilmesinin düşünülmesi gerektiğini dile getiriyorlar.

TFF Başkanı Mahmut Özgener ise İzmir'e yeni stat yapılmasından yana. Özgener, haftanın yedi günü kullanılacak bir stat hedeflediklerini dile getiriyor, "bunu Türkiye projesi olarak algılamak gerekiyor" şeklinde konuşuyor, "Mesela Kayserispor, eski stadyumunu vermiş, yerine yenisi yapılmış. Şu bir gerçek ki; bu stat yapıldığı takdirde İzmir'in üçüncü stadı olacak. İzmir'e, 2 stat çokken, üçüncüsü fazla gelecek. Diğer 2 stat kullanılmayacak. Alsancak ve Atatürk Stadı'na ihtiyaç kalmayacak. Bence değişik modeller üzerinde tartışmalıyız." diyor.

Stadin yapılacağı yerle ilgili olarak Karşıyaka Örnekköy adı öne çıkıyor. Örnekköy'de, Hazine'ye ait arazinin, amfi-

tiyatro görünümü, Ege'deki tarihi kalıntıları anımsatan sütunlar üzerinde yükselecek Körfez manzaralı stadin yapımı için uygun olduğu görüşü savunuluyor. Stadin 40 bin 500 kişilik kapasitede olacağı bilgisi veriliyor. Yetkililer, yeni yapılacak statda, 50 adet locanın, 500 araçlık otoparkın, 3 farklı restoranın, lisanslı ürün mağazasının, futbol müzesinin, kulüp yönetim ofisleriyle konferans salonlarının yer alacağını söylüyorlar.

TFF Başkanı Mahmut Özgener, ayrıca yabancı uzmanların yeri beğendiklerini, metro bağlantısı sağlanması koşuluyla ulaşımın da sorun olmayacağını söylüyor.

Yetkililer; stadin yapımı için Büyükşehir Belediyesi'nin, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün ve Futbol Federasyonu'nun işbirliği yapmalarının kaçınılmaz olduğu görüşünü dile getiriyorlar.

Alphan Manas

"Kral çıplak!"

İzmir'deki meslek odaları, yerel yönetim ve sivil toplum örgütleri temsilcilerinin katılımlıyla oluşan İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu'nun 5. toplantısında stat konusu da masaya yatırıldı ve tartışma konusu oldu. Tartışma içerisinde yer alan Alphan Manas'ın, "Kral çıplak! Bence bu ülkenin bu stat için 80 milyon dolar harcayacak parası yok!" şeklindeki sözleri tartışmaya yeni bir boyut getirdi. ESİAD YAŞAM Dergisi olarak kendisiyle görüştüğümüz Alphan Manas, "Bir kere iki konuyu iyi ayırmak gerekiyor. Şampiyona Türkiye'de yapılacaksa bu gurur verici olur, stat yapımına karşı çıkmam. O zaman Atatürk Stadinin elden geçirilmesi konusu da masaya yatırılabilir. Ama EURO 2016 Türkiye'de yapılmazsa, o

zaman yeni stadin yapılmasına karşı çıkarım." dedi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bütçesinden böyle bir stadin yapımı için harcamaya yapılacak olmasının, Belediye karşı haksızlık olacağını dile getiren Alphan Manas, "henüz metro yapımının bitirilemediği dönemde İzmir'in yatırım önceliklerinin göz önüne alınması gerektiğini söylüyorum" dedi.

Karşıyaka Örnekköy sınırları içerisinde 40 bin 500 kişilik stat yapımının dillendirildiğini belirten Manas, "Böyle bir öneriye şaşıyorum. Stat Karşıyaka'da olursa Karşıyakalılar sahiplenmiş olur. Bu yöndeki görüşlerimi dile getirdiğimde Karşıyakalılar beni yanlış anlıyorlar. Çünkü Karşıyaka, maçlarının yüzde 95'ini 20 bin kişinin altındaki seyirciye oynuyor. Taraftarın sesini sahaya duyurması için semt sahası anlayışına

dayalı 20 bin kişilik stat mantıklı. Bu Göztepe, Buca için de geçerli. Alphan Manas, konuyla ilgili görüşlerini şöyle aktardı:

"1976 Montreal Olimpiyatları Kanada'ya para kazandırmadığı gibi borçlar ancak 2002'ye kadar ödenebilmişti. 2004 Atina Olimpiyatlarının bilançosu da 9 milyar zarar olarak bugün batık durumda olan Yunanistan'ın hanesine yazılmıştı. 2010 Vancouver Kış Olimpiyat Oyunları ise tam bir hayal kırıklığı ile bitti. Kanada hükümeti 9.6 milyar USD gelir beklerken bu gelir 1 milyar USD'de kaldı. Aynı şekilde 1.5 milyar USD olan harcama bütçesi de 5.6 milyar USD'ye kadar çıktı.

Hesabına kitabına güvenen Kanadalılar böyle yanılırken, hesap-kitap'la arası iyi olmayan biz Türklerin yanılmaması ne kadar önemli bir konudur. İnsan bir

şeyi çok istediği zaman her şey ona toz pembe görünür. İş planları öyle bir yapılır ki, günün sonunda dönüp bakıldığında "biz bunu nasıl düşünmüştük" diye şaşkınlık yaşarız. Türkiye'nin, 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasına konaklama ve ulaşım olarak hazır olamayacağını düşünüyorum. Seyirci ve diğer tahminler; düzenleyicilerin raporlarında belirttikleri gibi "Türkiye'ye her yıl 15-16 milyon turist geliyor. 2016 yılına kadar bu sayıda umuyorum ki çok büyük bir artış olacak." şeklinde yapıldıysa zaten sonuç bugünden bellidir. Böylesine bir organizasyonu düzenleyenler statlar için 920 milyon Avro harcanacağını söylemişler. Ben diyorum ki "bu parayı bana tahsis edin, bu ülkeye en az bir stad dolduracak (30,000) istihdamı yaratacağım gibi, Türkiye dünya çapında çok önemli teknolojilere sahip olacaktır. Bu ülkenin parasının bu şe-

kilde heba edilmesine gerçekten gönlüm elvermiyor. Bütçe açığı inanılmaz büyük, işsizlik sorunu yıllar geçtikçe katlanarak büyüyecek ve Sosyal Güvenlik Kurumu çökük bir ülke için bu proje biraz lüks kaçmaktadır. Bu projeyi hükümet destekliyor ama zaten desteklememesi beklenemez. Bırakın yukarıda söylediklerimi, şu an Yenilenebilir Enerji Kanunu Kyoto protokolüne imza koymamıza rağmen bütçeye getireceği yük nedeniyle çıkarılamamaktadır. Ama genelde bu tip projelere ülke projesi olarak bakılıyor, yani elde tutulan değerlerden ziyade, elde tutulamayan değerler öncelik olarak kabul ediliyor. Hükümetler de ne yazık ki bu şekilde hareket etmek zorunda kalıyorlar.

Stadlardan biri de İzmir'e yapılacak. Stad konusunda fikrimi daha önce be-

lirttim, zaten büyük olay oldu. Eğer 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası'na Türkiye ev sahipliği yapacaksa İzmir'e stat yapılmasını az önce de söylediğim gibi tabii ki desteklerim. Çünkü gelecek konukları en iyi ağırlayacak olan şehir İzmir'dir. Ama konaklama sorununun çok acilen planlı bir şekilde çözülmesi şart.

tıyla. Benim karşı çıktığım konu Futbol Federasyonu Başkanı Mahmut Özgener'in "bu şampiyona alınmasa bile İzmir'e stat yapılmalıdır" söylemiydi. Bu çok yanlış. Çünkü bu stada İzmir'in ihtiyacı yok. Bir örnek vereyim: Panathinaikos'un 2 stadı var. UEFA veya şampiyon kulüpler maçları için şehir içindeki stadı UEFA kullanılmıyor. Çünkü tribünler sahaya yakın ve stat şehir içinde diye. Taraftarlar, 60 bin gibi abartılı bir rakamda faks çekmişler UEFA'ya, maçları küçük sahaya alsın, diye; sonuç değişmemiş.

Yine az önce aktardığım gibi KSK'li arkadaşlarım bana kızıdılar. Bu stat Örnekköy'de yapılacağı için, sanki ben KSK'nin stadını istemiyorum zannettiler. Aslında KSK'nin stadı en fazla 20,000 kişilik ve koltuk başı maliyeti en çok 1,500 Avro olmalıdır. Galatasaray örneğinde olduğu gibi, Karşıyaka Çamlık'taki alan için imar yenilenerek ihale edilmeli, oradan elde edilecek gelir ile TOKİ Karşıyaka'ya çok yakın bir uzaklıkta 20,000 kişilik bir kompleks yapılmalıdır. Böylece sahanın bakımı kolay olacağı gibi, seyirci sahaya yakın olacağı için kuracağı baskı inanılmaz olacaktır. 200 milyon Avro'ya mal olacak bir stadın yıllık bakımı tahminimce 10 milyon Avro'yu bulur. KSK'nin bunu kaldıracağı bir bütçesi yoktur."

"Futbolumuza ivme kazandıracak!"

Söz konusu şampiyonanın Türkiye'de yapılmasının, gerek sportif gerekse ekonomik ve tesis yapımı açısından futbolumuza ivme kazandıracaklarını vurgulayan çevreler ise, "On binlerce seyirci için

havaalanları, tren istasyonları, otobüs garları, şehir içi-şehirlerarası toplu taşıma ve ulaşım gibi birçok sosyal alanda projeler hayata geçirilecek." şeklinde görüş dile getiriyorlar. "İtalya ve Fransa ile yarışan Türkiye'nin, 28 Mayıs'ta UEFA'dan onay alması, Türk futbolunu adeta ihya edecek. Sadece sekiz şehrimiz; İstanbul, İzmir, Ankara, Kayseri, Konya, Eskişehir, Bursa ve Antalya yeni statlara kavuşmakla kalmayacak, tüm illerde spor alanları inşa edilecek" şeklinde konuşuyorlar.

24 takımın mücadele edeceği 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası 1 ay sürecek, 9 statta toplam 51 maç yapılacak. İzmir'in yeni bir stada kavuşması için yoğun çaba harcayan TFF Başkanı Mahmut Özgener ise, söz konusu organizasyonun Türkiye tarafından üstlenilmesi durumunda, "İzmir'e yarı final yakışır" şeklindeki sözlerini yineliyor.

Şenes Erzik umut dolu

UEFA Asbaşkanı Şenes Erzik, Türkiye'nin EURO 2016'ya ev sahipliği konusunda, "gittiğimiz yol en doğru olanı. Fransa bile bizi takip ediyor" diyerek kazanma şansımızın çok yüksek olduğunu söyledi. Şenes Erzik şöyle konuştu: "Projenin doğru olması ve hükümetin desteği şansımızı artırıyor. EURO 2016 için yaptığımız sunumu çok beğendiler."

Kemal Çolakoğlu

"Barselona, EXPO'suyla, olimpiyatlarıyla değil futbol takımıyla tanınıyor!"

Türkiye'nin, EURO 2016 organizasyonunu almasını çok istediğini vurgulayan Kemal Çolakoğlu, "bizim kuşak, 1970'li yıllarda, İzmir'de yapılan Akdeniz Olimpiyatlarını çok iyi hatırlayacaktır. Rahmetli Belediye Başkanımız Osman Kibar sayesinde İzmir Olimpik Stada, Yüzme Havuzuna kavuşmuştu. Yine rahmetli Belediye Başkanımız Ahmet Piriştina döneminde de Üniversite Oyunları nedeniyle Halkapınar ve Karşıyaka'da iki ayrı salonumuz, Örnekköy'de tenis merkezimiz yapılmış, diğer spor yapılarımız iyileştirmeye dönük olarak elden geçirilmişti. Dolayısıyla İz-

mir ölçeğinde şöyle geriye dönüp baktığımızda 50 yıllık bir spor yatırımı perspektifi karşımıza çıkıyor" dedi. Kurallar gereği seyircinin sahaya yakın olduğu stat yapımının bu tür bir organizasyonda koşul olduğu bilgisini görüşlerine ekleyen Kemal Çolakoğlu, 1970'lerde başlayan spora dönük altyapı yatırımlarının yapılmasıyla kentten uzun erimli geleceğinde eksik bırakmayacağını aktardı, "Barselona, geçmişte düzenlediği EXPO'suyla, olimpiyatlarıyla değil, futbol takımıyla dünya çapında tanınan bir kent. İzmir'in bir hedefi de bu olmalı. Süper ligde kalıcı başarı gerekiyorsa bu tür yatırımlar gerçekleştirilmeli. EURO 2016'nın Türkiye tarafından üstlenilmesini yürekten diliyor ve böyle bir stadın İzmir'e kazandırılması gerektiğini düşünüyorum" şeklinde konuştu.

İzmir'e yeni stat yapımı internette tartışılıyor

Ghost rider

Oh be! Sevindim valla!.. Stadı ilk berbat bulan benim, diye. Allahtan çoğaldı benim gibi sevmeyenler. İmza toplayalım, yapmasınlar! Resmen boşa yatırım olur!

Ultr Aslan Erkan

Ghost rider. Bunu nasıl sever insan? Moralim bozuluyor gördükçe. Terbiyesizlik denir buna!.. Bu stat denen şeye bakın! Dünya kupası mupası yapmayalım! Rezil olacağız. Bu statta bir de Kayseri'deki gibi koltuklar olursa, yedik ayvayı! Ne kapasite, ne design, ne location, hiçbir şey olmamış... İçimden dedim ki, eyvah şimdi bu bayağı kişi tarafından desteklenir! Korktum. Tabii, önemli olan biz değiliz. Umarım bu işi yapacak olanlardan bazı akıllılar çıkar da, işe el atarlar!

Meds

Ben bu konsepti beğendim. (Umarım, bunu dediğim için hakarete maruz kalmam). Eğer kaliteli malzeme ve cam kullanırsa, ortaya organik ve hoş bir şeyler çıkabilir. Meselâ iskelet olarak hafiften Cape Town Stadı'nı anımsatıyor. Tabii umarım, dışardan beton kolonları brutal bir şekilde bırakmazlar. Cape Town'da, beyaza boyayarak ve açık renkli bir materyalle kaplayarak görüntü kirliliğini çözmüşler.

System Halted

Malzeme çok önemli gerçekten. Daha çalışmaları lazım stadin üstünde tabii. Çatı da güzel bir kaplamayı hak ediyor. Elbette daha iyisi gelirse neden olmasın... Yalnız Erkan'ın koyduğu statların da, malzeme hariç, bir esprisi yok! Cape Town, bilindik formda kalite malzemeli bir stat. Durban'dakinin ise stat özelliği ve seyir kalitesi olarak özel bir şey sunduğunu düşünmüyorum. Çatı ve dışı hariç, stadin bir numarası yok çünkü, tribünler filân... İzmir Atatürk bile böyle bir şey ile kapatılabilir.

Kuvvaci

Cape Town'un esprisi yaylı çatısı. O çatı ortaya çıksın diye gövde sade bırakılmış. (Bence fazla sade.) Bunun onunla alakası yok. Bu yapılabildiğine (dairesel tribünler filân), şu anki stat elden geçsin, daha iyi.

Sercan.de

Kaliteli olsun, espri zaten beklemiyorum. Umudum zaten yok. Bari güzel bir şey olsun. Zaten Türkiye'de moda, 30 binlik stat. Neredeyse Galatasaray'a da 30 binlik stat yapacaklardı. Olmaz böyle bir şey. Seyirci mi ge-

liyor daha çok yaparlar?

Çoğu zaten EURO 2016 aday şehirleri ve mecbur 30 bin yapıyorlar. Aday olmayan şehirler daha çok 20-25 bin yapmak istiyor.

UltrAslan Erkan

Bana sorsalar: İzmir Atatürk Stadı yıkılsın! Onun yerine güzel bir 60 binlik stat, belki yanına da bir basketbol arena. Hepsi bir park içinde. Metro bağlantısı. Şu an Altay, Karşıyaka ve Buca, Bank Asya Ligi'nde. Göztepe inşallah çıkacak. İzmir'e güzel bir stat lazım.

Selçuk

Bana kalırsa İzmir için en uygunu, yeni fuarın yanına üstü açılır-kapanır bir stadin yapılması. Böylece stat, fuar organizasyonları için de kullanılabilir. Meselâ Düsseldorf'taki fuar kompleksi ve yanındaki Esprit Arena gibi...

Kuvvaci

Dünyanın en güzel manzarası bile olsa, adam maç seyredirken manzarayı ne yapacak? Statların özelliği kapalılık hissi vermesi, kompakt olması filandır. Ev mi bu balkondan manzara seyretilsin... Hem amfityatro yapacağız diye kötü açılardan maç seyrettirecek. Dairesel bir stat yapmaya ne gerek var? Şu anki stat zaten amfityatro biçiminde. Neyse, gerçek projeyi görelim, ondan sonra bu spekülasyonlara son veriz.

Hknsgr

Bence stat daireselel olmaz! Sahâ çizgisine

olan uzaklığı ise C90 değeri belirleyecek. Tabii bu nedenledir ki, tribünler TT Arena kadar yakın olmayacak.

Bunun dışında ilk kat tribün bir bütünlük arzedecek. Sizin de bahsettiğiniz gibi; amfityatro, deniz manzarası filân işin edebiyat kısmı!.. İkinci kat tribünlerde bir dalgalanma olacak. Çatı bu dalgalanmayı takip edecek. Denize bakan bölümde ikinci kat olmayacak. Belki ileride doğabilecek bir kapasite ihtiyacı bu bölümle karşılanabilir.

Ayrıca TFF'nun temsilcileri, TT Arenayı denetlerken bile C90 nedenli görüş problemlerini dile getirdiler. (ki, TT Arena, C90 Yönetmeliğinden önce inşa edilmeye başlandığı için bu kural TT Arena'yı bağlamıyordu.) Kısaca, yeni yapılacak İzmir Stadı'nda, görüş problemi olma ihtimali çok düşük bu denetçiler nedeniyle.

(Adsız bir yazar)

Kalitelere, estetiklere tartışılabilir ama çok şükür bütün statlarımız farklılaşıyor. Yani şöyle ifade edeyim: Eskiden deplasmana giden taraftar rakip statta hiç yabancılık çekmezdi, çünkü birbirinin kopyası atletizm pistli statlar vardı. Hemen hemen kendi şehrindeki statla bire bir aynı.

Kayseri'de yaprak çatı, İzmir'de dalgalı çatı, TT Arena'da açılır-kapanır çatı, Konya'da futbol topu şeklinde, Bursa'da timsah derisi şeklinde... Senelerce tek tip statlarda maç izlemiş taraftar daha ne ister ki...

Rakamlarla EURO 2016

- En son 2008 yılında İsviçre-Avusturya ortaklığıyla gerçekleşen Avrupa Şampiyonası'nda toplam 1.1 milyon bilet için 8.7 milyon kişi başvurdu. 140 milyon Euro bilet geliri elde edildi.
- 7 bin basın mensubunun izlediği şampiyona 200 ülkede canlı yayınlandı. 2004'ten 2008'e kadar Avrupa Şampiyonası'nın ciro büyümesinin yüzde 60 oranında olması bekleniyor. Buna göre, 2016 yılında 16 yere 24 takımın mücadele edecek olması ve 31 maç adedinin 51'e çıkması nedeniyle 2012 yılına göre ciroda en az yüzde 50 büyüme bekleniyor.
- Stat projelerini, Ukrayna ve Polonya'nın düzenleyeceği 2012 Avrupa Şampiyonası için UEFA'yla çalışan Arena Com firması hazırladı. Devlet, 9 stadin çevresindeki ulaşım sorunlarına el atacak. Otayol, hızlı tren ve tramvay devreye sokulacak. Hava

ulaşımı kapasitesi artırılacak. Tüm kentlerin altyapısı elden geçirilecek ve en çağdaş görünüme sahip olacak.

- Federasyon, proje kapsamında yaklaşık 3 milyon futbolseveri bir araya getirecek dev turnuva için özel bir ekip oluşturacak. Üniversitelerle işbirliğine gidip organizasyon konusunda profesyonel elemanlar yetiştirilecek. Bu kişilere özel güvenlik, ulaşım ve maç organizasyonları konusunda eğitim verilecek.
- Turnuvanın alınması durumunda UEFA ve TFF ortaklığında bir şirket kurulacak. Bu şirkette yaklaşık 500 kişi istihdam edilecek.
- Grup maçlarında bilet fiyatları 45 ile 110, ikinci turda 50-140, çeyrek finalde 60-180, yarı finalde 80-300, finalde 160-550 euro arasında olacak. Açılış maçında ise fiyatlar 70-250 Euro arasında değişecek.

Alevilerin ve Osmanlıların kökeni

Cahit Ülkü

"Alevilerin ve Osmanlıların Kökeni" konusuna girmeden önce bazı soruların yanıtlanmasında fayda vardır. İlk soru şudur: Alevilik, Müslümanlığın heterodoks biçimi midir?

Alevilere göre Kuran'daki yaradan-yaratılan ayrımı ikiliktir, birliği bozmaktır; yaradan ve yaratılan birlikte ve tektir. Tanrı tasarımı Alevilerin ve Müslümanların görüşleri, bağdaşamaz niteliklidir. Aleviler, Kuran'daki Tanrı tasarımı "birliği bozma" olarak nitelendirmektedirler.

Alevilerin çoğu İslâm'ın şartlarını yerine getirmezler. Kimi Aleviler ve araştırmacılar, bu durumu "Kuran'ın Batınî Yorumu" olarak açıklarlar. Aleviler şeriatı reddederler, hacca gitmezler. Onlara göre Kible insan, Kâbe gönüldür, dost yüzüdür. Namaz kılmazlar, camiye gitmezler, Ramazan'da oruç tutmazlar.

Sünnî köyüne kilise yapmak neyse Alevi köyüne cami yapmak odur. İslâm peygamberinin köleleri varken

Alevilere göre Tanrı'nın parçası olan insan asla köle yapılamaz.

Alevi kadınlar örtünmezler, erkeklerle eşitler ve "Aslanın dişisi de aslandır!" derler; birincisi hayattayken ikinci kadınla evleneni, karısını haksız yere boşayan "düşkün" ilân ederek cemiyetlerinden dışlarlar. Oysa İslâm peygamberinin birden çok eşi vardı.

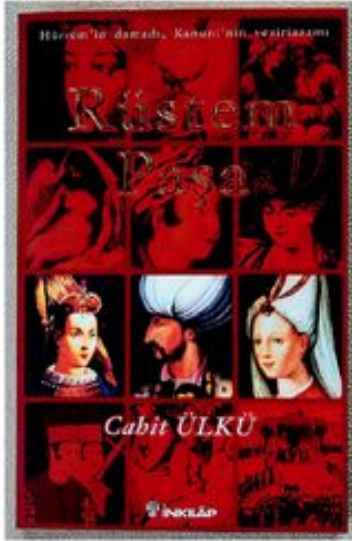
*Alevilere göre, içmesini bilen içki içebilir. Bektaşiliğin kurucusu Balım Sultan'a göre Çalgı çalmak, oyun oynamak, içki içmek, eğlenmek yasak değildir, evlenmek gereksizdir. Şeriatın öngördüğü tapınma ve ibadet gelişmeyi önler.

Değindiğim noktalardan farklı davranan Aleviler elbette vardır. Ama, Tanrı tasarımıdaki farka ve İslâm'ın şartlarına uyulmamasına dayanarak Alevilikle Müslümanlığın farklı sistemler olduğunu söyleyebilirim.

• Bu sava, Hz. Ali, Ehl-i Beyt, 12 İmam gibi motiflerin Alevilik içinde yer aldığını ve bunların İslâmî unsurlar olduklarını

öne sürerek itiraz edebiliriz. İlk bakışta haklı gibi görünen bu itirazlar, aslında yersizdir. Çünkü, yaşamış Ali'yle Aleviliğin ilgisi yoktur. O, fetihçi ve şeriatçıydı. 'Benim sözlerimi duydukları hâlde itaat etmeyip isyan edenlere öleceğim güne dek yürür de yürürüm, vurur da vururum,' diye şiddet gösteren, 'Kadınlarla danışma; onların reyleri zayıf, azimleri gevşektir,' diyebilen Ali, Alevilerin piri olabilir mi? Aslında Aleviliği değerlendiren sembolizma olgusunu aklımızdan çıkarmamalıyız. Nitekim Pir Sultan bir değişinde; 'Gafil kaldırı şu gönlünden şüpheli / Bu mülkün sahibi Ali değil mi? / Yaratmıştır on sekiz bin âlemi / Rızıkları veren Ali değil mi?' derken, onun Sır Ali'de simgeleştirdiği Tanrı-insan bütünleşmesidir.

Aslında bu unsurlar, çoğunlukla sembolik anlamlar içerir. Baba İshak'ta, Yunus Emre'de, Hacı Bektaş'ta ve Nesimi'de Ali söylemini de 12 imamı da bulamayız. Ali ve on iki imam kavramlarını Bektaşî-

liğin içine 15. yy sonlarıyla 16. yy başlarında yerleştiren Balım Sultan'dır.

• Bu öğelerin Alevilik içine yerleşmesinde diğer etken, Balım Sultan'ın çağdaşı Şah İsmail'dir. Anadolu'da olan Şah İsmail, Akkoyunlu tahtına oturunca Şiilerden yararlanmak için bu mezhebe girdi ve Alevileri Şiileştirmeye çalıştı. Bu çabalar sonunda, Şiiliğin bazı unsurları Aleviliğin içine yerleşirken, Bektaşilik Aleviliğin kolu niteliğini kazandı. Kısacası, 1500'lü yılların başında iki ayrı kaynaktan Aleviliğe yanan bu kavramlar özgün Alevilikte yoktur.

• Araştırmacı-yazar Diyaroğlu, "Yolunu ve Kimliğini Kaybedenler-Anadolu Alevileri" adlı eserinde şunları söylüyor: "İslâm Alevileri ile Anadolu Alevileri kesin ve keskin bir dille birbirinden ayrılmalıdır. 'Ehl-i Hakk' olan Anadolu Alevilerinin İslâm Alevileri ile zahiri birkaç sembol dışında hiçbir ortak noktası yoktur. Anadolu Alevileri için Yaradan-Yaratılmış kavramları ortadan kalkmakta, varlık alanına çıkmış her şey O'nun parçası hâline gelmektedir. Bu esastan hareketle, Alevilerin herhangi bir dine mensup olduklarını söylemek, aslana horoz demek kadar komiktir."

• Diğer soru, "Alevilikle Kızılbaşlık aynı şeyler midir?" sorusudur. Çoğu zaman eşanlamlı kabul edilen bu iki kavram birbirlerinden farklıdır. Şah İsmail'in dedesi, taraftarlarına 12 dilimli ve kırmızı renkli Türkmen börtü giydirmiş ve ahali Şah İsmail'in yandaşlarına bu yüzden "Kızılbaş" demiştir. Bu börtü Uhut Savaşı'na dayandıranlar olsa da Anadolu'da bu nedenle kullanılır.

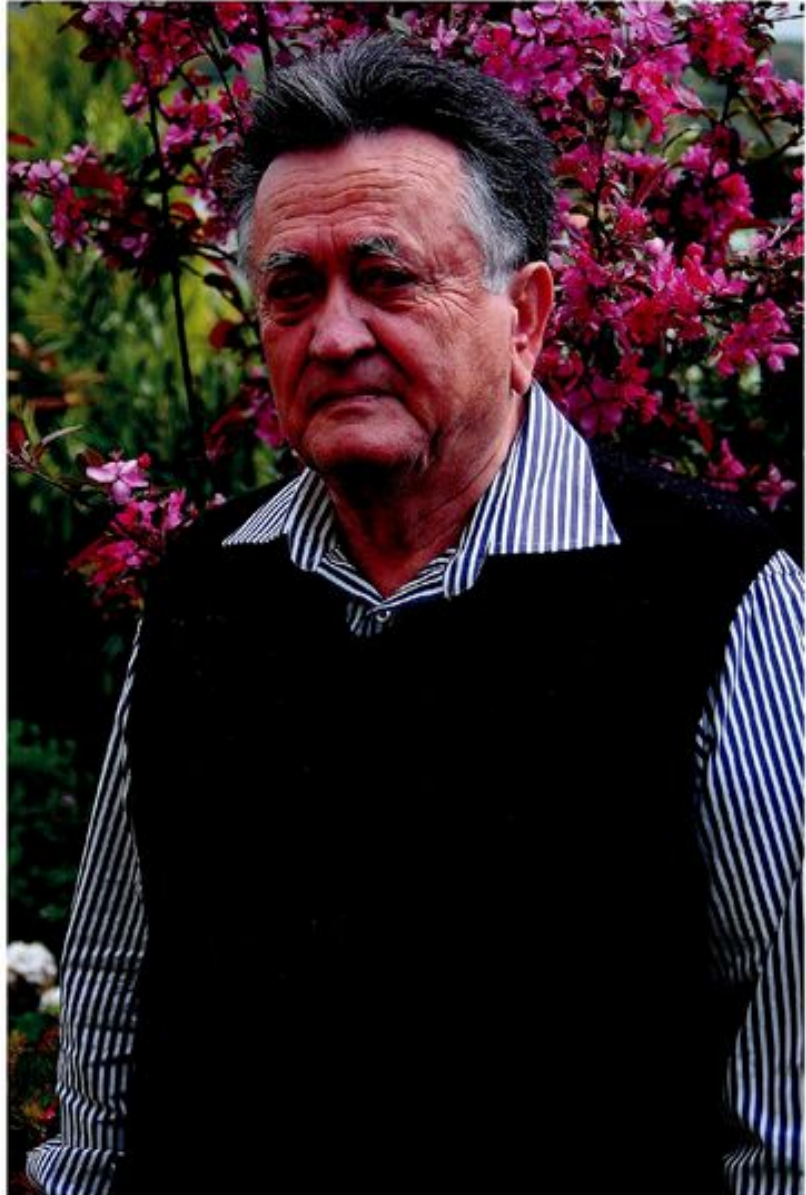
• Yavuz Sultan Selim, şehzade iken, Şah İsmail'in üzerine yürümesini meşrulaştırmak için müftüden şu fetvayı almıştı: "Müslümanlar, bilin ve uyanık olun ki şol Kızılbaş taifesi ki reisleri Erdebil oğlu İsmail'dir!" Bu ifadeye göre, Kızılbaşlık, dinsel değil siyasal terimdir, siyasal tarafı betimler. Şah İsmail bu tanımlı maksatlı olarak Şiiler ve Aleviler için de kullandı; bu tanımın kendilerini kamufle ettiğini düşünen Alevilerden çoğu da bunu şeklen kabullendiler. Bu benimsemeyle Alevilerin Şah İsmail'in oyununa geldiklerini, bu yüzden bir kısım Alevilerin giderek Şiileştiklerini söyleyebiliriz. Bu kavram kargaşasının bir nedeni daha vardır: Sultan Selim Çaldıran zaferinden sonra Kürtlere "Mirlik" verdi. Beyliğin babadan oğla geçmesi demek olan Mir-

lik, Osmanlı örfünde yoktur. Kürtler bu imtiyaza karşılık bölgelerindeki Şii-Kızılbaşları ezeceklerdi. Kürtler Alevi-Şii-Türkmen katliamına kalkışınca Aleviler de kendilerini korumak amacıyla Kürtçe konuşup Kürt gibi davrandılar.

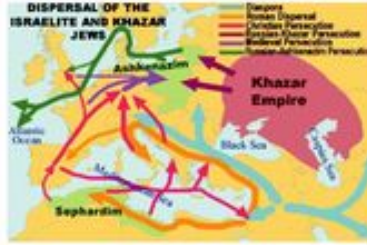
Kürt Alevileri dediğimiz grup böylece oluştu. Aslında Alevilik Türkmen inancıdır ve her Alevinin etnik kökeni mutlaka Türklere dayanır. Bugün Anadolu'da iki kardeşten gelen ailelerden birinin Türkçe, diğerinin Kürtçe bilmediğini saptayabiliriz.

Sizlere İrené Melikof'un gözlemini nakletmek istiyorum: Melikof diyor ki:

"Bir Alevi köyünde şu sözü işittim: Sün-nilik Arap'tır, Mevlevilik İranlı'dır. Biz Türk'üz, Türkçe konuşup ayinlerimizde Türkçe kullanırız."

• “Alevilik Din midir?” sorusu, yanıtlamak istediğim son sorudur. Dinlerde kutsal kitap ve peygamber varlığı esas ise Alevilik din değil, inanç sistemidir. Aleviler, tanıştıkları inanç sistemlerinin kendilerine uyan taraflarını benimsemişlerdir. Bu nedenle Alevi inancı tüm insanları kuşatır ve kucaklar, aynı zamanda görkemli bir hümanizmayı bünyesinde

tüccarların da Museviliği kabul ettiklerini, diğerleri ise halkın büyük kısmının Musevi olduğunu iddia ederler. IX. yy. da yaşayan Al-Melik, “Hazarların hepsi Yahudi’dir!”, derken Mesudî “Tüm Hazarlar ve melikleri Yahudi’dir,” der. Şemseddin ed-Dimaşki’ye göre yalnız siviller Yahudi’dir. Bu bilgileri bize Rus tarihçi Artamonov Hazar Tarihi adlı

“Hazar Tarihi” kitabında Kayı damgaları

de barındırır. Alevilerin tapınmaları, kutsal kitapları yoktur. Alevilere göre Tanrı’nın parçası olan insan tapınmaya ihtiyaç duymaz; o kutsal ve yaşama sevincini dile getirir. Nitekim Alevi yazar Reha Çamuroğlu’na göre “Cemevi ibadethane değil, yaşamı ibadet olanların temiz vicdanlarını karşılıklı ilişkiye açtıkları toplumsal ortamdır.”

İrené Melikof’a göre ise cemevi, “Arş’da zaman dışında olagelen gizlerin yeryüzünde tekrarıdır!”

Artık, Hazar İmparatorluğu’yla başlayan tarih gezintimize çıkabiliriz.

Cumhurbaşkanlığı Forsu’nda bir yıldızla temsil edilen bu imparatorluğun tarih sahnesine çıkışı hakkında, 468 yılından 650 yılına dek çeşitli tarihler verilir. Bu değişikliğin, prenslikten imparatorluğa dönüşme sürecinde farklı aşamaların referans alınmasından kaynaklandığını sanıyorum.

Araplar, 654 yılında Hazarlara saldırarak Hazar Denizi’nin batı kıyısındaki ilk başkentleri Belencer’i yakıp yıktılar. Hazarlar da başkentlerini şimdiki adı Astrahan olan Hazar Denizi’nin kuzey kıyısındaki İtil’e taşıdılar. Sonradan toparlanan Hazarlar, karşı saldırıyla Arapları ağır yenilgiye uğrattılar. Bu olaydan sonra Hazarlarla Bizanslıların sıkı müttefik olduklarını görüyoruz.

Araplarla Hazarlar arasındaki esas boğazlaşma 730-737 yılları arasındadır. Başlangıçta Arap ordularını neredeyse yok eden Hazarlar, rastladıkları her Müslüman’ı kılıçtan geçirerek Musul’a dek ilerlemişler, yolları üstündeki kentleri yakıp yağmalamışlardır. Bu yağma, Hazarlara pahalıya patlayacaktır. Araplar, yeni kuvvetlerle bölünmüş Hazarlara saldırmışlar, birkaç yıl öncesinin muzaffer ordusu kılıçtan geçirmişlerdir.

Hazar ordusu perişan olsa da İtil önlerine gelen Arap ordusu da yorgun ve bitkindir. Bu durumda Hazar Kağanı, Arap komutanı Mervan’a elçi göndererek Müslüman olması karşılığında barış önerecek ve harp etmeye mecali kalmayan Marvan da bu öneriyi kabul edecektir. Ne var ki Hazar Kağanı’nın Müslüman oluşu sözde kalacak, Arap orduları çekilince her şey eski hâline dönecektir. 7 yıl süren ve yüz binlerce cana, pek çok kentlerin yakılıp yıkılmasına, her türlü gasp ve talana, açlığa ve kıtlığa neden olan bu savaş, Hazarları Araplarla düşman, Bizanslılarla dost kılmıştır.

• Bu dönemdeki önemli iki olaydan ilki, 740 yılında Kağan Bulan’ın Yahudiliği kabul etmesidir. Tarihçiler bu konuda üç ayrı görüşe sahiptirler. Kimilerine göre yönetici sınıf Museviliği kabullenmiş, halkın bir kısmı Hristiyanlığı, bir kısmı Müslümanlığı benimsemiş, bir kısmı da Şaman olarak kalmıştır. Orta yolcular,

eserinde vermektedir. 13. Kabile yazarı Arthur Koestler, Orta Avrupa Yahudilerinin Hazar kökenli olduğunu iddia eder. Bir noktayı vurgulamalıyım: Selçuklu Devleti’nin kurucusu olan ve bir süre Hazar sarayında kağanın hizmetinde çalışan Selçuk Bey dik başlılığıyla sivrilince, hayatının tehlikede olduğunu sanarak sarayı terk edip güneye kaçmıştı. Bu sırada yanında götürdüğü üç oğlunun adları, Musa, Mikael ve İsrail idi! Bu isimler, Hazarya’da Museviliğin ne denli yayıldığına apaçık bir kanıttır.

Görüşme göre, Araplarla Hazarlar arasındaki düşmanlık nedeniyle yer yer onların dinine geçenler olmuşsa da kitlesel Müslümanlaşma olanaksızdır. Araplarda karşı kin ve intikam duygularıyla dolup taştan Hazarlar, bence Müslümanlığa da uzak durmuşlardır. Tarihsel kayıtlar da bunu göstermektedir.

Sonuç olarak, Hazar İmparatorluğu’nun en görkemli döneminde yaşayan Al-Melik’le diğer Arap gözlemcilerin az önce aktarılan saptamaları önemlidir. X. YY. ortalarında yaşayan Hazar Kağanı Yasef’in Endülüş Başbakanı Yahudi Hasdai’ye yazdığı ve nasıl Musevi olduğunu anlatan mektup da önemli belgedir.

• “Yahuda ha-Levi” nin aynı dönemlerde Hazarya’da bulunduğunu, onun “Hazar Kitabı” isimli eserinden anlıyoruz. Belki de ha-Levi, Hazarlara Yahudiliği öğretmek için oralardaydı.

• 922 yılında, Endülüs'te Araplar bir sinagogu yıktıkları için, Hazar Kağanı'nın misilleme olarak İtil'deki bir caminin minaresini yıktırıldığına, o sırada İtil'de bulunan Halife Muktedir'in elçileri tanıklık etmişlerdir. Öte yandan Bulan'ın torunu Obедыa'nın ülkesinde çok sayıda Yahudi okulu ve Sinagog yaptırıldığını, Yahudiliği yaygınlaştırmak için sertliğe başvurduğunu, Kağan Yasef'in Hasdai'ye yazdığı mektuplardan öğreniyoruz.

• İkinci önemli olay da şudur: 733 yılında Kağan Bulan'ın kızı Çiçek Hatun, Bizans imparatoru'nun oğlu Konstantios'la evlenecek, bu evlilikten doğan Leon, 775 yılında Leon Hazar adıyla imparator olacaktır. Yani Hazar Kağanı'nın torunu, "Hazar" adını taşıyarak Bizans İmparatoru'dur. Çiçek Hatun'un elbiseleri ise Bizans'ta şaşkınlık uyandıracak denli beğenilerek moda olmuş, "Çiçekyan" adı verilen bu elbiseleri erkekler de giymişlerdi. Bugün Yunan Parlamento kapısını sembolik olarak koruyan askerlerin Foustalena adlı giysileri, muhtemeldir ki Çiçek Hatun'un getirdiği giyitlerden esinlidir. Bu olayın önemi, Hazar-Bizans ilişkileri hakkında bize esaslı fikir vermesindedir.

• Hazar İmparatorluğu isyanlarla ve iç savaşlarla sarsıldıktan sonra, Kağan Yasef'in ölümü ardından zayıflama ve dağılma sürecine girmiştir. 965 yılında başlayan bu süreç, Hazar Devleti'ni önce prenslik hâline indirmiş, bu prenslik, XI. Asrın sonlarına dek etkisiz bir devlet kimliğiyle devam etmiştir.

Şimdi, hipotezime dayanak olacak birkaç noktayı vurgulamak istiyorum:

• Hazarlar Asya'nın malını Avrupa'ya, Avrupa'nın malını Asya'ya Bizans üzerinden satarak geçindikleri için Bizans'ı Arap istilâlarına karşı korumak zorundaydılar. Bu zorunluluk, onları Bizans'la dost ve müttefik yapmıştır.

• Hazarlarla Araplar kanlı boğazlaşmalar, kentlerini yıkıp talan etmeler sonucunda karşılıklı nefret, kin ve düşmanlık hisleriyle dolup taşmışlardı.

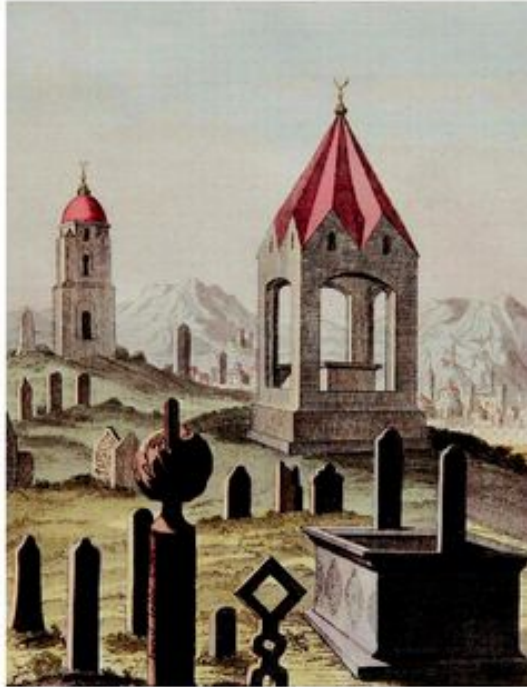
• Hazarların dağılma süreciyle Türklerin Anadolu'ya akmaları eşzamanlıdır.

Beni bu araştırmaya iten soru, bu gerçeğin etkisiyle oluşmuştur: Dağılma

döneminde Hazarların tamamı batıya mı göç ettiler? Bu insanlar Bizans'la dost-tular ve göçe başladıkları dönemde Türklerin Anadolu'ya yoğun girişleri başlamıştı. Bu durumda, Hazarların Yahudilere düşmanlık besleyen hiç bilmedikleri Avrupa yerine, dostlarının ülkesine, kendileriyle aynı dili konuşan ve çoğu Şaman inanışını koruyan insanların yıkılmaya başladıkları Anadolu'ya da göç etmiş olmaları daha mantıklı değil midir?

Öyleyse bu insanlar şimdi nerelerdedir? Yanıtlanacak soru, işte buydu.

• Dikkat çeken başka husus da, dağılma sürecine giren Hazarların "Karaim" adlı Musevi kolunun Bizans'a sığınarak bugünkü Karaköy'e yerleşmesidir. Nitekim Karaköy'ün ilk adı "Karaiköy" ya da

"Karayköy" idi. Bu durum da Hazarların göçleri sırasında Bizans'ı yeğleyebileceklerine kanıttır.

• İleride dayanaklarımdan biri olacak bir bulgumu da belirtmek isterim: Hazar'ya'da bulunan Yahudi sandukalarında ve Araplara karşı yapılan Serkel Kalesi tuğlaları üzerinde Kayı Boyu'nun damgasıyla örtüşen işaretler vardır!

Şimdi de Türklerin Anadolu'ya girişlerinden kısaca söz edelim:

Alp Aslan, Bizans'la kapışmadan önce

önemli komutanlarından Afşin Bey'i ve Alp-Erenleri Anadolu'ya göndermiş; Bizans'ın hareketleri yoğunlaşınca, Kayı boyuna mensup komutanı Alp Artuk'u Anadolu işleriyle görevlendirmiştir.

Afşin Bey'le birleşen Artuk Bey, askerleriyle Bizans'ın içlerine girdi ve kısa zamanda Malazgirt, Erziş, Siverek ve Tulum kalelerini fethetti.

Malazgirt'te ise Artuk Bey Bizans ordusunun arkasına sarkıttan sonra cüretle saldırarak düşmanı şaşırttı. Bu saldırıyla Artuk Bey, savaşın kazanılmasında birincil rol oynamıştır. Onun bu rolü, Artuk'u Kayılar'ın tartışmasız önderi yapmıştı. Mahan'dan, Merv'den, Yukarı Yurt'tan akın akın gelen insanlar, artuk onun etrafında toplanıyorlardı.

Alp Aslan'ın önceliği, Gazneliler'le Karahanlılar'ı dize getirip Selçuk İmparatorluğu'nun egemenliğini pekiştirmektir. Bu nedenle Bizans İmparatoru Diogenes ile anlaşıp onu başkentine göndermiş, Artuk Bey'i de durumu kontrol etmekle görevlendirmişti. Ama İstanbul'da tahtı elde eden yeni imparator, eskisini yolda yakalatarak gözlerine mil çektirecek ve Türklerle yapılan anlaşmayı tanımayacaktı.

Bu gelişme üzerine Alp Aslan, Artuk Bey'e Bizans'a göz açtırtmamasını emretti.

Artuk Bey de, Yukarı Yurt'taki 200.000 kişilik Kayı boyuna mensup asker ailelerini ve silahlı erleri yanına alarak Anadolu'nun içlerine yürüdü.

Hazar Denizi'nin çevresinde yer alan Yukarı Yurt, yakın zamana dek Hazarlar yönetimindeki bir bölgeydi.

Artuk Bey, Anadolu içine doğru hızla ilerlerken Alp Aslan'ın hançerlenerek öldürüldüğünü öğrendi. Yeni sultan Melikşah gö-

reve devam etmesini emredince rahatlasa da elini çabuk tutmalıydı; çünkü haberler iç karartıcıydı. O Kızılırmak kıyısına dayandığında, Süleyman Şah sultanın kulaklarına Artuk'un Kayı halkını Anadolu içine yerleştirmesini, art niyetli girişim olarak fısıldıyordu.

Nitekim Artuk Alp İzmit'te denize dayanmıştı Süleyman Şah'ın Anadolu işleriyle görevlendirildiğini öğrenecekti. Üstelik kendisi de geri çağırılıyordu!

O günlerde Frank başbuğu Ursel, Bi-

zans'ın başına dert olmuştur. Alp Artuk, imparatora bir anlaşma önerdi: Kendisi Ursel'i yakalayıp ordusunu yok edecek, imparator da Artuk'un Eskişehir, Kastamonu, Çankırı ve Amasya taraflarına yerleştirdiği Kayı halkına dokunmayacak, gerektiğinde onları koruyacaktı. İmparator bu öneriyi hemen kabul etti. Artuk, ordusunu kılıçtan geçirerek Ursel'i esir almış, böylece üzerine düşeni yapmıştı. Gelişmeler gösteriyor ki, imparator da sözünde durmuştu. Artık hipotezimin birinci bölümüne geçebilirim: Anadolu'ya ilk "plânlı" yerleşenler, Artuk Alp'in getirdiği Kayılardır. Anadolu'da Alevilik inanç sistemini kurup geliştirenler de, ağırlıklı olarak o insanlardı. Bu irksal köken, bize dinsel köken hakkında da ipuçları vermektedir.

Araştırmamda ilk bulgularımın doğrultusunda ısrarla yürümemin önemli nedeni, Alevi araştırmacı-yazar Süleyman Diyaroglu'dur. Yazarın "Gül Alırlar Gül Satarlar" adlı eserinde belirttiğine ve dedesi Appo Baba'nın anlattığına göre ataları Hazar'ın kuzeyinden Kars'a, oradan Tunceli'ye, sonunda Erzincan'ın Diyarlar köyüne gelmişler ve Musevilik deneyiminden geçmişlerdir. Bu yolculuğu, Alevi dedesi Hüseyin Üçlertoprağı kendi cediti için de anlatır. Bence bu açıklamalar tarihe ciddi tanıklıktır. Aynı araştırmacının belirttiğine göre, Sünniler Alevilere, "Önce Hristiyan olun, sonra Müslüman olursunuz" diye takılırlarmış ve demek istedikleri şuymuş: "Başta Musevi idiniz, Müslüman olmak için sırayı izleyin!"

Bu araştırmacının aktardığı başka bilgi de şudur:

"Kürtçe konuşan Aleviler, Avdel Musa bo" diye yemin ederler. Bu yeminin anlamı şudur: Saf su gibi olan Musa tanrım olsun ki..."

• Diyaroglu'na göre "Alevi" terimi, önde gelen Yahudi kabilelerinden "Leviler"ın başına "A" harfinin eklenmesiyle oluşmuş olabilir. Bu noktada, Hazarya'da hayli zaman geçiren ve "Hazar Kitabı"nın yazarı Yahuda ha-Levi'yi anımsatmak isterim. Bu kişinin Hazarlara Yahudiliği öğretmek için oralarda bulunması uzak olasılık değildir. Halevi, "Levilerden" anlamındadır ve onun adından "H" harfinin düşmesiyle "Alevi" sözcüğünün türediğini düşünmek, abartı sayılmamalıdır. Hatta Kağan Bulan'a Yahudilik hakkında ilk bilgileri veren haham İshak Ben Sanghari de belki Halevi idi!

Bu noktada bir parantez açarak Tatlardan ve Tahtacıların söz etmek isterim: Laurent Mallet, "Tarih ve Toplum Dergisi"nin 21. sayısında neşredilen makalesinde, Hazar denizinin batısında yerleşik olan Dağ Yahudilerinden ve Azeri Türkçesiyle konuşan Tatlardan bahseder. Aynı makalede, "Tatar" sözcüğünün Ziya Gökalp'e göre Dede Korkut kitabındaki "Tat-eri" kavramından türediği belirtilmektedir. Türkler ise, din açısından kendisine benzemeyenlere "Tat" diyorlardı. Nitekim Melikof, Mevlâna'nın Tat sözcüğünü, "Müslüman olmayan Türk" anlamında kullandığını söylemektedir. Bazı araştırmacılar, Tatlarla Tahtacıların yakın bağları bulunduğunu ve Tahtacıların Sünni Müslümanlığa dayanmayan inançları olduğunu ileri sürerler.

Şu ortak saptamadır: Her Alevi Tahtacı olmasa da her Tahtacı Alevidir! Yani Tahtacıların inançlarından bahsederken, aynı zamanda Alevi inancından da bahsetmiş oluruz. "Tarih ve Toplum" dergisinin 29. sayısında yer alan makalesinde Dr. İsmail Engin şu bilgileri vermektedir: toplum olduklarını söylüyor; bu konudaki araştırmalarıyla ünlü Süleyman Fikri ise, Henry Rawlinson'un Tahtacıları "Yahudi kalıntıları" olarak nitelediğini belirtiyor.

Pek çok Alevi araştırmacıya göre Alevi sözcüğü, "Ali yandaşı" anlamına gelmektedir. Bazıları, "Alevi" sözcüğünün "Işıktan gelenler", "Işıyanlar" kavramlarından türediğini söyler. Diğer önemli gerçek de, 15.yy sonlarına dek Anadolu'da "Alevi" tanımına rastlanmayışdır.

Şimdi de Alevilikle Musevilik arasındaki benzerliklere değineceğim. Ama bu değinmeler, daha önce verdiğim bilgilerin ışığında değerlendirilmelidir.

- Nasıl ki Yahudi olabilmek için Yahudi ana-babadan gelmek zorunluydu, Alevi olabilmek için de Alevi ana-babadan gelmek zorunludur.

- Yahudiler de, Aleviler de tavşan yemezler.

- Hacı Bektaş'ın on atasından altısının adı Tevrat'tan alınmadır.

- Yahudiler seçkin kavimden geldiklerine inanırlar. Aleviler de kendilerini "Zümre-i Naci" olarak tanımlar. Zümre-i Naci, seçilmiş ya da kurtarılmış kavim demektir. Bu benzerlik, dikkat çekicidir.

- Aleviler atalarını Şit Peygambere dayandırır. Şit Peygamber adı yalnızca Tevrat'ta geçer ve bu motife tek bir İslâmî akımda rastlamak olanaklı değildir.

- Aleviler birbirlerine "can" derler; Tevrat'ın Tekvin bölümünde de Yakup'un oğullarına "canlar" denmektedir.

- Musevilerde ibadet için ışık zorunludur. Aleviler de ışıktan geldiklerine inandıkları için ışık olmayan yerde ayın ve kutsama yapmazlar. "Çerağ uyarma" bu nedenle cem törenlerinin ayrılmaz parçasıdır.

- Aşkenaz Musevileri de, Aleviler de ayinlerinde müzik kullanırlar.

Bu noktada "Aşkenaz" ve "Musevî" konusuna ilişkin bir bilgi sunmak istiyorum: Nuh'un Ham, Sam, Yasef adlı üç oğlu vardı. Şecerele göre bunlardan Sam Yahudilerin ve Arapların, Yasef ise Türklerin atasıdır. Yasef'in torunlarından birinin adı "Aşkenaz" dır! Aşkenaz, Almanya Yahudileri anlamında olmayıp, İbrani soyundan gelmeyenlerin, yani soyu Yasef'e dayananların atasıdır. Yahudi tanımı, dinle birlikte ırkı kapsar, tıpkı Türklerin İslâmiyet'i kabul etmelerinden önce Müslümanlara "İsmâelim" dendiği gibi... Musevî tanımı ise, İbrani olmadıkları hâlde, Musa'nın yoluna girenleri tanımlar.

O hâlde Aşkenazlar, Yasef'in, yani Türklerin soyundan gelmedir, diyebiliriz.

- Yahudiler, kurallarına uymayanlara "Herem" cezası verirler. Bu cezanın en ağırı, cezayı alanın Yahudi toplumundan dışlanmasıdır. Alevilerdeki "Düşkün" ilânı, bu cezanın tam tamına aynıdır.

- Cemevî, Alevilerin en büyük yargı meclisidir. Yahudilerin "Sanhedrin" dedikleri dinsel meclisleri de en büyük yargı meclisidir.

- "Musa ile Tur dağında Ali'yi gördüm Ali'yi" bugün de söylenen türküdür; ama şu sorunun sorulduğunu en azından ben duymadım: "Neden Tur dağında Musa Ali ile görülmüştür?" Yoksa Tanrı-Musa buluşması mı kastediliyor?

- Hacı Bektaş Veli'nin "Makalat adlı kitabında belirttiğine göre "Devletin dini olmaz; din, milletindir." Hazarlarda da devletin dini yoktu; orada yedi yargıç, farklı din mensuplarının davalarına, onların dini kurallarını gözeterek bakardı.

- Musevilikteki "Mesih" kavramı, "Mehdi" adıyla Alevi inancına sonradan da olsa monte edilmiştir.

- Hazarya'da bulunan Yahudi mezar taşlarındaki Kayı damgasını taşıyan işaretleri ve Serkel kalesi taşlarına kazınan Kayı damgalarını da anımsatmalıyım.

ya da tüm inanç sistemleri arasında benzerlikler olduğunu ileri sürerek yapılacak böyle bir nitelendirme haklı görülebilir. Hatta tarihsel desteklerden yoksun ve yalnızca bu benzerliklere dayalı böyle bir çıkarım kuşku uyandırabilir. Ama, onca yoğun benzerlikleri tarihsel verilere ve yerel söylemlere dayanarak değerlendirecek "Analoji" savının hak-sızlığı ortaya çıkar.

Hazarlar Şaman inancını bütünüyle terk etmemişlerdi. Hatta inançlarında Budist etkenler de vardı. Hristiyanlıkla ve Müslümanlıkla da tanışan bu insanlar, Anadolu'da belki de kendilerine uyan yeni bir inanç "ilhamıyla" karşılaştılar.

Müslümanlığı kılıç zoruyla kabul eden, ama Şaman inancını bütünüyle terk etmeyen göçebe Türkler, Müslümanlığı

Acaba Hazar Musevileri, mezar taşlarına neden Kayı damgasını vurdular?

- Bu kanıtlardan üçü beşi, sonuç üretmez; ama tarihsel olaylarla desteklenen bunca ilişki-benzerlik-aynılık zinciri, şöyle bir hüküm vermemizi haklı kılar: Anadolu Alevilerinin ırksal kökeni çoğunlukla Kayılara, dinsel-inançsal kökenleri ise Musevilğe ve Şamanlığa dayanır. Kuşkusuz ki Aleviler, daha sonra İslâmiyet'in ve Hristiyanlığın kendilerine uyan taraflarını da inanç sistemlerinin içinde eritmişlerdir.

Musevîlikle Alevîlik arasındaki benzerliklere dayanarak bu sonucu çıkarmak analoji midir? Müslüman ve Yahudilerin domuz yemediklerini, sünnet olduklarını

benimsemiş yerleşik Türklerin başına dert açıyorlardı. Bu yüzden, Gazneli Mahmut ve Tuğrul Bey, bir koridor açarak bu grupların Anadolu'ya gitmelerini sağlıyordu. Öte yandan, Anadolu halkı Platon'u tanıyor, onun Tanrı kavramı hakkındaki düşüncelerini biliyordu. Platon'un Mevlana'yı ve Tasavvufu nasıl etkilediği bellidir ve Anadolu halkının ona "Eflâtun" diyerek bu düşünürü kendisine mal ettiği anlaşılmaktadır.

Anlaşıyor ki, Bizans'ın kılıç zoruyla Hristiyanlığı kabul etmiş gibi görünen, ama gerçekte Platonculukla beslenerek kadim inanışlarını sürdüren yerliler, doğaya ve özgürlüğe aşık Türkmenlerle kaynaştılar ve onların oluşturdukları

senteze katkıda bulundular. Bu olgulara dayanarak vardığım sonuç şudur:

• Alevilik, bu farklı inançların Anadolu'nun bilgelikle dolu kucağında ve Türkmen gönlünde harmanlanarak insanlığa armağan edilen sevgi yoludur; aynı zamanda yaradılışın kulaktan kulağa aktarılan sırlarını kendi içinde gizleyen muhteşem bir bilgi yumağıdır.

Bazı tarihçilere göre Anadolu'da eski zamanlardan kalma Türk unsurlar bulunmaktaydı ve bu unsurlardan çoğu, Hristiyan gibi davransalar da Hristiyanlığı kabul etmemişlerdi. Alevilik, belki de en başta, bunlar arasında biçimlenir gibi olmuştu. Ama 13.yy dan önce Alevilikle ilgili edebî metinlerin elimizde olmadığını belirterek geniş araştırma isteyen bu konuları bir yana bırakıp Osmanlıların kökenine eğilelim.

Bu konuya, bazı tarihlerde, örneğin Gibbons'un "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu" adlı eserinde ayrıntıları verilen öyküyü aktararak girmek istiyorum:

Bir gün Osman Gazi geceyi bir zâhidin evinde geçirir. Uykuya dalmadan önce ev sahibi odaya girip rafa bir kitap koyar. Osman kitabın unvanını sorunca "Kuran-ı Kerim," yanıtını alır; sonra "İçinde ne var?" diye sorar. Yanıt şudur: "Peygamber Muhammet aracılığıyla cihana gönderilen Tanrı sözü!" Yani Osman, Kuran'ın içinde ne olduğunu bilmediğine göre o vakte dek Kuran'la tanışmamış; Ede-Balı dâhil kimse onu Kuran'la tanıştırmamış!

Şu soru, sanırım yanıtlanmaya muhtaçtır:

"Kuran'ın içindekilerini bilmeyen, öğretemeyen Müslüman olabilir mi?"

Hayatında Kuran görmemiş bir Müslüman "Bu Kuran'dır," dediğimizde "Bunun içinde ne var?" diye sorar mı? Bence sormaz, saygı duruşuna geçer.

Öykünün doğruluğundan kuşkulananak bu görüşe karşı çıkabiliriz. Ama her malsalda gerçekler gizlidir. Hem, öykü gerçek değilse onu uyduzan geleceğe mesaj göndermiş olamaz mı? Aslında bu, Osman'a verilen yanıtın bellidir; çünkü zahidin Osman'ın Kuran'la tanışmadığını bildiği, yanıtından anlaşılıyor. Bence bunca ayrıntının sağlam bir mantık zinciri oluşturması rastlantı olamaz. Zaten bazı tarihçiler, örneğin Halil İbrahim İnal "Ertuğrul ve oğlu Osman Anadolu'ya

geldiklerinde onların Müslümanlıkla ilgileri yoktu," demektedir.

"Osman" adının İslâmî isim olduğunu ileri sürerek bu teze itiraz edenlere de şu yanıt yeterli olacaktır:

Osman'ın adı başlangıçta Ataman ya da Otman idi. Ertuğrul Bey'in ataları ve oğulları Türk adları taşıyorlardı. Osman'ın dedesinin adı Gündüz Alp, amcalarının adları Sungur Tekin, Gündoğdu, Dündar; kardeşlerinin Gündüz ve Saru-Yatı Savcı, ilk oğlunun Orhan'dı. Ertuğrul Bey'in bu geleneği çiğneyip bir oğluna Arap adı vermiş olması hiç de akla uygun değildir. Bu gerçekler, Osmanlıların Kayı boyundan gelmeleriyle ve başlangıçta Kuran'ın içinde ne olduğunu bilmeleriyle birleşince o dönemde Osman Gazi'nin Müslüman olmayıp Alevi olduğu gerçeğiyle karşılaşırız. Bu savın başka kanıtları da vardır:

• Dönemin beyliklerinde cami-mescit yapılırken Ertuğrul ve oğlu Osman, tek cami yaptırmamıştı. Bu, küçük bir beyliğin maddi olanaksızlıklarına bağlanamaz; çünkü imkânları çok daha kısıtlı beyliklerde birçok cami yapılmıştır. Oysa ilk Osmanlı camii, 1336 yılında Orhan Gazi yaptırmıştır.

• Bursa surlarının yanındaki Etz-Ahayım sinagogu, Bursa'nın fethini izleyen ilk günlerde, yani ilk caminin yapılmasından on yıl önce, o sıralarda Osmanlı soyu tek cami yaptırmamışken Orhan Bey'in emri ve izniyle yeniden yapılmıştır. İlginç nokta Etz-Ahayım'ın Hayat Ağacı anlamına gelmesidir. İlginçtir, çünkü Hazarların bilinen önemli simgesi, kökü yukarda Hayat Ağacı'dır.

• Melikof'tan öğrendiğimize ve kaynakların desteklediğine göre Hacı Bektaş ve kardeşi Mintaş Baba İlyas taraftaydı. Baba İlyas isyanında Mintaş öldürüldü; Hacı Bektaş ise ayaklanmanın bastırılmasından sonraki kıyımdan kaçarak Kara Öyük'te münzevi bir yaşam sürdü. O sırada çevresinde Osman'ın kayınpederi Ede-Balı da vardı ve Ede-Balı Baba İlyas'ın müridiydi. Yani Ede-Balı Alevi idi.

• İlyas ve İshak isimlerinin Tevrat'tan alınması düşündürücüdür. Bu iki Alevi dönemlerinde Hacı Bektaş'tan ünlüydüler. Hatta Baba İshak, Hacı Bektaş'ın düşüncelerini biçimlendirmiştir. Hacı Bektaş'ın günümüze gelen düşünceleri, onun Alevi olduğunu gösteriyor. Alevi olmasaydı, kardeşinin Alevi devleti kurmayı amaçlayan başkaldırıda ne işi olacaktı?

Hacı Bektaş'a atfedilen "Makalat" adlı eserdeki açıklama bu görüşü destekler. Esere göre, Selçuklu zulmüne isyan eden Baba İshak Alevi devleti kurmak için ondan destek istemiştir. Bu destek bir hariciden istenir mi?

• Osman Gazi, Alevi babalarıyla yakın ilişki içindeydi. Sarı Saltuk Erenler'in Osman Bey'i Hacı Bektaş'a götürdüğü de kaydedilmiştir. Hatta Osman Bey'e adını Hacı Bektaş'a yakın bir veli vermiştir.

• Peki, Osman Bey başlangıçta Alevi idiyse, sonradan neden Sünniliği seçti? Alevilik, o dönemde devlet yönetmeye elverişli inanç sistemi değildi. Alevi felsefesiyle bütünleşmiş kişi, yakıp yıkan, devletin çıkarı için çocuğunu, kardeşini katleden ceberut hükümdar olamaz. Üstelik Anadolu'nun batısında Sünniler yaşıyordu. Osman Bey ise, yutmayı kafasına koyduğu beyliklerle mezhep savaşı yapıyor görüntüsünü vermeyecek denli akıllıydı.

Birkaç soru daha sorup sonuç bölümüne geçmek gerekirse:

• Hacı Bektaş'ın soyundan gelenlere "Çelebi" denir. Uzunca bir süre Osmanlı şehzadelerine de "Çelebi" denmesinin anlamı nedir?

• Yeniçeri Ocağı'na neden Hacı Bektaş pir olmuştur?

• Yavuz Sultan Selim, Bektaşiler gibi, neden kulağına küpe takıp Hz. Ali'nin Zülfikârını sancağına koyuyor?

• Hasekisi Hafsa Sultan, Manisa'daki camisinin kubbesine Mesih'in atası olan Davut'un mührünü neden işletiyor?

• Barbaros Hayrettin Paşa'nın bayrağında da neden Davut'un mührü var?

Hz. Davut'un peygamberliğini Müslümanlar da kabul ettiklerinden mi onun mührü bu denli yaygın kullanılıyor? Diğer bulgular olmasaydı, bu soruyu "Evet" diye yanıtlardım. Ne var ki pek çok başka unsurlarla birleşince, aynı soru değişik bir anlam kazanıyor. Kısacası, ulaştığım sonuç şudur:

Osmanlılar ve Alevilerin büyük kısmı Kayı boyuna mensuptular. Kayı boyunun bir kısmı, Hazar İmparatorluğu sırasında özel bir Musevilik anlayışını benimsemişti. Osmanlılar ise, Beyliğin başlangıç döneminde Müslüman olmayıp Alevi idiler.

Konuyla yakın ilgisi yokmuş gibi görülsede bir noktaya değinmek isterim. Yaşadığı çağa ait bilgi veren Bizanslı tarihçi Georges Pachymérès'in "Bizanslı Gô-

zülle Türkler" adlı eserinin bir dipnotunda Viladimir Gordlevski'ye atfen şu bilgi verilmektedir:

1261 yılında İstanbul'a İmparatorun yanına giden Selçuklu Sultanı II. İzzettin Keykavus burada gizlice vaftiz edilerek Hristiyan olmuştur! Aynı tarihinin belirttiğine ve Osman Turan'ın "Keykavus II." adlı eserinde tekrarladığına göre sultanın İstanbul'da kalan bir oğlu Hristiyanlığı kabul ederek "Konstantin" adını almıştır. Anlaşıyor ki, Osman Gazi'nin gençlik yıllarında Selçuklu sultanları Müslümanlığı iyice sindirebilmiş değillerdi.

Şimdi de bazı kişisel düşüncelerimi dile getireceğim:

Evrenosoğlu'nun babası ya da dedesi, talancı Katalanlardandı; Mihaloğlu ise Roma tekfuruydu. Peki, bunlar neden uçbeyi olup devletin temeline en sağlam harçları koydular? Bu, önemli bir sorudur.

O dönemlerde Anadolu'dan abdallar, babalar, dedeler, dervişler Rumeli'ye aktılar ve Osmanlı'nın Rumeli'de tutunmasını sağladılar. Bu gerçeğe itiraz eden, bildiğim kadarıyla tek tarihçi yoktur. İspanyalısına, Rum Tekfuru'na, Balkan halkına Nizam-ı Âlem'in iksirini tattırıp onları saf Osmanlı yapan Alevilerdir, hatta Osman'ı Osmanlı yapan Alevilerdir.

Ama çok kimse onlara "Bektaşî" diyor. Oysa o yıllarda Bektaşîlik kurumsallaşmamıştı, yani ortalıkta böyle bir terim yoktu. Bektaşîliğin kurum hâline gelmesi, Balım Sultan'ın gayretleriyle 1500'lü yılların başındadır.

Aleviliğin bugünkü durumu, ülkemiz için olduğu kadar dünya için de kayıptır. Bütünyle erdemli olmaya, arınmaya, sevgiye, kardeşliğe dayanan bu hümanist inanç, Melikof'un işaret ettiği gibi şaşırıcı bilgiler de içeriyor.

Peki, Alevilik, neden bugünkü durumuna geldi? Aynı bir söyleşiye konu olabilecek bu soruya kısa açıklamalar getireceğim: Alevilere göre tahiye meşrudur. Zulümden kurtulmak için kimi zaman Sünnî, Şîî, bazen de Kürt gibi görünürlerken, zamanla çok kimse, görüldüğü gibi olarak asimilasyona uğradı. Ayrıca, Aleviliğin özünü sakatlayan unsurlar sistemlerine girdi. Ne yazık ki Alevi araştırmacılar bu görkemli inanç sisteminin aslını ortaya

koyamadılar. Son yıllarda sorunun özüne değinen araştırmacılar eser vermeye başladılarsa da bence varılan nokta yetersizdir.

Alevi dostları kırmak istemesem de bir düşüncemi dile getirmeden konuyu sonlayamayacağım. Aleviler, tahiyelelerini ve bu nedenle hasar görmelerini Sünnîlerin zulmüne bağlarlar; Nesimi'nin derisinin yüzölmesini, Pir Sultan'ın katledilmesini, Yavuz'un, Kuyucu Murat'ın katliamlarını örnek gösterirler.

Oysa bu iki cinayet de bireyseldir. Hele Pir Sultan Abdal, şiirlerinde Kanuni'ye ağır hakaretler yağdırmıştır. Kuyucu

dur? Ama Yahudiler arasından çıkan Ab-ravanel gibi bir düşünür, İspanya sürgününün vahşeti tüm kırılcılığıyla sürerken, "Dayanın, bu acılar Mesih'in gelişini müdelemektir!" diyor ve insanlar o büyük acılara katlanıyor.

Ne var ki geçmişte Aleviler arasından böyle filozof önderler çıkmamıştır.

Özellikle 1950'den sonra Cumhuriyet de bu konuda yanlışlıklar yapmıştır. Homojen kitle yaratma uğruna "Türkiye'nin %99'u Müslüman'dır!" denirken Aleviler yok sayılmış, cemevleri kapatılmış, Alevi köylerine, içine tek kişinin adımını atmadığı camiler zorla yaptırılmıştır. Tam tersine, Alevi kültürünün esasını ortaya ko-

Murat Paşa'nın katliamı da yalnızca Alevilere yönelik değil, güya isyanları önlemek için tüm Anadolu Türklüğüne yönelikti ve bu isyanlar devşirmelerle Türkler arasındaki kavgaydı. Yavuz ise yalnızca Alevileri değil, örneğin Mısır'da Türkmenleri de katletmiştir.

Öte yandan, Yahudilerin karşılaştıkları zulümleri unutmamalıyız. İspanya'dan sürülüş, Babil sürgününden büyük acılarla, felâketlerle doludur.

Sormak isterim, Anadolu'da büyük sürgünler, topluca ateşe atmalar, farklı inanç grupları arasında çağlar boyunca süren kanlı boğazlaşmalar olmuş mu-

yacak enstitüler kurulsaydı, Alevi çocuklara ilkökul döneminden başlayarak inanç sistemlerinin aslı yetkin öğretmenler tarafından öğretilseydi, Alevi köylerinde cami yapmak yerine cemevleri desteklenseydi, inanıyorum ki Anadolu Müslümanlığı Araplaşmayacak, lâiklik gibi bir sorunumuz olmayacaktı.

Geciktik mi? Bence evet. Ama hâlâ yapılacak şeyler var ve sanırım en büyük görev, başta Aleviler olmak üzere ülkemizin araştırmacı-yazarlarına düşüyor. Böylesine araştırma yoğunluğu sonrasında, belki de yönetimdekilerin akılları başlarına gelirdi!

Gemilerin son fotoğrafçısı

Selim San

Lütfü Dağtaş

Selim San. ESİAD Üyesi. AFA Prefabrik Beton San. Ve Tic. AŞ Yönetim Kurulu Başkanı.

Yıl 1980. Askerliğini bitirip teskeresini aldığı ertesi günü dönüş için THY'nin, İstanbul İzmir seferini yapan uçağındadır. Koltuğu pencere kenarındır. Yolculuğun sonuna doğru İzmir Körfezi üzerine geldiklerinde; gözüne, altlarındaki mavi sularda ilerlemekte olan döneminin ünlü yolcu gemisi Ankara ilişir. Dikkât kesilir. Ankara, suları yara yara İzmir Alsancak Limanı'na değil, Ali-ağa'ya doğru gitmektedir. Hemen anlar: Ankara, ömrünü tamamladığından Ali-ağa'ya sökülmeğe götürülmektedir. Selim San, Havalimanında iner inmez çantasında fotoğraf makinesiyle hemen kente yaklaşık 1.5 saat uzaklıktaki Ali-ağa'ya doğru soluk soluğa yola çıkar. Bu, San'ın, İzmir'in kuzey ilçelerinden Ali-ağa'ya ilk adım atışı, Bölge'de kurulu gemi söküm tesislerinden içeri ilk girişidir.

Bakanlar Kurulu kararıyla gemi söküm bölgesi olarak onanmış yerde çalışan

işletmelerden Mariner Ltd. Şti'nin sahibi Ender Özer ile böylelikle tanışır ve yıllara uzanan arkadaşlığın temeli o gün atılır.

Ender Bey anlatıyor:

"Selim ile o gün tanıştık. Denizi, gemileri çok seviyordu. İlk geldiği gün sanırım çarşambaydı. Ondan sonra yaz kış akşamaksızın haftanın her çarşambası buraya gelir oldu. Geliyor ve söküm için sıra bekleyen vapurların, gemilerin fo-

toğraflarını çekiyordu. Haftanın her çarşambası gelmeyi alışkanlık edinince de adını 'Çarşamba Selim' koyduk!"

Yüksek öğrenimini Fransa Grenoble Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde, siyasal bilgiler dalında yapmıştır Selim San. Ama siyasetle ilişkisi olmaz. Günümüzde uzmanlık gerektiren büyük çaplı, ileri teknolojilerle inşa edilen sanayi tesisleri, bina, metro ve su altı tünelleri, spor salonları, sanat yapıları,

alışveriş kompleksleri ve konut projeleri yapımları gerçekleştiren, babasının kurucusu olduğu aile işletmeleri AFA AŞ'de görev alır. Çocukluğundan itibaren denize, özellikle de gemilere, büyük şileplere ilgi duymaktadır. Bu ilgi o denli ileridir ki, İzmir Saint Joseph'teki ortaokul öğrenciliği döneminde; 1938 yılında Danimarka tersanelerinde Şili için yapılmış, bizim ABD'den satın aldığımız; gemicilerin, "Açık Pasifik gemileridir. Fırtına, dalga bu gemilere işlemez" diye nitelendirerek kahramanlaştırdıkları ünlü Ordu, Giresun ve Trabzon'un peşinde koşmaktan sınıfta kalacaktır.

Selim San'ın , böylelikle, "karaya vurma" aşamasındayken ilk fotoğrafını çektiği gemi Ankara Gemisi olur. "Karaya vurma", Gemi Söküm Bölgesi'nin diline özgü bir deyimdir. Gemicilerin, "Baştan kara" dedikleri işlemdir. Geminin karaya çıkartılması anlamına gelmektedir.

tutkunun peşinde, Aliaga Gemi Söküm'ün görsel arşivini oluşturuyor" diyor.

nelerde eriycek vapurların, gemilerin ölmeden önceki son hallerini görüntüleyorum" diyor.

Söküm için gelen gemilerin karaya vur-

Harp Gemisi "Rommel" Aliaga'da parçalanmayı beklerken

Fotoğraflarımızı paylaşıyoruz

Kendisini gemilerin son hallerini görüntüleyen belgesel fotoğrafçı olarak tanımlayan Selim San, Fransa'daki yüksek öğrenimi sırasında Türkiye'den gidip gelmelerini sürekli deniz yoluyla yapmış. "Deniz yoluyla gidip gelmelerim, bugün düşünüyorum da, bilinçli bir seçim değildi" diyor. Çektiği gemi fotoğrafları uluslararası ölçekli gemilerde yayımlanan Selim San, deniz müzeleri yöneticilerinin sürekli kapısını çaldıkları bir kişi aynı zamanda: "Her hava koşulunda yaptığım gemi fotoğraf çekimlerime ilgi duyuyor, birer basılı fotoğraf örneği istiyorlar" diyor. Adının bu alanda duyulması gemi fotoğrafları değiş tokuş geleneğini de beraberinde getirmiş: "Bugün aklınıza gelen hangi ülke olursa olsun fotoğrafımı edinmiş ya da fotoğrafını bana göndermiş gemi meraklısı dostları var" diye anlatıyor Selim San.

Bu fotoğraf çekimini sonraki yıllarda yüzlerce izler. Selim San, kısa sürede Bölge'deki tüm gemi söküm işletmelerinin sahipleriyle dost olmuştur. Aynı bölgede diğer bir gemi söküm işletmesinin sahibi olan Bahtiyar Kardeş de, tanıştıkları ilk günü ayrıntısıyla anımsadığını aktarıyor, "Selim Bey, ender görülen bir

"Gemi söküm fotoğrafçısıyım!"

Selim San, her Çarşamba burada fotoğraf çekmenin kendisinde hep heyecan yarattığını beliriyor, "Gemilerin, vapurların son hallerini çeken bir fotoğrafçıyım ben. Sanatçı değil ama belgeselciyim. Çünkü parçalara ayrılıp haddeha-

durulmasının hayli duygulu sahne olduğunu aktaran Selim San, bu konuda da şu bilgiyi aktarıyor:

"Gemiye karaya kaptanı vurduramaz. Çünkü o geminin köşkünde, güvertesinde yıllarını geçirmiştir. Gemiler kaptanların evleridir. Bir yerde ayrılır ve yerine geçen kaptan, geminin düdüğünü çala

"Cırsamba Selim"
Aliğa'da iş başında..

çala karaya doğru yol alarak karaya vurdurma işlemini yapar. Ardından hemen burun tarafından kaynak makinele-riyle delik açılır ve dipteki su boşaltılır. Ardından da yine burun tarafından sö-küm başlar."

Gemi plâketleri koleksiyonu var

Ömrünü tamamlamış, söküme gelmiş gemilerin içine girerek havasını kokla-mak Selim San için vazgeçilmez bir tut-ku! Geminin künyesinin yer aldığı plâ-ketler için "dekoratif olduğu için duvara tablo niyetine asabiliyorsunuz" de-ğerlendirmesini yapıyor ve oluşturduğu plâket koleksiyonundan örnekler göste-riyor. Metalden gemi plâketlerinin üzer-lerinde geminin yapıldığı kentin-terse-nenin adı ile yapım tarihleri yer alıyor.

Aliğa'daki ilk zamanlarında gemi hur-dacılarının kendisine şüpheyle baktıkla-

rını aktaran Selim San, "ilerleyen za-man içerisinde sökülmeekte olan her ge-miyle ilgili verdiğim bilgiler nedeniyle şüphe ortadan kalktı, danışmanları ol-dum. Plâketleri para ile alırken hediye etmeye başladılar. Bu kaç para? diye sorduğumda, ne parası, koy bagajına, güle güle demeye başladılar" diyor.

Selim San, gemilere ait malzemelerin tümünü biriktirmenin kendisi açısından fiziki anlamda sorun oluşturduğunu söylüyor, "bu nedenle birer, bilemediniz ikişer adedini bulundururum" diyor.

Selim San, bugüne değin 40 adet plâket, bir adet gemi dümeni, bir adet telgraf makinesi, 2 adet buharlı düdük (Biris-i Şirket-i Hayriye'den kalma, Kabataş'ta da kullanılmış), dört adet çan ve ünlü Yavuz Gemisi'nin küçük plâketi ile en-lem boylam hesabını yapmada kullanı-lan kronometreleri koleksiyonuna kat-

mış. Selim San'ın bir de gemi maketleri koleksiyonu var. Kütüphanesinin varsıl-lığı da doğal olarak deniz dünyasıyla il-gili, değişik ülkelerde basılmış kitap, dergi gibi yayımlarla haritalardan olu-şuyor.

Fırsat yaratılmalı

Bunca yoğun iş yaşamı içerisinde, düzenli fotoğraf çekmek için nasıl zaman buldu-ğunu da şöyle aktarıyor Selim San:

"İnsanlar, yaşamları içerisinde hangi dalda olursa olsun, ne özellikle olursa olsun bir tutku edinmelidirler. Bu tutku, yaşama sıkı-ca bağlanmanın ana hatlarından birisi-dir. Ben askerlik dönüşü AFA'da işe başla-dım. 1992'de yönetim kurulu üyesi oldum. 1996'da ise başkanlık görevini üstlendim. Ancak şirket olarak kurumsallaştığımız için görev bölümümüzü yapmış durumdayız. Ben bu makamda cumhurbaşkanı konu-mundayım. Ayrıca bir başbakan ve bakan-lar kurulumuz var. Onlar işleri gayet güzel düzenliyorlar."

Rahmi Koç Müzesi

İstanbul Haliç'teki Rahmi Koç Müzesi'ne Aliğa Gemi Söküm tesislerinden pek çok malzeme gitmiş:

"1994 yılında, SSCB'den buharlı bir gemi geldi, düdüğünü çala çala karaya çıktı. Rahmi Bey, üç katlı bina yüksekliğindeki motorunu Müze için satın alınca, geminin plâketini kendilerine hediye ettim. Gemi-yi, Haliç tersanelerinin Ermeni ustaları gelip sökmüşlerdi."

Atay Holding Yönetim Kurulu Başkanı Erdoğan Atay:

“100. yıldönümünü kutlayan şirketimizin başına, İstanbul'dan bir yıllığına gelmiştim, 46 yıl oldu!”

Lütfü Dağtaş

İçinde bulunduğumuz 2010 yılının Atay Holding açısından önemli yanı, kömür çıkartarak işleyen ilk firmalarının kuruluşunun 100. yıldönümü olması. Kurumlaşma yolunda önemli adımlar atarak büyüyen ve bugün değişik işkollarında faaliyet gösteren Atay Holding Yönetim Kurulu Başkanı Erdoğan Atay ile 1910'lardan günümüze, Holding'in tarihsel sürecine ilişkin keyifli bir söyleşi yaptık.

Babasıyla ithalat işi üzerine İstanbul'da çalışırken “bir yıllığına” Aydın'daki kömür madeni işletmesinin başına geçen ama “46 yılı aşkın süredir” işletmeden ayrılmayan Erdoğan Atay, süreç içerisinde koyduğu hedefler nedeniyle İstanbul'a dönme işini hemen aklından silmediğini anlatıyor, “babam, hadi oğlum yeniden İstanbul'a dön, dediyse de; şu işi de, bu işi de bitireyim derken yıllar geçiverdi” diye aktarıyor.

Bir zamanlar
Küçük Kardağlı Han

Padişah izniyle kömür çıkartma

Aydın'ın yerlisi, Erdoğan Atay'ın anne tarafı Balcı Ailesi (annesi Lütüye Hanımın babası Hacı Nuri Balcı ve kardeşleri), 1910 yılında, Osmanlı Padişahı Sultan Mehmet Reşat döneminde, kente 13 km. uzaklıktaki Şahnalı Köyü'nde, 99 yılına kömür çıkarma imtiyazı almıştır. İmtiyazın ruhsat numarası 9'dur. Erdoğan Beyin babası Ahmet Atay ile annesi Lütüye Hanım, 1940 yılında evlenirler. Balcı ailesinin bireyleri diğer ortaklar Lütüye Hanımın kardeşleri o yıllar başka işlere yönelince; Ahmet Atay, âtil olarak duran kömür madenindeki işi üstlenir ve çalışmaya başlar. Zaman içerisinde anne Lütüye Hanımın kardeşleri tekrardan maden işine dönerlerse de bu uzun sürmez ve 12 Haziran 1962 tarihinde, kömür madenindeki tüm haklarını Ahmet Atay'a devrederler. O sıra Ahmet Beyin oğlu, 1933 Aydın doğumlu Erdoğan Atay, Galatasaray Lisesi'nin ardından gittiği İsviçre'deki Neuchatel'de Ecole Superior de Commerce'deki yüksek öğrenimini tamamlamış, İstanbul'a yerleşerek babasıyla ithalat üzerine çalışmaktadır. Babasının çağrısı üzerine, "geliyorum ama sadece bir yıllığına!" diye yola çıkan Erdoğan Bey, "bugün o sözü söylediğim 14 Haziran 1964 tarihini anımsıyorum da tam 46 yıl geçmiş üzerinden. O zaman 29 yaşında olmanın heyecanıyla söylemişim demek ki..." di-

yerek gülümsüyor ve ekliyor: "İnsan bir mesuliyet aldığında onu bırakmıyor!" Sonuçta kömür madeninin işi; üçü kız ikisi erkek beş kardeşin en büyüğü olması nedeniyle üstünde kalmıştır. Askerliğini Kore'de yapan, "fazla kalabalık ortamda çalışmak istemiyorum" diye kendi kendine karar alan Erdoğan Bey, Aydın'daki işin başına geçtiğinde "bir anda 70 işçiyle karşılaştığımı görünce yine, büyük konuşmuşum, diye kendi kendime söyledim" diye anlatıyor ve "bu 70 kişilik çalışan sayısını bin kişiye çıkarttığım dönemlere ulaştım" diyerek anlatmasını sürdürüyor.

Erdoğan Bey, 1964'de madenin başına geçtiğinde 365 günde 6 bin ton olan kömür üretimini 1987 yılında bu kez günde 6 bin tona çıkartınca çalışan sayısını artırmak kaçınılmaz olmuştur. Yine 1984 yılına değin kapalı kömür maden ocağı olarak çalışan, kente 13 km. uzaklıktaki

Diğer madencilik alanı mermer

Atay Holding'in diğer bir çalışma alanı mermer madeni üzerine. Atay Holding'e bağlı olarak Aydın Linyit Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş. bünyesinde faaliyet gösteren Mermertay, Türk Doğal Taş Sektörü içinde yaklaşık 14 yıldan beri yer alıyor. 1996 yılında Mermertay adıyla kurulmuş olan tesisler Umurlu'daki Aydın Organize Sanayi Bölgesinde 18.500 m² açık alan, 4.250 m² kapalı alana sahip. Mermertay; traverten, mermer plaka ve fayans işleme hatları ile üretim yapmaktadır.

Mermertay'ın, kendi ocaklarından ürettiği taşları işleminin dışında İzmir - Selçuk Belevi ocağından Belevi Siyah, Aydın Karacasu Yaykın ocaklarından da Yaykın Dolomit ve Yaykın Kristal taşları çıkarttığının bilgisini alıyor.

Erdoğan Atay, H.Sadun Oğan, Mehmet Atay, Ahmet Atay, Süleyman Atay.

Şahnalı Köyü'nde, 3 bin dönümlük alanda bulunan işletme, zaman içerisinde kapalıının yanında açık ocağa da dönüşmüştür.

Bugün toplam kömür oranı yüzde 1'in altında olan kömürün üretimini yıllık 350 ilâ 400 bin tona çıkarttıklarını aktaran Erdoğan Atay, "buradan çıkarttığımız kömürü sanayi ile birlikte ısınma amaçlı evsel olarak işliyor, paketliyor ve satıyoruz" diyor, 400'e yaklaşan çalışanlarının olduğunu aktarıyor.

Mermertay - Aydın Linyit Madencilik Sanayi ve Tic. AŞ.'nin üretiminin önemli bir kısmını ABD, Almanya, İsrail, Polonya, Güney Kore, Romanya, Ukrayna, Bulgaristan, Fransa, Hollanda, Singapur ve İngiltere gibi ülkelere ihraç ettiğini aktaran Atay Holding Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Atay;

"İhraç ettiğimiz mermer ve travertenler Bulgaristan'da (Hotel Hilton), Almanya'da (Hotel Cantera) otel, tiyatro ve Ligne Roset mağaza zincirlerinde, Fransa'da

(Hotel Waldorf), Polonya'da iş merkezi (Babka Tower) ve Olimpiyat binası, Kore'de alışveriş merkezi, Singapur'da döviz bürosu ve Hotel Carlton projelerinde kullanılmıştır. Ancak son yıllarda özellikle işçilikten kaynaklanan finansman yükü fiyat yönüyle pazar payımızda sıkıntı yarattığı için işgücü ucuz ülkelere kayma düşüncemiz oluşmaya başladı" diyor.

Zeytinyağ ve şarap üretimi

Erdoğan Atay, tüm bunlara ek olarak zeytin, zeytinyağ, üzüm ve şarap üretimine yönelerek gıda sanayi içerisinde de yer aldıklarını sözlerine ekliyor, "Savrandere çiftliğimiz başta olmak üzere Aydın çevresindeki kendimize ait arazilerde zeytin ve bağcılığımız var. Buralardaki üretimlere dayalı olarak Umurlu Organize Sanayi Bölgesi'ndeki tesislerimizde zeytinyağı ve ayrıca şarap üretimine yöneldik. Proton adıyla şarap üretimi yapıyoruz" diyor.

Santay, Ege'nin ilk sivil havacılık kuruluşu

Atay Holding'in diğer bir kuruluşu jet hava taksi hizmeti veren, Ege'nin ilk iç-dış hat hava taksi işletmesi, 1988 yılında kurulmuş olan Santay AŞ. Erdoğan Atay, "kendi ihtiyacımız için bu işe başlamıştık. Daha sonra dışarıya da hizmet

veren bir şirkete dönüştürdük, uçak ve helikopter aldık, çalışıyoruz" bilgisini veriyor.

sporlarına ben yönettiysem de asıl teşvik unsuru dedeleri Ahmet Atay'dır. Babam, zamanında 40 otobüslük bir filoya

"Babam, Aydın'ın ilk otomobil ehliyetli kişisiydi!"

Erdoğan Beyin oğulları Ahmet, Mehmet ve Süleyman Atay bugün Atay Holding'te, yönetim kurulu üyesi olarak görev yapıyorlar. Üç kardeş şirketlerdeki çalışmanın dışında otomobil ve deniz sporlarına dönük ortak uğraşlarda da birleşiyorlar.

Erdoğan Bey, "oğullarımı, şampiyonarlarda kürsülere taşıyacak otomobil

sahip olmanın dışında Aydın'da ilk ehliyet almış kişiydi. Bu otobüslerle kasaba ve ilçelere yolcu taşımanın ötesinde posta hizmetleri de verildi" diyor.

Atay Holding'in hedefleri

Kömür işlemeden turizme gıdaya değişik alanlarda faaliyet gösteren Atay Holding'in yine gıda ve enerji ağırlıklı çalışmasını ana hedef tayin ettiğini öğreniyoruz.

1910 yılında Aydın'da ilk kömür üretimi

ile işe başlayan firması Aydın Linyit AŞ'nin 100 yıllık bir kuruluş olmasının gururunu yaşayan, bugün için 550 çalışanı bulunan Atay Holding gıda, sigorta, turizm, havacılık sektörlerinin dışında yine kömür enerjisi ağırlıklı olarak Ali-ağa'da kurduğu işletmesinde Sibirya'dan ithal ettiği kömürü işleyerek iç piyasaya veriyor.

Zeytinyağ ve şarap üretiminde yeni pazarlar ve üretim artışı ise diğer hedef konularını oluşturuyor.

Babasının, kömür şirketini sırtlanması üzerine çağrısı karşılığında yeniden İstanbul'a dönme düşüncesiyle bir yılğına Aydın'daki işletmenin başına gelen ama geliş o geliş, 46 yıldır bir daha ayrılamayan Erdoğan Bey, yönetim kurulu üyesi oğullarının artık işi üstlendiklerini, bu yöndeki isteğin kendisinden geldiğini söylüyor, "kurumlaşma işimizi de başarıyla gerçekleştirdik. Bundan sonrası oğullarımla torunlarımızın" diyor.

"Motor sporlarına ilgi ailede ağır basıyor"

Ailenin tüm bireylerinde değişik ilgi alanları söz konusu. Erdoğan Bey, at yetiştiriciliğine ve biniciliğe ilgi duymuş. Bir dönem kendi adını taşıyan harada İngiliz atı yetiştiriciliği yapmış. Eşi Ayşe Hanım, kendi üslubunu almış, eğitimden geçmiş gerçekten iyi bir ressam. Tabloları Holding'in duvarlarını süslüyor. Daha önce EBSO'nun zemin katında sergi açan Ayşe Hanım, önümüzdeki haziran ayında, yine aynı yerde yeni bir sergiye hazırlanıyor.

Atay Holding'in diğer yönetim kurulu üyelerinin ilgi alanları şöyle:

Ahmet Atay

Erdoğan Atay'ın, 1966 İzmir doğumlu büyük oğlu Ahmet Atay motorlu sporlarla 1992 yılında tanışmış. 2004 yılına değin şampiyonlukları ve dereceleri var.

Dereceleri şöyle: 1996 Tipo Cup 2., 1997 Tipo Cup Şampiyon, 1998 Tipo Cup Şampiyon, 1999 Palio Cup 2., 2000 Palio

Ayşe Atay resim sanatı ile ilgili.

Cup 2., 2001 Palio Cup 2., 2002 Clio Cup 4., 2003 Clio Cup Şampiyon, 2003 Behzat Külür Kupası Şampiyonu, 2004 Clio Cup 5., 2005 SeatLeon Cupra Cup Şampiyonu

Mehmet Doğan Atay

Mehmet Doğan Atay, 1968 İzmir doğumlu. Kişisel ilgi alanları arasında sivil havacılık ve deniz sporları bulunuyor. İzmir Kültürpark Tenis Kulübü Üyesi, Küçük Kulüp Derneği Üyesi, Ege Açık Deniz Yat Kulübü Üyesi ve Narlıdere Sahilevleri Yelken ve İhtisas Kulübü Yönetim Kurulu Üyesi.

Sosyal sorumlulukta eğitim ve çevre projeleri

Atay Holding, sanayi faaliyetleri dışında sosyal sorumluluk projeleri içerisinde de etkin olarak görev üstlenme anlayışına sahip. Buradan hareketle Holding'in yapımını üstlendiği, eğitim hizmetine verdiği 2 ayrı ilköğretim okulu var. Bunlardan ilki Aydın'a bağlı Savrandere Köyü'nde 1972'de yaptırılan Ahmet Atay İlköğretim Okulu, diğeri ise Erdoğan Atay'ın annesi Hacı Lutfiye Atay'ın adını taşıyan, 1997-98 öğretim yılında eğitime açılmış olan Hacı Lutfiye Atay İlköğretim Okulu.

Bunun dışında linyit kömürü üretilen bölgelerde zeytin, akasya, incir ağaçlandırmalarına dayalı alanların varlığı söz konusu. Atay Holding Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Atay, "Aydın'da yıllarca linyit kömürü ürettiğimiz alanları gelecek kuşaklara o halde bırakamazdık. Bunun için bölgeyi doğaya yeniden kazandırmaya karar verdik. Sahalara zeytin, incir ve akasya fidanları diktik. 50 bin zeytin fidanı, bin 600 kırmızı lop incir ve 50 bin de akasya fidanı. Fidanlarımız büyüdü ve ürün verdi" diye konuşuyor.

Süleyman Atay

Ayşe-Erdoğan Atay çiftinin en küçük oğulları, 1970 İzmir doğumlu Süleyman Atay, tek motorlu uçak brövesi sahibi. Ayrıca motorlu araç sporlarına büyük ilgisi var. Kayak, jet ski, diving Motocross, serbest dalış, tekne ve yelkenli, sinema, gezi, mekanik başlıca uğraş alanları. Süleyman Atay'ın yarışlarda elde ettiği dereceler şunlar:

1992 Yeşil Bursa Rallisi Grup Birincisi; 1994 Ege Rallisi Genel Klasman Birincisi, Türkiye Tırmanma Şampiyonası İkincisi; 1995 Türkiye Ralli Kros Şampiyonu; 1998 Ege Rallisi Genel Klasman Birinci-

si, Hitit Rallisi Üçüncüsü; 1999 Türkiye Rallisi Grup Birincisi, Hitit Rallisi Genel Klasman İkincisi, Ege Rallisi Genel Klasman Üçüncüsü; 2000 Hitit Rallisi Grup N Birincisi, Hitit Rallisi Genel Klasman Üçüncüsü, Marmara Rallisi Grup N Birincisi, Türkiye Ralli Şampiyonası F2 Üçüncüsü.

H. Sadun Oğan

Erdoğan Bey, Yönetim Kurulu Üyesi Sadun Oğan'ın öncelikli olarak babası, İzmir'in kıymetli avukatlarından Turhan Oğan ile tanışık olduklarını aktarıyor, "Sadun Bey ile 1977 yılından bu yana beraberiz. Önceleri hukuk danışmanımızdı ama kurumlaşma çalışmalarımızda başından itibaren görev aldı" diyor. Ankara'da, 1950 yılında doğan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu H. Sadun Oğan'ın çalışma alanı hukuk ve yöneticilik. Ayrıca sigorta ve Şirketler Hukuku dalında ihtisas sahibi. 1977 yılında katıldığı grupta halen, Atay Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi ve İcra Kurulu Başkanı görevlerini sürdürmekte. H. Sadun Oğan'ın ilgi alanları ise tenis sporu, kitap okuma ve gezi. Türkiye Tenis Federasyonu'nda 11 yıl görev yapan H. Sadun Oğan, 1980 - 1992 tarihleri arasında Uluslararası Tenis Hakemliği yapmış, bir çok tenis hakemi yetiştirmiş. TÜTEGEV Türk Tenisini Güçlendirme Vakfı kurucu üyesi.

VOLVO İLE YAŞANACAK ÇOK ŞEY VAR. AİLENİZLE BİRLİKTE GÜVENDE OLDUĞUNUZU BİLMEK. 110 ÖDÜLLÜ BİR SUV SAHİBİ OLMAK. YÜKSEK DONANIM SEVİYESİ VE KONFORUN KEYFİNİ ÇIKARMAK VAR. BU YÜZDEN 71.500* EURO ÖZEL FİYATIYLA VOLVO XC90 VAR.

%0,66
FAİZ ORANI** İLE
VOLVO XC90
SİZİN İÇİN GELİYOR!

VOLVONUN TERCİHİ

VOLVO XC90 D5

Volvo
OtoFinans

volvocars.com.tr 0212 44 44 858 *Tavsiye edilen anahtar teslim başlangıç fiyatıdır. ** XC90 modelinde 18 ay vade ile alınacak 80.000 TL'lik kredi için geçerlidir. %0,66 faiz oranı ve diğer avantajlı koşullar için yetkili satıcılara başvurunuz. Komisyon ve dosya masrafı yoktur.

Volvo XC90 D5 ortalama yakıt tüketimi 8,5 lt/100km. CO₂ emisyon değeri 224g/km.

Volvo. for life

ARKAS OTOMOTİV
Sevket güzeldir

ANKARA ARKAS OTOMOTİV BATIKENT (0312) 278 19 00
BURSA ARKAS OTOMOTİV OVAKÇA (0224) 270 77 88
İSTANBUL ARKAS OTOMOTİV MEGA SHOWROOM, ETİLER (0212) 359 61 00

VOLCAR
OTOMOTİV VE HİZMETLERİ A.Ş.

İSTANBUL VOLCAR ALTUNIZADE (0216) 65125 25
İZMİR VOLCAR GAZİEMİR (0232) 264 84 84
İZMİR VOLCAR KARŞIYAKA (0232) 381 03 00

Yapımla ilgili ilk kazmanın ne zaman vurulacağı henüz belli değil

İstanbul-İzmir Otoyolu YPK'da

İstanbul'u İzmir'e bağlayacak olan, ihalesi geçtiğimiz 2009 yılında yapılan 421 km. uzunluğundaki Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyol Projesi'nin halen Yüksek Planlama Kurulu'nda (YPK) olduğu öğrenildi, "Henüz YPK onayı gerçekleşmediğinden, sözleşme taraflarca imzalanmamıştır" açıklaması yapıldı.

Yapım için para aranıyor

Revizyon çalışmalarının ardından projenin son şeklini alacağını aktaran yetkililer, ihaleyi alan Nurol-Özaltın-Makyol-Astaldi-Yüksel-Göçay Ortaklığı'nın da bu arada yapımla ilgili finansman arayışını sürdürdüğünü belirttiler. Daha önce yapılan açıklamalarda, Otoyol'un 2013 yılında devreye alınmasının öngörüldüğü bildirilmekteydi. Yetkililer, ayrıca güzergâhtaki kamulaştırılma işlemlerinin de zaman alacağına dikkati çektiler. Otoyolun ihale bedelinin 6 milyar dolar olduğu açıklanmıştı.

Nerelerden geçiyor?

Projenin başlangıç noktasını Gebze oluşturuyor. Otoyol, Dilburnu ile Hersek Burnu arasındaki yaklaşık 3 bin metrelik İzmit Körfezi'ni, çelik asma köprü ile geçiyor. Orhangazi ve Gemlik yakınlarından geçecek olan Otoyol, Ovaakça kavşağı ile Bursa Çevre yoluna bağlanıyor. İki kesimi de anayol gövdesi olarak trafiğe açılan Bursa çevre yolundan sonra Otoyol, Karacabey kavşağından başlayarak Ulubat Gölü ve Mustafakemalpaşa'nın güneyinden itibaren batıya yönelerek, Susurluk ve Balıkesir'in kuzeyinden Savaştepe'ye, oradan da Soma, Ak-

hisar, Saruhanlı ve Turgutlu ilçelerinin yakınlarından geçerek İzmir Çevreyolu üzerindeki mevcut Anadolu Lisesi Kavşağına bağlanıyor.

Yap-İşlet-Devret sistemine dayalı olarak yapımı gerçekleştirilecek Otoyol bittiğinde halen 2,5-3 saat olan İstanbul-Bursa arası ulaşımın 1 saate düşeceği aktarılıyor. Otoyol'un, aynı zamanda İstanbul-İzmir arasını da 3,5-4 saatte ulaşılabilir hale getireceği belirtiliyor. Projeye, mevcut devlet yolunun yaklaşık 140 km. kısalacağı, karşılığında 870 Milyon TL'lik tasarruf sağlayacağını tahmin edildiği vurgulanıyor. İstanbul-İzmir Otoyolu, bugün için Türkiye'nin en büyük ulaşım projesi özelliğini taşıyor.

"2013'e yetişmeli!"

İzmir sanayi ve ticaret çevreleri, Otoyol'un yapılarak devreye alınmasının son derece büyük önem taşıdığına dikkati çektiler, "Bu yol İzmir sanayi ile ticaretine katkı sağlayacak ancak yapımına bir an önce başlanması gerekiyor. Bitiş tarihi olarak 2013 yılı verildiğine göre bürokratik işlemlerin kısa sürede aşılması son derece önemli" dediler.

Projeye ilgili teknik bilgiler

- Otoyol üzerindeki İzmit Körfez geçişi, 1700 m.lik orta açıklığı ve toplam 3 bin m. uzunluğu ile dünyanın ikinci en uzun açıklıklı asma köprüyle sağlanacak.
- 1100 m. yaklaşım viyadüğü bulunuyor.
- 18 bin 212 m uzunluğunda 30 adet viyadük inşası öngörüldüğü.
- 7 bin 395 m boyunda 4 adet tünel yapılacaktır.
- Otoyol boyunca 209 adet köprü bulunacaktır.
- 18 adet gişe konuşlandırılacak.
- 5 adet Otoyol Bakım İşletme Merkezi meydana getirilecek.
- 7 adet servis alanı ile 7 adet park alanı yer alacak.

Gebze'nin Dilovası mevkiinden başlayarak Karamürsel'in Hersek Burnu'nda bitecek 1.500 metre uzunluğunda asma köprü geçişiyle İzmit Körfezi'ni aşarak İzmir'e ulaşacak olan 421 km. uzunluğundaki Otoyol ile ilgili olarak YPK'nun halen proje revizyon çalışmalarını sürdürdüğü öğrenildi, "3996 sayılı Yap-İşlet-Devret Kanunu kapsamında ihale edilmiş olan projede görevlendirme aşamaları devam etmekte olup, Nurol-Özaltın-Makyol-Astaldi-Yüksel-Göçay Ortaklığına ait görevlendirme kararı onaylanmış ve Karayolları Genel Müdürlüğüne YPK onayına sunulmuştur. YPK onayı sonrası görevlendirilen şirket ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında projeye ait sözleşme imzalanarak yürürlüğe girecektir" açıklaması yapıldı. ESIAD YAŞAM Dergimize Genel Müdür Yardımcısı Ali Gürgür imzasıyla gönderilen yazılı açıklamada, "Projenin iş programı, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra belirlenebileceğinden dolayı projenin başlama ve bitiş tarihleri bu aşamada bildirilememektedir. Kamulaştırma işlemleri ise sözleşmenin yürürlüğe girmesi ile iş programına paralel sürdürülecektir" denildi.

Profesyonel Risk Yönetimi
size bir adım daha yakın!

20 milyar USD'yi aşan risk yönetimi ile Türkiye'nin en büyük 5 brokeri arasındaki Martin&Martin, 2008 yılında Ukrayna'nın en iyi hizmet veren brokeri seçildi.

500'ün üzerinde kurumsal, 30.000'i aşan bireysel müşteri ve 20.000'in üzerinde sigorta poliçesi ile sürekli büyüyen Martin&Martin; İstanbul, Ankara, Kiev (Ukrayna), Tripoli (Libya) ve Almaty (Kazakistan) ofislerinden sonra, Ege-Akdeniz Bölge Müdürlüğü'yle de her zaman yanınızda...

Martin&Martin Ege-Akdeniz Bölge Müdürlüğü

Şair Eşref Bulvarı Osman Şahin İş Merkezi
No:4 Kat.3 D:301 Çankaya - İZMİR

Tel: +90 (232) 425 44 55 Fax: +90 (232) 425 66 99

www.mmsb.com.tr

MARTIN & MARTIN®

Sigorta ve Reasürans Brokerliği A.Ş.

PETKİM, Aliağa'ya Cumhuriyet tarihinin en büyük yatırımını yapıyor

Lütfü Dağtaş

Türkiye'de petrokimya sanayinin kurulması düşüncesinin; 1. Beş Yıllık Plân Dönemi'nin başlangıcı olan 1962'de benimsenmesi sonucu TPAO öncülüğünde, 1965 yılı Nisan ayında kurulan PETKİM, sermayesindeki yüzde 51 oranındaki kamu hissesinin, blok satış yöntemi ile özelleştirilmesine ilişkin ihale sürecinde, 5 Temmuz 2007 tarihinde Socar -Türkas Ortak Girişim Grubu'na satıldı. Bu satış işlemi, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun, 22.11.2007 tarih ve 2007/63 sayılı kararı ile onandı.

Günümüzde en ileri teknoloji ve yüksek kapasitelerle donanımlı PETKİM'in 2. kompleksi Aliağa PETKİM, 3. Beş Yıllık

Genel Müdür M. Hayati Öztürk, "Hedefimiz büyük, PETKİM, küresel ligde sınıf atlatacak yatırımlarını plânladı"

Kalkınma Plânı döneminde, 1985 yılında İzmir'in Aliağa ilçesinde işletmeye alındı.

Ülkemizin en gözde şirketlerinden olan PETKİM, sayısal olarak elliyi aşan petrokimyasal ürün yelpazesıyla bugün sanayimizin vazgeçilmez bir hammadde üreticisi durumunda. Rafineri-Enerji-Petrokimya-Lojistik dikey entegrasyonu ile bölgede en büyük kümelenme modelini oluşturan PETKİM'in ürettiği petrokimyasal ürünler; inşaat, tarım, otomotiv, elektrik, elektronik, ambalaj, tekstil sek-

törlerinin önemli girdileri. Tesiste ayrıca ilaç, boya, deterjan, kozmetik gibi birçok sanayi için de girdi üretimi söz konusu. PETKİM, bugün sahip olduğu üretim kapasitesi açısından yılda 3.2 milyon ton üretim gerçekleştiriyor. Kuruluş, ekonomik yaşamımıza yaptığı katkının ötesinde kültürel, sosyal yönlerden de katkı sağlıyor. Tesisin diğer bir önemli özelliği ise çevreye duyarlı üretim teknolojisine sahip olması.

Genel Müdür Mehmet Hayati Öztürk, 8 Ocak 2010 tarihinde PETKİM'in kaptan

köşküne geçti. Öztürk'ün tüm mesleki kariyeri PETKİM'de biçimlenmiş. "Türk sanayisinin yüzakı kuruluşlarından PETKİM'de 1977 yılında göreve başladığımdan bu yana geçen 33 yıllık süreçte PETKİM'in ve sektörümüzün adım adım büyümesine, Türk ekonomisinin yapı taşı şirketlerinden birisi olmasına yakından tanıklık ettim" diyor. PETKİM Holding A.Ş.'de, 1977-1982 yılları arasında Teknik Hizmetler Müdürlüğü biriminde Proje mühendisi olarak görev yapan Öztürk, değişik görevlerinin ardından, 2009 yılında mali işlerden sorumlu PETKİM Genel Müdür yardımcılığının ardından Genel Müdürlük görevine atandı. Hacettepe Üniversitesi Kimya Fakültesi'nden 1976 yılında mezun olan Öztürk, geçtiğimiz Mart ayı içerisinde ESIAD tarafından düzenlenen "Petrokimya Sektörü ve Petkim'in Büyüme Stratejisi" konulu toplantıya katıldı, çalışmalarını ile yeni yatırımları hakkında bilgi sundu. Genel Müdür Mehmet Hayati Öztürk ile söz konusu toplantı öncesi; PETKİM'in, 2018 ve 2023 yıllarına ait yine geçtiğimiz aylarda açıklanan vizyon hedefleri üzerine makamında söyleşi gerçekleştirdik.

Öncelikle yeni görevinizde başarılar diliyoruz. Türk sanayinin vazgeçilmez hammadde üreticisi PETKİM olarak geçtiğimiz günlerde, 2018 ve 2023 yıllarına ilişkin vizyonlarınızı belirlediğinizi açıkladınız. Bu, açık söylemek gerekirse bizim şirketlerimizden alışık olmadığımız bir konu. Öncelikle bu iki yılın özelliğini sizden öğrenmek istiyorum. Bir de belirlediğiniz vizyonlara ilişkin bilgi rica ediyorum.

PETKİM'in özelleştirilmesi 2008 yılının Mayıs ayında oldu. 2018, bir anlamda PETKİM'in özelleştirilmesinin 10. yılı. Yani 10 yıl sonra, PETKİM'in özelleştirme sonrası olmak istediği noktayı gösteriyor. 2023 ise Cumhuriyet'in kuruluşunun 100. yılı. Önemli bir tarih. Ülkenin bu gelişme, modernleşme süreçlerinde yüz yılı devrilmiş olacak. PETKİM nerede olacak, o da önemli bir nirengi noktası. O çerçevede söz konusu iki yıl baz alındı. İşte bu anlamda PETKİM'in vizyon, misyon çalışmalarına dönük olarak kendi kurumsal yapısı içinde değerlendirme toplantıları yapılıyor. Toplam kalite yönetimi kapsamında. Burada tüm paydaşlar; PETKİM'in çalışanları, müşteriler bu süreçte; öyle ya da böyle bir katkıda bulunuyorlar. Bu çerçevede PETKİM,

2018 yılında; şu anda yüzde 25'er civarında olan pazar payını yüzde 40'lara çıkarmayı hedefliyor. Ve bölgede, önemli bir petrokimya oyuncusu olmayı hedefliyor.

Bu açıkladığınız pazar payı içpazar mı, dışpazar mı?

İç pazar. Türkiye içpazarının yüzde 75'i ithalata dayalı. Yani Türkiye, kendi kendine yeterliliği açısından iç üretimi az olan bir ülke. Yani dörtte üçünü ithal ediyor, ancak dörtte birini üretiyor. Bu çok çarpık bir durum. İthalatlarla bağımlı. Ürünler de katma değerli ürünler. Dolayısıyla Türkiye bunu ithal etmek zorunda. İşte bu yıl 5-6 milyar dolar rakamlarına baktığımız zaman 2023'te petrokimya ithalatı, eğer PETKİM büyümezse, 18 milyar dolar gibi bir rakama geliyor. Bu câri açık Türkiye'nin temel sorunu, biliyorsunuz. Baktığınız zaman 2008'e kadar sürekli artan bir câri açık var. Ancak

PETKİM neleri başardı

- PETKİM'in 2007'de 21 olan yerli tedarikçi sayısı, 2008'de 42'ye, 2009'da 55'e çıkarıldı.
- 2008'de 243, 2009'da 334 kalem malzeme yerleştirildi.
- 2009'da yurtiçi alımların sayısal olarak yüzde 50'si, tutar olarak da yüzde 61'i Ege Bölgesi'nde bulunan firmalardan sağlandı.
- Yedek parça gereksiniminin yüzde 80'i İzmirli imalatçılardan karşılanıyor. 2009'da 600 bin dolar değerinde yedek parça yerleştirildi.

2009'da bu global kriz nedeniyle bir daralma oldu. Orada câri açığa bir miktar iyileşme var ama yapay. Temelde ise ciddi câri açık var. Ve câri açığın da yüzde 10'u şu anda petrokimyada.

PETKİM, dünya ölçeği sıralamasında nasıl bir durumda?

Türkiye 17. büyük ekonomi, bildiğiniz gibi. Avrupa'ya baktığınızda altıncı büyük ekonomi bugün itibarıyla. Ancak petrokimyada bir temel gösterge etilen üretimi. Etilen, ürünün anasıdır, yani temel ana madde. Biz 520 bin ton üretiyoruz. Dünyada 33. sıradayız. Baktığımız zaman birinci sırada ABD, 30 milyon ton üretiyor. Bizim 60 katımız. İkinci ve üçüncü sırada Çin ve Suudi Arabistan'ı görüyoruz. Bunlar 10'ar milyon ton üretiyorlar. Her biri bizim 20 katımız. Yani normalde bizim hiç olmazsa 17., 18. olmamız, yani ekonomik büyüklüğümüze göre oralarda olmamız gerekirken 33. sıradayız. Dediğim gibi; Türkiye, bu sektörde giderek dışa bağımlı oluyor. Ve dünyada yine bizim toplam petrokimya üretimimiz de 3 milyon 300 bin ton civarında, brüt üretimimiz. Dünya üretimi 700 milyon ton. Yani binde üçler, dörtler düzeyine iniyoruz. Bu çok tehlikeli bir şey! Hiç olmazsa bizim yüzde birlere yaklaşmamız lazım dünya üretiminin, ki sürdürülebilir olalım. Yoksa 03, 04 giderek aşağıya inecek. O zaman çok daha sıkıntı var demektir.

İşsizlik en büyük sorun

PETKİM Yönetimi, "Türkiye'nin yeniden istihdam, üretim, dışsatım ve katma değer artışına kilitlemesi" gerektiğini açıklıyor. Buradan, söz konusu bu dört unsurdan şimdiye değin uzaklaşıldığına ilişkin bir sonuç çıkıyor.

Bu 'uzaklaşma süreciyle' ilgili olarak iktidarlar ne zamandan beri farklı politikalar izliyorlar? Bu politikaların ağırlığını ne oluşturu-yor?

Tabii, son yıllarda, özellikle dünyada genellikle bu problem var. Temel endüstrilerde, imalat sanayi, buralarda ciddi yatırımlar yapılamıyor. Belli yerlerde özellikle yapısal dönüşüm yaşanıyor dünyada. Bu şu demek: Yani dünyanın üretim merkezi değişiyor. Batıdan doğuya bir yönelme var, temel sanayilerde. Ürkek teknolojik ürünler için söylemiyorum. Yani

özellikle bizim sektörde; petrokimyada yeni yatırımların yüzde 80'i ya Uzak Doğu'da, ya Orta Doğu'da; yani Çin başta olmak üzere Çin ile birlikte Suudi Arabistan. Geriye kalan yüzde 20'si dünyanın diğer bölgelerinde. Bu çok ciddi bir şey. Biraz önce de belirttim: Suudi Arabistan ve Çin, onar milyon ton etilen üretimleriyle ikinci ve üçüncü sıradalar. Önümüzdeki beş yılda bunların kapasitesi yüzde yüz artacak. Düşünebiliyor musunuz yatırım hızını?... Yirmişer milyon tona çıkartacaklar. Bu çok ciddi, önemli, bir gelişme. Neden? Orta Doğu ucuz hammadde, zengin petrol ve gaz, ucuz işgücü ve sürekli büyüyen pazar. Dolayısıyla iki alan yatırımları çekiyor. Bu dönemde Türkiye burada bir rol alabilir. Bu tür yatırımları yapmak zorunda. Üretimi artırmak zorunda. Rekâbetçi olabilmesi için ölçeği büyötmek zorunda. Son dönemlerde de Hükümet'in teşvik programları açıklanıyor. Özellikle belli montanda ya-

Çevreye duyarlı tesis

Petkim'in çevreye ve insana uluslararası ölçekte duyarlı bir şirket olduğunu belirten Hayati Öztürk, aralık ayında ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi belgesinin yenilendiğini; ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Belgeleri'nin de TSE tarafından onaylandığını bilgisini verdi. Öztürk, bu belgelerin PETKİM'in çevre bilincinin ve gelecek yatırımlarında da insan ve çevre duyarlılığını ön planda tuttuğunun bir göstergesi olduğunu açıkladı.

tımlara yönelik teşvikler getiriliyor. Kümelenme ve büyük yatırımları destekleyen, odaklanan açıklamalar var. Türkiye'nin rekâbetçi üretime odaklanması; biraz önce bahsettiğimiz bu giderek büyüyen, kriz dönemi hariç, câri açığın ve Türkiye'nin artık en önemli problemlerinden biri olan işsizliğin çözümü için anahtar. Bugün işsizlik, istatistik rakamlarına göre yüzde 13, ki biliyoruz bunun çok üzerinde. Ülkedeki genç nüfus işsiz. Neredeyse üç çocuktan birisi üniversiteyi bitiriyor, işe giremiyor. Dolayısıyla rakamlarla, sadece yüzde 13 diye değerlendirmek çok da doğru olmuyor. Yapıya da bakmak lazım. Dolayısıyla Türkiye'nin önünde ciddi bir işsizlik problemi var. İşgücüne katılan sayısı her yıl 800-900 bin kişi. Bir tarafta yüzde 13 civarında işsiz ve genç nüfus sürekli işsizlik kervanına katılıyor. O açıdan da bu teşvikler önemli. Büyük yatırımların desteklenmesi, kümelenme modelinin; özellikle kimya sanayinde, petrokimya sanayinde rekâbet gücünü artırmak için anahtar rolü oynayacak bugünün dünyasında. Bu uygulamaları dünyada yapan ülkeler var. Örneğin ABD, örneğin Singapur. Bu tür petrokimya ve kimyada bizim kimyasal park dediğimiz anlamda tüm şirketleri bir araya getirip ortak yaşam alanlarının da maliyetlerini paylaşıyorlar. Birinin hammaddesi yerinde elde ediliyor. Birinin ürünü diğerine gidiyor. Bu zincirde herkes bir arada ortak yaşadığı için destek birimlerinin giderlerini paylaşıyorlar. Düşünün, tek başına bir üretimi her türlü desteği kendi üstlenirse maliyet artıyor ama bunu bölüşürse, ne ka-

dar iyi bölüşürse değer yaratıyor ve rekâbet gücü yaratıyor. Dolayısıyla Türkiye'nin de özellikle kimya sanayinde kümelenme modelinin üstüne geçmesi lâzım. Bu çerçevede, Aliğa'da PETKİM'in bulunduğu alanı bir endüstriyel cazibe merkezi, bir kimyasal park haline getirmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz ve burada kurulacak rafineri, enerji tesisleri, petrokimya tesisleri; bunları kullanan müşterilerin ve bunlara destek veren lojistik liman vs. bütün tesisleriyle bir entegre kimyasal park yaratmak istiyoruz. Bu parkta yaşayan herkes burada yaratılan değerden faydalanacak bir sinerji yaratacak ve bugün olmazsa olmaz; rekâbet gücünü kazanacak. Yoksa tek başına bu tür tesisleri kullanabilirsiniz ama rekâbet gücünüz

İstihdam yaratacak yatırımlar sürüyor

• 10 milyon ton/ yıl kapasiteli rafineri için 4 ilâ 5 milyar dolar arasında yatırım yapılacağını ve 2014 yılında devreye alınmasının planlandığını kaydeden PETKİM Genel Müdürü Mehmet Hayati Öztürk, şu bilgiyi verdi: "Rafineri tamamlandığında, en az 1500 ilâ 2000 kişiye istihdam imkanı sağlayacağız. Cumhuriyetimizin 100. yılını kutlayacağımız 2023'te oluşturulacak entegre yapı ile 10 bin kişiye iş vermiş olacağız. Şirketimizin büyüme projeksiyonu ile birlikte, değişim projelerini de gerçekleştiriyoruz. Bu projelerden birisi de 'yedekleme, yenileme ve genç teknisyen-mühendis kuşağı' yetiştirmek. Bu çerçevede, 2009 yılında mavi ve beyaz yakalı 550 kişilik ek istihdam sağladık."

olmadığı müddetçe sürdürülebilir olamazsınız. Dünyada rekâbetçi olabilmek için, bizim gibi petrole dayalı üretim yapan ülkelerde bu yapılar artık giderek bir standart haline dönüşüyor.

Şirketler genelde ana faaliyet alanına konsantre oluyorlar.

Uzmanlaşma demek verimlilik demek. Verimlilik demek kalite demek. Bunlar da rekâbet gücü getiriyor. Rekâbet gücünüz olursa dışarıdan gelen dalgalara dayanıyorsunuz. Veya dışpazarlara malınızı rahatlıkla satıyorsunuz. Bunu yapmazsanız kaybolup gidiyorsunuz. Zaten bunun örnekleri o kadar çok ki... Türkiye bunu yapmak zorunda. Artık oyunun kuralını siz koymuyorsunuz. Dışınızdaki dünya dikte ettiriyor. Şimdi dünya ticaret organizasyonları diyor ki, sıfır gümrük, diyor. Ülkelerse serbest ticaret anlaşması yarışmasında demişler ki, alırım veririm. Gümrük yok, demişsiniz. O zaman ne oluyor? Herkes Türkiye'ye sıfır gümrükle mal sokabiliyor. Yani sen burada üretiyorsun, mal burada, Türkiye'de. Bunun bir anlamı yok. Dışarıdaki mal anında giriş yapıyor. Bugün bu yeni bilgi teknolojileri, bu lojistik taşıma ko-

Hâksız rekabetten korunmak gerek

Geçtiğimiz aylar içerisinde yaptığınız basın açıklamasında; 1 Ocak 2010'dan itibaren, 4 petrokimya ürününün gümrük vergilerinin indirilmesini, 'dışalım teşvik ediyor' gerekçeyle eleştirdiniz. Bunun ekonomimize olumsuz yansımaları neler olacaktır?

Burada, Türkiye'de, biraz önce söyledim; bu ürünlerin yüzde 80'i gerek Gümrük Birliği nedeniyle, gerek serbest ticaret anlaşmaları nedeniyle hemen hemen sıfır gümrükle geliyor. Burada yüzde 20-25'lik bir bölüm, bu tür yüzde 3 veya 6'lık gümrük vergisine muhatap olabiliyor. Bugün dünyada özellikle bu global kriz sonrası işsizlik ciddi problem olunca dünyanın diğer ülkeleri; işte ABD, Fransa, İngiltere herkes bir anlamda kendi üretimlerini nasıl sürdürebilir, buna yöneldi. Nitekim Obama, işgücü yaratmak adına bir destek programı açıkladı. Sarkozy'nin açıklamalarını biliyorsunuz. Yani, neden otomobili dışarıda üretiyorsunuz? Fransa'da üretsek. İşte Clio hikâyesini biliyorsunuz. Bunda amaç; herkes diyor ki, katma değeri ülkemizde tutayım.

Bu ne demek? Katma değeri ülkede tutmak, para cebimde kalsın ama burada da istihdam yaratayım. Amaç bu! Sosyal problemler bütün ülkelerin baş derdi. Dünyanın baş derdi. Bakıyorsunuz ABD'de yüzde 9,6, Almanya'da kezâ öyle. Rakamlar hep yüzde 10'lar, yüzde 15'ler düzeyinde. E, bu tüm hizmetler için ciddi bir tehdit. Sosyal problem. Dolayısıyla bunun çözümü için zaman zaman ülkeler kendi üretimlerini haksız rekâbete karşı korumak yoluna girebiliyorlar. Bunun örnekleri çok. Yani Çin, Hindistan, Brezilya, Malezya. Baktığınız zaman sizin oraya ihraç ettiğiniz mala yüzde 20 gümrük vergisi koyuyor. Biz alırsak yüzde 3-6. Dolayısıyla bir dengesizlik var. Buradan bizim aradığımız haksız rekâbet olmasın.

PETKİM, yerli sanayiye destek sağlıyor

Türkiye'nin mevcut birikim ve altyapısının, PETKİM'in gereksinime duyduğu birçok kimyasal madde ile ekipmanı üretebilecek nitelikte olduğunu söyleyen Genel Müdür Öztürk, söyleşimiz sırasında konuyla ilgili olarak şu açıklamayı yaptı:

nularının çok gelişmesi, bilgi teknolojilerinin çok gelişmesi mal ve hizmetlerin ülkeler arası hareketini çok kolaylaştırıyor. Yani malı Çin'den buraya getirmek, buradan malı Antep'e götürmekten kolay olabiliyor. Hem fiyat açısından. Dolayısıyla ancak rekabetçi olursanız size hayat var. Rekabetçi olamazsan hayat tanımıyorlar. Nitekim, dünyada baktığınız zaman bir sürü fabrika son dönemde kapandı. Bu son dönemde, 2008-2009 sürecinde. Nedeni: Rekâbet güçlerini kaybettikleri için.

Yâni temeli bu, işin anahtarı bu!

Göstergeler

30 Eylül 2009 tarihli finansal sonuçlara göre PETKİM bu yılın ilk dokuz ayında net kârını 65 milyon TL'ye yükseltti.

- 2010 yılında 60 milyon dolar yatırım yapmayı planlıyor. Bu yatırımlar kapasiteyi maksimize edecek, maliyetleri düşürecek, teknoloji ve verimlilik esaslı yatırımlar olacak. Tüm fabrikalarda otomatik kontrol sistemine geçilecek.

- Halen yüzde 30 olan iç pazar payının, 2018 yılında yüzde 40'lara çıkması hedefleniyor.

"Son olarak Alçak Yoğunluk Polietilen (AYPE) fabrikamızın yüksek basınçlı kompresörlerinin gövde dökümlerini yerli sanayiye yaptırdık. Bu kompresörler 1.500 atmosfer basınçta çalışır ve fabrikanın çok önemli bir parçasıdır. Buna yakın çok sayıda işimizi yakınımızdaki KOBİ'lere yaptırabiliyoruz. Yerleştirme projesine stratejik önem veriyoruz ve PETKİM'in büyüme modelinde ayrılmaz bir unsur olarak görüyoruz. Hedefimiz yurt dışından aldığımız tüm malzeme ve ekipmanların yurtiçi imalatında uzmanlaşmış firmalar yetiştirmek."

Reklamcılık sektörüne ivme kazandırmak için İzmir'in gelişmesine ihtiyaç var

Deniz
Çaba
Şan

İzmirli reklam ajansları, iki krizden aldığı darbe ve pek çok kent markasını kaybetmenin sıkıntısını yaşasa da ayakta duruyor.

Çünkü hala İzmir'in kendi değerlerini koruyacağına, kendi ajanslarına sahip çıkacağına dair iyi niyetini koruyor. Ancak kent ekonomik olarak kalkınmazsa mesleki tatmin hiçbir zaman olmayacak.

Murat Türkay:

"Kişi başına düşen reklam harcamasını arttırmak için Anadolu markalarını öne çıkarmak gerek"

Tasar İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin kurucularından biri olarak 22 yıldır kente hizmet veren, aynı zamanda İzmir Reklamcılar Derneği Başkanı olan Murat Türkay, reklamcılık sektörünün gelişimini İzmir'in ekonomisiyle birlikte değerlendiriyor. Ona göre kent geriledikçe sektör de küçülüyor. "Bana göre ekonomik açıdan devlet tasarımında bir hata var" di-

yen Türkay, Capital'in yaptığı araştırmadan örnek gösteriyor: "2009 itibarıyla Türkiye'nin ilk 500 şirketi içinde 23 tane İzmir firması vardı. Bu yüzde 6 gibi bir rakama tekabül ediyor. O 23 firmanın da ne kadar İzmirli olduğu tartışılır. 2000'lerden itibaren takip ettiğimde ise şöyle bir sonuç ortaya çıktı: İlk 500'e giren şirketler içinde İzmir firmalarının

oranında her yıl ortalama yüzde 20 ile 30 arasında bir erime olmuş. Ancak hala yeni bir yatırım yapılacaksa akla Marmara Bölgesi geliyor. 81 ilden söz ediyoruz. Gayri Safi Milli Hasıla'nın yüzde 45'i İstanbul'da dönüyor. Geriye kalan yüzde 55'i 80 il paylaşacak da, ekonomi yoluna girecek de, reklam sektörü bundan payını alacak! Böyle birşey olmaz ki... Pekin Olimpiyatları dönüsünde Türk ekibinin bulunduğu uçakta bakan diyor ki, 'Keşke bir yer yaratabilsek de organizasyonu İstanbul'a alabilsek.' Orada nasıl yer bulacaklar? İzmir'de Akdeniz Olimpiyatları yapılmış, böyle bir altyapı var ama akla gelmiyor. İstanbul dışında hiçbir yer gündeme gelmiyor. Hal böyle olunca bize yapacak birşey kalmıyor."

"Türkiye'nin reklam sektörü 20-25 grubun elinde"

Pazar çok küçük. Çünkü İzmir uluslararası fuarını, sanayi kuruluşlarını ve daha birçok değerini kaybetti. Türkay, "Dönüp dolaşıp geldiğimiz yer, rakı-balık. Ben çocukken de İzmir rakı-balık ve imbatıyla anılıyordu. Şimdi yeni jenerasyon pek imbat sözcüğünü kullanmıyor, sadece rakı-balık kaldı" derken, bununla da bir yere varılamayacağını söylüyor:

"Bunun sonucunda olan şudur: İzmir Reklamcılar Derneği'ne bağlı 33 işletme var. Bunların ortalama çalışan sayıları 5 ile 7 kişi, yıllık ciroları da 600 ile 750 bin TL arasında. Derneğin dışında da 40 civarında firma olduğunu kabul ediyoruz. Ortalama 75 kurum cironun büyük bir kısmını sırtlıyor. 75 rakamı üzerinden bu hesabı yaptığımızda 50 milyon TL civarında bir cirodan söz ediyoruz. Bu miktar kimseyi beslemez. Bu şekilde iletişim fakültelerinde mezun onca gence nasıl istihdam sağlayabiliriz? Reklam ve pazarlama iletişimi sektörünün gelişmesi için önce ticaretin yürümesi gerekiyor. Zira tüketim ekonomisine bağlı, yani çıkan ürün ve hizmeti anlatmak, tanıtmak üzere yapılandırılmış bir sektörden bahsediyoruz. Ürün ya da hizmet yoksa neyi tanıtacağız?"

Reklam sektöründe İstanbul'da dönen rakamların yanında İzmir küçük bir damla gibi. Türkay, şöyle söylüyor: "Geçen yılın verileri ile değerlendirdiğimizde Türkiye'nin ulusal reklam sektörü cirosu 2.7 milyar TL. Bu aslında tamamen İstan-

bul'un reklam pastası. Bu ciroyu oluşturan 20-25 gruptan söz etmiş oluyoruz. İzmir'in bu orandaki payı en fazla binde 2 civarında."

"Bir slogan ve logo ile marka kent olunmaz"

İzmir'in kalkınmasını, öne doğru sıçramasını sağlayacak "marka kent" iddiası da ayrı bir tartışma konusu. Türkay, bu konuda hatalı bir iz sürüldüğünü söylüyor: "Orada da 'şunu yapalım, bunu yapalım' demekten ileriye gidilmiyor. Bir logo ver slogan yaptık diye markalaşmadık. Böyle birşey olabilir mi? İzmir Kalkınma Ajansı, kentin markalaşma projesi için ihaleye çıktı. Birinci madde, ihalenin herkese açık olduğunu söylüyor. İkinci madde, 'Uluslararası bir kentin markalaşmasını sağlama zorunluluğu var' diyor. Herkese açık ama katılabilir meniz için uluslararası bir şehri markalaştırmış olmanız gerekiyor. Bu, temelden yanlış. Ne oldu? Art Grup ve onun kurduğu konsorsiyumla işe bir yabancı ortak dahil edildi. Kentin markalaşmasını böyle sağlayamazsınız. Bir ajans, bir kreatör şart ama biz böyle birşeyden söz etmiyoruz. Bu tamamen sosyal içerikli, kentin tüm aktörlerinin el ele tutuşmasıyla olabilecek bir iş. Belediye, sanayi odası, ticaret odası, valilik gibi kurumların ele ele verip de 'Birşey yapıyoruz' demedikçe, dünyadaki bütün iletişimciler biraraya gelse bu markalaşmayı başaramaz. Eğer bir iş yapacaksanız bunu önce sosyal paydaşlarınıza açmanız gerekiyor. Sonuçta aynı yerde, aynı gemideyiz. Çünkü olay İzmir'den söz ettirmek değil ki. Gavrur İzmir, faşist İzmir, kızları güzel olan İzmir... İzmir anılıyor zaten. Bu değil. Barcelona nasıl marka kent olmuş? 10 yıl boyunca bütün kent birlikte yatıp-kalmış. Sloganla değil. Herkes karpısının önünü temizlemiş. Limanı, havaalanını 10 kat genişletmişler. Yatırımdan fiziki gelişmeye kadar tüm faktörler bir arada düşünülmüş. Biz ne yaptık? Efes Otel'i'ni yıktık, İzmir Enternasyonal Fuarı'nı batırdık. Nasıl marka kent olalım? Otel yok, fuar yok..."

"Yerelde güçlü iseniz evrensele ulaşabilirsiniz"

Türkay bu nedenle İzmir Reklamcılar Derneği Başkanı olarak süreci tersine çevirmenin yollarını arıyor. Sektörün ile-

riye sıçraması için de "Anadolu markalarını öne çıkarmamız lazım" diyor:

"İstanbul'un pazarı İstanbul'un. Pazar orada kurulu ve orada paylaşılıyor. Biz Anadolu'daki pazarı geliştirelim, Anadolu'daki markalara marka katalım. Ancak o zaman kişi başına düşen reklam harcaması artacaktır. Zor durumda olan Yunanistan'da bile kişi başına düşen reklam harcaması 200 Dolar, Türkiye'de bu rakam 20-25 Dolar civarında. Gözümüzü İstanbul'da dikip, 'Arçelik bana gelse', 'Akbank benimle çalışsa' dersek olmaz. Bu gibi firmalarla önümüzdeki 30 sene içinde de çalışmak mümkün olmayacak. Onlar orada işe başlayıp, bitiyorlar. Önemli olan burada kendi adımıza birşey yapabilmek. İzmir Ticaret Odası'ndan aldığım bir veri var: Türkiye'deki şirketlerin yüzde 96.4'ü KOBİ seviyesinde. Dolayısıyla Türkiye'deki şirketlerin çok büyük bir kısmının pazarlama iletişimine şiddetle ihtiyaçları var. Bu nasıl olacak? Önce kendi yakın çevremize bakarak. Çünkü ancak yerelde güçlü iseniz evrensele ulaşabilirsiniz. Ben bir dergi çıkarmak için Macaristan'daki bir matbaadan fiyat alırsam olmaz." Bunun için kentin tüm dinamiklerinin birlikteliğine ihtiyaç var. Türkay, bunun için İzmir Ticaret Odası'na meclis üyesi olarak girdiğini, sektörün sesini duyurmaya çalıştığını söylüyor: "8 Nisan'da İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde gerçekleştirdiğimiz bir kongremiz var. 'Yerelden Evrensele Reklam' başlığında Birinci Ulusal Pazarlama İletişimi Kongresi. Güzel bir proje. 18 ilin ticaret odalarına ulaştık; iletişim sektöründe hizmet veren tüm kişi ve kuruluşları burada topladık. Yerelden evrensele nasıl ulaşırız, bunu konuştuk."

Maksude Kılınç:

"İzmirli işadamları yaşamayı seviyor ve tercih ediyor"

Parma Reklam Hizmetleri Organizasyon San. ve Tic. Ltd. Şti. Yazı Grubu Başkanı Maksude Kılınç'a göre İzmir'deki işadamları diğer kentlere oranla yaşamayı daha çok seviyor ve daha ziyade sevdiklerine zaman ayırmayı tercih ediyor. Yani hayatın anlamını bu yönde çözmüş. Ayrıca

maceraperest değil, korumacı ve kendi içine dönük. Kılınç, "Dahası" diyor: "İzmir'de büyük paralar dönmediği için büyük paralar da harcanmıyor. Kentte çok fazla kira geliri alan zenginimiz var. Onlar da paralarını riske atmak istemiyorlar. İzmir pahalı bir kent, teşvik de olmayınca geriye bir şey kalmıyor. Örneğin Sasalı Doğan Yaşam Parkı'nı altı ayda bir milyon kişi dolaşmış. Türkiye'nin ilk ve tek doğa parkının ziyaretçi oranı bu kadar az olabilir mi? Ama biz bunu keyifle deklare ediyoruz. Burada birşeyler azar azar oluyor. Yine yıllardır İzmir'in kimliği tartışılıyor. İzmir ne kenti? Kongre, turizm, sanayi... Bir dolu başlık var. Aslında hiçbirisi İzmir ile çok yakından ilintili değil, ucundan kıyısından değmiş. İzmir eğitim kenti, gençlik kenti olabilir. Ancak İzmir'de büyük alanlar yok. Var olanlar da heba ediliyor. Böyle alanlar olsa eğlence merkezleri yapılabilir. Örneğin ni-

ye İzmir'de bir ritm festivali yapılmıyor? Niye uluslararası uçurtma festivali yapmıyoruz?"

"İzmirli herşeyi bilir"

Kılınç, sektörde geride bıraktığı 25 yıla baktığında birçok değişimin olduğunu görüyor ama iyi yönde değil. "O zamanki müşteri terbiyesi, iş disiplini bugünle asla karşılaştırılmaz" derken, emeğe saygıdan söz ediyor: "O yıllarda teknoloji yoktu; komşunun oğlu internetten indirdiği uyduruk fotoğraflarla tasarım yapmıyordu. Reklamcılık el ve beyin becerisi idi. İşin içinde üstatlık vardı. Fiyat tarifeleri üzerinden pazarlık yapılmazdı. Herşey daha masumdu. Bugün pek çok sektörde bu anlayış kalmadı ama bizde işin yaratıcılık tarafı olduğu için herşey daha da zorlaştı. Çünkü İzmirli herşeyi çok bilir. Dolayısıyla benim yaptığım işe rahatlıkla müdahale etme hakkını ken-

dinde bulabilir. Bir de İzmirli parasını verdiği şeyi dibine kadar kurcalar. Vakti var, herşeyi de biliyor ya... Karşı tarafın bu iş için ne kadar emek harcadığını çok fazla sorgulamaz."

Sektördeki sorunlardan en önemlisi de, mesleğin en güzel yanı olan ruhsal beslenmenin yetersiz oluşu. "Hayal ederseniz ve bunu mantıklı bir temele oturtup hayata geçirirseniz" diyen Kılınç, maalesef bunu yapabilecekleri çok fazla marka olmadığını söylüyor: "İşin kötü yanı bugüne kadar o kadar çok insan yetiştirip İstanbul'a kaçtık ki. Üreten beyinler burada tatmin olmadığı için gidiyor. Bizim kalmamızın sebebi biraz fazla İzmir'i sevmemizden kaynaklanıyor. Ancak mesleki tatmin sıfır, bazen sıfırın altında. Özellikle son 10 yıl yavaş yavaş erimeyi belirginleştirdi. 2001 krizi en büyük darbeyi vurdu. O zaman yavaş yavaş sektör olarak kaybetmeye başlamıştık. Son kriz zaten damak tadı. 2000 sonrasında pek çok markamızı İstanbul'a kaçırdık. Bir ülkenin en büyük hatalarından bir de bu. Herşeyi tek bir noktaya toplamak. İstanbul ticaretin- sanayinin, sanatın ve pek çok sektörün merkezi. Türkiye ekonomisi çok yüksek oranda İstanbul'a bağlı. Bu korkunç birşey. Reklamcılığın mutfağı da orada. İyi bir film çekmek, kreatif işler yapmak ya da teknolojiyi kullanmak istiyorsan İstanbul'a gidiyorsun. Bir konunun uzmanını bulmak istiyorsan yine adres aynı. Böyle olursa, biz burada boşuna mücadele etmiş oluruz. Orada insanlar ticaret yapıyor, orada herkesin vakti kıymetli, orada herşey olması gerektiği gibi tıkır tıkır işliyor, oradaki herkes profesyonel. Burada öyle değil. Burada biz yaşıyoruz, hayatı doya doya yaşıyoruz. İzmir tercihini yaptı ama bundan memnun kalmadı."

"Kendimize de bakmalıyız"

Bu tabloda tek suçlu reklamveren değil. Kılınç, reklam ajanslarının dönüp kendilerine de bakmaları gerektiğini söylüyor: "Son birkaç ayda yeni birçok firma ile tanıştık; onlar da bize ajans araştırması yaptıklarında sağlıklı bir listeye ulaşamadıklarını söylediler. Tabii bu kaçamak bir cevap. İzmir Reklamcılar Derneği'nin sitesine girseler görecektir. Ajanslardan çok haberdar değiller. Biz de kendimizi yeterince anlatamıyoruz gibi geliyor. Bu nedenle sektör olarak bu tanıtımı kuvvetlendirmeliyiz. Kente baktığımızda çoğu zaman ekonomik sebepler-

den dolayı çok fazla nitelikli ajans da göremiyoruz. Var olanlarda da nitelikli eleman sayısı çok yok. Reklam yazarının bile olmadığı ajanslar var. Reklamcılık kolay bir iş gibi algılanıyor. Bir masa bir sandalye ile bu iş yapılır gibi görünüyor. Değil. Burada üç metin yazarı, beş grafik tasarımcı var. Hepimiz ticaret yapıyoruz ama işimizi en yüksek kalitede yapma telaşımız var. Bir de kaliteyi rekabet doğurur. İzmir'de pek çok anlamda rekabetin olduğu söyleniyor ama yeterli değil. Başka kıstaslar var. Yarış yoksa, heyecan yoksa, hedef yoksa, başarı olmaz." Bu koşullara rağmen Kılınç, iyi niyetlerini koruduklarını söyleyerek "İşimizi iyi yapıyoruz" diyor: "İzmir'in her zaman kre-

İlhan Bilgehan: "Kriz reklamcılık sektöründe ağır bir şekilde hissedildi"

"20 yılı geride bırakan bir reklam ajansı olarak İzmir'in reklam açısından yaşadığı süreçleri yakından biliyoruz" diyen İlhan Bilgehan, sektörü şöyle değerlendiriyor:

"Gelişen sanayi ve ekonomik yatırımlar İzmir'de reklamcılık açısından da yeni pencereler açtı. Reklam dünyasında reklam ajanslarının üretimi ve vizyonu kadar reklamverenlerin de geniş ufka sahip olması önem taşıyor. Reklamın her dö-

ldu. Çünkü İstanbul ile çalışma gerekçeleri arasında gösterilen, 'İzmir'den yaratıcı çalışmalar çıkmıyor' söylemi tek başına doğru değil... İzmirli firmalar İzmirli ajansları yeterince kullansa ajansların üretim ve ekonomik anlamdaki büyümeleri de hızlanacağı için, daha büyük işler yapma konusunda İzmir reklam dünyasının da önü açılacaktır. Ekonomik olarak hızlı büyüyen İzmirli bazı firmaların İzmir dışına yayılarak, reklam ve tanıtım çalışmalarını İstanbul'a yönlendirmeleri kentimizin reklam potansiyelinin ortaya çıkmasını da engelliyor."

İnsana yatırım

Bilgehan bu süreçte İzmirli ajanslara da büyük görevler düştüğünü vurguluyor. İzmir'de sınırları aşan güzel proje ve kampanyaların yapılması, teknik anlamda olanakların artması, sadece İzmirli reklamveren için değil, İstanbul'daki reklamveren için de ciddi bir alternatifin doğması anlamına geliyor. "Çünkü" diyor: "Bazen bedelini ödeseniz bile istediğiniz işin karşılığını alamayabilirsiniz. Kısacası işi yapmaktan öte, doğru yapmak gerek. Ekonomik anlamda yeterince güçlenemeyen, deneyimli kadrolarını ve önemli müşterilerini yine maddi olanaksızlıklar yüzünden kaybeden ajansların, sık sulara bırakın rekabet etmeyi yaşama şansı bile bulması çok zordur. Reklam sektöründe kendinizi sürekli yenilemeniz ve pazardaki gelişmeleri sağlıklı bir bakış açısıyla değerlendirmeniz gerekiyor. İyi kurulmuş bir sistem ve güçlü bir altyapı sizi her zaman ayakta tutar ve büyümenize olanak sağlar. Biz de bunun için kurumsal yapıyı korumaya ve dikkatli büyümeye özen gösteriyoruz. Sayısal olarak büyüme her zaman parlak zaferlerle sonuçlanmaz. Ancak kurum kimliğini iyi benimsemiş bir ekiple çalışmak, başarının anahtarıdır. Çalışma sisteminiz ve iş disiplininiz gelişmişse her zaman her yerde ve her koşulda güzel işlere imza atabilirsiniz. Reklam sınır tanımaz ve tanımamalı da... İzmir'de bu alanda ciddi bir insan kaynağı yatırımı olduğu düşüncesindeyim. Çalıştıkça ve uzmanlaştıkça, mesafeler ortadan kalkar, dengeler değişir. Bu açıdan bahanelere sığınmak yerine, bölgemizden ulusal seslenecek kaliteli işler imza atmak için yoğun üretim yapmamız gerekiyor. Ama reklamverenlerin de İzmirli reklamcılara güven duyması ve reklamın sürekliliğine ve etkinliğine inanması gerekiyor."

atif yönü güçlü ajanslara ihtiyacı var ve olacak. Her ne olursa olsun İzmir doğurgan bir kent. Birçoğunu biz büyütüp göndersek de burada marka doğuyor. Bize sık sık 'Yeni bir marka yaratmak istiyorum' diyen yeni müşteri geliyor. Ancak kentin de yerinde saymaması gerekiyor. Burada ulusalın, hatta evrenselin dikkatini çekebilecek işler yapmak lazım.

İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) gibi kurumlar çoğalsın ve kent adına ciddi projeler geliştirilse çok iyi olur. Örneğin niye İZKA'da iletişimci yok? İşte bu yapılanmayı sağlamak gerek. İzmirlinin birarada olması, ortak akıl üretmesi... Birbirinin ayağını kaydırmaktan vazgeçip, kent adına olan her şeyi sahiplenmesi, takdir etmesi..."

nemde özellikle kriz dönemlerinde artan önemini müşterilere anlatabilmek ve reklam çalışmalarını yıllık plan ve programlar doğrultusunda yapabilmek şirketlerin başarısını doğrudan etkiliyor. Ne yazık ki, kriz ortamlarında ülke genelinde reklam pazarında yaşanan daralma, bölgemizde çok daha ağır bir şekilde hissedildi."

Bilgehan özellikle İzmirli firmaların İstanbullu reklam ajanslarıyla çalışmaya başladıklarını belirterek, bunun üzücü bir durum olduğunu söylüyor: "Geçmiş yıllarda adı İzmir ve Ege ile bütünleşen çok sayıda reklamveren varken, bugün bu büyük firmaların reklam çalışmalarını İstanbul üzerinden yürütmeleri, İzmir reklam dünyası için üzücü bir gelişme

"Akdeniz'in batısında Barça, doğusunda Buca"

Alpay Sönmez

Yıllardan beri dillendirilen bir soru var "İzmir'in niye Süper lig'de bir takımı yok?" ve yine yıllardan beri her kesim kendince bir reçete yazar, bu sorunun yanıtını verir. Kimi camiaları yok sayarak İzmir kulüplerinin birleşip "İzmirgücü"nü kurmasının gerekliliği üzerinde durur, kimi kulüplerin birbirinin "paçasından" çekmek yerine yardımlaşmalarını, birbirlerine futbolcu vermelerini, kısaca kendi aralarında rekabet etmemelerini salık verir, kimi ise İzmir'in iş dünyasının yetersiz desteğine atar suçu. Fakat kimse kulüplerin nasıl yönetildiğine, altyapı yatırımlarının olup olmadığına bakmaz, onlar üzerine kafa yormaz.

Geçtiğimiz yıl BankAsya 1. Lig'ine çıkan Bucaspor'un çıktığı yıl Turkcell Süper Lig kapı-

Yok artık dediğinizin farkındayım, ama "gerçekçi ol imkansız ıste" sözünün ışığında Süper Lig kapısındaki Bucasporumuzun uzun vadeli hedef olarak Barcelona'ya koyması hiç de abes değil. İsteyenin bir yüzü, istemeyenin iki yüzü kara. Başarıyı getiren de zaten hedeflerin büyüklüğü değil midir?

sını aralamış olmasının ardında yatan sebepleri irdeledik Bucaspor Başkanı Mehmet Bektur'la.

Bucaspor'un bu seneki performansını değerlendirebilir misiniz? Sezona nasıl hazırlandınız?

Şu ana kadar gördüğüm, spor kulüplerinde çok sağlıklı bütçeler, çok sağlıklı gelir-gider tabloları hazırlanmış değil. Anladığım kadarıyla böyle bir kültür oluşmamış, kurumsal bir hava yok. Herşey günlük yaşıyor gibi. Belki büyük, köklü, geniş kültürel değerleri olan kulüplerde bu böyle değildir ama kendi çevremizdeki kulüplerde bu kültür yok. Biz farklı olarak ilk önce bir gelir-gider tablosu oluşturduk, bütçemizi yaptık. Muhtemel gelirlerle kesin gelirleri birbirinden ayırdık. Borçlanmamızı kesin gelirlere bağladık, beklentiye beklenti olarak, güveni de güven olarak sattık. Kime sattık? "Müşteri"ye, "müşteri" derken kimi kastediyoruz? futbolcularımızı.

İdari ve mali yönden böylesine sağlıklı bir sistem kurulunca ve bu sistem, bizimle birlikte çalışan diğer ekip üyeleri yani futbolcular, teknik heyet, kulüp çalışanlarına doğru anlatılınca kulüpte bir inanç doğdu. Böylece lige çok huzurlu bir başlangıç yaptık.

Süreç içerisinde özel sebeplerden dolayı Kemal Kılıç hocamızla ayrılıp yerine yine bu işe, bu dokuya en hızlı uyum sağlayacağına inandığımız Özcan Kızıltan hocayla yolumuza devam ettik. Bu süreç içerisinde de bu organizmaya, bu havaya ters geleceğini düşündüğümüz, uyum sağlamakta sıkıntı yaşayan futbolcularımızla yollarımızı ayırdık. Onların yerine yine bu yapıya uygun olabileceğini düşündüğümüz futbolcuları transfer ettik. Ve yıl sonu itibarıyla hedeflediğimiz puanın bir kaç puan üstünde puan topladık.

Bu başarısının altında yatan sebepler nelerdir?

Bu başarının altında uzun soluklu planlamalar var. Bunlardan bir tanesi şudur; "yarışmacı takıma, öncesinde genç futbolcu kitlesi oluşturmak". Biz bunu yaptık, peki ne zaman yaptık? Dört yıl önce. Yarışmacı takıma ilerde futbolcu vermek için kurduğumuz Buca Akademisi'deki bu genç takım, bugün Tüccell Süper Lig'e yürüyen yarışmacı takımın ilk 11'ine dört futbolcu verdi. Bekir, Erkan, Mehmet Battal, Sercan. Bir de Emre-can'ımız var, sakatlanmasaydı bu sayı beş olacaktı. Neredeyse takımın yarısı.

Bu hedefi ve sistemi biz dört yıl önce kurmuşuz. Başarının altında yatan birinci etken böyle bir altyapı sistemi.

Diğer sebeplerden biri futbolcularla kurulan dürüst ilişki. Sezon başında anlaşma imzalayacağımız futbolcuları dedik ki "biz sene sonuna kadar ancak 20-24 arası maç başı ödeyebiliriz. Ocak ayına kadar da maç başı ödemeyeceğiz. Bu koşulları kabul ediyorsanız imzala, ilerde bu sorun olmasın" dedik. İmzalayan futbolcuların hepsi "Siz bunu bize açıkça söyleyebiliyorsanız biz zaten bunu imzalarız" dediler.

Şu an taahhüt ettiğimiz ödemelerin bir tanesinde bile sekme olmadı. Sözleşmeye ne yazdıysak hepsi uygulandı.

Altyapısı böyle olan, yönetim-futbolcu-tek-nik heyet arasında güven olan yerde başarı zaten geliyor.

Öte yandan futbolcu stresten de uzak olmalı. Onlara niye kaybettiniz diyen yönetici yok, spor yaptığının farkında olan bir futbolcu topluluğumuz var. Kulüp içerisinde dedikodu yok, tartışma yok. Herkes birbirini seviyor.

Son maçı ele alalım, bugün Karşıyaka'ya mağlup olsak ne olurdu? Ben söyleyeyim, hiç bir şey olmazdı. "Canınız sağolsun, elinizden geleni yaptınız" derdik. Onlar da bunu biliyorlar. Stres olmadığı zaman, "maçı kaybedersem soyunma odasında bana ba-

şırılacak, yönetim ceza verecek" endişesi olmayan futbolcu, maç 2-0'dan 2-2'ye geldiğinde bile paniklemiyor. Sonrasında 3. golü atıp maçı kazanıyor.

Her zaman futbolcuları şunu söylerim, "Kaybederseniz arkadaşlarınızı suçlamayın, suç hepimizin" deyin, "Kazanırsanız da benim sayemizde kazandık, golü ben attım" demeyin. Başarı da başarısızlık da ortak. Bakın bir maçı takım kazandı zaman biz yöneticiler olarak ilk önce 18'e girmeyen futbolculara gider, onları tebrik ederiz, sonra oynamayanları tebrik ederiz, en son oynayanları tebrik ederiz. Bir yere seyahat ederken yöneticiler olarak ilk 11'de olmayan futbolcuların yanında otururuz. Bunlar ekip olma yolunda çok önemli tutumlar. Sadece "kahraman"ın yanında olarak ekip olamazsınız.

İzmir'in özelde Bucaspor'a genelde İzmir takımlarına yaklaşımı nasıl sizce? Yeterli desteği görüyor musunuz?

İzmir ve spor konusunda o kadar çok duygusal çalkantılar yaşıyorum ki ne diyeceğimi bilemiyorum bu soruya yanıt olarak açıkçası. Son Karşıyaka maçımıza bakıyorum, balonlar, formalar, kadınlar, çocuklar çok güzel iki tribün, bir tane küfür olmaz mı? 15-20 bin seyircinin olduğu yerde münferit olarak bile küfür yok. Bucaspor kazanmış, Buca takımını Karşıyaka taraftarı tribüne çağırıyor, alkışlıyor. Böyle güzel bir şey olabilir mi? Sonra bir yandan, bakıyorsunuz hava güzel, iddialı bir maç, güzel futbol ve 5 güzel gol izlettirmiş, bilet parası 10 lira pahalı geliyor insanlara. Sürekli gitgeller yaşıyorum açıkçası.

İş dünyası ve kamu idarecilerinin desteği ne boyutta, yeterince bu konuya eğiliyorlar mı?

İş adamı, politikacı, kamu liderleri spor konusunda çok sorumluluk almıyorlar diye düşünüyorum. Bana göre sporu algılamakta sıkıntı yaşıyorlar.

Buca ilçesi bu tip dernekçiliğin yani kulüp-çülüğün yapılabileceği en uygun yerlerden biri. İzmir'in geneli buna çok uygun. Bakın bir anımı anlatayım, maça giderken gençler, çocuklar stada otostop çekerler. Böyle 13-14 yaşlarında iki çocuğu aldım arabama. Kendilerini stada götürecek araba buldukları için sevinçliler, birbirlerine sarılıyorlar, çak yapıyorlar, ellerini vuruyorlar. Mutlular, birbirlerini dost, yoldaş olarak görüyorlar. "Sen nerelisin?" dedim bir tanesine, "Kon-yalıym" dedi, "nerede oturuyorsun?" diye

sordum, Buca'nın bir mahallesinde oturuyormuş. Diğerine de sordum "peki sen nerelisin?" diye, "Bitlisliyim" dedi. O da Buca'da oturuyormuş. Bakın burası çok önemli, günümüz Türkiye'sinde bu iki çocuğun birbirine sarılmalarını sağlayacak, bu kadar yakınlaşmalarını sağlayabilecek değer çok azdır. Bu değerlerden biri de Bucasporluluktur. Kentleşmenin doğru yürümesi için çok önemli bir şemsiyedir Bucaspor şemsiyesi.

Yerelde insanları biraraya getirmek için böyle ağır değerleri savunmanın çok anlamı yok. Bunları zaten Ankara yapıyor. Sen İzmir bazında bu kadar büyük değerleri değil daha lokal, günübirlik yaşanabilen değerlerin peşinde koşmalısın. Bakın okul arkadaşlığı mesela bir değerdir, "sınıf arkadaşım"

dersin, hiçbir ortak yanın yoktur bu kişiyle ama sınıf arkadaşın diye bir sıkıntısında yardımcı olası gelir. Bucasporlu olmaktan dolayı kentin içerisinde işler yolunda gider, bu ciddi önemli bir kazanım.

Burda kent barışının sağlanması, kentlinin birbirleri ile etkileşiminin olması için türk-

larında bunu gözetmesi lazım. Böyle küçük toplumlar oluşturmaları lazım. Kulüpcülük de buna en uygun yöntemidir. Bucaspor değeri gibi iki tane daha değer bulunsun, Buca'nın içerisinde insanların birbirleriyle etkileşimi, birbirlerini anlamaları çok daha hızlı olur.

Peki Turkcell Süper Lig? Çok büyük bir sürpriz olmazsa seneye Bucaspor süper lig'de, planlarınız, kısa-uzun hedefleriniz neler?

Bucaspor'un şu anda iki tane klasörü var. Biri Bucaspor Süper Lig'e çıkamazsa, gelecek yıl BankAsya 1. Lig bütçesi ve yapacak-

Bucaspor olmasa Bitlis'den geldiğini söyleyen bu çocuğa buranın yerlisi "niye geldin kört" diyecek. Oysaki Bucasporluluk kimliği nedeniyle o çocuğun babası son derece milliyetçi olsa bile bunu demeyecek, aksine kaynaşacaklar. Bu değerleri yaratmak ve desteklemek belediyelerin ve burjuvazinin görevidir. Kendi mutluluğunu, güvenliğini düşünüyorsa bunu yapmalıdırlar.

Altay ve Karşıyaka'da son durum

Altay ve Karşıyaka ise ilk iki hedefinden uzaklaşmış vaziyettedir. Son haftalarda yaşadıkları düşüş devam ederse, ne yazık ki bu iki kulübümüz için Süper Lig hedefi başka bahara kalacak. Fakat son maçlardaki periyotta ilk altı içerisinde tutunabilirlerse bir takımımızın daha Süper Lig'e çıkması işten bile değil. Tüm İzmir olarak play-off'dan da bir takımımızın Süper Lig'e çıkmasını bekliyoruz ve istiyoruz. Umarız Altay ve Karşıyaka bu beklentiye yanıt verebilir. Çünkü o durumda kazanan hem bu güzide kulüplerimiz hem de kentimiz olacak ve İzmir hakettiği yere, Süper Lig'e iki takımla güzel bir dönüş yapacak.

ları; diğeri ise Turkcell Süper Lig'e çıkarsa ne yapacaklarını içeren klasörler. Yani planlama ve sistemden vazgeçmiyoruz, "Süper Lig'e çıktık, tamam" demeyeceğiz hiçbir zaman.

Kısa vade de hedefimiz ligde kalabilmek orta vade de ligin saygın kulüpleri arasında olmak var.

Uzun vadede ise hedeflerimizin büyüklüğünü göstermek açısından şöyle diyoruz:

"Akdeniz'in batı kanadı Barça, doğu kanadı Buca"

Bizim hedefimiz ileriki zamanlarda insanlara bunu dedirebilmek. Belki bu 20 yıl alacak, bunu ben görmüyüm bilmem, ama hedefimiz bu.

lök-kürtlük, sünnilik-alevilik, yerlilik-göçmenlik gibi kimliklerin önemi olmamalı, daha lokal değerlerde bir araya gelebilmeliyiz.

Mesela her mahallede Bucaspor bayrağı var, esnaf asıyor. Bu insanları bir araya toplar, "Bucasporlu" olma durumunu kaldır, aralarında bir çok sorun yaşanır. Maalesef Türkiye'de insanların kavga etmesi için o kadar çok neden var ki şu anda. Zengin olmak, fakir olmak, işçi-işveren olmak, sünni olmak, alevi olmak, kört-türk olmak vs. Fakat burda o insanlar, türkülle kürdüyle, alevisiyle sünniysiyle, yerlisiyle doğulusuyla Bucaspor bayrağı etrafında bir araya geliyor, üstelik çok coşkulu geliyorlar. Seviyorlar birbirini.

Bence hem İzmir burjuvazisinin hem de kamu liderlerinin hepsinin kentleşme çalışma-

BAŞARI SINIRI...

BAŞARI SINIRIMIZ VE HİZMETLERİMİZ SONSUZ... ÜLKEMİZE VE DÜNYAYA UYGARLIĞIN HARCINI, ÇİMENTOYU TAŞIYOR. İNSANLIK İÇİN DAHA KALİTELİ YAŞAM ALANLARINA İMZAMIZI ATIYORUZ...

- çimentaş
- çimentaş trakya
- çimentaş kars
- çimentaş elazığ
- çimentaş çimbeton
- çimentaş destek

 çimentaşgroup
CEMENTİR HOLDİNG

Kemalpaşa Cad.No:4 35070 İyıkent - İZMİR
Tel.0 232 472 10 50 • Faks.0 232 472 10 55
www.cimentas.com

Ekonomik Kalkınma ve Koordinasyon Kurulu Sağlık Turizmi Komitesi çalışmalarına başladı

İnciraltı plânında sağlık turizmi tadilatı isteniyor

Duygu Özşüphandağ Yayman

İzmir'in yıllardır hedefinde sağlık turizmi. Jeotermal kaynaklarının zenginliği nedeniyle sağlık turizmi yatırımlarına yönelmesi gerektiği konuşuluyor kentin. Çeşmeli turizmcilerin de güç birliği yaparak termal kür merkezi kurmak için

İzmir Büyükşehir Belediyesi koordinasyonunda kurulan Sağlık Turizmi Komitesinin ilk hedefi, İnciraltı imar planının, sağlık turizmi kenti hedefine uygun hale getirilmesi. Komite, kentin teşvik kapsamına alınmasını da istiyor.

harekete geçmesi, ilçenin sadece "yaz turizmiyle" anılan makus talihini yenme hedefleri, konunun bir boyutu. Buna, son teknolojiyle donatılmış özel hastanelerin de kente dışarıdan hasta taşıması eklenince sağlık turizmi yelpazesi genişledi. Son olarak, İzmir'in sağlık temasıyla aday olduğu Expo 2015 sürecinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın İnciraltı'nı, SPA ve termal kür merkezlerinin de yer aldığı bir bölge olarak plânlaması, sağlık turizmi yatırımları için dikkatleri buraya çekti. İzmir, Expo'yu alamadı ama İnciraltı'nı sağlık turizmi bölgesi yapmakta kararlı. Peki ne ve nasıl yapı-

lacak? Yolun başında İnciraltı'nı sağlık turizmi bölgesi olarak plânlama hedefi var. İşte, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nce oluşturulan Ekonomik Kalkınma ve Koordinasyon Kurulu (EKKK) bünyesindeki Sağlık Turizmi Komitesi, bu sorulara yanıt arayacak.

EKKK'nın 19 Şubat'taki toplantısında "her kesimden temsilciyi kapsama" iddiasıyla oluşturulan sağlık turizmi komitesinin başkanı, Ege Sanayicileri ve İşadamları Derneği (ESİAD) Yönetim Kurulu Üyesi, Avukat Cihan Türsen, "İzmir'de sağlık turizminin cazip bir hale gelebil-

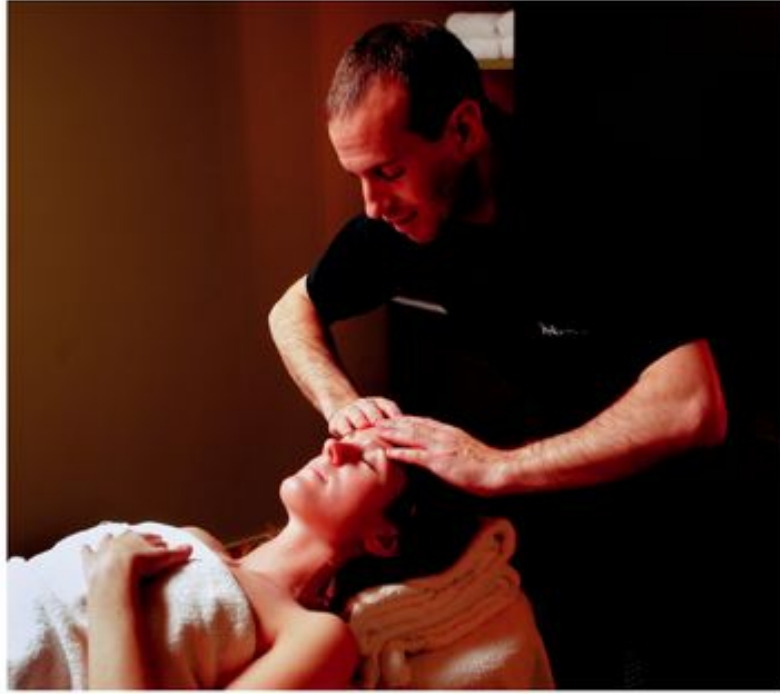
mesi için lokomotif bölge İnciraltı" diyor. Bu nedenle komitede, İnciraltı planına ilişkin davalarıyla gündeme gelen meslek odalarının üst birliği; Türkiye Mimar ve Mühendisler Odaları Birliği komitede yer alıyor. Türsen de bu durumu, "Maalesef diğer önemli kent planlarında olduğu gibi plân yapıcılarla meslek odaları karşı karşıya kaldı. Konuyla ilgili tüm tarafların masada bu konuyu ele almaları için TMMOB'u da bu amaçla dahil ettik. Plân yapımında meslek odalarımızın öne sürdüğü, dayandığı ve kazandığı davalarındaki temel dayanak, kamu yararıdır. Burada tamamen özel kullanıma açık bir alan değil, sağlık turizmi gibi kamu yararı düşüncesi olduğu, ortak bir platformda aşılmalıdır" diye açıklıyor.

"İzmir sağlık turizminde teşvik kapsamına alınmalı"

Türsen, "Her şey İnciraltı mı? Hayır. Ama İnciraltı lokomotif" derken, İzmir'in bir sağlık turizmi kenti olacaksa bundan sonra ulaşımdan imara dek bütün kent planlarında sağlık turizmini özendirecek bir planlama mantığıyla çalışılması gerektiğini vurguluyor: "İnciraltı için hazırlanan plan, sağlık tesislerinin yapılmasına da elverişli ama aynı zamanda alışve-

riş ve ticaret merkezlerinin de yer aldığı çok amaçlı bir plan. Yola çıkışı sağlık turizmi olan bir plan olmalıdır" diyen Türsen, plânın neden önemli olduğunu şöyle özetliyor: "Bir projeyi parçalı olarak ele aldığınız zaman mutlaka problem çıkacaktır. Örneğin muhteşem bir sağlık merkezinin yanına bir başkası da organize sanayi bölgesi ya da tavuk kümesi yapılabilir. Plan, bunların önüne geçecektir."

ması. İmar planlarının revize edilmesi ve İzmir'in sağlık tesisleriyle ilgili teşvik kapsamına alınması gerekir. Bir yatırımcı teşvik kapsamında olan bir bölgede yatırım yapmayı tercih edebilir. Kamu olanaklarının tahsisı çok önemli. Nedir bu? Belki mevcut hastanelerin özelleştirilmesi veya belirli kamu arazilerinin kamunun da ortaklığıyla sağlık yatırımlarına özendirilmesi gerekir. Yatırım cazibesi yarattıktan sonra bunun lobisini oluş-

Cihan Türsen

Türsen İzmir'in sağlık turizmi kenti olması için izlenecek yolu ise şöyle anlatıyor: "İzmir Ticaret Odası, İZKA, üniversiteler, meslek odaları, özel sağlık kuruluşlarının dernekleri, jeotermal dernekleri, EBİLTEM, İNOVİZ Platformu, ESBAŞ gibi kurumları bir sağlık turizmi koordinasyon toplantısına davet edeceğiz. Bu kuruluşların katılımıyla bir sempozyum veya arama konferansı yapılmasını, daha sonra da kamu yöneticileriyle ve İzmir milletvekilleriyle bir araya gelmeyi hedefliyoruz. Biz koordinasyon kuruluştuk; bir araya getirip sinerji yaratmak ve hareket geçirmek. Bizim misyonumuz bu. Sağlık turizmini geliştirmek istiyoruz. Ne yapabiliriz? Bir plân ve arazi olması gerekir. Sağlık Bakanlığı'nın çıkardığı yönetmelikle zaten çok az yere sağlık tesisi yapabiliyorsunuz. İzmir'in en önemli eksikliği, teşviklerden yararlandırılma-

turmak gerekiyor. Öncelikle kentin bu konudaki ilgisini ve bilgisini artırmak gerekiyor."

"Daha yolun başındayız"

"Peki, mükemmel bir ovanın ortasına mükemmel bir hastane yaptınız ama yol yok, havaalanı yok!" diyen Türsen, hastane yatırımlarının mutlaka ulaşım olanaklarıyla birlikte düşünülmesi gerektiğini belirtiyor. Üçüncü kalem olarak ise sosyal ve kültürel organizasyonları ekliyor: "Ekvator kuşağında belirli noktaları alacaksınız; nem oranı, iklim koşulları önemlidir, bu arada da bir turistik cazibesi olacaktır. Coğrafya açısından da dünyada böyle çok fazla yer yok. Hastayı, yakınıyla birlikte kapıdan alacaksınız. Uçak biletleri, kalacakları yerler, ne zaman müdahale olacağı, müdahaleden ne zaman çıkıp nereye götürülecekleri,

katılacakları turlar tamamen bir organizasyon gerektirmekte. Bunlar turizm firmalarıyla beraber yapılıyor.”

Türsen, sağlık turizmine konu olan hizmetleri ise şöyle sıralıyor: “Önce cerrahi müdahaleler gelir. Açık kalp ameliyatlarından organ nakillerine veya kulak burun boğaz gibi ihtisas alanlarına kadar... İkincisi termaldir. Üçüncüsü ise

Veysi Öncel

termalle bağlantılı yaşlı turizmdir. Bir diğeri de özürölüdür.” İzmir’in termal turizmle ilgili muhteşem bir zenginliği olduğunu ancak bunu minimal ölçüde kullandığını belirten Türsen, “İzmir sağlık turizminden yararlanmadığı gibi daha yolun başındadır” diyor.

Çeşme’ye en büyük termal kür merkezi Bu komitenin üyelerinden, Çeşme Turistik Otelciler Birliği Başkanı (ÇEŞTOB) Başkanı Veysi Öncel, komitenin İnciraltı’nın sağlık turizmine açılması için kurulduğunu söylüyor. “Hem para bırakan hem de uzun süreli konaklamayı sağlayan bu turizm çeşidini yapmak gerektiğine inanıyoruz. Termal turizmin gelişmesi için önce tesis oluşması gerekir. Bunun için de İnciraltı’nın planlanması gerekiyor. İnciraltı planlanmadan İzmir’de sağlık turizmi yatırımı olmaz” diyen Öncel organ nakli, diş tedavisi ve termal kür merkezlerini içeren tesislerin yapıl-

Çeşme’de termal kaynak denizden bile çıkıyor

ması, bu tedavilerin paketler halinde sunulması gerektiğini belirtiyor. İzmir turizmini kurtaracak olanın sağlık ve kongre turizmleri olduğunu vurgulayan Öncel, bu konuda İzmir Ticaret Odası’nda da çalışma yürütüldüğünden söz ediyor.

Öncel, Çeşme’nin jeotermal kaynak zenginliğini turizme kazandırmak için yıllardır çalışmalar yürüten turizmcilerin, bu yıl projelerini gerçekleştirecekleri haberini de veriyor. Çeşmeli 60 yatırımcının bir araya gelmesiyle kurulan TETUSA AŞ’nin kurmayı planladığı, Türkiye’nin en büyük kür merkezi için aranan yerin bulunduğunu belirten Öncel, “Yeri belli ama henüz açıklamıyoruz. 60 işadamlardan oluşan şirketimiz, Çeşme’de Türkiye’nin en büyük termal kür merkezini kurmak için 2010 yılında adım atacak” diyor. TETUSA, 2010 yılı sonunda 80 dö-

nümlük açık alanda 10 bin metrekarelik tesisin temelini atmayı, böylece Çeşme’de 12 ay turizm yapmayı hedefliyor.

EKKK Sağlık Turizmi Komitesi kimlerden oluşuyor?

ESIAD Yönetim Kurulu Üyesi, avukat Cihan Türsen, İzmir Barosu Başkanı Özdemir Sökmen, Türkiye Gazeteciler Federasyonu Atilla Sertel, TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu Başkanı Ferda Çiftçi, Bakıoğlu Holding Yönetim Kurulu Başkanı Cem Bakıoğlu, Sunel Tütün Yönetim Kurulu Başkan Vekili İlhan Gürel, TÜRSAB İzmir Bölgesel Yürütme Kurulu Başkanı Rıza Gençay, Özdelek Genel Müdürü Kaşif Özkan, ÇEŞTOB Başkanı Veysi Öncel, İzmir Genç İşadamları Derneği Başkanı Mehmet Timuroğlu.

Plansızlık nedeniyle gerçekleşemeyen bir proje: Menderes'te bin kişilik Sağlık Kenti

İzmir Özel Gazi Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanı Selim Amato'nun, Menderes'te kendine ait yaklaşık 500 dönüm arazide kurmayı planladığı "Sağlık Kenti"ne, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nce hazırlanan 1 / 25 binlik plan ile Çevre ve Turizm Bakanlığı'nın hazırladığı 1 / 100 binlik Çevre Düzeni Planı'na uygun olmadığı ve örnek teşkil edeceği gerekçeyle izin verilmedi.

Amato, bu gerekçeyi kabul etmiyor ve tek nedenin "vizyonsuzluk" olduğunu öne sürüyor: "Aziz Kocaoğlu, bilerek ya da bilmeyerek, EKKK'da şunu söyledi: Üç - beş kuruşluk bir arazi yatırımı yapıyorlar, ormanın içinde, benden de imar istiyorlar. Buna cevabım şudur: Orman içinde üç - beş kuruş arazi almıyoruz. Ekspertiz değeri yedi - sekiz milyon dolardır. 30 milyon Euro'luk bir yatırım yapacaktık. Dünya Bankası'ndan Türkiye'ye gelecek 30 milyon Euro mu küçük? Ormana komşudur ve Orman Bakanlığı'nın konuyla ilgili yazılı izni vardır. Ataköy'ün, imar alanı içerisinde bir sokağıdır. Tarım arazisi, deniyor. Tarım Bakanlığı'nın izni var, tarım arazisinden çıkarılabilir, bu yatırım yapılabilir, diye. Rant için yapıldığı söyleniyor. Rant için yapılırsa 500 dönüm arazi alınıp 20 - 30 dönümlük yer mi istenecek? Biz şartlı imar istiyoruz, rantlı imar değil. Geri kalan yerler kırık alan olacak. Zaten şimdiye kadar ağaçlandırma için bir trilyona yakın masraf yaptık. Ve ağaçlandırmayı normal bir arazide yapmıyoruz; dağlık, taşlık üçüncü sınıf bir arazide yapıyoruz."

Amato, proje eğer gerçekleşseydi nasıl bir merkez olacağını şöyle anlatıyor: "Türkiye'ye örnek olacaktı. Bu amaçla yaklaşık 500 dönüm bir yer aldık, yüzde beş civarında imar istedik ve tek ağaç olmayan bir yere 40 bin ağaç diktik. Sağlığa ve bakıma ihtiyacı olan yaşlılarla başlayacaktık. Bin kişilik bir hastane kuracaktık. O bin kişinin bin de personeli olacaktı. İki bin kişinin yiyeceği oradan

çıkacaktı. Projenin içinde seralar ve meyve ağaçları var. Yumurtasından etine, meyvesine kadar her şey oradan... Yaşlılar elektrikli araçlarıyla veya yürüyerek bu ağaçlar etrafında yürüyecekti."

Amato, "Böyle bir hastanın tüm sağlık ihtiyaçlarıyla birlikte aylık ortalama bakım masrafları. Avrupa'da dört - beş bin euro, Amerika'da altı - yedi bin dolar civarındadır. Biz bunları bin - bin 500 euroya yapabilecek durumdayız" derken, Bayındırlık, Çevre ve Orman, Tarım Ba-

zansam da projeyi gerçekleştirmeyeceğim" diyor: "Eleştirilerimi başta İzmir Büyükşehir Belediyesi olmak üzere onun gibi düşünenlere ithaf ediyorum. İnat ettim; doğru olduğuna inandığım, satın aldığım yer dışında bu işi yapmayacağım, hatta hiç yapmayacağım. Ama bu işin mücadelesini sonuna kadar vereceğim. Mahkemeyi kazansam da yapmayı düşünmüyorum artık. Beni engelleyenler iktidarda olduğu sürece bu işi yapmam. Aziz Kocaoğlu ikna olup da 'Gel kardeşim, belki de ben yanlış anladım, bu iş iyi bir işmiş' derse tabii ki be-

kanlıklarından gerekli izinleri aldıklarını, İzmir Valiliği ile Menderes Kaymakamlığı'nın ve yöre muhtarlarının destek verdiğini, projeyi reddeden Büyükşehir Belediyesi'yle ise mahkemelik olduklarını söylüyor. Ancak artık "Mahkemeyi ka-

nım tavrım Kocaoğlu'na karşı kişisel bir tavır değildir. Aziz Kocaoğlu İzmir'de namusluluğuyla ün yapmış, benim de oy verdiğim bir belediye başkanıdır. Ama ya vizyonsuzdur ya yanıltmaktadırlar onu."

Bir Zanaatın Sonu...

Ege'de Karatabaklık bitti!

Lütfü Dağtaş

Anadolu'nun hangi yerleşim yerine giderseniz gidiniz; sokak adlarına gözünüz kesinkes ilişmiştir. Tire'ye gittiğinizde, "Soğanpazarı Sokağı", "Kendir Sokak" yazan sokak adlarıyla karşılaşsınız. Niğde'de bu kez karşınıza, "Çaycılar", "Sayacılar" şeklinde sokak adları çıkar. Muğla'ya gittiğinizde ise, içinden geçmekte olduğunuz yol; ya "Tabakhane" Caddesi" dir, ya da "Bakırcılar, Sucular, Semerciler" sokaklarından biridir ...

Hadi gelin bir de ısıtılı şamdan kentimiz İstanbul'un Karaköy'üne inip, oradaki sokakların adlarına bakalım: "Makaracılar, Kuyumcu Tahir, Yemenciler, Dericiler, Sakızcılar, Leblebici Şaban Sokağı..." Sizi değerli okur; bir de, kent doku-suyla gözdemiz Safranbolu'ya götürmek istiyorum. Safranbolu'nun sokak adlarına bakar mısınız lütfen: "Aşağıtabakhane Sokak", "Yukarıtabakhane Sokak", "Debbagpazarı Sokak".

Tabak, debbağ, tabaklık, debbağlık

Önce tabak, tabaklık, debbağ, debbağlık hakkında bilgi vermem gerekiyor: Günlük yaşamımızda, değişik alanlarda eşya olarak yaygın kullandığımız derinin işlenmesi debagât, tabaklık, sepicilik; bu işi yapanlar da debbağ, tabak, sepicî adını alır. Deri işlemeyi kol gücüne dayalı olarak yapan; kimyasal madde değil bitkisel madde kullanan kişiye de, buradan hareketle karatabak denir.

Tabaklık, debbağlık zanaatı; Anadolu'nun, geçmişi İlkçağ'a uzanan eski mesleklerindendir. Anadolu'lu, avladığı

ya da bir biçimde yetiştirdiği hayvanın etinden, sütünden yararlanmanın öte-

Safranbolu'da sokak adları dericilikle ilgili.

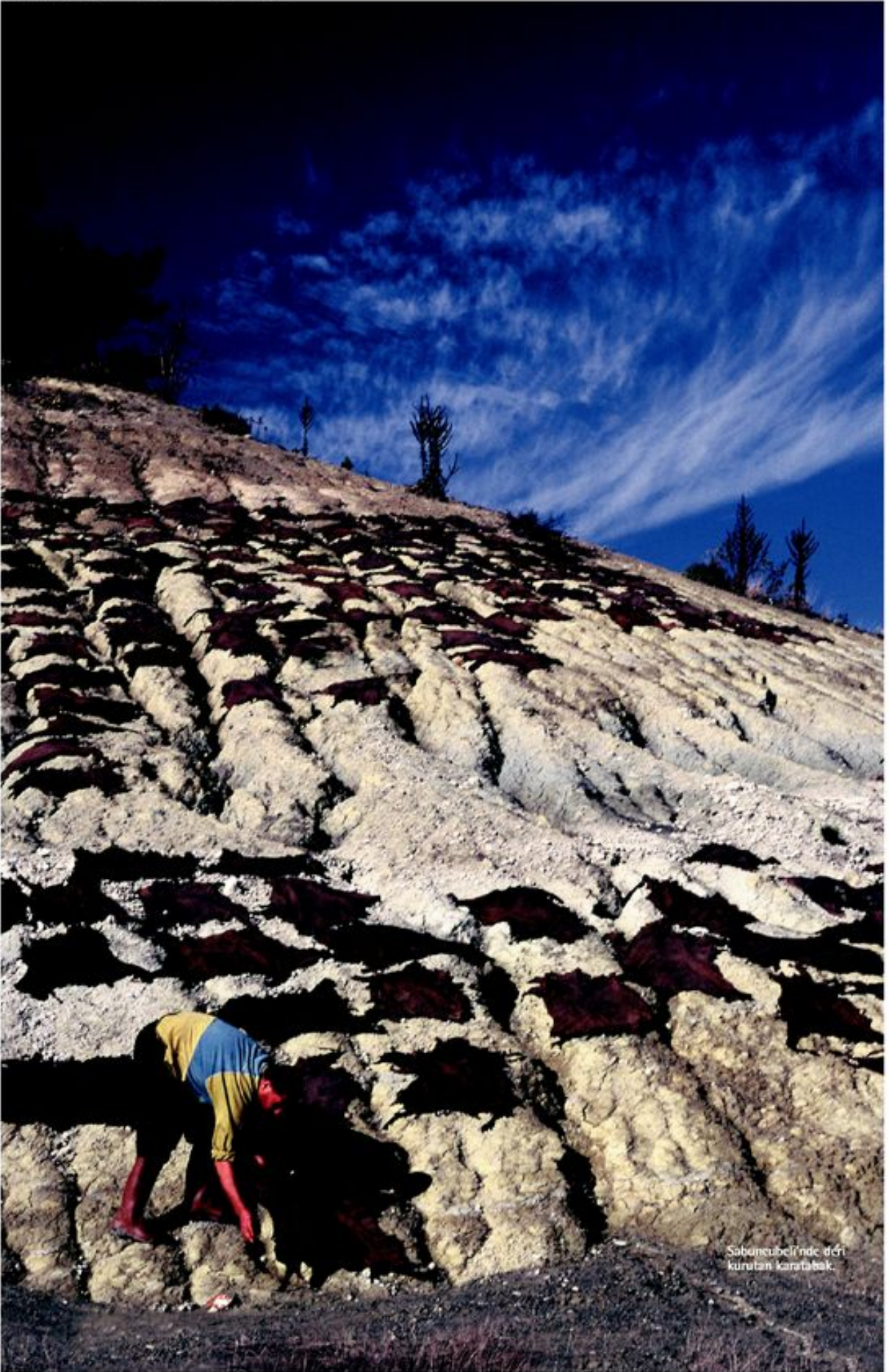
rak görmekteyiz. Aynı şekilde Hitit-Savaş Askerlerinin ayaklarındaki ucu sivri ve kıvrık çizmeler de deriden yapılmıştır.

Kahramanmaraşlı karatabak ilkçağ yöntemiyle deri işlemeyi bugün de sürdürüyor.

sinde yüzdüğü derisini de işlemiş, onu değişik amaçlar için kullanmıştır. Nitekim Konya Çumra'daki Çatalhöyük kazılarında ortaya çıkartılan duvar resimlerinde, avcı Anadolu insanını, avladığı hayvanın derisinden elde ettiği postu giyim amaçlı olarak vücuduna sarmış ola-

Ankara'daki Anadolu Uygarlıkları Müzesi'ne gittiğinizde, Urartu Salonu'ndaki metal lahitlerden birisinin üstünün işlenmiş deriyle örtüldüğünü, yine aynı salonda üzeri deri sıvalı sürahinin sergilendiğini görürsünüz. Niğde Müzesi'ndeki mumya bebeklerden birisi de yi-

Sabaneubeli'nde deri
kurutan karabak.

ne işlenmiş keçi derisine sarıdır. Bunların tümü de bin yıl ötesinin ürünüdürler.

Öte yandan Anadolu'yu 1071 Malazgirt Savaşı sonrası yurt eylemiş Türkler, anayurtları Orta Asya'da deri işlemeyi bildiklerinden, bu malzemeden çeşitli deri eşyalar yapmaktaydılar. Bugün Rusya'nın St. Petesburg kentindeki Hermitage Müzesi'nde, Orta Asya Altay koruganlarından çıkartılmış, Türklere ait deri eşyalar sergilenmektedir.

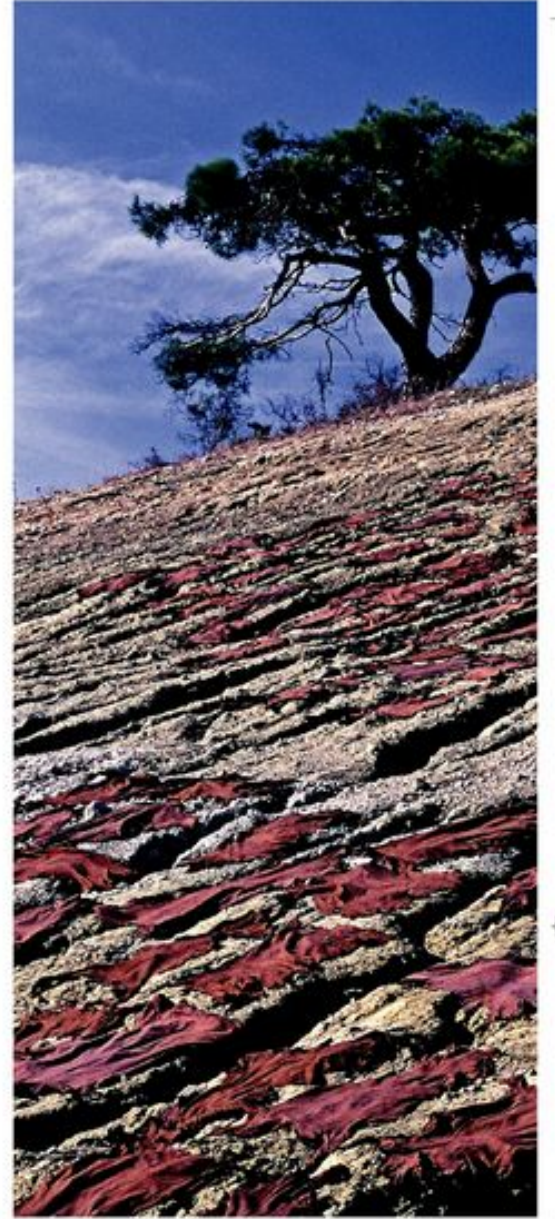

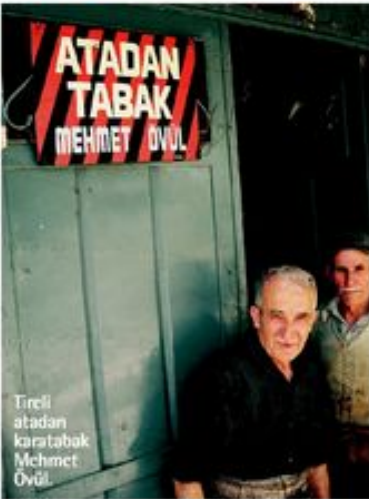
Tireli karatabak
Ali Terzioğlu.

Türklerin, deri işlemede sahip oldukları bu derin geçmiş, deri sanayicilerinin ağızlarından nitelendirmesini, "biz atadan tabağız" biçiminde bulur. Yine günümüz deri sanayicileri, Horasan'dan Anadolu'ya göç ederek yerleşik Bizanslı dericilere karşı Türk dericileri örgütleyen Ahi Evran'ı, aslında bir deri işçisi olmasından dolayı 'pir' olarak kabul ederler.

Evet, karatabaklık; Anadolu'nun olduğu kadar Türklerin bir ata mesleğidir. Bu meslek Anadolu genelinde Selçuklu, Osmanlı dönemlerinde olduğu kadar Cumhuriyet döneminde de yaygın biçimde sürdürülmüştür. Nitekim 1958 yılında yapılan bir araştırmaya göre, ülke genelinde 1543 karatabağın deri işlemekte olduğu saptanmıştır. Yine aynı yıl buna ek olarak ayrıca 434 motorlu deri işyeyen tabağın varlığı söz konusu idi.

Karatabakların en büyük özelliklerinden birisi kol gücüyle çalışmalarının ötesinde, tabaklamada, kimyasal madde yerine bitkisel ve hayvansal maddeleri kullanıyor olmalarıdır. Palamut, en yaygın kullanılan ve Anadolu'da ağaç olarak çok yetişen bitkisel tabaklama maddesidir. Palamut dışında ilkbahardan itibaren kullanılan diğer bitkisel tabaklama maddelerinin elde edildiği ağaç ve bitkiler şunlardır: çam, akçaağaç, nar, sumak, ladin, kayın, nil akasyası, siyah dut ağacı yaprağı, şeytan şalgamı, yabani üzüm. Öte yandan köpek dışkısı da, içerdiği enzim nedeniyle yıllar boyu deri işlemede kullanılmıştır. Bugün Kahramanmaraş'ta mesleklerini hâlâ sürdüren karatabak-

Tireli
atadan
karatabak
Mehmet
Övül.

Tireli karatabak
Ali Devetioğlu,
astarlık
derilerini
kurutuyor.

lar, yeterli miktarda köpek dışkısı bula-madıkları için güvercin dışkısı kullan-maktadırlar.

Anadolu'da imparatorluk olarak yaşamış Selçuklular, iklimin soğuk olması ne-de-niyle kürk yapımında ileri düzeye gelmişlerdir. Saray mensupları ve halk, günlük yaşamında kürkü yaygın biçimde kullan-maktaydı.

Osmanlılar'da tabaklık

Üç kıtada, 600 yıldan fazla bir süre imparatorluk olarak egemenlik sürmüş olan Osmanlılar ise deri işleme zanaatını zirveye taşımayı bilmişler ve günümüze çok değerli eşyalar bırakmışlardır. Mart ayının ilk haftasında, Almanya'nın Dres-den kentinde açılan, "Türkische Cam-mer" adlı sergide yer alan devasa ölçü-lerdeki deri çadır ve değerli taşlarla süs-lenmiş at koşum takımları Osmanlı dö-ne-mi deri işçiliğinin göz kamaştıran önemli örnekleri olarak karşımıza çıkar. Yine Polonya'daki değişik müzelerde, aynı değerde, Osmanlı'ya ait deri eşyalar sergilenmektedir. Yurdumuzda ise Top-kapı Sarayı Müzesi, Askeri Müze, Türk ve İslâm Eserleri Müzesi, Manisa Müze-si bu tür Osmanlı'ya ait çok değerli deri eşyaları vitrinlerinde barındırmaktadır. (Topkapı Harem Dairesi tavan örtüsü, sofra örtüleri, işlemeli çizme ve ayakkabı-lar, kaftanlar, koşum takımları, surre keseleri, işlemeli silah kılıfları, padişah-lara ait kılıç kabzaları vb.) Fransızlar, Os-manlı'nın işlediği, "sahtiyan" adı verilen kırmızı keçi derisinin nasıl yapıldığını öğ-renmek için yıllar boyu sanayi casusları-nı bu topraklara göndermiş ve sonunda bilgiyi elde etme başarısını göstermişlerdir.

Cumhuriyet Dönemi tabaklık

Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde, Anadolu genelinde hemen her kasaba yerleşim düzeyinde karatabaklığın var olduğunu bugün bir biçimde görürüz. Bugün çoğu yerde karatabaklık son bulmuş olsa da hemen her yerleşim yerin-de, karşımıza, "Tabakhane Deresi", "Ta-baklar Hamamı", "Tabak Camisi", "Ta-bakhane Sokak" adlarının çıkması bu-nun somut kanıtıdır. Osmanlı Döneminde ileri düzeyde deri işleme merkezi olan Safranbolu'da, günümüzde tabaklık so-na ermiş olsa da, zanaat sokak adların-

da simge olarak yaşamaktadır. Ödemiş Beydağ'da, halkın üçte birinin, zama-nında tabaklıkla geçindiği, "Tabakhane" adlı bir köy dahi bulunmaktadır.

Ancak dericiliğin sanayileşmesi, deri ye-rine geçen naylon, plastik gibi yeni mal-zemelerin bulunmuş olması bu mesleğin sonunu getirmiştir. Ülkemizde, 2000'li yıl-ların başında karatabaklık zanaatının

salt İzmir Tire, Bergama ile Kahraman-maraş'ta kaldığını görmekteyiz. İçinde bulunduğumuz 2010 yılına geldiğimizde ise Ege'de karatabaklık, ilkin Berga-ma'da son bulmuş; Bergamalı son kara-tabak İsmail Araç, kendini emekliye ayı-

arak köşesine çekilmiştir. Yine 2010 yılı-nın Ocak ayında tabakhanesinin kapısı-na kilit vuran Tireli son karatabak ise Mehmet Övül'dür. Mehmet Övül, ilerle-yen yaşına karşın çalışmayı sürdürür-ken, Ocak ayında, sağlık sorunları ne-de-niyle, "Atadan Tabak" adını taşıyan ta-bakhanesini kapatmıştır.

Mehmet Övül, söyleşilerimizden birisin-de, son yıllarda işlerin artık bittiğini vur-gulamış, şunları anlatmıştır:

-Biz karatabaklar, çoğunluk eğer-se-mer-kosum takımları için deri işleriz. Son yıllarda belediyeler dağ köylerine kadar

yollar yaptılar. Murat 124; buralara git-meye başlayınca at, katır, eşek; binek ve yük hayvanı olarak kullanılmaz oldu. Do-layısıyla eğer, semer üretimi de hayli düştü. Şimdilerde ben, peynir yapımı için tulum derisi işliyorum ama o da karın do-yurmuyor!

Evet, Ege'de karatabaklığın son adresi Tire idi. Tire'nin son karatabağı, "Atadan Tabak" Mehmet Övül artık çalışmıyor.

Kala kala bir Kahramanmaraşlı karatabaklar kaldılar...

25 yıldır "Kesintisiz Güç"lü ortağınız!

Tescom olarak 25 yıldır tek bir gün bile kesintiye uğramayan bir titizlik ve dinamizmle çalışıyoruz.

Ürettiğimiz kesintisiz güç kaynaklarıyla yüz binlerce firmanın elektrik kesintisi, voltaj düşüklüğü gibi sebeplerle zarara uğramalarını önlemekten gurur duyuyoruz.

25. yılımız şerefine açtığımız yeni fabrikamızla ve ilk günkü heyecanla sürdürdüğümüz Ar-Ge çalışmalarımızla daha uzun yıllar hayatı kesintisiz yaşatmaya hazırız.

Tescom
Kesintisiz Güç Kaynakları

www.tescom-ups.com

info@tescom-ups.com

Dericiler, karikatür sanatıyla iyi geçiniyor!

Lütfü Dağtaş

Dericiler deri işlerler. İşledikleri deri ceket, kaban, mont, ayakkabı, çizme, cüzdan, kemer, çanta, saat kayışı olur. Hiç dinmeyen moda rüzgârı içersinde de derinin her zaman için ayrı bir yeri vardır. Özellikle derinin kadın giyim kuşamında sahip olduğu önem, bu malzemenin adını sürekli zirvede tutar. Dolayısıyla deri sanayinin ülkemiz ekonomisi içersinde yarattığı önemli bir katma değer vardır. O yüzden dericiler, "Ülkemiz ekonomisiyle ilgili olarak üretim, istihdam, dışsattım dolayısıyla döviz sağlama ele alındığında mesleğimiz lokomotif sektörlerden birisidir" diye övgüyle söz ederler.

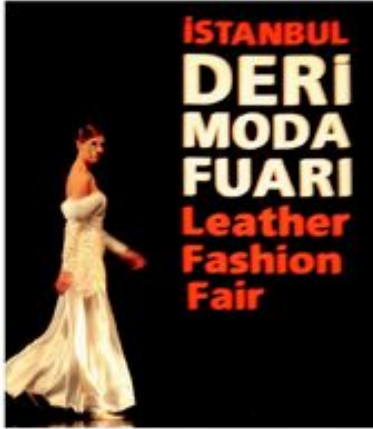
Günümüzde İstanbul Tuzla, İzmir Mene-men, Çorlu başta olmak üzere değişik bölgelerde serbest bölge ve organize sanayi yapılanması içersinde üretim sürdüren dericilerimiz, bu övgülerine bir de haklı olarak modada elde ettikleri pay eklerler.

Semih Balcıoğlu başkanlığında Eray Özbeck, Ercan Akyol, Santoprak, Ömer Çam ve Adnan Alak'tan oluşan 2006 yılı seçici kurulu.

1990'lı yıllarda dışpazarlara açılan; Rusya başta olmak üzere Avrupa ülkelerine işlenmiş deri, deri giysi, ayakkabı, saraçiye; ABD'ye ise ayakkabı yüzlük deri,

tabanlık kösele dışsattımı yapan dericilerimiz; 2000'li yıllara geldiklerinde sektörlerinin sahip olduğu kültürel birikimin değerini ortaya çıkartarak paylaşma ge-

reğini iyiden iyiye duyumsar oldular ve bu konuda çalışmaya yöneldiler.

İzmir Menemen Serbest Bölge AŞ-İDESBAŞ, diğer bölgelere kıyasla bu konuda hayli öne çıktı. İDESBAŞ, 2006 yılından başlayarak her yıl "deri" üstbaşlığı altında ulusal ölçekli karikatür yarışması düzenliyor, sergiler açıyor, albümler basıyor. Bugüne değin düzenlenen ve içinde bulunduğumuz 2010 yılında 4. kez gerçekleştirilecek olan karikatür ya-

rışmalarının seçici kurul üyesi adlarına gözettiğimizde, dericilerin bu 'mizah' sanatını ne denli ciddiye aldıklarını görmüş oluruz.

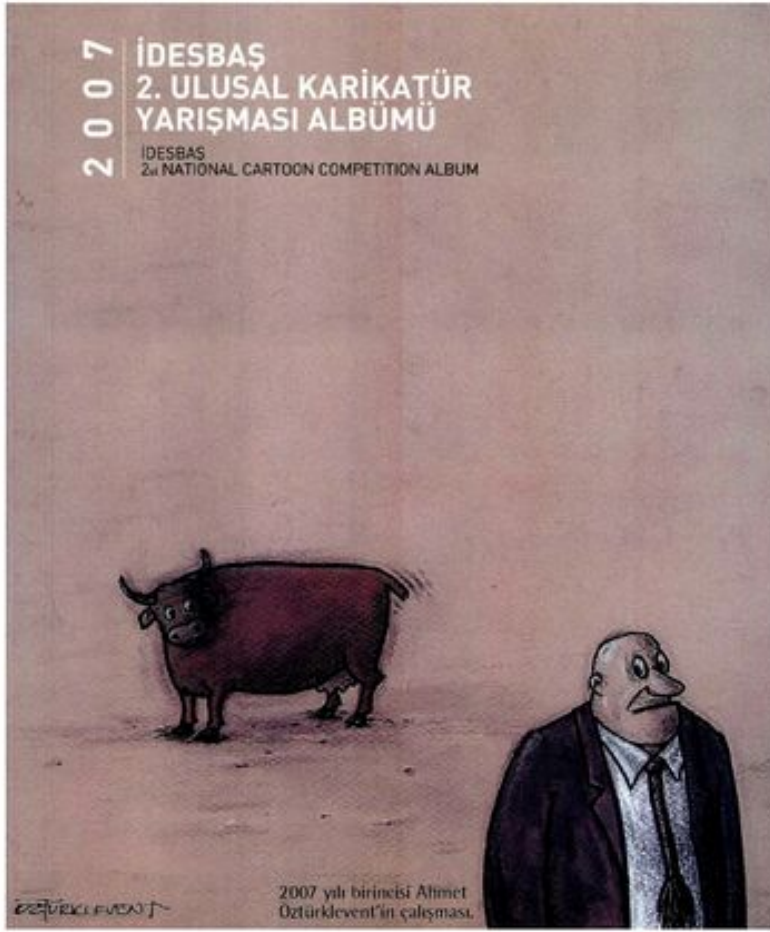
Evet, ilk yıl düzenlenen yarışmanın başlığı 'Deri' dir. Yarışmada birinciliği Hicabi Demirci alırken, Hüseyin Tanyeri ikinci, Şenol Ata ise üçüncü olur. Yarışmanın seçici kurulu ise şu adlardan oluşmuştur: Semih Balcıoğlu Ercan Akyol, Eray Özbek, Ömer Çam.

Seçici kurul toplantısından bir ay sonra, 27 Ekim 2006 günü yaşama gözlerini kapayacak olan üstad karikatürcümüz, Güle Güle İstanbul, Mavi, Kırmızı, Kapadokya başta olmak üzere unutulmaz albümlerin yaratıcısı Semih Balcıoğlu'nun İDESBAŞ Yönetim Kurulu'na öğüdü şu olur:

"Bu karikatür yarışmasıyla doğru bir iş yapıyorsunuz. Her yıl sürdürün ve geleceksel kılın!"

2006 yılı birincisi
Hicabi Demirci'nin
birinci gelen çalışması

2007'de bu kez konu başlığı olarak "Deri Giyim" de karar kılınır. Ahmet Öztürklevent'in birinci geldiği yarışmada, Oğuz Gürel ile Şevket Yalaz ikincilik ve üçüncülük derecelerini paylaşırlar. Mehmet Kahraman ise ilk seçici kurul başkanı Semih Balcıoğlu anısına konan özel ödülü alır. 2007 yarışmasının seçici kurulunda ise bu kez yer alan adlar şöyle sıralanacaktır: Tan Oral, Muzaffer İzgü, Eray Özbek, Ömer Çam, Hicabi Demirci.

2008'de 'Ayakkabı' olarak belirlenen yarışmada; genç bir çizer Selim Tanrıseven birinci olur. Hicabi Demirci ve Serdar Günbilin ise ikinci ve üçüncü olmuşlardır. 2008 yarışmasının seçici kurulu da yine karikatür dünyasının ünlü adlarından oluşmuştur: Gürbüz Doğan Ekşioğlu, Turgut Çeviker, İzel Rozental, Ahmet Öztürklevent, Eray Özbek, Ömer Çam.

2009'da yapılamayan yarışma, 2010'da sürdürülür. Katılımın henüz 31 Ağustos tarihine değin süreceği yarışmanın seçici

ci kurulunda bu kez, İzmir'in Kültür yaşamına son yıllarda önemli katkı koyan İKSEV'in Yönetim Kurulu Başkanı Filiz Eczacıbaşı Sarper ile birlikte şu adlar yer alacaktır: Muzaffer İzgü, Eray Özbek, İDESBAŞ, her yıl yapılan yarışmanın seçici kuruluna ayrıca iki yönetim kurulu üyesini görevlendirir. Bu anlamda bugüne değin İDESBAŞ Yönetim Kurulu'ndan

Yaşar İleten, Halim Sarıtoprak, Adnan Alak seçici kurul üyeleri olarak görev yaparlar.

İDESBAŞ Yönetim Kurulu Başkanı Eyüp Sevimli, ulusal ölçekte düzenledikleri ve geleneksel kıldıkları karikatür yarışmaları ile ilgili şu bilgiyi veriyor:

"Deri, evet her dönem giyimden kuşama moda olmuş bir dal. Günümüzde, ülkemiz ekonomisi açısından önem taşıyan bir sektör. Fakat bunun dışında günde me geldiği konu; üretiminden kaynaklanan kirliliği. Bu kirliliğin önüne geçme, doğayla barışık yaşama sorumluluğumuzdan hareketle her türlü yatırımlarımızı yapmış olmanın ötesinde yeni teknolojileri de izliyoruz. Ancak zanaatımızın, sanatın karikatür boyutunda yarışmasını düzenlemek önerisi geldiğinde açıkçası korktuk, acaba çizerlerimiz kirliliğimizi ön plana taşırlar mı, diye çekindik. Fakat kabul etmek gerekir ki, dericilik bu coğrafyanın ve Türklerin yüzyıllara dayalı geçmişinde hep varolmuş bir meslek. Dolayısıyla bir kültürel birikimi de içinde barındırıyor. Nitekim çizerlerimizin, dericiliğin bu kültürel birikimine yaslanmaları bizim korkusunu boşa çıkardı ve çok güzel yapıtlarla buluştuk. Her yıl sonuçlar belli olduktan sonra albümler bastık, sergiler açtık. Yarışmacılarımız kadar değerli usta çizerlerimizin de bizleri destekleyen ve gönendiren seçici kurul üyeliği görevini üstleniyor olmaları doğru yaptığımızın en büyük göstergesi. Bildiğiniz gibi sektörün bir özelliği de dışpazarlara açık olması. Bu konuda bizim dışımızda böyle bir yarışmanın yapılmıyor olması da ilgiyi başka bir alana taşıyor. Hedefimiz, karikatürlerden oluşturacağımız seçkileri, yurt dışı deri sektör fuarlarında sergilemek."

Çeşme Pasarella Restaurant

*Ilıca koyunun eşsiz
gün batımında, şömine keyfi
ile slow şarkılar eşliğinde
özel yemekler ve
zengin şarap menüsü...*

*Kışın hafta sonları ve
Özel Günlerinizde
Yazın ise sezon boyunca
hizmetinizdeyiz...*

Kendinizi Özel Hissedeceğiniz bir Mekan

Aymb Turizm Ltd. Şti
Ardıç Mah. 5438 Sk. (Sanatkarlar Stesi yanı, Venüs Sitesi üstü) Çeşme, İzmir
Rezervasyon: 0.232.717 00 88 - 717 22 23 - 0.530.330 29 21
www.pasarella.com.tr

Alaybey tersane alanına yeni proje

Karşıyaka Belediye Başkanı Cevat Durak, Alaybey Tersane Alanı'nda gerçekleştirilecek yeni proje için "Bu sadece Karşıyaka'nın değil aynı zamanda İzmir'in de projesidir" diyor.

Menekşe Badioğlu Erdik

Karşıyaka Belediyesi, "kesintisiz sahil" oluşturmak amacıyla, Alaybey Tersane-si'nin kaldırılması için bir çalışma başlattı. Deniz Kuvvetleri Güney Deniz Saha Komutanlığı'na ait tersanenin kaldırılmasıyla ortaya çıkacak 13 bin metreka-

yapılması planlanan diğer çalışmalar şöyle:

Deniz Müzesi: Oluşturulacak değişik galerilerde tarihi sıralamaya göre gemilerin, kayıkların, denizcilikle ilgili objelerin, haritaların vb denizcilikle ilgili objelerin sergilenmesi yapılacak.

Antik Liman: Antik limanda tarihe yolculuk etkinliği yapılacak, antik çağ denizciliği sergilenecek.

Uygulama atölyeleri: Çocuk ve gençlerin denizcilik üzerine yetiştirilmesi için atölyeler kurulacak.

Çok amaçlı Salon-Kütüphane: Kütüphanede özellikle deniz ve denizcilik üzerine kitaplar toplanacak, geçmişten günümüze denizcilikle ilgili seminerler düzenlenebilecek.

Akvaryum: Ege ve Akdeniz'de yaşayan deniz canlıları akvaryumda yer alacak.

Açık Anfi: Açık havada konser ve gösteriler düzenlenecek yeni bir mekan kazanılmış olacak.

relik alanın kamuya kazandırılması düşünüldürken, ilgili yerlerle yazışmaların yapıldığını belirten Karşıyaka Belediye Başkanı Cevat Durak, söz konusu alanla ilgili gerçekleştirecekleri projeleri hazırlamaya başladıklarını bildirdi.

Konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada; tersane tesislerinin kentin içerisinde kaldığını belirten Karşıyaka Belediye Başkanı Cevat Durak, "Aliğa sınırları içerisinde yeni liman hazırlıkları yapıyor. Aynı alanın yakınına da modern yeni bir tersane alanı yapılabilir. İlgili yerlere görüş sorduk, gelen cevapların büyük çoğunluğu olumlu yönde. Sivil Toplum örgütleri de bize bu konuda destek

veriyor. Projeye; başta Deniz Müzesi, Antik Liman, Uygulama Atölyeleri, Akvaryum ve daha birçok çalışmayı hayata geçirmeyi hedefliyoruz. Amacımız sahille halkın buluştuğu çağdaş, sağlıklı bir Karşıyaka yaratmaktır. Bu proje sadece Karşıyaka'nın değil aynı zamanda İzmir'in de projesidir" diyor.

Projede Neler Var?

Proje ile çocuk oyun alanları, kafeler, hediyelik eşya satış yeri, seyir platformları, kuleler, açık oturma alanları, rihtimlerin düzenlenmesi, otopark ve bisiklet parkı yapılması planlıyor. Projeye göre

Ulaşım krokisi

Kamuya kazandırılması düşünülen Tersane alanına ulaşım çok yönlü olarak sağlanıyor. Hafif raylı sistemdeki Alaybey İstasyonu söz konusu alana yürüyüş mesafesinde. Ayrıca yapımı projelendirilen tramvay hattının son durağı aynı yerin yakınında olacak. Anadolu Caddesi üzerinden kara yoluyla ulaşım sağlanırken deniz yoluyla da halen hizmet veren iskeleler kullanılabilir. Tersanenin bulunduğu nokta ayrıca bisiklet yolu ve yaya olarak da ulaşılabilir mesafede.

GÖRÜŞLER • GÖRÜŞLER • GÖRÜŞLER • GÖRÜŞLER • GÖRÜŞLER • GÖRÜŞLER • GÖRÜŞLER •

Vehbi Moğol**"Alaybey Tersane Alanı'nda gerçekleştirilecek yeni proje zor gözüküyor!"**

Sadece proje yapmakla olmuyor bu işler. Hele gerçekleşmesi son derece zor olan, sadece kağıt üzerindeki bu tür projelerle hiçbir şey olmuyor. Şifli gündemde kalmak, kamuoyuna bir şeyler yapıyor gözükmek amaçlı, politik düşüncelerle oluşturulan bir proje daha. Seçimler öncesi açıklanan pek çok projenin gerçekleşmemesi gibi bu projenin de gerçekleşme ihtimali son derece zayıf gözüküyor.

Tersane'nin bulunduğu yerden kalkması benim de, Tüm Karşıyakalar gibi en büyük isteklerimden birisidir. Ama bu tür projeleri üstünkörü hazırlayıp, bir takım yazışmalar yapıp, kamuya duyurmakla olmuyor.

Yıllardan beri söylenir durur; ancak 30 yıl kadar önce sadece dönemin Belediye Başkanı İhsan Akyanık, sadece dış duvarlarını yıkıp giriş yolunu genişletmeyi başarabilmişti. O tarihten beri Tersane'nin kaldırılması hep gündeme geldi. Ancak hiçbir zaman bu konuda ilerleme kaydedilemedi. Şimdi; deniz müzesi, antik liman, uygulama atölyeleri, akvaryum gibi gerçekleştirilmesi oldukça harcama gerektiren proje olarak ileri sürülen fikirler ortaya konuyor. Tersane bir başka yere gitse bile bu projenin, Belediyenin içinde bulunduğu parasal imkansızlıklar karşısında, hangi finans kaynakları ile ve ne şekilde gerçekleştirilebileceği düşündürücüdür. Keza, Karşıyaka için çok önemli olan Sahil Tramvay hattı projesi gibi bekleyen projeler de parasallikle nedeniyle bir türlü başlayamamaktadır. Projede yer alan Deniz Müzesi fikri sanki bizim "Tarihî İstasyon Binası Karşıyaka Müzesi olsun" kampanyamıza misilleme gibi çıkartılmış gibi geldi bana. Zira, internete giderek büyüyen ve 3500'ün üzerinde kişinin katılımı ile destek bulan bu fikre karşı Belediyeden hiçbir olumlu tepki gelmedi. Gerçekleştirilmesi çok daha kolay ve fazla harcama gerektirmeyecek bir Karşıyaka Kent kültür, tarih, eğitim ve spor müzesi oluşturma fikri ortadayken, Deniz Müzesi fikrini pek anlayamadım. Sonuç olarak bu projenin de rafa kalkmaya mahkum bir proje olacağı düşüncesindeyim."

Recai Acar**"Tersane modern bir kent görünümündeki Karşıyaka'ya yakışmıyor"**

Alaybey Tersanesi'nin gelecekteki konumu ile ilgili Karşıyaka Belediyesinin taslak projesi ile ilgili düşünce ve önerilerimi, çok detaya girmeden kısaca belirtmeye çalışacağım...

Öncelikle, Tersane'nin bugünkü işlev ve fiziki konumuyla çağdaş bir kent olma iddiasındaki Karşıyaka'ya yakışmadığı bir gerçek. Bu anlamda olabilecek en kısa sürede, Tersane'nin oradan taşınması ve mevcut alanın yeni bir proje ile Karşıyakalılar, dolayısı ile İzmirliğin kullanımına sunulması doğru bir düşüncedir. Ancak bu doğru düşüncenin; kentin, daha doğrusu Karşıyaka Belediyesi'nin bütçe ve teknik olanakları dikkate alınarak tasarlanması gerekir diye düşünüyorum...

Açıklanan proje taslağında belirtilen tüm düşüncelerin 13 bin metrekareslik bir alanda, istenen işlevde olabilmesi öncelikle fiziken mümkün olmaz! Bu alanda öncelikle düşünülmesi gereken konu;

tüm Körfez'in kesintisiz ve engelsiz bir şekilde kamuya açık olabilmesidir... Bu noktada aklıma hemen geliveren; geçmiş yerel yönetimlerin yanlış imar uygulamaları ile mevcut Tersane'nin sağ tarafında oluşturulan 5-6 apartmanlık yapılaşma keşke olmamış olsaydı...

Bütçe olanakları uygun olabilsen ve o yapılar kamulaştırılarak kaldırılabilse... Yıllardır İzmirliğin düşüncesi olan, tüm Körfez'i dolanabilecek bir bisiklet ve yürüyüş yolu oluşturulabilse... Ayrıca giderek çözümsüzlüğe dönüşen otopark sorununa çözüm sağlayan bir çalışma yapılabilse... Düşündükçe daha birçok ...bilse'ler aklıma gelebilir.

Sonuç olarak, Tersane'nin kaldırılması konusunda düşüncem olumlu olmakla beraber, boşalan alana; Karşıyakalılar için en iyi şekilde değerlendirilecek bir işlev kazandırılması, taslak projedeki gibi birçok şeyin değil, sadece bir konuda projelendirme ya-

pılması ve o projenin de en iyisinin gerçekleştirilmesine odaklanmamız gerekir, diye düşünüyorum... Bu konudaki önerim ise; Tarihî Havagazı Fabrikası gibi işlevsel bir kültür merkezi haline getirilmesidir... Çünkü; Karşıyaka, yeni ilçelerin oluşturulmasından sonra gelişme alanları (kültür-sosyal-turizm konusunda) yönüyle iyice fakirleşti... Eldeki son olanakları en iyi ve kentinin yararına kullanmak gibi bir kaçınılmaz işlevi var Karşıyaka Belediyemizin, diye düşünüyorum...

Sonuçta, Karşıyaka Belediyemizin, bu konuda gerçekleştirilmeyi düşündüğü projeyi, "ben yaptım oldu" anlayışıyla değil, ortak akıl oluşmasını sağlayacak, Karşıyakalılarla proje oluşumunda ortak olacak ortam ve olanakları yaratacağını düşünüyor ve inanıyorum...

Erdal Önal**Doğrusu, pek sevindim bu habere!**

Oldum olası ruhumu sıkıştır şehir merkezinde kalan askeri tesisler. Hele bir de yaşam alanının göbeğinde olursa hiç canım geçmek istemez oralar. İşte bunlardan birisi de Alaybey'deki askeri tersane...

Ne zaman İzmir'e gitmem gerekse canım hiç Alaybey'den geçmek istemez. Altınyol'a çıkarken sanki bir karartılmış alandır orası! Karşıyakalı ile denizin bağlantısı zorla koparılmıştır orada... Üstelik duvarında da hâlâ "Fotoğraf-film çekilmez" logosunu görürsünüz... Sanki Kıbrıs Rum Kesimi...

Tersane'nin oradan kalkacağı, yerine kültür merkezi yapılacağı yolundaki haberleri duyunca çocuklar gibi sevindim... Hele bir de çocuklara yönelik çok amaçlı tesislerin yapılması fikri daha da keyiflendirdi beni... Ege- Akdeniz balıkçı akvaryumu... Körfez'i dolayacak bir tramvay durağının da proje de yer alması; çok iyi fikirler bunlar...

Ama bunlar yetmiyor bana... Konak Pier'in bitişindeki tesisler... Hatta Güzelbahçe'deki, İnciraltı'ndakiler de halka açık alanlar olmalı... sNe işi var askeri tesislerin İzmir'in göbeğinde?...

Ahir ömrümün sonlarında rüya gibi gelen bu projeleri duymak bile çok hoş. Artık en büyük dileğim; Karşıyaka'dan tramvaya binip İnciraltı'na gitmek bir elimde gevrek diğer elimde tulum peyniri ile... Ne hoş olur, değil mi?

Washington'da güçlü politikacının ev hali...

Elvan Demirkan

Washington'da güçlü bir politikacının eşi olmak... Gerçekten filmlerde gördüğümüz kadar heyecanlı ve şaşalı birşey mi acaba diye merak eder misiniz? Robert Gibbs, Beyaz Saray sözcüsü. Politik zekası ve tecrübesi ile elit medyanın saygı duyduğu bir siyasetçi... Ona burada, "Obama's Whisperer" yani 'Obama'ya fısıldayan adam' diyorlar. Obama, bir konuşma yapmadan önce en son ona danışıyor. O kadar yakınlar ki başkan odaya girdiğinde ayağa kalkması gerektiğini hatırlaması gerekiyor. Gibbs, evli ve bir çocuğu var. Eşi, Mary Catherine'i yoga derslerinden tanıyorum. Çok doğal, ulaşılabilir bir kadın... Geçenlerde Alexandria'daki evine davet etti. Çay ve blueberryli kek eşliğinde mutfak masasında sohbet ettik. Ev hayatlarını biraz daha yakından tanıyınca

anladım ki, güçlü bir politikacının eşi de olsan fedakârlık da, dengeyi kurmak da hep kadının işi... Birkaç özel gün dışında aile yaşantıları da bizlerinkinden çok farklı değil...

Nasıl tanıştınız?

Bir çeşit görücü usulü oldu. Bir arkadaşım onunla birlikte üniversiteye gitmişti. Ortak çok noktamızın olduğunu düşünüp bizi tanıştırdı. İlk görüşte birbirimize ısındık. Flört etmeye başladık. Üç yıl sonra da evlendik.

O sıralarda siyasetin içinde miydi?

Capital Hill'de (Kongre binası) çalışıyordum. Demokrat Parti'de çeşitli senatörlerin iletişim danışmanlığını yapıyordum. John Kerry'nin seçim kampanyasının basın sözcüsü oldum. O seçimi George

Bush'a kıl payı kaybettiler. Ondan sonra ne yapacağına karar vermesi gerekiyordu. Ya danışmanlık yapacaktı ya da bir politik kampanyada daha çalışabilirdi..

Obama ile bu dönemde mi tanıştı?

Evet. Obama o sırada Chicago'dan senatör olmak için ön seçimleri kazanmıştı. "Bu adamla tanışman lâzım, çok farklı, beğeneceksin!", dediler. Atlayıp Chicago'ya gitti. Birlikte yemek yediler ve çok etkilendi Obama'dan. Senato seçimleri için kampanyasının koordinasyon müdürlüğünü üstlendi. Kazandılar. Birlikte çalışmaya devam ettiler. Ardından başkanlık seçimleri için kolları sıvadılar. Aylarca evden uzak yaşadılar ama en iyi bildiği ve çok severek yaptığı bir şeydi... Sonuçta bu seçimi de kazandılar.

Kazandığınızı öğrendiğiniz zaman nasıl kutladınız?

İnanılmaz bir duyuydu. Obama'nın, Chicago'da Grand Parks'da yaptığı konuşmanın ardından kaldıkları otele gittik. Otelde aileler arasında küçük bir kutlama yaptık. Robert'in heyecandan ve yorgunluktan sesi kısılmıştı. O gece çok sevinç gözyaşı döküldü...

Time dergisi kocanız için, Obama'nın en yakın adamı, diyor. Doğru mu?

Evet duydum. David (Axelrod) ile birlikte en uzun süre Obama ile çalışan kişi. Robert, Obama'nın bir fenomen olacağını daha ilk gördüğünde anlamıştı. Çok benzer düşünüyorlar. Ona inandığı için çok sadık kaldı. Eşim 'evet' adamı değildir. Düşündüğünü çekinmeden söylemesi ile Obama'nın güvenini ve saygısını kazandı. Obama'dan o kadar etkilendi ki birlikte çalışacağı en son politikacının onun olduğunu söylüyor..

Beyaz Saray sözcüsü olması evliliğinizi nasıl etkiledi?

Kampanya sırasında hep evden uzak yaşadılar. 3 haftada bir ben yanına gidiyordum. Şimdi hiç olmazsa evde uyuyor. Sabahları 6'da evden çıkıyor. bazan gece 12'ye kadar Beyaz Saray'da. Haftanın her günü çalışıyor. En son bir yıl önce 2 gün tatil yaptı. İlişkimize açısından zor bir durum tabii. Beraber çok az zaman geçirebiliyoruz... Evdeyken futbol ve basketbol seyrederken rahatlıyor. Hafta sonları işe gitmeden önce Ethan (6 yaşındaki oğlu) ile bisiklete biniyor.

Ben babamla birlikte avukatlık şirketimizde çalışıyorum. Oğluma daha çok vakit ayırabiliyorum ama Ethan babasını

doğru dürüst göremiyor. Hafta sonları arada Robert, onu Beyaz Saray'a götürür. Obamalar bu konuda çok anlayışlılar. Düşünürsen bir yandan da çok şanslı... Onun yanında kaç çocuk Air Force One'a bindi? Ya da 'Bağımsızlık Günü'nde havai fişekleri Beyaz Saray'dan izledi?

Kocanız her zaman neyi söylemesi, neyi söylememesi ve nasıl söylemesi gerektiğini bilmek zorunda. Nasıl kaldırıyor böyle bir baskıyı?

Seçim sonrası önceki Beyaz Saray sözcüleri ile görüşüp epey bilgi almıştı. Sürekli okuyor. Çok stresli bir işi var ve aşırı yorgun geliyor eve. Onu öyle görmek benim için en zoru. Ama işini çok seviyor ve gurur duyarak yapıyor. Zaten ömür boyu sürecek bir iş değil. En fazla 8 yıl.

Güç, en büyük afrodisyak, derler... Politikadaki bunca skandalı okudukça eşinizin sağlıklı bir egosu olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet. Sağlıklı egoyu bir politikacıda görmek biraz zor ama Robert hâlâ daha benim evlendiğim kişi. Aile içinde bizden biri. Tek fark her sabah ve akşam televizyonda... Bütün basın onun sözüne yorum yapıyor. Buna hâlâ alışmaya çalışıyorum.

Sokakta yürürken nasıl tepki alıyor?

Yanına gelip, sohbet etmek isteyen çok oluyor. Ben, Twitter ve Facebook'a fazla girmiyorum. Geçenlerde Evening Star'da (Alexandria'da brunch'ı ile popüler bir café) kahvaltı yapıyorduk. Bir arkadaşım aradı ve "şu anda bütün şehir Twitter'de sizin brunch yaptığınızı konuşuyor" dedi. Çok şaşırdım...

Şimdiye kadar gördüğüm en espirili Beyaz Saray sözcüsü. Olimpiyatlarda Kanada'nın Hockey takımı Amerika'yı yenince Kanada üniforması ile basının karşısına çıkmıştı. Sarah Palin konuşmasını unutmasın diye avcuna not yazdığında da, eşiniz basın toplantısında avcuna yazdıklarını okumuştunuz. Evde de komik midir?

Evet çok komiktir. Zeki, sarkastik esprileri vardır. Başkan ile bu konuda çok iyi anlaşılıyor.

Obamalar, 'Ethan'a biz bakarız siz karı koca başbaşa yemeğe çıkın' dediler.

Obamalarla birlikte Hawaii'ye tatile gittiniz... Nasıldı?

Bir hafta beraberdik. Çok rahatlar. Bir akşam 'Ethan'a biz bakarız siz karı koca başbaşa yemeğe çıkın' dediler. Gittiğimiz restorantı aramış ve "Ben Barack Obama. Gibbs çifti için bir şarap ismarlamak istiyorum", demiş. Onlar da "Obama mı? Gerçekten mi?" diye şok geçirmişler. Şarabı masaya getirdiklerinde anlattılar, çok güldük.

Obamalar göründükleri gibiler mi gerçekten?

Kesinlikle öyleler. Aynılar. Obama kendisi olup 4 yıl başkan olmayı, başkası olup 8 yıl başkan olmaya tercih ediyor.

Bu hükümetin 'umut' mesajı çok pozitif ve motive edici ama gerçek dışı beklentilere yol açtığını düşünüyor musunuz?

Obama'ninki naif bir optimizm değil... Eğer bir işe umut ederek başlamiyorsan sonunu getirmene imkan yok. Obama'nın geleceğe umutlu bakışı kendi karakterinde var zaten. Onun bu yönü bulaşıcı, ekibini de etkiliyor. İşlerini hakkıyla yapabilmek için müthiş çaba sarfediyorlar.

Son bir soru.. Stres idaresi için yogaya ihtiyaçları olursa beni önerir misin?

(Gülüyor.) Daha çok eliptik bisiklete düşkünler ama söylerim...

"Şili ormanlarını görmemiş olan kişi
yeryüzünü tanımıyor demektir...
Ben oralarda yetiştim; o çamurda,
o sessizlikte ve dünyanın diğer yerlerine
şarkılarımı söyleyerek gürül gürül akıp gittim."

Pablo Neruda

Sanıyorum 2006 yılında Şili'nin kuzeyine, Atacama Çölü'ne yaptığım seyahatin dönüşünde; arkadaşlarıma sürekli "mutlaka tekrar gitmeliyim, bu sefer Patagonya'ya" demiş olmam tetikledi "Güneyden Kuzeye Motosikletle Patagonya" turu fikrimizi.

2008 yılı yazında İstanbullu arkadaşım Gürkan Kurul, Karaburun Kaynarı'na'da, bir akşam yemekte "hadi motosikletle Patagonya turu yapalım!" dedi aniden. Ben de hiç tereddütsüz "tamam yapalım!" dedim ve işte böyle başladı planlamamız. Türkiye için olabilecek en uzaklıkta, aynı zamanda dört mevsim yağışlı, sürekli sert rüzgârların estiği, dağlık, bozuk toprak yolları olan zorlu bir coğrafya için kendimizi hazırlamaya başladık. Önce iki kişi konuştuğumuz gezinin ekibi sonra dört kişi olarak toparlandı: Ben ve Erdal Penbe İzmir'den, Gürkan Kurul ve Murat Öztürk İstanbul'dan...

Uzun araştırmalardan sonra rotamıza karar verdik; başlangıç Patagonya'nın en güney şehri olan Punta Arenas, bitiş noktamız ise Şili'nin Göller Bölgesi'nde yanardağlarıyla ünlü Osorno şehri olacaktı. İki nokta arası ise göller, okyanus, buzullar, nehirler, şelâleler, dağlar, sis, yağmur, fırtına, kar, güneş, pampa (bir çeşit çöl) ile doluydu. Bizim için ise bütün bunlar "macera" demek oluyordu...

Motosikletlerimizi, Osorno'da bulunan Moto Aventura firmasından kiralamaya karar verdik. Sahipleri Sonia ve Ricardo, son derece sempatik ve yardımcı insanlardı. Motorları gemiyle bir hafta önceden teslim alacağımız Punta Arenas'a yolladılar.

Yola, 18 Aralık 2009 tarihinde sabah 07'de İzmir'den çıktık, İstanbul'dan katılan arkadaşlarımızla beraber THY ile İstanbul'dan Brezilya'ya 15 saatlik yorucu

Vedat Kunt

bir uçuştan sonra vardık. Sao Paulo'dan Şili'nin başkenti Santiago'ya 4 saat ve Santiago'dan da Punta Arenas'a yine 4 saatlik uçuşla ulaştık. Toplam havada geçirdiğimiz süre yaklaşık 25 saati bulmuştu. Aktarmalardaki beklemelemlerle birlikte hedefimize 2 günde varabilmiştik. Yorgunduk. Zorlu seyahatimize sabah başlayacaktık...

Güneyden kuzeye motosikletle

Patagonya

Yolculuk, Patagonya'nın zorlu iklim şartlarında gerçekleşti.

Dört BMW motorla yola çıkıyoruz

20 Aralık Pazar günü sabahı sıkı bir kahvaltının ardından heyecan içinde 4 pırl BMW GS 650 motosikletimizi teslim almaya Motoaventura'nın garajına gittik. Bizi bekleyen motosikletlerimizi paylaşıp son hazırlıklarımızı yaptık, saat on

birde maceraya doğru marşa bastık. Punta Arenas, Magellan Boğazı'nın Atlantik tarafında girişine çok yakın önemli bir liman şehri. Özellikle Antartika'ya yapılan ekspedisyonlarda son veya ilk durak olarak önemli bir uğrak yeri.

İlk günkü yolculuğumuzda hedefimiz, bir liman şehri olan ve Patagonya'nın

muhteşem doğal parkı Torres del Paine bölgesine giriş yolu üzerindeki Puerto Natales. Patagonya'nın kuzey batıdan esen ve motorlarımızı adeta yan yatıran sert rüzgârlarına karşı koyarak vardığımız Morro del Tuelche'de lezzetli deniz mahsulleri çorbası molası verdik, yine güneşli ama soğuk bir havada yola koyulduk.

Patagonya'da bir çok yerde elektrik yok. Bunda çok uzak ve az insan yaşıyor olmasının etkisi büyük. Bunun dışında bir yandan da Patagonya'ya, özellikle yüksek gerilim hatları gelmesin diye kampanya da var. Halk, "burası böyle güzel. Biz memnunuz ve değişmesini de istemiyoruz" diyor. Ancak buna rağmen kaldığımız tüm pansiyon ve otellerde sıcak su, ısınma, yemekler, şaraplar ve temizlik harika...

Patagonya'nın en turistik bölgesi Torres del Paine Doğal Parkı ile Paine tepeleri. Doğal parka gelirken yolun 8 km batısındaki Miladon Mağarası da görülmeye değer. Miladon Mağarası, Paine dağı kütlesinin baskısı ve buzulların hareketiyle binlerce yıl önce oyularak oluşmuş devasa bir mağara. Mağarada bir tilki yavrularıyla birlikte yaşıyor içeri girenlere fazla aldırmadan.

Patagonya buzulları turistlerin ilgi odağı

Sınırlardan geçiş çok kolay iki ülke arasında. Hem pasaportlar hem de motosikletlerin evrakları için son derece ba-

yapılabilir. Şarap menüsü zengin. Arjantin usulü et pişiriyorlar ve yemek menüsü de bir harika! Çayın üzerine kurulu platformda bize hazırladıkları güzel sofrada Arjantin'in meşhur Malbec üzüm-lerinden yapılmış şarabımızın yanında

Güney Amerika'da Türkleri seviyorlar

Arjantin'le sınır geçişi olan Cerro Castilho, benzin ikmali yapmak, sevimli kafeteryasında hem döviz bozdurup hem de sandviç yemek için ideal bir yer. Çalışanlar çok sevimli. Türklere büyük bir ilgi var. Aslında bu durum bütün Güney Amerika'da geçerli, diyebiliriz.

Torres del Paine Doğal Parkı'nı yağmur ve bulutlar altında geziyoruz. Otelimiz Pehoe, Pehoe gölü üzerinde bir ada. Sadece insan geçebilen uzun ince bir köprü ile bağlı karaya ve muhteşem Paine Dağlarına bakıyor. Yakındaki Grey Gölü, Grey Buzulundan kopan masmavi dev buz kütlelerinin kıyılarına vurduğu çok güzel bir göl. Doğal Park'ta bir çok trekking rotası var. Yağmura rağmen her yaştan ve her ülkeden insan yürüyüş yapıyor bu rotalarda.

sit her şey. Arjantin Patagonya'sındaki ilk hedefimiz buzullar bölgesi El Calafate ve daha sonra Mt. Fitz Roy ile ünlü El Chalten. El Chalten'e 80 km uzaklıktaki Perito Moreno, buzulu çok sayıda turist çeken muhteşem bir doğa harikası. Yüzlerce turist, ellerinde fotoğraf ve film makineleriyle büyük çatırtılarla kırılan ve göle düşen dev buz parçalarını çekmek için sabırla seyir teraslarında bekliyorlar. Patagonya buzulları (kuzey buz kütlesi ve güney buz kütlesi diye ikiye ayrılıyor) dünyanın üçüncü büyük buzul bölgesi ve küresel ısınma sonucu hızlı bir erime içerisinde.

El Calafate'ye yaklaşık 50 km kala yolun sağ tarafındaki Estancia La Usina, dağlardan çağlayarak gelen pırlıl pırlıl bir çayın yanına kurulmuş harika bir restoran. Asırlık ağaçlar, eski bir su değirmeni görüntüyü şirin kılıyor. Çayda oltayla balık tutma (fly fishing), dağ bisikleti, atv

ciabatta ekmeğinde rozbifli ve somonlu çok lezzetli sandviçlerimizi yiyoruz. Daha sonra çimlerin üzerinde ve güneşte motosiklet kıyafetlerimizle yatıp uyuyoruz.

Fitz Roy Dağı

Dünyanın en etkileyici dağlarından birisi olan Fitz Roy ve onun eteğindeki El Chalten, El Calafate'ye 250 km uzaklıkta. Rüzgâr neredeyse bizi yoldan dışarıya atacak kadar kuvvetli. Mt. Fitz Roy, sisler altında, o nedenle dağları görmekten yana şansımız yok. Biz de muhteşem Mirador Şelâlesi'nin buz gibi sularında yüzümüzü yıkıyoruz ve ardından Tres Lagos'a doğru yola çıkıyoruz. Burada meşhur "Ruta 40" başlıyor!

Ruta 40, adeta dere yatağına benzeyen, çakıl zemini olan uçsuz bucaksız pampaların ortasında, güneyden kuzeye

Arjantin'i kat eden bir yol. Sert rüzgârla birlikte motorların savrulmasına da hâkim olamayınca gerçekten tehlikeli bir yolculuk bizim için. Sabah 07:45 de başladığımız yolculuğumuzu akşam 20:15 de Perito Moreno kasabasının 25 km güneyinde Estancia (çiftlik) Telken'de bitiriyoruz. 450 km zorlu bir yolu yorgun ama keyifli biçimde geçtik. Yolda tek durağımız Estancia La Angostura. Rio Chico kenarında kurulu çok sevimli bir çiftlik. Sahibi Antonio Kusanoviç. Ailesi, 1840'larda Hırvatistan'dan önce Şili'ye sonra da bu topraklara göçmüş. Karısıyla birlikte işletiyorlar pampanın ortasında ve yoldan 2 km içeride elektriği olmayan otantik bir çiftliği. La Angostura'da hem benzin alıyor (bidondan huniyle) hem de güzel bir kahve ve kek yiyerek biraz dinleniyor, sonra da yola devam ediyoruz.

Arjantin'den Şili'ye geçiyoruz

Perito Moreno'dan sonra Lago Buenos Aires kıyısından ilerleyerek Chile Chico'dan Şili'ye geçiyor ve muhteşem dağ yollarına giriyoruz. Torres del Paine'den beri bizimle birlikte olan ve sadece Arjantin pampalarında yerini güneşe bırakan şiddetli yağmur altında muhteşem dağlar, nehirler, şelâleler, göller, buzullar arasından ilerliyoruz. Puerto Guadal'dan itibaren artık Carretera Austral'de (Güney yolu) kuzeye doğru ilerle-

yeceğiz. Bu yol, hektarlarca orman kesilerek ve yakılarak Diktatör Pinochet zamanında açılmış toprak bir yol. Şili'nin sık ormanlık ve dağlık bu bölgesini neredeyse boydan boya kuzeyden güneye doğru birbirine bağlıyor. Puerto Guadal, Campo de Hielo Norte buz kütesinin hemen doğusunda ve altında kalıyor. Buradan Las Parvas, Cordon Bayo, Dedo buzullarına ve Caballo, Redondo ve San Valentin Dağlarına turlar var. Buzullarda yürümek, hatta macera kayağı yapmak mümkün. Yağmur altında sürekli ıslığız. Puerto Rio Tranquillo isimli ufak bir köyde yaşlı bir kadının işlettiği çok temiz, basit ve sevimli bir pansiyon buluyoruz kendimize, ismi Darka.

Bu yolculukta bizi şaşırtan önemli bir konu; nereye gidersek gidelim insanların sevimliliği, doğallığı, rahatlığı, kaldığımız yerlerin basit bile olsa temizliği, ev pansiyonlarında dahi kurulan sofraların düzeni, yemek yeme adabı. Burada da aynısı oluyor ve bu basit köyün basit pansiyonunda çok güzel bir akşam yemeği yiyoruz.

Ertesi gün dağları geçerken sert bir tipkiye yakalanıyoruz. Yerler yirmi santim kar ve görüş mesafesi sıfıra düşüyor. Hepimiz iyice ıslığız. Tabii dağdan inmeye başlayınca kar yerini yağmura bırakıyor. Geceyi Puerto Aysen'de, Aysen Patagonia otelinde geçiriyoruz sıcak, kuru ve harika yengeç yemeği ve şarap eşliğinde.

Bir sonraki hedefimiz Carretera Austral'den kuzeye doğru dağları geçerek Puyuhuapi'ye varmak. Simpson Nehri'ni, Las Torres Gölü'nü, doğa koruma bölgesini daracık dağ yollarından geçiyoruz ve Queulat Doğal Parkı'na varıyoruz. Yolum tamamı çağlayarak akan irili ufaklı şelâlelerle dolu. Bu şelâleler derelere karışıyor, dereler nehirlerle, nehirler de azgın akarak göllere kavuşuyor. Göllerden boşalan dereler ve nehirler de çağlayarak okyanusa doğru veya daha büyük göllere doğru akıyorlar. Her yer su ve orman.

Puyuhuapi'ye yaklaşırken yolda Ventisquero Colgante'ye (Hanging Glacier-Sarkan buzul) uğruyoruz yolun yaklaşık 2 km. içerisinde. Dağların üzerinde, platodaki buzul yine kayalık dağların oluşturduğu bir boğazda sıkışarak havada asılı gibi duruyor uzakta. Eriyen buzların oluşturduğu şelâleler buzuldan aşağı metrelerce yüksekten düşüyor ve aşağıda bir göl oluşturuyor. Olağanüstü güzellikte bir doğa!

Puyuhuapi, daracık bir fiyorda açılan sevimli ve minik bir köy. 1935 yılında buraya yerleşen dört Alman aile kurmuş bu köyü. Geçimini balıkçılık, turizm ve özgün halılar dokuyan bir atölyeden sağlıyor. Bu bölge termal suları ve ban-yolarıyla ünlü. Kalmaya karar verdiğimiz yerin adı "El Pangue". Puyuhuapi'nin 17 km kuzeyinde. Pangue, aynı zamanda

dev yapraklı bir bitkinin adı. Bungalow tarzı bir evde kalıyoruz. Otel Risopatron gölünün yanında, sessiz, orman içerisinde çok huzurlu bir yer.

yaklaşık 200 yıl geç gelmiş. Bunun nedeni Chile Adası'nın istilâcılara direnişi ve adaya ulaşımın zorluğu. Yemyeşil bir ada, her yer orman. Adada bozulmadan korunmuş 170 civarında renkli tahta kilise var ve ada UNESCO dünya mirası koruması altında. Adanın başşehri Castro. Biz kuzeydeki Ancud'da kalıyoruz ve sabah Chacao'dan feribotla balık sürülerini kovalayan fokları seyrederek anakarada Pargua'ya geçiyoruz. Ardından da son gecemiz olan yılbaşı gecesini geçireceğimiz Puerto Varas'a bardaktan boşanırcasına yağan bir yağmur altında sırsıklam varıyoruz. Puerto Varas; Osorno ve Calbuco yanardağlarına bakan Llanquihue gölü kıyısında çok güzel turistik bir kasaba. Yılbaşı programı

Atamızın önündeyiz!

Gezimizin son durağında bizim için büyük anlam taşıyan bir bölümüne geliyoruz. Apoguindo Caddesi'ndeki Novigod Parkı'nda, Santiago Belediyesi'nin açtığı Atatürk anıtının önündeyiz. Hepimiz için son derece duygusal bir an. Memleketimizden binlerce kilometre uzakta Büyük Önderin büstü ve onu anlatan çok anlamlı bir rölyefi önünde önce bayrağımızı açıyor, sonra da İstiklal Marşı'nı söylüyoruz. Rölyefde İspanyolca şunlar yazılı: "Türkiye Cumhuriyeti" nin kurucusu, vatanının fedakâr ve sadık hizmetkârı, benzeri olmayan kahraman, insanlık idealinin canlı emsali... Bütün hayatını Türk Milletine vakfetmiş, mille-

Chiloe Adası'nın renkli tahta kiliseleri

Ertesi gün rotamızda değişiklik yaparak yolda tanıştığımız İtalyan motosikletçilerin tavsiyesiyle Raul Marin Balmaceda adlı küçük bir köyden kalkan feribotla Chiloe Adası'na geçiyoruz. Birkaç saat diye düşündüğümüz feribot yolculuğunun 11 saat sürdüğünü öğrenmek acı bir haber oluyor bizim için ama bütün gece feribotun güvertesinde uyku tulumlarımıza sarılıp uyuyarak Chiloe adasında Quellon'a varıyoruz. Chiloe, 180 km. uzunlukta bir ada ve çevresinde irili ufaklı yüzlerce ada var. Yaşam daha çok anakaraya bakan ve nispeten az rüzgârlı doğu ve kuzey sahillerinde yoğunlaşmış. Batısı ise Pasifik okyanusunun azgın dalgaları tarafından dövülen kilometrelerce uzunluğunda ıssız sahillerle kaplı. Adaya İspanyol yerleşimi

mız şöyle: çok lezzetli king crab (kral yengeci) ve Şili şarabıyla birlikte ve saat 24'te sahilde herkesle birlikte havayı fişek gösterisini izlemek.

Son gün, 1 Ocak 2010 günü kolay bir yolculukla turumuzun son noktası olan Osorno'ya varıyoruz ve Motoaventura'nın sahipleri Ricardo ve Sonia'nın garajlarında üstümüzü değiştirip, yol için çantalarımızı hazırlayıp tam 13 gün ve 3.200 km kahrımızı çeken motorlarımıza veda ediyor, Santiago'ya gitmek üzere havaalanına yöneliyoruz.

Son günümüz Santiago'da. Şilili arkadaşım Antonio Cruz rehberliğinde Santiago'da önce Modern Sanat Galerisi'ni sonra Ulusal Sanat Tarihi Müzesi'ni geziyoruz. Ardından da Nobel ödüllü ünlü Şilili şair ve yazar Pablo Neruda'nın muhteşem müze evi Chascona'ya giriyoruz.

tine kendi ruhunu, ateşini vermiştir. Hattırası milletinin ruhunu ateşli tutan sönmeyen bir meşâle olarak yaşamaktadır." Duygulu ve gururlu bir şekilde ayrılıyor- ruz Atamızın yanından...

Yolculuğumuz bitiyor!

Dünyanın bir ucunda, her türlü hava ve yol şartında, bazen zorlu bazen de çok kolay anlarla dolu bir yolculuğu bitirdik. Çok güzel yerler gördük, çok iyi ve sevimli insanlarla tanıştık. Enfes yemekler yedik ve harika şaraplar içtik... Böyle bir geziden sonra hepimizin aklında "bir dahaki sefer ne zaman ve nereye?" sorusu var...

Böyle bir gezinin en zor kısmı kesin kararı verebilmek. Bir kez verince de gerisi geliyor. Biz de aynı durumdayız; biten gezinin keyfini çıkarmak ve bir sonraki gezinin kesin kararını vermek...

esiod bir zamanlar

"İç şu gazozu canım,
başının ağrısı geçer..."
Nuri Alço

Kabadayı oyuncular Yeşilçam'ın gözdesiydi

Güngör Özsoy

Geçmiş yüzyılı bulan Türk sinemasında, erkek oyuncuların "kabadayı ve bıçkın" olanlarının ayrı bir yeri vardı. Vardı, diye özellikle yazıyorum çünkü "yaşadılar ve geride kaldılar" üstlendikleri bu tür rollerde görev alan oyuncular.

Başrol oyuncularının destekçisi ve yan rollerin değişmezleri olarak afişlere adlarını yazdıran bu oyuncuları, günümüzde, "sinema kuşaklarında" izlese bile adlarını anımsayanların çok olmadığını

düşünüyorum. Özellikle 50'li yıllarda başlayan ve 1980'lere uzanan 30 yıllık süreçte, "kötü adam" olarak da tanımlananlar arasında kimler kimler yoktu ki... Hayati Hamzaoğlu, Danyal Topatan, Turgut Özatay, Kuzey Vargın, Ahmet Tarık Tekçe, Mehmet Ali Akpınar, Süheyl Eğriboz, Sönmez Yıkılmaz, Hakkı Kıvanç, Bülal İnci, Hüseyin Baradan, Kâzım Kartal, Yâdigâr Ejder ve ve CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın yakın zamanda grup toplantısında adını gündeme taşıdığı Te-

Hayati Hamzaoglu

dur. Karate sahnelerinden ırza geçme girişimlerine değin çok geniş yelpazede üstlerine düşen rol görevini canla başla yerine getirmeye çabalayanlar, görüntüleyeceğim enstantane uğruna kan ter içersinde kalırlardı. Elbette, yönetmenin isteği önde geldiğinden öncelikli görevleri rollerinin hakkını vermeleriydi.

Türk sinemasında genç kızların korkulu rüyası Onder Somer.

nildiğinde onlardan mutlusu yoktur! Filmlerde üstlendikleri rollerin karşılığında aldıkları bonoları kırdıran bu oyuncular, ceplerinde kuruş bile bulunmasa da, "kan kusup, kızılık şerbeti içtik" derlerdi. İşte onların tümü bugün film karelerinde kaldılar. Genç kuşaklar haklı olarak adlarını bilmiyor. Ekonomik anlamda

Hüseyin Baradan.

Yılmaz Güney, Erol Taş.

cavüzcü Coşkun olarak nam salmış Nuri Alço ilk elde akla gelenler olarak sayılabilir. Genelde aynı giysilerle setler arasında mekik dokuyan bu kötü adamlar, aynı zamanda Anadolu izleyicisiyle de özdeşleşmişlerdi. Suçlulara karşı ezilenlerin yanındayken bir başka filmde suç işleyen, baskı kuran, öfkeyle yumruk savuran bu kötü adamlar, rolleriyle öylesine özdeş olurlardı ki, film gösterimi sırasında, sinema salonlarında, an gelir alkıştan geçilmezdi.

İşim gereği lobi, afiş fotoğraflarının çekimlerine yoğunlaştığım sıra, elimdeki kamera ile en güzel açıyı yakalama peşinde çabalarken, onların "kareye girme" uğraşlarına kaç kez tanık olmuşum-

Kuzey Vargın

Sinemamızda, külhanbeyi gibi davranmanın kötü, efendi kabadayı olmanın iyi sayıldığı "mahallenin ağabeyi ve koruyup kollayıcısı" olan oyuncular izleyici tarafından daima sevilmiş, içselleştirme ölçüsünde benimsenmiştir. Yeşilçam Sokağından İstiklâl Caddesi'ne çıktıklarında, kendilerine, "merhaba abii!" de-

Süheyl Eğriboz anısı

"Delikanlı, git şuradan bana iki paket sigara al!"

Denizli, 1928 doğumlu Süheyl Eğriboz, Yeşilçam'da 'sete' takma adıyla tanınan kete adam rollerinin vazgeçilmez oyuncularındandır. Bir gün Yönetmen Natuk Baytan'ın b'rosundayken Yönetmen Yılmaz Güney gelir. Güney'in yanındayken, asistan olarak tanıtılan gençten bir adam vardır. Süheyl Eğriboz, dok sigara içmektedir. Sigarasının bittisini fark edince, gelsene buraya! Git şuradan bana iki paket sigara al! der Süheyl Güney'in asistanına. Delikanlı bir kol u sigarayla alır gelir.

Bundan 3-4 yıl önce eski bakan, ANAP'ta genel başkanlık yapmaya olan Erkan Mumcu, sinema derneğini ziyaret etmektedir. Süheyl Eğriboz'un yanına gelir. Süheyl Abi, sigara içti mi? diye sorar. Yok der, Eğriboz, sigaram var. Gelir misin Erkan Mumcu: -Hattı raddın mı? Süheyl Güney'in asistanıydı mı? Olayt bir anda anımsayan Süheyl Eğriboz, ok utandırdı diyor.

Reha Yurdakul,
Kartal Tibet ile
birlikte.

Mehmet Ali Akpınar
Ekrem Bora ile birlikte.

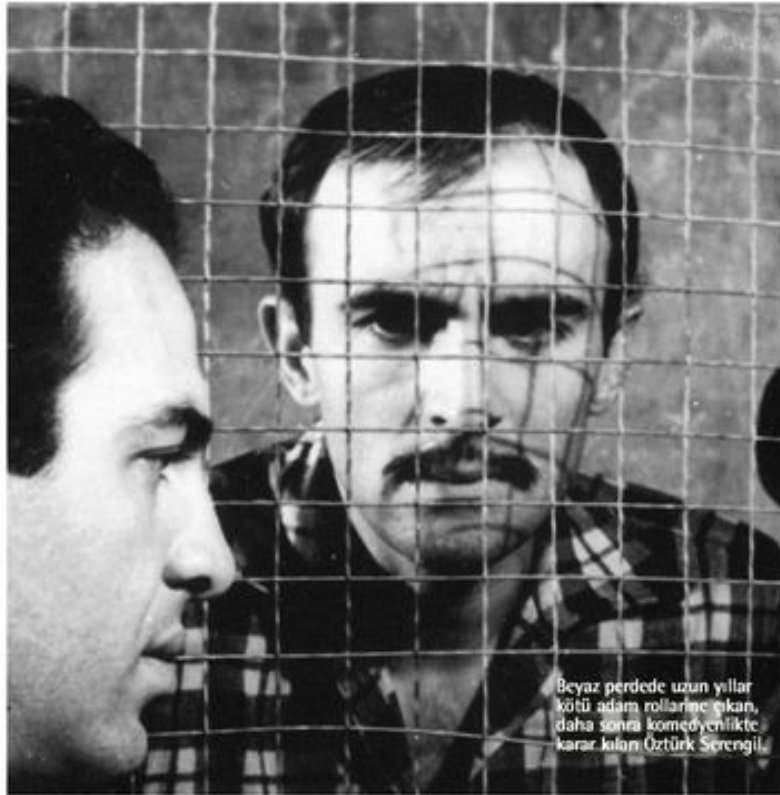

Kenan Pars

birikimleri bulunmadığından bir çoğu Darülaceze benzeri bakımevlerinde ömürlerinin son yazlarını sürüyorlar. Sigortalı olamamış Yeşilçam'ın bu emekçileri, karşılıklı hal hatır sormalarımızda, kendilerini, "bu dünyanın sıgıntısı gibi" gördüklerini dile getiriyorlar. Günümüzün ünlüleri "hapşırırsalar" bile haber olurken, onların son yolculuklarında tabutlarının arkasından el sallayanların sayısı üçü beşi geçmiyor.

Güzel yüzler önde!

Dünya sinemasındaki "bebek yüzü" akımının etkisinde kalan Yeşilçam'ın, yakışıklı ve çekici bakışlı erkek oyuncularını öne çıkarması nedeniyle kamera önlerinden uzaklaştırılan, adları unutulmuş oyuncular, bir zamanlar Türk filmlerinin tuzu biberi gibiydi. Gerçekten lezzet katarlardı yapımlara. Bugün karşımıza getirilen sade suya çorba yapımların geçmişteki örneklerden ne denli ayrı ve aykırı konumda olduklarını düşünürseniz, başarısızlığın boyutlarını görebilirsiniz.

Beyaz perdede uzun yıllar
kötü adam rollerine çıkan,
daha sonra komedyenlikte
karar bulan Öztürk Serengil.

Adı büyük yönetmelerin, medyatik adlara küçük roller vererek işe başarısı elde edemediklerini, pes demek durumunda kaldıklarını pek çok kez gördük mi?..

Buna karşılık eğitimsiz bile olsalar, ustaçırak ilişkisi içersinde kameranın iki yanında görev alanların, teknik olanaksızlıklara ve parasal yetersizliklere karşın izleyenlerin beğenisini kazanmaları ancak "özveri" sözcüğü ile açıklanabilir.

Halkın içinden gelerek rollerini onlardan biri gibi yapmak; Ertem Eğilmez, Metin Erksan, Yılmaz Atadeniz gibi yönetmenlerin sözlerinin ışığında rollerini gerçekleştirmek 'aynadan yansıma' gibidir.

Siirt'den İstanbul'a gelip, 'kötülüğün simgesi' olarak anılan Erol Taş ile yazının başlarında adlarını andığımız "Kabadayı ve Kötü Erkekler", bugün tahtlarını terk etmiş bile olsalar, izleyenlerinin gönüllerindeki yerlerini çoktan almışlardır.

Lütfü Dağtaş

İlkyaz gelince deniz kıyısının tadı başka olur. İlkyaz gelince, Ege'de, deniz kıyısının tadı daha bir başka olur. Genç yaşlı zeytin ağaçlarının, imbat kokulu rüzgâr eşliğinde binbir renk kır çiçeğini denizin mavi sularına sürüklemesi bir dinginliktir, bir yenilenmedir. Ege'nin bu kıyısı Ayvalık ise karşıda Cunda, en tılsımlı haliyle insanı çağırmaya durur. Balıkçıların ağ kokularına, martı sesleri karışır ve Cunda, ziyaretçisini tüm sıcaklığı ile karşılar.

Cunda'da kıyı boyu sıralı restoranlardan birisinin adı, Bay Nihat'dır. Bay Nihat'ın restoranındaki masalardan seçtiğiniz birisine oturduğunuzda bir anda önünüze tabak tabak meze serilir. Cunda, diğer adıyla Alibey Adası bir adaysa, Bay Nihat'ın Restoranı iyi düşünülmüş, yaratıcı ve değişik mezeleriyle ada içinde bir başka ada olur.

Bay Nihat'ın işletmecisinin adı aslında Ahmet Nihat Bekit'dir. Ama İstanbullu da İzmirli de, Ankaralı da onu "Bay Nihat" olarak tanır.

Ege'ye düşkün Ankaralılar ile Ankara'da Ege özlemiyle yaşayan Egelilere müdeler olsun ki, Bay Nihat, Ankara Kavaklıdere'de, Güniz Sokak numara 37'de (Tel. 312.427 63 63) aynı adla bir şube açmıştır.

Güniz Sokağı mekân tutmuş Ayvalıklı lezzet ustasını açılır açılmaz keşfeden bir Ankaralı'nın yazdıkları, Bay Nihat'ın ününü nasıl pekiştirdiğini ortaya koyuyor:

"Bay Nihat Balık Restoranını dostlarımdan öğrendim. Ayvalık Cunda Adası'nın meşhur balık restoranıymış. Ayvalıklı olmaları özellikle denememe de vesile oldu. (...) Girişte sizi vitrinli devasa bir buzdolabı karşılıyor. Restoranın kalbini bu dolap oluşturuyor. Zira bütün lezzetler içinde saklı!"

Bay Nihat'ın kurucusu Ahmet Nihat Bekit, hergün sabahtan işbaşı yapıyor.

Mezeleri çok ünlü

Bay Nihat, deniz ürünleriyle olduğu denli özellikle ot ağırlıklı mezeleriyle de ünlüdür. Mutfağındaki meze çeşitlerine baktığımızda ünlü oluşuna hak verilir.

İşte Bay Nihat lezzetleri zeytinyağlı ot çeşitleri ve soğuk mezeler:

Ot çeşitleri: İzvinya, isparaca, turpotu, hardal, istifno, hindiba, arapsaçı, akkız (Şevket-i bostan), deniz börülcesi, borani, çibez, marasa, ebegümeci, kalkerida, avroneyez, gelincik.

Soğuk mezeler: Fava, patlıcan salata, semi-zotu ezme yoğurtlu, patlıcan ezme yoğurtlu, Antep acılı ezme, haydari, yaprak sarma, çiçek dolması, yera salatası, Cunda içli bakla, Cunda enginar, şakşuka, pancar salata, börülce, Hanya fasulyesi, Cunda domat kuru-su.

Tüm bu meze varsılığının yanı sıra ahtapot, karides, istakoz salatalar, lakerda türleri, balık pastırması, papalina turşu, renga, zlatko, istiridye salatası da deniz soğuk meze türleri olarak Bay Nihat Restoran'da masanıza gelir. Kabuklu soğuk ve sıcak deniz ürünleri listesi de aynı varsılıktadır.

Önce çiğ ikrâm edilen kabuklu deniz ürünleri çeşitlerine bakalım: istiridye, kidonya, bongole, aquades, tarak. Bunun dışında diğer kabuklu ürünler pavurya, portakallı kidonya salatasıdır.

Sıra sıcak kabuklu deniz ürünleri çeşitlerine geldiğinde masadan sanki bir senfoninin tınıları yükselmeye başlar: Viski soslu aquades, hardal soslu bongole, şarap soslu kidonya, portakal soslu istiridye, sülüne ızgara, soslu sülüne. Deniz ürünlerinin bir de fırında lezzet kazandırılmışları vardır ki, adeta parmak yaladır! Tüm bunların ötesinde safran soslu sübye paçadan midye ızgaraya uzanan şefin özel listesi ise başınızı döndürür.

Cunda'nın, henüz tatilci akınına uğramamış ilkyaz dinginliği içersinde, Bay Nihat ile konuşmaya başlıyoruz.

Sevgili Bay Nihat, mutfak lezzeti serüveninizi başından itibaren özetler misiniz?

Öncelikle Cundamıza hoşgeldiniz! Ayvalıklıyım. 1963 yılında Almanya'ya işçi olarak gittim. Orada metal üzerine baskı yapan bir işyerinde çalışmaya başladım. Aradan üç yıla yakın bir zaman geçmişti ki, mesleği ahçılık olan kardeşim Yılmaz Bekit, İstanbul'a gel, lokanta açalım, çağrısında bulundu. 1966 yılının Ağustos ayında, Beyoğlu Bursa So-

Fener balığı kavurma

Hardal otu

Kaşarlı kidonya

Kaşarlı bongole

Şevketibostan (Akkoy)

Midilli karası

Sirkeli kalamar

İslenmiş keçi peyniri

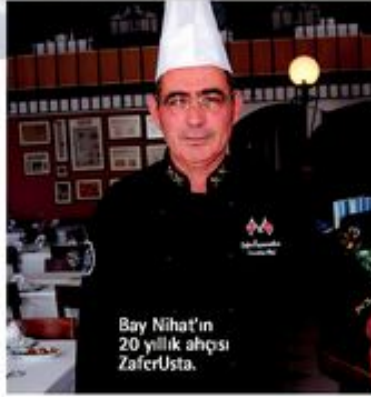
İzvinya

Viski soslu aquadis

kak'ta, Ege Kardeşler Lokantası adını taşıyan işyerimizi açtık. Burası 1970 yılına değin sürdü ama aramızda anlaşmazlık gösterince lokantayı o yıl devretmek durumunda kaldık, ben yeniden Almanya'ya dönerek işçiliğimi sürdürdüm. Büyük oğlum Hakan, 1967 yılında biz İstanbul'dayken doğmuştu. Onu, 1977'de, Almanya'da diğer oğlum Volkan'ın doğumu izleyince ülkeye dönmenin daha iyi olacağını düşündük ve geldik. Geldiğimizin ertesi, 1978'de, yine Bay Nihat

Bay Nihat'ın
20 yıllık aşısı
Zafer Usta.

Dolayısıyla mutfak kültürümüzün sahip olduğu yüksek düzey onların eser. Ben ve oğlum Volkan da işletmeci olarak müşteriye önem vermeyi, temizliği, güler yüzlülüğü önde tutuyoruz.

Kış sezonunda çalışan sayısının on dördün altına düşmediğini anlatıyor Bay Nihat ve "çevremizdeki zeytin bahçelerinden topladığımız ilkbahar otları bitince iç bakla, enginar, filiz, deniz börülcesi, ebegücüne yöneliriz. Cunda'nın kışın da tadı başkadır" diyor.

Girit ezmesi

Hanya fasulyesi

Orkinos lakorda

adıyla bu mekânda bir meyhane açtık. O zamanlar böyle restoranlar yaygın değildi. Cunda'da üç, beş adet meyhane vardı. Özal Hükümeti döneminde bir hareketlilik başladı ve bu hareketliliğe bizler de ayak uydurunca meyhaneler hızla restoranlara dönüştü. O hareketliliği biz yabancı grupların gelmesi olarak yaşıyorduk.

Özellikle mezelerinizle ünlüsünüz. Ege'nin kendine özgü ot çeşitleri sizde bir hayli

fazla. Bunun püf noktası nedir?

Mutfak ustamız, ahçımız Mehmet Güngör Çolak, 1985 yılından bu yana bizimle çalışır. Annesi Midillili, babası Giritli olunca mutfağımızdaki ot zenginliği oluştu. Mehmet Ustamız şimdi, Ankara Kavaklıdere Güniz Sokak'ta yeni açtığımız şubemizde halen Ankaralıları Ege lezzetleriyle buluşturuyor.

Buradaki mutfağımızda görevli Zafer Ustamızla da 20 yılı aşkın süre birlikteliğimiz var.

Bay Nihat olarak restoranınıza ilişkin başkaca ne söylersiniz?

"Rekâbet kabul etmeyiz, çünkü müşterimiz ayrı!"

Evet, Cunda ilkyazları bir başka güzel. Ayvalık Körfezi'nin durgun mavi suyunda, ardı sıra gümüşü kaktamlarını bırakarak giden balıkçı kayığının az önce getirdiği balıklar, Bay Nihat'ın mutfağında usta ellere çoktan teslim oldular bile...

Ege Servis

Borusan Otomotiv
Yetkili Servisi

Shear
Driving Pleasure

EGE SERVİS İLE SATIŞ SONRASI KEYFİNE DEVAM.

Keyif güvendir, deneyimdir, kalitedir, samimiyettir. Diğerleri herşeyin sözünü verirken, biz bir tek şey için söz veriyoruz. Bizi 35 yılı aşkın süredir sizinle 'dost' kılan şey bu; keyif... Bu BMW'nin hikayesi. Bu keyfin hikayesi. Bu Ege Servis'in hikayesi. BMW servis, parça ve aksesuar, sigorta hizmetleri, Ege Servis'te işinde uzman bir ekip tarafından BMW garantisi ve standartları kapsamında uygulanmaktadır.

SİZ KEYFİNİZE BAKIN, BİZ BMW'NİZE...

Ege Servis

Ankara Asfaltı No:26 Bornova - İzmir
0232 461 17 65

Yıllara meydan okuyorlar

Dr. Yasemin Fatih Amato

Geçen ay Oscar Ödülleri yeni sahiplerini buldu, hatırlayacaksınız! En İyi Erkek Oyuncu Ödülüne aday gösterilenler arasında çoğunluk 50 yaş sınırını aşmış aktörlerden oluşuyordu, ama hiçte öyle görünmedikleri konusunda hepimiz hem fikiriz sanırım. Jeff Bridges, Morgan Freeman, George Clooney, Colin Firth...

Zaman sanki bu beyler için ilerlemiyor, onları etkilemiyor gibi. Nasıl mı? Gelin bu aktörlerin sırlarına beraber bir göz atalım...

Erkek cildi

Erkeklerin her gün tıraş olmaları, bir bakıma ciltlerindeki ölü deri tabakasının temizlenmesini sağlar. Hücre oluşumu ve cildin yenilenmesini canlandırır. Ancak yüzlerinin üst kısmındaki deri tabakası soyulmadığı için 30'lu yaşlarla sertleşerek matlaşır ve homojen olmayan bir hal alır. Bu nedenle yüzün tıraş olmayan bölgelerine (alın, göz kenarları ve yanak üstü) peeling uygulaması yaptırmak, cildi koruyarak canlandırır. Bu konuyu sakın atlamayın!

On dakikada on yaş

Seneler boyunca yüz kaslarımız ile sayısız mimikler yaparız. Bu mimikler sonucunda yüzümüzde ince/kalın hareket çizgileri meydana gelir. Bunlar genellikle alında, kaşların arasında ve göz kenarlarında ortaya çıkarlar ve kişiye yorgun, bitap bir hava verirler. Botox, mimikleri ölümlü bir şekilde kısıtlar. Böylece hem görünümü düzeltir hem de çizgilerin derinleşmesini önler. Botox özellikle alın ve göz çevresindeki çizgilerde çok etkilidir. Düzenli olarak botox yaptırılırsa, kırışıklıklar gerçekten azalır ve botox ihtiyacı seyrekleşir.

Dolgular ise, esas olarak, çöküntüye uğrayan, büzülen, cilt altı boşalan yerleri dolgunlaştırmak için kullanılır. Örneğin çöken elmacık kemikleri, yanaklar, burundan dudaklara, dudaklardan çeneye doğru uzanan çöküntü çizgileri, çenedeki deformasyon ve büzülen dudaklar dolguyla düzeltilir. Dolguların en güzel tarafı uzun süre dayanıklı olmasıdır. Küçük rötüşlerle en az iki yıl etkisi devam eder. Özellikle yanaklarda ve dudaklarda harika sonuçlar yaratırlar.

Gençleştirilen besinler

Erkek dediğimiz zaman aklımıza hemen testosteron gelir, öyle değil mi? Erkeği erkek yapan hormonun adıdır testosteron... Orta yaşlarla beraber hormonal değişim geçiren sadece bayanlar olmuyor tabii. Erkeklerde yaşlanırken testosteron seviyeleri düşüyor, yüzleri kırışıyor, yaşadıkları zorluklar vücutlarındaki değişimlere yansıyor. Testosteron seviyelerini arttırmak için çinko ve B vitamini zengini bazı besinleri tüketmek işe yarayabilir. Örneğin;

İstiridye

Yüksek çinko seviyeleri sebebiyle testosteron hormonunu arttırdığı biliniyor. Çok sıklıkla afrodizyak olarak ta isimlendirilir. Çinko zengini istiridye gibi besinler testosteron hormonunun yanı sıra sperm sayısını da arttırabilirler.

Avokado

Folik asit ve B6 Vitamini zengini olan avokado erkeklerde hormon üretimine yardımcı olabilir. Folik asit ise yüksek metabolizma hızını sabitlemeyi destekleyebilir.

Sebzeler

Yapılan araştırmalarda brokoli, Brüksel lahanası, karnabahar ve lahanası gibi sebzelerin doğal olarak muhteva ettikleri Indole-3-Carbinol adında bir kimyasal ile östrojen seviyelerini indirebileceği dolayısıyla da testosteronun yükselebileceği saptanmıştır.

Yumurta

Yumurta B5 ve B6 vitamini zengini olduğundan vücutta hem stres hem de hormon seviyelerini dengelemeye yardımcı olabilir. Amino asit profili yönünden de tam bir hazine olan yumurta kas ve doku tamerinde öncü bir besindir.

Kırmızı ve Beyaz Et

Kırmızı ve beyaz etler çinko yönünden zengin olduklarından halkımızın günlük ihtiyacını karşılamada aslan payını elinde tutuyorlar. Dana, kuzu etleri gibi tavuk, ördek ve hindi yüksek çinko muhteva ettikleri için testosteron seviyelerini yükseltebilir.

Erkek göbekli mi olur?

Fazlalık vücut yağını göbeğinizde taşımanız testosteron seviyesini düşürürken vücudunuzda östrojen seviyesini arttıracaktır. Hani sürekli "erkek adam göbekli olur!" diyenlerimiz var ya, çok yanılıyorlar... hormonal açıdan bakıldığında!

Kilo vermeye çalışırken lütfen bu işlemi ağırdan kontrollü yapın, haftada 1 kiloyu geçmemeye çalışın.

Ağır egzersizlere başlayıp kalori alımınızı birden yüzde 15 keserseniz vücudunuz açlık tehlikesi taşıdığını düşünerek testosteron üretimini kesecek ve yağ yakışını yavaşlatacaktır.

Hayatın her cephesinde, yakışıklı, dinç ve genç görünümü, güzel giyinen, bakımlı erkeklerin şansı çok daha yüksektir. İşte, politikada, sosyal yaşamda ve özel hayatında...

Genç ve dinamik görünerek, geçen zamana boyun eğmeden şarap gibi yıllanan erkeklerin hem iş hayatında başarıyı artırıyor hem de çekicilik kazanıyorlar.

Genç kalmak, yaşam dolu olmak tabii ki kolay değil, ama biraz efor sarf ederek başlanılabileceği de kesin!

Gelecek ay yeni bir konuda buluşmak üzere hoşça kalın...

santes ilca evleri

Ayrıcalıklar sizi bekliyor ...

Çeşme'nin en güzel plajı *Ilıca Plajı*'na 350 mt, *Sheraton Otel*'i ne 1 km mesafede yer alan, *'Şantiye Evleri'* ile komşu, 620 m2'lik son parsellerde inşa edilecek **Santes ılıca evleri** İzmir'in seçkin ailelerinin yaşadığı ayrıcalığı sizlerle paylaşmayı bekliyor.

Bilgi için: 0 232 4415152

www.santes.com

Ayşegül Kesirli

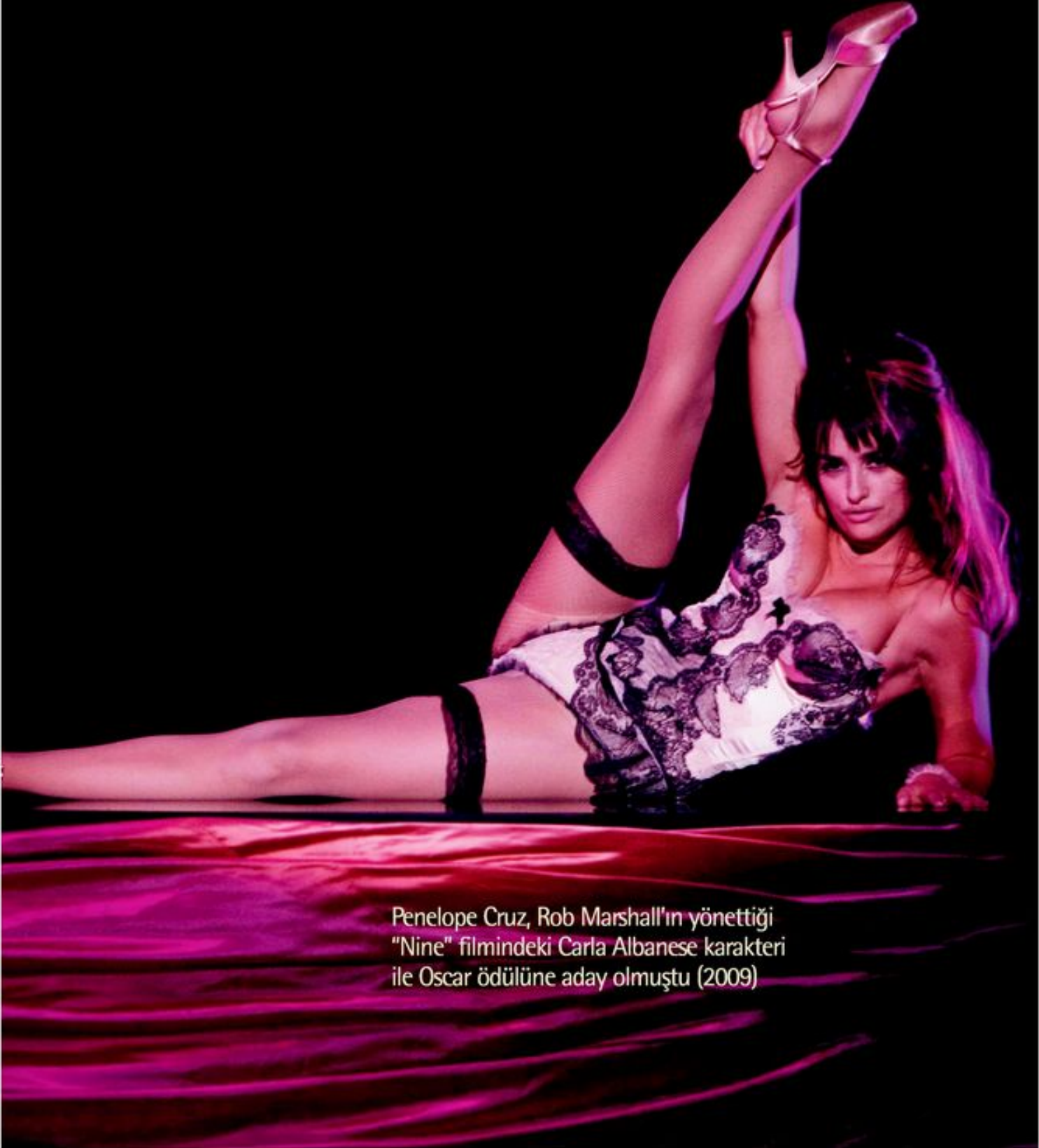
Ünü ülkesinin sınırlarından çıkıp, neredeyse tüm dünyaya yayılan İspanyol aktris Penelope Cruz Sanchez 28 Nisan 1974'te Madrid'de doğdu. İlk ismi Joan Manuel Serrat'nın bir şarkısından esinlenerek konulan Penelope Cruz, Madrid'e beş kilometre uzaklıkta bir banliyöde perakendeci babası, kuaför annesi ve her ikisine de ablalık yaptığı bir erkek ve kız kardeşi ile birlikte yaşamaktaydı. Performatif sanatlara olan doğuştan yeteneği sayesinde daha dört yaşındayken reklam filmlerinde rol almaya başlayan Cruz, kamera ile bu kadar erken yaşta tanıştıktan sonra bir daha da ondan kopamadı.

İspanyol Devlet Konservatuari'nda dokuz yıl boyunca dans eğitimi alan güzel yıldız, üç yıl boyunca da Angela Garrido ile bale Raul Caballero ile de caz dansları üzerine çalıştı. On beş yaşındayken eğitimini yarıda bırakıp, bir mankenlik ajansının seçmelerine giren Cruz, modellik yapmaya başladı. Madrid'de tiyatro kurslarına katılan Penelope, bir yandan da müzik videolarında boy gösteriyordu.

On altısına girdiğinde Tele 5 kanalında çocuk programları sunmaya başlayan Cruz, hayatının ilk krizini de bu noktada yaşadı. Aşırı yorgunluk sebebiyle hastaneye kaldırılan ve uzun bir süre meslek hayatından uzak kalan Penelope Cruz, bu dönemin ardından film kariyerine odaklandı.

Penelope Cruz

Penelope Cruz, Rob Marshall'ın yönettiği
"Nine" filmindeki Carla Albanese karakteri
ile Oscar ödülüne aday olmuştu (2009)

1991 yılında ilk defa Rafael Alcazar yönetmenliğindeki "The Greek Labyrinth"(1991)te ortadan kaybolan bir dansçıya obsesif bir tutkuyla bağlanan gizemli bir kadını canlandırdı. Daha sonra "Framed"(1992) isimli bir gerilim filminde rol alan Cruz, henüz on sekiz yaşındayken sinema kariyerine başarılı bir başlangıç yapmıştı.

Fernando Trueba yönetmenliğindeki "Belle Epoque"(1992)da, Luz adındaki bir genç kızı canlandıran Penelope, bu rol ile adını ülke çapına duyurdu. İspanya'da büyük bir başarı elde ettikten sonra ününü ülke dışına da duyuran film, En İyi Yabancı Film dalında Oscar ödülüne layık görüldü. Bu başarının ardından yönetmenliğini Bigas Luna'nın yaptığı "Jamon, Jamon"(1992) isimli komedi filminde küçük bir kasabada genelev işleten annesinin yanında yaşayan bir kız rolüne bürünen Cruz, bu filmdeki performansı ile İspanya'nın en prestijli sinema ödüllerinden biri olan Goya'ya aday gösterildi. Cruz, bu rolü ile ödül alamasa da hi Venedik Film Festivali'nde Gümüş Aslan'ın sahibi olan film, güzel aktrise de apayrı bir saygınlık kazandırdı.

Bundan sonraki altı yılı oyuncuların birbirleriyle kıran kırana rekabet ettikleri Avrupa sinema endüstrisinin içinde geçen Penelope Cruz, öncelikle "For Love, Only For Love"(1993) isimli bir İtalyan prodüksiyonunda rol aldı. En az bir önceki çalışması kadar enteresan bir ya-

"Broken Embraces - Kırık Kucaklaşmalar"ın Magdalena'sı Penelope Cruz, filmin yönetmeni Pedro Almodóvar ile...

pım olan "The Rebel"(1993)de 16 yaşında okulu terk etmiş bir yeniyetmeyi canlandırdıktan sonra Fernando Colomo yönetmenliğindeki "Allegre Ma Non Troppo"(1994) isimli filmde eşcinsel bir erkeğe aşık olan genç bir kadın rolüne büründü. Fonksiyonunu yitirmiş ilişkilerin konu edildiği "It's All Lies"(1994) adlı komedide oldukça başarılı bir performans sergileyen Cruz, bu rolüyle Peníscola Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu ödülüne sahip oldu. 1974 yılının Madrid'inde geçen bir öyküde Franco rejimine karşı çalışmalar yürüten bir toplulukla ilişkisinden dolayı on yıl hapis yatmış bir kadını canlandırdığı "Entre Rojas"(1995), Penelope Cruz'un ufuklarını genişleten ve onu sinemanın entelektüel camiasına takdim eden film oldu. Fernando Colomo yönetmenliğindeki başka bir yapım olan "The Butterfly Effect"(1995)deki kısa rolünün ardından "It's All Lies"da birlikte çalıştığı yönetmen Alvaro Armero'nın farklı nesilden üç kadının İspanyol toplumunu yorumlayışını anlattığı "Brujas"(1996) adlı çalışmasında yer aldı.

Bu çalışmaların ardından daha kaliteli yapımlarda rol almaya başlayan Cruz'un

kariyeri için Fernando De Rojas'ın klasik romanından uyarlanan "La Celestina"(1996) bir ilk oldu. Madrid gece hayatının gözler önüne serildiği "Not Love, Just Frenzy"(1996)yi, Penelope'nin Beatles hayranı bir genç kızı canlandırdığı "Love Can Seriously Damage Your Health"(1996) izledi. 1997 yılında "A Corner Of Paradise" isimli bir Danimarka yapımında rol alan Cruz, aynı yıl büyük çıkışını Alejandro Amenabar yönetmenliğindeki "Open Your Eyes" ile yaptı. Eduardo Noriega isimli karakterin gerçek aşkı bulduğunu sandığı anda zaman ve mekan kavramını yitirip, düş ve gerçekliği birbirine karıştırdığı film, Penelope Cruz'un gelecekteki kariyerini etkileyen yegane yapımlardan biriydi. Ertesi yıl Moliere adaptasyonu "Don Juan"(1998) dahil beş farklı filmde rol alan güzel yıldız, aynı yıl ilk İngilizce filmi olan "Twice Upon A Yesterday"(1998)de de sinema kariyerini başka bir boyuta taşıdı.

Penelope Cruz'u dünya çapında bir aktris yapan yapım ise Pedro Almodóvar yönetmenliğindeki "All About My Mother"(1999) oldu. Filmde, kendisine sığınacak bir yer arayan hamile bir rahibeyi canlandıran Penelope Cruz, bu rol ile

bütün dikkatleri üzerine çekti. "Women On The Verge Of A Nervous Breakdown"(1988)den beri Oscar'a aday gösterilmemiş olan Pedro Almodovar'ın, bu film ile En İyi Yabancı Film dalında ödülün sahibi olması Penelope'nin adının da sinema camiasında saygıyla anılmasını sağladı. Uzun zamandır İspanya'nın en kaliteli yönetmenleriyle çalışmakta olan Cruz, bu başarının ardından Bigas Luna liderliğindeki "Volaverunt"(1999)da rol aldıktan sonra 2000 yılında ilk defa bir Amerikan filmde başrol oynadı. "Woman On Top"(2000) adlı yapımda muhteşem güzelliği ve aşçılığı sayesinde erkeklerin bütün ilgisini üzerine çektiği halde, aşırı duygusallığı yüzünden kocası tarafından aldatılan Brezilyalı bir kadını canlandırdı. Bu rol ile Hollywood'un önde gelen film yapımcılarının dikkatini çeken Cruz, Billy Bob Thornton yönetmenliğindeki "All The Pretty Horses"(2000)da Matt Damon ile başrolleri paylaştı. Bu filmin çekimleri sırasında adı Matt Damon ile aşk dedikodularına karışan Cruz, böylelikle ilk Hollywood dedikodusuna da imza attı.

Johnny Depp ile başrolleri paylaştığı "Blow"(2001) ile Amerika'daki başarısını herkese kanıtlayan Penelope Cruz, John Hurt ve Nicholas Cage gibi Hollywood'un büyük yıldızları ile aynı kadroda yer aldığı "Captain Corelli's Mandolin"(2001) sayesinde bu camiadaki yerini sağlamlaştırdı.

Deniz aşırı başarısının ardından kendine güveni iyice artan güzel aktris, "No News From God"(2001) adlı film projesi için ülkesinin yolunu tuttu. Aynı yıl Amerika'ya geri dönen yıldız, kariyerindeki en önemli filmlerden biri olan "Vanilla Sky"(2001)da yer aldı. Alejandro Amenabar yönetmenliğindeki "Open Your Eyes"ın Amerikan versiyonu olan filmde, yine aynı karakteri canlandıran Cruz, bu yapımla hem milyon dolarlık aktrisler listesine adını yazdırdı hem de Tom Cruise ile Nicole Kidman-Tom Cruise çiftinin ayrılmasına neden olacak kadar fırtınalı bir aşka imza attı. Tom Cruise ile 2004 yılına dek beraber olan Cruz, bu süre içinde dedikodu sütunlarında hep erkek hırslısı olarak adlandırılmaya ve belki de sadece bu nedenle Amerika'daki projelerini minimumda tutmaya başladı. Billy Bob Thornton ile birlikte rol aldığı "Walking Up In Reno"(2002) ve ünlü müzisyen Bob Dylan'ın kaleminden çıkma "Mas-

ked And Anonymous"(2003)ın ardından Cruz, kendisini bir Fransız projesinin içinde buldu. Senaryosunu Luc Besson'un yazdığı "Fanfan La Tulipe"(2003) Penelope Cruz'u tam da Amerikan projeleri arasında sıkışmışken farklı bir coğrafyanın sınırlarına götürdü ve nefes almasını sağladı.

Halle Berry'nin başrolünü oynadığı gerilim filmi "Gothika"(2003), Penelope Cruz'un bir sonraki Amerika çalışması oldu. Ertesi yıl Chazz Palminteri yönetmenliğindeki "Noel"(2004)te Susan Sarandon ile başrolleri paylaşan Cruz, "Head In The Clouds"(2004) ve "Sahara"(2005) gibi Amerikan yapımlarında bir süre vakit öldürdü. Bu zaman içerisinde "Sahara" filmde beraber rol aldığı Matthew McConaughey ile de çok konuşulan bir beraberlik yaşadı.

Kısa bir süre sonra "Bandidas"(2006) isimli westernde karşımıza çıkan Penelope Cruz, Pedro Almodovar'ın bol ödüllü filmi "Dönüş"(2006)te ilk kez Oscar Ödülü'ne aday gösterildi. Cruz'un şansı "Dönüş" ile pek yolunda gitmese de usta sinemacı Woody Allen yönetmenliğindeki "Vicky Cristina Barcelona"(2008) filmde canlandırdığı uçarı Maria Elena rolüyle En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu daldında Oscar heykelciğinin sahibi oldu. "Vicky Cristina Barcelona" Penelope Cruz'a Oscar Ödülü'nün yanı sıra yakışıklı oyuncu Javier Bardem ile halen devam etmekte olan ilişkisinin de kapılarını açtı.

Penelope Cruz, son olarak karşımıza Pedro Almodovar'ın yeni filmi "Kırık Kucaklaşmalar" (2009) ile çıkıyor ve ne kadar başarılı bir oyuncu olduğunu bir kez daha kanıtıyor.

MODADA PUDRA AKIMI

Geçtiğimiz yıl modasına damga vuran pudra ve naturel renkler, 2010 yazında da zirvede olacak. Geçen sezon elbiselerden ayakkabılara, ceketlerden pantolonlara, çantalarından takılara kadar her tarafımızı saran pudra renkleri, ilkbahar ve yazın da hayatımızda olacak. Geçen yıl gardrobunuza pudra renkli parçalar aldıysanız, bu yıl onları daha da çeşitlendirebilir, farklı kombinasyonlar yaratabilirsiniz. Ancak sezonun yeni pudra modellerinin de aklınızı başınızdan alacağını şimdi söyleyelim.

Hemen hemen çoğu tasarımcı 2010 yılı modellerinde naturel renklere yer ve-

rirken, pudra rengini bir çok farklı markada bulabilmeniz mümkün. Hazır giyim markaları arasında en çok rağbet gören Mango, Zara gibi dünyaca ünlü markalar da pudra rengini koleksiyonlarında oldukça sık kullanmış.

Sezonun moda rengi pudra, sadece giyim, konfeksiyon ve takılarda değil, ayaklarımızda da etkisini gösteriyor. Gerek topuklu şık gece ayakkabıları, gerekse günlük ayakkabılar, pudra renginin tonlarında mağazalardaki yerini aldı. Yazın sıcak günlerinde pudra rengi etekler, elbiseler, rahat pantolon ve takımlarla günler çok daha rahat geçecek gibi görünüyor. Her tene yakışan pudra rengine siz de gardrobunuzda mutlaka yer açın.

Calvin Klein

Roberto Cavalli

Etro

Moschino

Salvatore Ferragamo

Enrico Coveri

Salvatore Ferragamo

M.Önur Arseven

YENİ AUDİ A8

Kullandığı ileri teknoloji ile yeni Audi A8, dinamik sürüş keyfi, tasarım, işçilikte kusursuzluk ve verimliliğin mükemmel sentezini sunuyor. Önümüzdeki tarihlerde pazara sunulacak olan önden çekişli A8 3.0 TDI, kilometrede sadece 159 gram CO₂ salınımı gerçekleştiriyor ve 100 km'de 6.0 litrelik yakıt tüketimiyle lüks segmentte en düşük tüketim oranına sahip.

2010 Mayıs ayında Türkiye'de satışa sunulacak olan yeni lüks sedan, teknik bir sanat eseri. Alüminyum - Audi Uzak Kafesi (ASF) yapısına sahip olan zarif ve güçlü gövdesi, muadil bir çelik yapıdan yüzde 40 daha hafif. Yeni, ferah tasarımı ve en küçük ayrıntının düşünüldüğü iç mekan, kendinden taviz vermeyen yüksek kaliteli işçiliği ile büyüleyici. Yeni, heyecan dolu ortam aydınlatmasından arkadaki lüks, elektrikli ayarlanabilir koltuklara varıncaya kadar aracın sunduğu konfor birinci sınıf.

Audi A8, yeni bir zekâ düzeyini, işlevselliği ile birleştiriyor. Multimedya arayüzü (MMI) öncü nitelikli bir yeniliği içeriyor: İsteğe bağlı sunulan navigasyon sistemiyle birlikte touchpad (Dokunmatik fare) mevcut. Dokunmatik MMI, sürücünün pek çok işlevi sezgisel olarak kontrol etmesine imkan veriyor; örneğin, varış noktası, pad üzerinde harfler takip edilip seçilerek girilebiliyor.

MMI navigasyon plus, sürüş sırasında güzergâhın ön takibini yaparken, otomatik şanzıman, farlar ve start-stop sistemi için kontrol birimlerine veri temin ediyor. Geliştirilmiş zekâları, bu sistemlerin karmaşık senaryoları kavramalarına

ve ileriye yönelik kararlar vererek sürücüye yardımcı olmalarına olanak veriyor. Yeni teknolojiler arasında, yayaalarm gösterildiği gece görüş desteği ve Audi ön algılı güvenlik sistemiyle birlikte hız sınırı göstergesi yer alıyor.

Yeni A8'deki bir başka son teknoloji ürünü de aydınlatma işlevlerinin tamamı için ışık yayan diyotları kullanan tam LED farlar. Bu farlar, gün ışığında dahi lüks sedanın görünümünün kolayca ayrışmasını sağlıyor. Söz konusu farlarda kullanılan devrimsel nitelikteki optik unsurlar, günümüzde yaygın olarak kullanılan tüp formulu far modüllerinden ayrılarak farklı bir tercihe yöneldiği anlamına geliyor. Tam LED farlar, aydınlatma teknolojisi yeni bir sayfanın açıldığını müjdeliyor.

Yeni A8 372 hp 4.2 FSI ve 350 hp 4.2 TDI olarak 2 ayrı motor seçeneği ile başlangıç yapıyor. Bu motorları, 250 hp güç üreten 3.0 TDI takip edecek. Motorların tamamı artırılmış güç ve torka sahipler; buna karşın, geri kazanım sistemi ve yenilikçi termal yönetim sistemi gibi akıllı ve verimli teknolojiler sayesinde yakıt tüketimleri yüzde 13 ila yüzde 22 kadar gerilemiştir. 3.0 TDI motor seçeneğinin ikinci bir versiyonu ise sonraki tarihlerde gelecek. Önden çekişli bu

model 204 hp'lik güç sağlıyor ve 100 km'de sadece 6.0 litre yakıt tüketiyor. Bu da km başına 159 gram'lık CO₂ emisyon oranına karşılık geliyor ki söz konusu değere şimdiye kadar bu segmentte henüz ulaşamamıştır.

Yeni tiptronic: Daha fazla konfor ve verimlilik için sekiz hız

Son derece kullanışlı 8 ileri tiptronic, bir yandan genel itibarıyla geniş bir güç dağılım aralığı gerçekleştirirken diğer yandan da sekiz vites kademesini çok verimli bir şekilde derecelendiriyor. Kontrol sistemi tamamen elektronik olup, şık bir vites kolu ve direksiyon simidi üzerinde bulunan düğmeler ile çalıştırılıyor. quattro sürekli dört tekerlekten çekiş sisteminin belirgin bir sportif özelliği bulunuyor: İstek üzerine spor diferansiyel, kuvvetleri arka tekerlekler arasında dinamik bir şekilde dağıtıyor.

Yeni A8, şasi bakımından da pazardaki en sportif lüks sedan olduğunu kanıtıyor. Aks yükleri dengeli dağıtılıyor ve bütün tekerlek kontrol kolları alüminyumdan yapılmış. Uyarlanabilir amortisörle birlikte uyarlanabilir havalı süspansiyon mevcut ve yine standart bir donanım olan Audi Drive Select araç dinamikleri sisteminin bir parçasını oluşturuyor. İsteğe bağlı olarak sunulan dinamik direksiyon da tamamlayıcı bir öğe olarak bulunuyor.

Multimedya alanında da Audi pek çok cazip modül sunuyor. Bu modüller arasında, 1,400 watt'ın üzerinde bir güç çıkışına sahip ve 19 hoparlörden oluşan Bang & Olufsen ses sistemi ve son teknoloji ürünü çevrim içi (online) hizmetler sayılabilir. Tüm yönlerden yeni standartların belirleyicisi olan yeni Audi A8, dinamik özellikler, kullanışlılık, konfor, prestij ve akıllı sistemler konularında daha da ileriye gitmiştir.

BMW YENİ 5 SERİSİ

Yeni 5 Serisinde çok sayıda benzinli ve dizel motor görev yapacak. Avrupa versiyonlarındaki ilk dizel seçenek 520d modeli 184 hp güce, 380Nm torka sahip. BMW 520d'nin ortalama 5.0 lt. yakıt tüketeceği bildiriliyor.

Bir diğer dizel seçenek 525d, 3.0 litrelik 6 silindireli motora sahip. 204 hp güc ve 450Nm tork üreten motor, otomobili 7.2 saniyede 0'dan 100 km/s hıza taşıyor. Yeni 525d'nin maksimum hızı 236 km/s, ortalama yakıt tüketimi ise 6.2 lt. İkinci dizel seçenek olan 530d'de 245 hp güc ve 540Nm tork üreten 3.0 litrelik dizel motor görev yapıyor. 0-100 km/s hızlanması 6.3 saniye olan bu model, 100 km'de ortalama 6.3 lt. yakıt tüketiyor.

Benzinli motorların en güçsüz olanı 523i. 204 hp güc ve 270Nm tork üreten bu motor, 3.0 litre silindir hacmine ve sıralı 6 silindire sahip. 7.9 saniyede 0'dan 100 km/s hıza ulaşan yeni 523i'nin yakıt tüketimi ise 7.6 lt. Bir diğer benzinli seçenek ise 528i... 258 hp güc ve 310Nm tork üreten sıralı 6 silindireli motoru bulunan bu model, 6.6 saniyede 0'dan 100 km/s hıza çıkıp, ortalama 7.8 lt. yakıt tüketiyor.

YENİ MAZDA MX-5

"Dünyanın en fazla satılan iki kişilik otomobili" MZR 2.0 litre motor ile satılan yeni Mazda MX-5, 6700 d/d'de 160 HP güce ve 5000 d/d'de 188 Nm torka sahip. Altı ileri otomatik şanzımanla birlikte kullanılan Activematic (DAM) fonksiyonu sayesinde düz vites moduna geçmeden direksiyon üzerinden manuel vites değişimi yapılabiliyor.

Standart donanımından bazı özellikler şunlar: Devre dışı bırakma fonksiyonuna sahip DSC, patinaj kontrol sistemi (TCS), xenon farlar, alaşım jantlar, alaşım pedallar ve ayak dayama,

ma, rüzgar kesici, ısıtılabilir arka cam, uzaktan merkezi kilitleme, yedi hoparlörlü Bose müzik sistemi, klima kontrol düğmeleri, beş kademeli koltuk ısıtıcısı, deri direksiyon simidi ve vites kolu ile yeni hız kontrol sistemi.

CİTROEN'İN ELEKTRİKLİSİ

C-ZERO, 3000 devir/dakika ve 6000 devir/dakika arasında 47 kW (64 bg) üreten sabit miktarda senkron bir motora sahip. En yüksek tork 0 ile 2000 devir/dakika arasında 180 Nm. Motor, 88 tane 50 Ah hücreden oluşan 330 voltluk lityum iyon pilden besleniyor (araca 16 kW/saat enerji sağlayabiliyor).

Bütün sistem gücü arka tekerleklerle aktaran tek vitesli bir redüksiyon dişlisiyle beraber çalışıyor. 0'dan 100 km/s'ye 15 saniyede çıkabilen otomobil yaklaşık 130 km/s'lik bir menzile ulaşacağı tahmin ediliyor.

Otomobilin pilini 220 Voltluk bir ev prizinden tamamen şarj etmek yaklaşık 6 saat sürüyor, diğer yandan 400 Voltluk bir harici istasyonla ise, 30 dakikada %80 şarj etmek mümkün. Citroen sessiz motor çalıştırıldığı zaman, sürücüye haber veren bir bipleyici takmış. Normal yakıt göstergesinin yerine benzer bir pil şarj göstergesi konmuş. Diğer özellikler arasında ABS, elektrikli camlar, klima, ESP ve altı hava yastığı bulunuyor.

200 HP'LİK ALFA GÜCÜ

3.0 litrelik benzinli motorlara denk gelecek bir performans sergilemeyi başaran 1.75 litrelik silindireli hacimli turbo beslemeli benzinli motor, değişken supap zamanlaması gibi yeni nesil teknolojileriyle dikkat çekiyor. Alfa 159'un çık kaputu altında yer alan 16 supaplı motor, ürettiği 200 HP güc ve 320 Nm'lik maksimum tork ile dikkat çekiyor. 6 ileri manuel şanzıman ile kombine edilen sedan karoserli Alfa 159 1.8 TBI, 235 km/s'lik maksimum hıza erişebiliyor. Statik konumdan 100 km/s'ye 7.7 sn'de çıkan Alfa Romeo 159 1.8 TBI, 100 km'de ortalama 8.1 litrelik yakıt tüketim değeriyle de dikkat çekiyor.

HYUNDAİ ix35 YOLLARDA

Hyundai'nin SUV-C segmentindeki Tucson modelinin yerine geçen ix35, ilk etapta 2.0 litre hacmindeki 184 PS'lik dizel motorla, iki farklı donanım paketi seçeneği ve 81 bin TL'den başlayan anahtar teslim fiyatlarla yollara çıktı.

Hyundai ix35, ilk etapta Euro-5 emisyon kurallarına uyumlu olan 184 PS gücündeki R Serisi 2.0 litre dizel motor ve 6 ileri Shiftronic şanzımanla satılıyor.

Hyundai'nin R Serisi dizel motorları 150 kişilik bir ekiple ve yaklaşık 220 milyon dolarlık yatırımla toplam 42 aylık bir süreçte geliştirildi ve motorların dayanıklılığı, performansları, emisyonları, soğutma, yağlama ve titreşimleri 50'den fazla prototip motorla hem ayrı ayrı hem de çeşitli araçlar üstünde test edildi. Hyundai ix35'te 8 farklı dış ve iki farklı iç renk seçeneği sunuluyor. Hyundai ix35 Style, tanıtıma özel olarak 81 bin liralık anahtar teslim fiyatıyla, Style Plus paketi ise 88 bin liralık anahtar teslim fiyatıyla satılıyor.

Ultra taşınır dizüstü

Dell Precision M6500 çift çekirdekli mobil iş istasyonu gelişmiş mobilite ve ortak çalışılabilirlik özelliği sunuyor. Dell'in stil yansıtan, ultra ince "güzel" Latitude 13, BT bütçelerine uygun bir şekilde günlük üretkenliği ve işe yönelik çok yönlülük özelliklerini sunuyor. Uzaktan yönetilebilir, isteğe bağlı entegre Web kamerası/mikrofon ve hareket halindeyken bağlantı gibi özellikler kullanıcıların sürekli tam kapasite ile çalışmalarına olanak sağlıyor.

Dikey park ve şarj aynı anda

Kentlerimizin pek çoğunda sınırlı olan park yerleri, şehir yaşamı için çok ciddi sorun haline gelmektedir. Yeni geliştirilen Dikey Park sisteminde araçlar dikey konumda durdukları için yerden büyük tasarruf sağlanmaktadır. Özellikle araçların altlarındaki güneş panelleri sayesinde araçlar dik konuma geldiklerinde güneş panellerinden elde ettikleri enerji ile de, elektrikli araçların şarj edilmesi mümkün görünüyor.

Tasarım teknoloji ile buluştu

Samsung'un yeni kamerası SMX-C20'de tasarım ve teknoloji bir arada. Şıklığı ve parlak renkleri ile bir tasarım harikası olan yeni Samsung SMX-C20, teknik özellikleri ile de göz dolduruyor. Yeni Samsung SMX-C20'yi bir bilgisayara bağladığınız zaman otomatik olarak çalışmaya başlayan Intelli-Studio 2.0 özelliği sayesinde videolarınızı anında görüntüleyip düzenleyebilirsiniz. One Touch Sharing özelliği ile de videolarınızı anında internete yükleyebilirsiniz. Bu özelliği kullanarak videolarınızı anında internete aktarabilirsiniz. Kamerasının üzerinde yer alan bir düğme sayesinde videonuzu anında internete aktarabilirsiniz.

iPhone Pro

1024x768, 64GB

Gelmeden satılıyor

ABD'de piyasaya çıktığı günden itibaren yoğun ilgi gören iPad, Türkiye'de henüz piyasaya sürülmemişken, internetteki satış sitelerinden alıcı buluyor. ABD'de teknoloji tutkunlarının yoğun ilgi gösterdiği ürün, iç piyasada görüldüğü talep nedeniyle henüz diğer ülkelerde satışa sunulmadı. Bunun üzerine, Wifi veya 3G mobil telefon ağı aracılığıyla internet erişimi sağlayabilen, elektronik postaları gönderme ve okuma, fotoğraf ve video izleyebilme, ayrıca video oyun oynayabilme imkanı tanıyan iPad ile tanışmak isteyen teknoloji meraklıları ise farklı yollar aramaya başladı. Türkiye'de de merakla beklenen yeni ürüne bir an önce sahip olmak isteyenler internetteki satış siteleri üzerinden iPad sahibi oluyor. "Tüm dünya ile aynı zamanda elinizde" sloganı internet ortamında pazarlanan ürünün satışı konusunda "tüm illere gönderilebildiği" ve en uygun fiyat" açıklamaları yer alıyor.

Hem havada hem denizde gidiyor

Yeni Zelanda bir yetenekli mekanikçi olan Rudy Heeman tarafından tasarlanan, hovercraft adlı bu araç hem denizde hem de hava uçacak şekilde tasarlanmış saat de ise 70 km hıza ulaşmakta

En kullanışlı elektronik kalem

Logear, dünyada ilk defa normal bir kağıda yazdıklarınızı dijital ortama aktarabilen bir ürün geliştirmiş. Bu ürünü diğerlerinden farklı kılan özel bir tablet ya da yüzeye ihtiyaç duyulmaması. Normal fonksiyonlarına ek olarak bir veri ci içeren ve her türlü mürekkebin kullanılabil diği kalemle yazılırken, kağıda tutturulan alıcı tüm el hareketlerini kaydederek metnin dijital ortama resim ya da metin olarak aktarılabilmesini sağlıyor..

Sony 3D TV'ler, Dünya Kupası için hazır.

En yeni teknolojileri ile hayalleri gerçekleştirerek, insanların hayatına değer katan Sony, şimdi de tüm dünyayı, yarattığı 3D devrimine katılmaya ve 3 boyutlu eğlence deneyiminde 'ilk'leri yaşamaya davet ediyor. İlk Full HD 3D Sony BRAVIA H800 TV modeli Haziran'da piyasaya çıkıyor.

PlayStation®3 (PS3™) için geliştirilen 3D stereoskopik oyun lar, Türkiye'de PlayStation Network Store açıldıktan sonra ücretsiz olarak indirilebilir hale geliyor. Belirli 3D TV'ler ve Blu-ray oynatıcılarla birlikte 3D Blu-ray disk filmler veriliyor. En yenilikçi ve kapsamlı 3D Blu-ray oynatıcı ve Ev Sinema Sistemleri hazır. Sony ve Mars Entertainment Group işbirliği ile sinemaseverler, çok ayrıcalıklı bir 3 boyutlu yolculuğa çıkıyor.

Kıyafetleri giymeden deneyin

New York'taki Bloomingdales dükkanında yeni bir teknoloji test ediliyor. Müşteriler aynanın önüne geçip istedikleri giysinin üzerlerinde nasıl durduğunu görebiliyorlar. Kıyafet denemeyi bir ölçüde hızlandıracak bu uygulama, 3 boyutlu kıyafet görsellerini ayna benzeri bir ekrana yansıtıyor, karşısına geçenler kıyafeti giymiş gibi kendilerini görüntüleyebiliyorlar.

Deniz altında müzik keyfi

Bu System, Apple'ın iPodları için geliştirilmiş harika bir kulaklık kiti. Bu kit sayesinde iPod'unuzu tamamen koruma altına alarak su geçirmez şekilde müzik dinliyorsunuz. Suyun altında 4 metreye kadar koruma sağlayan bu kit, yüzme gözlüklerinizle de kolayca uyum sağlamakta. Apple Store vasıtasıyla da satışa sunulmuş durumda. Teknik özelliklerinden birkaçıya şöyle; Su Geçirmezlik Derinliği: 12 ft./3.7 m Sürücü Tipi/Boyutu: Dynamic/8mm diameter Magnet tipi: Neodymium (NdFeb) Frekans Desteği: 18Hz - 20KHz

Farmville Facebook'a sığmıyor

Facebook'ta yıldızı parlayan ve kısa sürede binlerce insanı kendine bağlayan FarmVille oyunu başka platformlara da taşınıyor. Kullanıcılarını Facebook'a girme zorunluluğundan kurtaran site farmvilleandroid.com, farmvilleiphone.com, farmvilleipad.com ve farmvillesms.com adlı sitelerin isim haklarını satın alarak farmville'i facebook sınırlarından çıkartıyor

Erken seçim zarar getirir görüşü ağır bastı ESIAD anketinden, "Değişen birşey yok" çıktı

ESIAD üyeleri, işsizlik sorununun çözümü konusunda yatırımların gerçekçi biçimde teşvik edilmesini ilk öneri olarak sıraladılar, "yatırımlar; önü açılarak artırılmalı, işsizlik sigortası daha iyi çalıştırılmalı, sanayi stratejisi hazırlanmalı, köy enstitülerinin yeniden açılmasıyla başlayan reform hareketi sürdürülmeli" şeklinde görüş bildirdiler.

ESIAD olarak üyelerimiz arasında 3 ayda bir yaptığımız ankette "Değişen bir şey yok" sonucu çıktı. Son yapılan ve ESIAD YAŞAM'ın 6. sayısında yayımlanan ankette de, "2010 yılı için umutsuzluk" sonucu alınmıştı.

Üyelerimizin, söz konusu ankette; talep yetersizliği, sipariş azlığı, nakit sıkışıklığı, tahsilât zorluğunu ilk sorunlar olarak belirttikleri, bunun yanı sıra işsizliğin de ilk sırada yer alan önemli sorun oluşturduğunu bir kez daha vurguladıkları görüldü.

"Erken seçim ekonomik ve siyasi yaşam açısından zarar getirir!"

Ankette, üyelerin yüzde 69'unun, erken seçimin ekonomik açıdan zarar getireceği görüşünü savundukları, yüzde 31 oranındaki üyenin de erken seçimden yana olduğu sonucunun alındığı görüldü.

Aynı sorunun siyasi açıdan ne sonuç getireceğinde bu kez oy oranının değiştiği belirlendi. Yüzde 44 oranındaki üyemiz "siyasi açıdan zarar getirir" derken, yüzde 38 oranındaki üyemizin ise yarar getirir" görüşünde birleştikleri anlaşıldı.

ANKET YORUMLARI

Necip R. İrde

Çam ormanlarına musallat olan hastalıktan dolayı hızla ve çok geniş alanlar yok oluyor. Bu hastalığa çok acil çözüm üretilmezse tüm Ege ormanlarının yangından beter bir şekilde yok olacağını, bunun kaç sektörü ve geleceğimizi ne kadar olumsuz etkileyebileceğini takdirlerinize sunuyorum.

"Wild Competition", bence çağın problemi haline geldi. "varsa yoksa müşteri memnuniyeti ve bol satış" derken kâr amacı adeta unutuldu. Bu durum yakın aralıklarla ve sık krizleri beraberinde getirecektir.

İzmir'in üç önemli sorunu

ESIAD üyeleri, aynı ankette;

- Ulaşım,
- Toplu taşıma
- Viyadükler konularının İzmir'in sırasıyla üç sorununu oluşturduğunu vurgularken; limanın ayrıca merkezi hükümetle ilgili sorunların da öncelikli olduğu konularında birleştiler.

Ülkenin genel gidişatı

Üyeler, son üç ay dikkâte alındığında, ülkenin genel gidişatına dönük değerlendirmelerini oy oranına göre şöyle yaptılar:

- Yüzde 50 değişen bir şey yok.
- Yüzde 25 iyiye gidiyor.
- Yüzde 25 kötüye gidiyor.

Şirketler son üç aydan memnun değil

Sipariş alma düzeyi, kapasite kullanımı, satışlar yönüyle şirketler ölçeğindeki

Erken seçim yapılmalı mı?

değerlendirme oranı anket sonucu olarak şöyle:

- Yüzde 44 tatmin edici değil,
- Yüzde 31 tatmin edici,
- Yüzde 19 iyi,
- Yüzde 6 kötü.

Üyelerin, iç piyasadan tarımsal ürün sağlamada sıkıntı yaşadıklarını belirttikleri ankette ayrıca kur politikasındaki yanlışlığa dikkat çekildiği, enerji-hammadde fiyatlarının yüksek olduğu vurgusunun yapıldığı da ayrıca görüldü. ESIAD Üyeleri; ankette, son zamanlarda büyük tırmanışı gözlemlenen siyasi ve

Erken seçimin siyasi sonuçları?

hukuksal çekişmenin de sorun oluşturduğuna ilgi çektiler.

Yabancı sermaye durgunluğu var

Üyeler, gündemdeki bir sorunu da yabancı sermaye durgunluğu olarak belirlediler, aşırı rekabet ortamından şikâyetlerini dile getirdiler, Türk malı kullanımına önem verilmesi gerektiğini aktardılar.

Erken seçim olasılığı yok

Büyük çoğunluk, erken seçim olasılığını zayıf bulurken, erken seçimin siyasi ve ekonomik açılardan zarar getireceği yönünde ağırlıklı görüş bildirdiler.

Ülkenin genel gidişatı nasıl?

Savşlar, kapasite kullanımı değerlendirilmesi...

ANKET YORUMLARI

Oğuz Özgiller

İntihar edenlerin, ailesini kesenlerin, üç gündür ağzına bir lokma yiyecek koyamadığı için bayılıp hastanelik olanların olduğu bir haber silsilesine hemen hemen her gün rastlamamız olağan bir durum olmaya başladı.

Gün geçmiyor ki Türkiye'nin her bir tarafından işsizliğin doğurduğu sosyolojik ve psikolojik kötü sonuçlar duyulmasın. Tekel işçilerinin haftalarca yaptığı işten çıkarılma eylemini, tehlike çanlarının çalmasını alâmeti olarak görüyorum.

Kendisinin ve ailesinin temel ihtiyaçlarını karşılayabilenlerin azaldığı bir toplumda, işsizlikten daha ivedi bir konu olmadığını düşünüyorum. Çözüm arayışına giremezsek, âdi suçların artacağı endişesini taşıyorum. İşsizliğin artması, beraberinde nice etnik ve kültürel problemi de artıracaktır.

"Ne Anayasa değişikliği ne de Kürt açılımı. İşsizlik başımıza daha çok çorap örecek."

Ülke genelinde hangi sorunun köküne inerseniz, özünde ekonomik bir neden durmaktadır.

Artan suçlar karşısında ne yapıyoruz? Kendimizi yüksek duvarlı, güvenlikle sitelere kapatıyoruz.

Bir marifetmiş gibi de, bu siteleri boy boy ilânlarla pazarlıyoruz. Gelişmiş ülkelerde; yaşadığı çevreden kendisini izole eden projelerin ayıp karşılanması, bizde de bir büyük bir icatmış gibi gösterilmesi bulunduğumuz durumu çok net göstermektedir. Kendimizi koruma altına alalım derken, sosyal patlamaya da çanak tuttuğumuz farkında değiliz.

Hükümet, yerel yönetim, özel sektör olarak gerekli önlemleri almak zorundayız. Önlemlerin bağında, yatırımcılara ve iş adamlarına zorluk çıkarmamak gelmelidir.

Özellikle yerel yönetimimizin yatırım yapacaklara daha hassas davranmalarını gerektiğini düşünüyorum. Kanunsuz, nizamsız ve imarsız bir iş yapılmasından bahsetmiyoruz. Ama özellikle İzmir ve çevresinde nice yatırım yapmak isteyenlerin; bürokrasiden, ilgisizlikten, adeta üvey evlat muamelesi görmekten vazgeçip nice yatırımlardan vazgeçtiklerini biliyoruz. İstihdam sağlayan insanların önünü açmak demek, Türkiye'nin önünü açmak demektir.

Yatırım yapmak isteyenlere köstek değil, destek olmalıyız. İnsanlara iş kapıları açanlara devlet nişanı bile verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

İşadamlarımızın, yatırımcılarımızın iştahını kabartacak teşvik ve uygulamalardan kaçınmamalıyız. İşsizliğin kurtuluşu istihdamda yatmaktadır.

	9			4	8	7		2
	1					8		
	4	2	9		5		3	
9					7		6	
	2	7		1	3	4	8	
	3		2		1		4	
				5		9		
1		8	7	9		5	2	

		8				6		3
		3		5		2		
1		9			2			5
	3							2
				9	3			6
2			1			8		
			9	6	5			
	1		8	7		3		

			6	7			9	
1					5		6	
	7		2			8		
					1			
5					4			
		1		2				
		8				7		5
4	9		5			1		2
					8			

	7			4		6		
	3		6			7		4
			1	7	9	5		3
		1		3		9		
				6			7	8
		2		8		4		6
3							9	
	1	6	2		7			
	9				3			

- Yurt İi Yurt Dışı Uak Biletleri
 - Yurt İi Yurt Dışı Otel Rezervasyonları
 - Yurt İi Yurt Dışı Transferleriniz
 - Yurt İi Yurt Dışı Kongre
 - Yurt İi Yurt Dışı Fuar Organizasyonları
- Dünyanın Saygın Şirketleri ile
Eşsiz Gemi Seyahatleriniz İin
Lütfen Bizi Arayınız.

Tel: **463 22 44**

Talatpaşa Blv.No.4 Kat.2/1 35220 Alsancak- İzmir • www.signtour.com.tr

Doğadan Sofranıza

"Sağlıkla, Güvenle"

orkide®

KÜÇÜKBAY YAĞ SANAYİ A.Ş.

Ankara Caddesi No: 102 Bornova - İzmir / Türkiye • Tel: (0.232) 388 25 57 Pbx • Faks: (0.232) 388 37 92

e-mail: orkide@orkide.com.tr • www.orkide.com.tr

